YTB

YAYINLARI

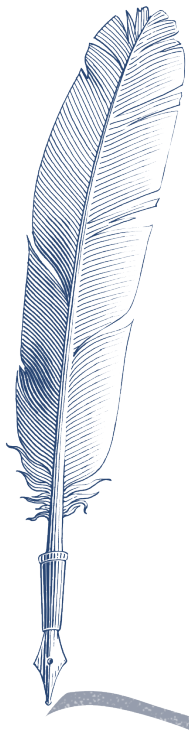

bir DünYa MaSal

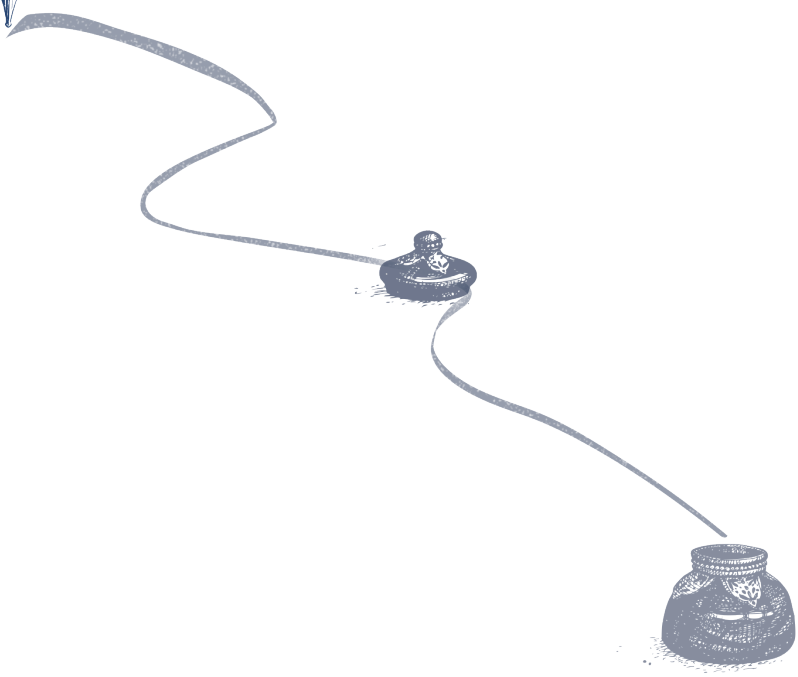

BİR DÜNYA
MASAL

YTB
YAYINLARI

BİR DÜNYA MASAL

YTB YAYINLARI: 53
Uluslararası Öğrenciler Dizisi

ISBN 978-975-17-5951-1
ANKARA, Ağustos 2024, 1. Baskı

Genel Yayın Yönetmeni
Fatih HACIBEKTAŞOĞLU

Proje Yönetimi
Ali KURT
Fatih HACIBEKTAŞOĞLU

Proje Editörü
Dr. Gökhan ÇETİNKAYA

Proje Koordinatörü
Dr. Buta BAGHIROVA

Yayın Koordinatörü
Selman KANTAR

Metin Editörü
Kübra ŞİMŞEK,
Ü. Kevser KIPRAMAZ

Görsel Tasarım ve Uygulama
Rıhtım Ajans

Baskı ve Cilt
İhlas Matbaacılık
Saracalar Mah. 57. Cad. No: 21/A Akyurt/Ankara
Matbaa Sertifika Numarası: 45589

© TÜM YAYIN HAKLARI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞINA AİTTİR.
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından desteklenen bu yayındaki metin ile ilgili sorumluluk editörler ve metin yazarlarına aittir.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Bir Dünya Masal
Fatih HACIBEKTAŞOĞLU
Matbaa İsmi
1.Dünya Masalları, 2. Dünya Edebiyatı, 3. Uluslararası Öğrenciler

YTB Yayınları
Oğuzlar Mah. Mevlana Bulvarı No: 145 P.K: 06520 Balgat - Ankara
Tel: 0(312) 218-40-00 Faks:0(312) 218-40-49
info@ytb.gov.tr kep adresi: ytb@hs01.kep.tr
Sertifika Numarası: 67797

BİR DÜNYA MASAL

İçindekiler

İÇİNDEKİLER

6 **Türkiye'den Bir Masal**
NİNEMİN MASALI

10 **Kazakistan'dan Bir Masal**
ZENGİN ADAM İLE OĞLU
БАЙ МЕН БАЛАСЫ

19 **Kırgızistan'dan Bir Masal**
HASAN İLE HÜSEYİN
АСАН МЕНЕН УСӨН

27 **İran'dan Bir Masal**
EĞİTİMLİ KEDİ
TƏLİMLİ PİŞİK

33 **Cezayir'den Bir Masal**
EY BABA İNOVA
يا أبي إينوفه

43 **Arnavut'tan Bir Masal**
KONSTANTİN'İN VERDİĞİ SÖZ
BESA E KONSTANTINIT!

52 **Bir Kaşkay Masalı**
BERHUDARLI
BƏRXURDARLI

61 **Moğolistan'dan Bir Masal**
DEVE İLE GEYİK MASALI
ТЭМЭЭ БУГА ХОЁР

65 **Afganistan'dan Bir Masal**
DİKEN TOPLAYAN ADAM
مرد خارکش

74 **Kamerun'dan Bir Masal**
ASLAN İLE EŞEK
BABA LADDE BE WAMDE

78 **Ürdün'den Bir Masal**
UMUTLANAN HASAN
حسن المتفائل

86 **Kırım'dan İki Masal**
KÂBE'YE GİDEN KURT
КЯБЕГЕ КЕТКЕН КЪАШКЪЫРЛ

CAMANAK'TAKİ DOKUZ KÖSE İLE TAKIL'DAKİ BİR KÖSE
ДЖАМАНАКЪТАКИ ДОКЪУЗ КОСЕНЕН, ТАКЪЫЛДАКИ БИР КОСЕ

99 **Suriye'den Bir Masal**
ZENGİN ADAM VE ÇOCUKLARI
الرجل الغني وأولاده

106 **Cezayir'den Bir Masal**
ÇOCUK VE HEKİM
الولد والحكيم

113 **Azerbaycan'dan Bir Masal**
ALTIN VE YILAN
QIZIL VƏ İLAN

119 **Mali'den Bir Masal**
ASLAN VE TAVŞAN
اسد يموت بخدعة ارنب

123 **Bosna Hersek'ten Bir Masal**
CİMRİ VE CÖMERT
TITIZ I DŽOMET

130 **Afganistan'dan Bir Masal**
MOLLA MUHAMMED CAN
Tarihin Tozlu Sayfalarında
Bestelenmiş Aşk
ملا محمد جان
عشق نهفته در صفحات غبار الود تاريخ

134 **Ukrayna'dan Bir Masal**
SİHİRLİ KAVUNLAR
ЧАРІВНІ ДИНІ

140 **Filistin'den Bir Masal**
SELVİ BOYLU
ظريف الطول

146 **Hindistan'dan Bir Masal**
KİBRİN SONU
غرور کا انجام

150 **Afganistan'dan Bir Masal**
AKILLI KRAL
هوښيا ر پا چ

155 **Pakistan'dan Bir Masal**
EKBER ŞAH VE YAŞLI KADIN
اکبر بادشاه اور بوڑھی عورت

160 **Etiyopya'dan Bir Masal**
AİLE GÜNÜ
የቤተሰብ ቀን

170 **Sudan'dan Bir Masal**
GÜZEL FATIMA
فاطمة السمحة

176 **Bir Uygur Masalı**
DOPPANIN HİKÂYESİ
دوپپا رىۋايىتى

182 **Ürdün'den Bir Masal**
SİHİRBAZIN ŞAPKASI
قبعة الساحر

187 **Gürcistan'dan Bir Masal**
PİRE İLE KARINCA MASALI
რწყილი და ჭიანჭველა

196 **Demokratik Kongo'dan Bir Masal**
MAĞARADAKİ KIZ HİKÂYESİ
MWANA YA NGOMBA

201 **Kolombiya'dan Bir Masal**
TİMSAH ADAM
EL HOMBRE CAIMAN

207 **Irak'tan Bir Masal**
AYAKKABICI MÜNECCİM
الإسكافي المنجم

213 **Azerbaycan'dan İki Masal**
PERVANE EFSANESİ
PƏRVANƏ

AĞLAYAN SÖĞÜT
AĞLAYAN SÖYÜD

222 **Gürcistan'dan Bir Masal**
DOĞRULUK
სიმართლე (მოთხრობა)

230 **Etiyopya'dan Bir Masal**
AKKOO MANOOYYEE
AKKOO MANOOYYEE

236 **Hindistan'dan Bir Masal**
SABRET, HER ŞEYDE BİR HAYIR VARDIR!
सब्र करो, हर चीज़ में एक अच्छाई होती है!

242 **Kırgızistan'dan Bir Masal**
ISSIK GÖL MASALI
ЫСЫК-КӨЛ УЛАМЫШЫ

247 **Irak'tan Bir Masal**
HASAN VE HÜSEYİN'İN HİKÂYESİ
حكاية حسن وحسين من التراث العراقي

Yirmiyi aşkın ülkeden derlenen bu masallar eliyle öğrencilerimiz, bir yandan kesişim noktalarımızı görme imkânı bulurken diğer yandan farklı kültürlerin içinde keyifli bir yolculuğa çıkma fırsatı yakaladı.

Abdullah EREN
YTB Başkanı

TAKDİM...

Evrensel bir nitelik taşıyan ve anonim halk edebiyatı türü olan masallar yapı, şekil, muhteva, işlev ve yaratım ortamı gibi birçok açıdan ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye, kültürden kültüre farklı hususiyetler arz etmektedir. Zamanın açık bir şekilde belirtilmemesi, mekânın olay örgüsüne doğrudan etki etmemesi, gerçeklikten ziyade gerçeküstü bir anlatının tercih edilmesi, iyi-kötü, güzel-çirkin, doğru-yanlış gibi çatışma alanlarına vurgu yapılması ve genellikle mutlu sonla nihayet bulması, masalların ortak yönleri olarak bilinmektedir.

Masal türü bağlamında göze çarpan ortak yönler ve evrensel nitelikler aktarım aracının dil olması ve anlatının insan öznesine dayalı olması sebebiyle elbette ki millî kültür unsurlarından bağımsız değildir. Bu noktada masalın hem dil hem şekil hem de içerik bakımından dallanıp budaklandığını; doğduğu topraklar ve üretildiği dönemlere bağlı olarak birbirinden farklı birçok özelliği kuşandığını ifade etmemiz gerekir.

Türk Dünyasında ve kültür coğrafyamızda, tıpkı destanlar ve halk hikâyeleri gibi, masallar da bireyler, bilhassa çocuklar üzerinde yoğun bir tesir bırakmakta; onların ortak bir tarih bilinci ve ahlaki değerlerle bezeli millî bir kimlikle yoğrulması sürecinde başat roller üstlenmektedir. Nesilden nesile aktarılarak gelen ve kendine özgü motifleriyle hayal dünyamızı zenginleştiren bu edebî tür, kişi ve toplumların zaman, mekân ve kültürle kurduğu ilişkiyi aidiyet merkezinde güçlendirmekte; geçmişi ve kadim değerleri kendi teknikleriyle bugüne taşımaktadır.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) bünyesinde geçtiğimiz yıl düzenlediğimiz Çeviri Okulu ile ülkemizde misafir ettiğimiz uluslararası öğrencilerle olan bağlarımızı odağımıza Türkçeyi alarak yazı, kültür ve edebiyat alanında güçlendirmeye gayret ettik. Atölye neticesinde dünyanın dört bir yanından derlenen edebî ürünler, atölye katılımcısı öğrencilerimiz tarafından Türkiye Türkçesine çevrildi. Bu tercümelerin önemli bir bölümünü ise masallar oluşturdu. Yirmiyi aşkın ülkeden derlenen bu masallar eliyle öğrencilerimiz, bir yandan kesişim noktalarımızı görme imkânı bulurken diğer yandan farklı kültürlerin içinde keyifli bir yolculuğa çıkma fırsatı yakaladı.

Her biri birbirinden kıymetli bu masalları titiz bir çalışma neticesinde Türkiye Türkçesine kazandıran ve bu suretle literatüre değerli bir katkı yapan atölye katılımcısı tüm uluslararası öğrencilerimizi tebrik eder; eğitim, meslek ve sosyal hayatlarında her birine başarılar dilerim.

Keyifli okumalar...

İdris Sabih Gezmen

İdris Sabih Gezmen, 1890 yılında dünyaya gelir. Hukuk öğrenimi görürken I. Dünya Savaşı başlar ve bunun üzerine cepheye gönderilir. Türk tarihine "Medine Müdafaası" olarak geçen askerî savunmada görev alır ve savaş sonunda İngilizlere esir düşer. Esir kamplarında Türk askerlerinin dirençlerini yüksek tutmak için *Kafes, Işık, Badiye, Tan, Nilüfer* adlı dergileri çıkarır. Yaklaşık iki yıl esir kamplarında kaldıktan sonra İstanbul'a döner. Ardından Dış İşleri Bakanlığı'nda çalışır, Türkiye Cumhuriyeti'nin birçok elçiliğinde yıllarca görev yapar, 1950 yılında hayata veda eder.

İdris Sabih; şiir, hikâye, tiyatro gibi edebî türlerin yanında düşünce yazıları da yayımlamış bir Türk aydınıdır. "Ninemin Masalı" başlıklı masalı, *Çiçek* dergisinin 1. sayısında 17 Haziran 1926 tarihinde yayımlanmıştır.*

Türkiye'den Bir Masal

NİNEMİN MASALI

Ülke:	Türkiye
Dil:	Türkçe
Kaynak:	Çiçek, sayı:1, 17 Haziran 1926, s.2. Üsküdar-Bağlarbaşı

* **Kaynak:** Nâzım H. Polat, İdris Sabih Gezmen -Ebedî Hâdimü'l-Haremeyn-, Karakum Yayınları, Ankara, 2021, s. 327.

NİNEMİN MASALI

Eskiden kış geceleri ne kadar tatlı geçerdi…

Dışarıda kar yağarken odamızda mangalın kenarında oturarak ninemin ağzından çıkacak efsaneleri dinlemek bana hoş gelirdi.

Bazen masal uzar, saatler geçer, ninemin uykusu gelirdi; ben gözlerimi onun süzülen gözlerine dikerek "Devam et nineciğim, sonra ne olmuş?" derdim.

Anlattığı masallardan bir tanesi vardı ki ruhumu çok okşardı. Hemen her gece onu tekrar ettirirdim. O masal ne kadar güzeldi… Bakınız hatırımda kalan yerlerini size nakledeyim:

Vaktiyle Turan diyarında Ayşe isimli ayın on dördü gibi gayet güzel bir kız varmış. Bu zavallının anası babası yokmuş. Köyde herkes bu kıza "Yalnız Hatun" dermiş. Sabahları işine gider, akşamları babasından kalan mini mini kulübesinde yatarmış. Ona bütün dünya âşıkmış. Şehzadelerden fakir çobanlara varıncaya kadar bütün Turan halkı akşamüstü evine dönerken Ayşe'nin yolunu bekler, onun ufak bir tebessümüne nail olmak için canlarını vermekten çekinmezlermiş. Lakin bu güzel kız kimseden hoşlanmaz şehzadelerden nefret edermiş. Yalnız kaval çalan fakir çobanların arkasından gizli gizli gider, yanık türkülerini, kavallarından çıkan hazin nağmeleri dinlermiş.

Bu güzelin ismi civar şehirlere bile yayılmış. O vakitler Turan'ın en büyük eşkıya reisi bu kıza malik olmak için her şeyi göze almış ve bir gece onu kulübesinde uyurken kaçırmış. Ertesi gün Ayşe'yi kulübesinde göremeyen kadınlar eşkıya tarafından dağa kaldırıldığını anlamışlar. Turan birbirine geçmiş…

Ayşe'yi seven fakir çobanlar onu kurtarmak için dağlara gitmişler. Fakat şehzadeler Ayşe için çobanlar kadar çalışmamış, aramamış, sormamışlar. Güzel Ayşe'nin akıbetinden dolayı müteessir bile olmamışlar, saraylarında zevk ve sefaya dalmışlar. İşte bu sırada Ayşe'ye meftunlardan, koyunlarından başka kimsesi olmayan meçhul bir çoban, ayağına demirden ayakkabı giyer, eline de demir bir asa alarak kızı bulmak için diğer çobanlar gibi dağa çıkar; tepe, bayır, ova aşar, geçtiği yerlere onu sorar fakat ufak bir izine bile tesadüf edemeyip çaresiz tekrar Turan'a döner. Şehre girdiği gün doğruca şahın huzuruna çıkar; kızı tarif eder, bulmaları için ayaklarına kapanır. Çapkın şah tarif edilen kıza malik olmak için derhâl emirler verir. Tellallar çağırtır, kızı bulana mükâfatlar vadeder. İşte bu sırada, Ayşe'yi kaçıran eşkıya büyük mükâfatı duyar duymaz kızı şaha teslim eder. O gece muradına nail olan şah, kızı zorla sarhoş ederek arzusuna muvaffak olur. Kız ağlar, sızlar, dünyada kimsesi olmayan bu zavallıya acıyan olmaz; sarayda herkes gözünü kıza diker, bu zavallı kız her gece çekilmez acılar içinde kıvranır.

Gel zaman git zaman, bunu haber alan meçhul çoban bu namus lekesini temizlemek, kızı kurtarmak için bir gece saraya gizlice girer, Ayşe'sini sızmış şehzadenin odasından alarak kaçırır. Sonra sarayı ateşe verir. İkisi de bir müddet alevlerle yanan bu kanlı kulelerin seyrine dalarlar… Kız, kendini kurtaran bu meçhul adamın kim olduğunu bilemez. Sorduysa da öğrenemez. Bu büyük halaskâr çobanın ismi de kendi gibi meçhul kalır. Nihayet bir gün bu kızla evlenir. Turan halkı, kendisini zulümden kurtaran bu meçhul adamı takdis eder. Hür ve serbest bir hükûmet vücuda getirerek bu meçhulü reis yaparlar; Turan'ın en yüksek tepesine tunçtan heykelini dikerler. Bir gün bu meçhul çoban ortadan kaybolur; nereye gittiğini kimse bilmez. Geldiği yer gibi gittiği yer meçhul kalır…

İşte kış geceleri her akşam nineme tekrar ettirdiğim masal… Bu meçhul efsanenin kahramanı meçhul olmasaydı belki bunu da diğerleri gibi unutacaktım. Fakat bu çoban zihnimi sardıkça sardı. Meçhul çobanın akıbetini öğrenmek sevdasına düştüm. Nineme sorsam "Masal bu…" derdi. O zaman üzülür, bunun masal olduğuna inanmak istemezdim.

Akniyet Kamal

Türk lehçelerinden Kazak ve Türk lehçelerinin birbirlerine çok benzediğini görmekteyiz. Kazakistan ile Türkiye arasındaki dostluk ve kardeşlik bağının güçlenmesine küçük bir katkıda bulunduğum için gurur duyuyorum. İleride de bu gibi çalışmaların bu iki kardeş ülkenin arasındaki köprünün gelişmesi amacıyla yapılmasını istemekteyim.

Kazakistan'dan Bir Masal

ZENGİN ADAM İLE OĞLU

БАЙ МЕН БАЛАСЫ

Ülke:	Kazakistan
Dil:	Kazak Türkçesi
Üniversite:	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır.
	2005 senesinde yayınlanmış olan Altın Saka (Kazak Masalları) adlı kitaptan alınmıştır.
	2005 жылы жарияланған "Алтын Сақа" (қазақ ертегілері) атты кітаптан алынған.
	bilim-all.kz. (2015, 4 24). bilim-all.kz/article/1103 adresinden alındı

ZENGİN ADAM İLE OĞLU

Uzun zaman önce, çok uzak bir ülkede zengin bir adam yaşarmış ve bu adamın yalnızca bir oğlu varmış. Adam, oğlunu farklı şekilde yetiştirmiş, öyle ki çocuğun canı bedeninde değil, babasının beyaz çakısında gizliymiş. Oğlunun canının gizli olduğu bu beyaz çakıyı, evinde misafir olarak ağırladığı bir ak sakallı armağan etmiş zengin adama. İşte o gün bu gündür zengin adam beyaz çakısını ayakkabısının tabanının altında saklarmış…

Günlerden bir gün, zengin adamın oğlu arazide at güderken gece olmuş. Gece olduğunu fark eden çocuk deveye binmiş. Deveye bindiği sırada âdeta aklı başından gitmiş ve bir hayalin içinde buluvermiş kendini, karşısında ise bir kız belirmiş:

Çocuk, kıza bakarak, "Ey beyaz deveye binen kız, ayağı yere basan kız!" demiş.

Oğlanın bu seslenişine kız, "Beyaz deveye binerim, yağız yere basarım! Ey beni gören oğlan, var ise aklın gelip beni bulasın!" diye cevap vermiş. Kız sözlerini tamamladıktan sonra ortadan kaybolmuş, bir müddet sonra kendine gelen oğlan hemen eve ulaşıp babasına:

— Baba, bir seraba daldım, karşımda bir kız gördüm. Şimdiden gayrı buralarda duramam, onu aramak için yola çıkacağım, demiş.

Babası ise "Gitmeyeceksin!" diyerek oğluna izin vermemiş.

Oğlan da "Hayır baba, onu arayacağım! Aksi takdirde gündüz huzur bulamam, gece rahat uyuyamam!" diye tavrında ısrar etmiş.

Oğlunu ikna edemeyen zengin adam, "Dediğime rıza göstermedin, bundan sonrası senin kararındır. Artık küçük bir çocuk değilsin." diyerek oğlunun isteğini kabul etmiş.

Babasının rızasını alan oğlan, "Baba, bana nasıl bir at vereceksin?" demiş. Babası da bu soruya, "Hangi ata binmek istediğine karar ver. Eğer karar veremezsen kaftanının eteğini uçurur gibi yap, elindeki dizgini de şıngırdatarak atların üzerine doğru yürü. Yüzüne bakan atı seç ve ona bin!" diyerek cevap vermiş.

Oğlan, babasının sözünü dinlemiş. Ahıra girip kaftanının eteğini uçurarak, elindeki dizgini şıngırdatarak atlara doğru gidince yaralı bir tay ona bakmış. Bu tayın adı Karakunak'mış. Oğlan, Karakunak'ın yanına varmış, başını okşamış. Daha sonra elindeki dizginleri Karakunak'a takmaya başlamış, tam bu sırada Karakunak, tay iken birdenbire kunan[1] oluvermiş. Dizginlerden sonra eyerini takarken

1 Üç yaşındaki erkek at.

aygır[2] ; sırtına bindiğinde ise besti[3] oluvermiş. Daha sonra oğlan, Karakunak'ın üstünde ahırdan çıkmış ve birlikte uzun bir yola revan olmuşlar.

Oğlan, yolda giderken bir göle rastlamış ancak göl bir çırpıda geçilecek gibi değilmiş. Gölü geçmek için atını bir ay boyunca iyice beslemiş, Karakunak semirdikten sonra oğlanı sırtında gölün diğer tarafına geçirmiş. Gölü geçtikten sonra hiç ara vermeden yola devam etmişler. Durmadan ilerlerken oğlan yolda susuzluktan öten bir serçeye rastlamış. Kuşun bu hâline çok üzülen oğlan "En azından biraz kendine gelsin, ferahlasın." diye düşünerek dirseğini kanatmış ve kendi kanından kuşa içirmiş. Oğlanın kanından bir damla içen serçe, aniden bir kıza dönüşmüş ve konuşmaya başlamış; kocakarı cadının kendisini kuşa dönüştürdüğünü söylemiş. Bu büyü ancak kan içince bozulurmuş ve nitekim öyle de bozulmuş. Oğlan, kızı yanına almış ve yola devam etmiş. Biraz zaman geçince yolda bir yiğitle karşılaşıp hâlini hatırını sormuş.

Yiğit, oğlanı sevmiş ve "Gideceğin tarafta bir ejderha var. O, yanından geçen herkesi yiyip bitirir, aman dikkatli ol!" diye uyarmış. Oğlan bu yiğide teşekkür edip yoluna devam edeceği sırada yiğidin kendi yanındaki kızdan hoşlandığını fark etmiş. Bunun üzerine kızı, yiğide bırakıp seferine devam etmiş. Biraz ilerledikten sonra yiğidin sözünü ettiği, dağın altını üstüne getiren ejderhayla karşılaşmış. Ejderha ile vuruşmaya başlamış; sonunda yeri bozkır, bozkırı da yer yapıp ejderhayı yenmiş. Bu zaferden sonra ilerleyip bir yere gelince altındaki küheylan dile gelip oğlana şöyle demiş:

— Yolumuzun üstünde attığını vuran keskin bir nişancı var. Öğle vaktinde elli altmış metre ötesindeki hedefi tam on ikiden vurурmuş. Bu nedenle onun fırlatacağı ok sana isabet etmesin diye ben sana eğil dediğim zaman mutlaka eğil.

Oğlan, atının dediklerine "Tamam!" diyerek karşılık vermiş ve atının üzerinde yola devam etmiş.

Bir miktar ilerledikten sonra küheylan "Eğil!" demiş. Oğlan hemen eğilmiş ve oktan kurtulmuş. Biraz daha ilerleyince küheylanın bahsettiği nişancının köyüne ulaşmış. Oğlanın köye girdiğini gören okçu, "Ey hanım, ben attığını vuran bir nişancıyım. Bu nasıl bir yiğittir ki benim okumdan kurtulur?" diye karısına söylenmiş. Evin sahipleri gelen yolcuyu atından indirmişler ve "Yolun açık olsun! Yolculuk nereye?" diye hâlini hatırını sormuşlar. O sırada oğlan, "Ben hayalini gördüğüm bir kızı arıyorum." diye cevap vermiş. Bu söz üzerine nişancı konuşmaya başlamış "Öyleyse sen oraya yaklaştın. Bugün sen biraz soluklan, dinlen. Yarın sabahleyin sana yolu gösteririm." demiş. Ertesi sabah erkenden kalkıp okçunun gösterdiği yöne doğru yola çıkmış. Bir müddet sonra birkaç katlı, demirden bir eve varmış. Eve doğru ilerlerken atı Karakunak, "Beni buraya bağla ve yoluna devam et." demiş. Oğlan evin yanına iyice yaklaşınca hayalindeki kızı gerçekten göreceği için sabırsızlanmış. Bu heyecandan olsa gerek atını bağlamayı unutmuş. Evin yedi odasından geçip en baştaki odaya girmiş. O odada altın bir sandık görmüş ve sandığı açmış. Sandığın içinde güzel bir kız yatmaktaymış. Bu kızı cadı kocakarı kandırarak oraya getirmiş ve sandığa kapatmış. Kız kendine gelince oğlanla konuşmuş ve birbirleriyle anlaşmışlar. Sonra ikisi evden dışarı çıkmışlar. Karakunak'a doğru yaklaşınca onun oracıkta öldüğünü görmüşler. Yoldaşını kaybeden yiğit çok üzülmüş, ağlamış.

O sırada kız, "Dertlenme ey yiğit, ben şimdi sana bir ilaç vereceğim. Bu ilacı koklayan at dirilir." diyerek oğlanı teselli etmiş.

Kızın verdiği ilacın yardımıyla yiğit, küheylanını diriltmiş. Kızı yanına alıp köyüne geri dönmüş. Oğlunu muhabbetle karşılayan baba, onları büyük bir düğünle evlendirmiş. Böylece hep bir arada mutlu bir şekilde yaşamaya başlamışlar.

Günlerden bir gün yiğidin köyüne kötü planlarını gerçekleştirmek için cadı kocakarı gelmiş. Cadılar, güzel kızları çalıp diğer illerin padişahlarına eş olarak verirlermiş. Bazen de bu fiillerinin karşılığını altın olarak almaktansa çaldıkları kızları kuşa dönüştürür ya da evlerindeki sandıkta saklarlarmış. Yi-

2 Dört yaşındaki erkek at.
3 Beş yaşındaki erkek at.

ğidin kurtarıp evlendiği bu kız için altın alan cadı kocakarı, evine geldiğinde kızı bulamamış. Yiğidin atını öldüren bekçisini çağırmış ve onların nereye gittiklerini öğrenmiş. Büyüsünü gerçekleştirmek için bu sefer de kızı yakalamayı düşünmüş. Bu düşünceyle çocuğun evine gelmiş ve "Anası olmayana ana olurum." demiş.

Kız da kocasına "Biz bu kadını anne olarak alalım." diye rica etmiş. Cadı kocakarıya yine aldanan kız, onu kendi eliyle evine anne olarak kabul etmiş.

Kızın güvenini kazanan cadı, "Kocanın canı nerede? Neden onu öğrenmiyorsun?" diye kıza sormuş. Aklı bu soru ile bulanan kız, kocası akşam eve gelince "Senin canın nerede? Neden bana bunu söylemiyorsun? Yoksa bana güvenmiyor musun?" diye sormuş. Oğlan ise karısını incitmemek için "Benim canım, ayakkabımın tabanlığının altındaki beyaz çakıda gizlidir." diye cevap vermiş. Cadı bu sefer de oğlana büyü yapıp çakıyı bulunduğu yerden çalmış ve yiğidi öldürmüş. Karısı, üzüntüden durmadan ağlamış. Cadı kocakarı ise kocası ölen genç kızı teselli eder gibi "Ölenin arkasından ölecek misin? Haydi, suya girelim! Su bedenini temizler ve kaygılarından arınırsın." demiş. Böylece kızı kandırarak köyden uzak bir yere götürmüş. Biraz yol alınca cadı, kızı bir çuvala koymuş. Çuvalı sırtına almış ve onu sözleştiği padişaha getirmiş.

Cadı kadın bu hayırsız işlerle uğraşadursun, biz şimdi yiğidin atına gelelim. At bu olayları hep uzaktan izlemiş. Çünkü cadı köylerine geldiğinden beri onu takip etmekteymiş, onun birçok sırrını öğrense de sahibini ölümden koruyamamış. Cadı, gelin kızı götürür götürmez Karakunak çakıyı sudan çıkarıp sahibi yiğidin tabanlığının altına koymuş. Yiğit hemencecik dirilmiş. Kafasını kaldırınca evinde karısının olmadığını fark etmiş. Yiğit karısını aramaya çıkmış. Yolda bir çobana rastlanmış. Selamlaşıp "Burası kimin köyü?" diye sormuş. Çoban da "Burası padişahın köyüdür." demiş. Çobana "Burada ne oluyor? Halk neden toplanmış?" diye sormuş yiğit. Çoban ise "Padişah güzel bir kızla evlenmiş. Onun düğünü var." diyerek cevap vermiş. "O güzel kızı nereden getirmiş?" diye sormuş oğlan, çoban "Cadı kocakarı, güzel kızın kocasını öldürmüş ve onu uzak bir diyardan getirmiş." demiş.

Bunun üzerine yiğit, "Sana karşılığını vereceğim. İkimiz yer değiştirelim." diye rica etmiş. Çoban kabul etmiş ve bu yardımının karşılığında oğlandan bir sürü altın almış. Yiğit yola çıkarken çobana "Şu sudan nasıl geçeceğim?" diye sormuş.

Çoban, "'Kahrolası su, yok ol!' dersen, su yok olur." demiş. Sonra yiğit, çobanın kıyafetlerini giymiş ve sürüyü köye doğru sürmüş. Ancak koyunları sudan geçirirken çok zorlanmış. Çünkü çobanın dediklerini unutmuş ve koyunları birer birer atmaya başlamış. Çoban kıyafetiyle gelen yiğidin bu garip davranışını padişah görmüş ve "Ant içtiğin sihirli sözleri neden unutuyorsun?" deyince çobanın söyledikleri oğlanın aklına gelmiş ve "Kahrolası su, yok ol!" demiş. Önündeki su yok olmuş ve yol açılmış.

Padişah yiğidi kendi çobanı sanarak karısına yemek götürmeye yollamış. Yiğit, yemek götürüyormuş gibi gidip karısıyla görüşmüş. İkisi tekrar karşılaştıkları için çok mutlu olmuşlar ve uzun bir süre sohbet etmişler. Karısı, cadı kocakarının birkaç büyüsünü öğrenmiş. Yiğit ile karısı anlaşmış ve kaçmak istemişler. Herkes uykuya dalınca kız dua okuyup bekçileri uyutmuş ve kocası ile buluşmak için önceden belirledikleri yere varmış. Sihirli sözleri söyleyip dereden geçmişler ve yurtlarına dönmüşler. Oğlunun geliniyle birlikte döndüğünü gören baba, bütün halkı toplayıp alaca kısrak kesip büyükçe bir düğün yapmış. Bütün bu zorluklardan sonra mutlu olup muratlarına ermişler…

1 Üç yaşındaki erkek at.

БАЙ МЕН БАЛАСЫ

Ертеде бір бай болыпты. Байдың жалғыз баласы бар екен. Бала ерекше болып өседі. Оның жаны кеудесінде емес, ақ бәкісінде көрінеді. Бұл ақ бәкіні байдың үйіне қонаққа келген данышпан қария тарту етіпті. Сол күннен бастап бай бәкіні ұлтарақтың астында сақтайды екен.

Бірде байдың баласы жылқы бағып түн болғанша жүріп қалады. Осы кезде түйеге мінген бір қыз сағым болып елестейді. Сонда бала сағымға қарап:

- Ақ түйеге мінген қыз, жерді басып жүрген қыз, — дейді. Ал, әлгі сағым:

- Ақ түйеге мінгенбіз, жерді басып жүргенбіз, зердең болса іздеп тап, — деп жауап береді.

Жылқы баққан бала үйіне келіп:

- Әке, маған бір сағым кездесті, соны іздеуге аттанамын, — дейді.

Әкесі:

- Барма, — деп, рұқсатын бермейді.

- Жоқ, әке, оны іздеймін! Мен күндіз күлкіден, түнде ұйқыдан қалатын түрім бар, — деп бой бермейді.

Ақыры болмаған соң әкесі:

- Айтқанымма көнбедің, енді өзің білерсің, жас бала емессің ғой, — деп келіседі. Бала;

- Әке, маған қандай ат бересің? – деп сұрайды.

Әкесі:

- Қай атқа мінемін десең өз еркіңде. Болмаса етегіңді қаудыратып, жүгеніңді сылдыратып жылқыға бар. Бетіне қарағанға мін, — дейді.

Бала етегін қаудыратып, жүгенін сылдыратып жылқыға барса, бір қотыр тай қарайды. Бұл тайдың аты «Қарақұнақ» еді.

Бала Қарақұнақты жүгендегенде ол құнан болады. Ер салғанда дөнен болады. Мініп

алғанда сегіз жасар бесті болады. Осылай Қарақұнаққа мінген бай баласы алыс жолға аттанады. Жолда келе жатып бір көлге кездеседі. Әлгі көлден өте алмайды. Атын бір ай бойы күтіп-баптап барып, қарғытқанда ғана қөлдің арғы жағасына шығады. Көлден өтіп сапарын әрі қарай жалғастырады. Осылай келе жатып, бір жерде шөлден шырылдап тұрған торғайды көреді. «Тым болмаса кішкене әлденіп алсын» деген оймен бір шынтағын қанатады. Торғай кенет қыз болып шыға келеді. Қызбен сөйлесе келе жалмауыз кемпірдің оны торғайға айналдырғанын біледі. Бұл сиқыр қызға арнап қан шығарғанда ғана жойылады екен. Бай баласы енді қызды ертіп сапарын жалғастырады. Біраз уақыттан кейін бір жігітке жолығып, жөн сұрасады. Ол:

- Жолда айдаһар бар. Ол қасынан өткен адамдардың бәрін жалмап жатыр, абай бол, — деп ескертеді.

Бай баласы жігітке алғысын айтып, ары қарай жүрмек болады. Ал, жолшыбай жолыққан жігіт қызды ұнатып қалыпты. Бай баласы жігітке қызды қалдырып, өзі жолын жалғастырады. Келе жатып, тауды қопарып жатқан айдаһарды кездестіреді. Әлгі айдаһар екеуі алысады. Ақырында ойды қыр қылып, қырды ой қылып айдаһарды жеңеді. Енді бір жерге келгенде астындағы арғымағы адамша:

- Сұр мерген дейтін мерген бар, түстік жерден атып, күншілік жерден болжайды. Сондықтан оның атқан оғы тимес үшін, мен саған еңкей деп айтқан кезде, еңкейетін бол, — деп ескертеді.

Иесі:

- Жарайды, — деп келіседі.

Олар әрі қарай жүре береді. Бір жерге келгенде арғымағы:

- Еңкей! — дейді.

Бала еңкейе қалады. Осылай бірнеше уақыт жүргеннен кейін әлгі мергеннің аулына жетеді. Баланы көрген Сұр мерген:

- Менің атқан кісім өлмей қоймаушы еді. Бұл өзі қандай сақ жігіт? – деп әйелінен сұрайды.

Үй иелері келген жолаушыны аттан түсіріп:

- Жолың болсын. Неғып жүрген адамсың? – деп жөн сұрасады. Сонда бала:

- Мен бір сағым боп көрінген сұлу қызды іздеп келемін, — деп жауап береді.

- Олай болса, сен сол жерге жақын қалдың. Бүгінше жатып дем ал. Ертең таң ата жол көрсетіп жіберемін, — дейді.

Келесі күні ерте тұрып, Сұр мерген көрсеткен бағытқа қарай жүреді. Сәлден кейін әлденеше қабат темір үйге барады. Жолда Қарақұнақ:

- Мені байлап кет, — деп тағы да адамша тіл қатады.

Бай баласы үйдің жанына келгенде, қызды көруге асығып, атын байламай кетеді. Әлгі үйдің жеті бөлмесінен өтіп, ең төргі бөлмесіне кіреді. Осы бөлмеде бір алтын сандық тұр екен. Бала сандықты ашады. Сандықтың ішінде сұлу қыз жатады. Бұл қызды да

жалмауыз кемпір алдап әкеліп, сандыққа тығып тастайды. Қыз бен жігіт сөйлесіп, бір-бірімен келіседі. Содан кейін екеуі сыртқа шығады. Қараса, баланың аты өліп қалыпты. Серігінен айрылған жігіт қатты қайғырып жылап жібереді. Сонда қыз:

- Қайғырма, мен бір дәрі беремін. Сол дәріні иіскеген ат тіріледі, — деп бай баласын жұбатады.

Қыз берген дәрінің көмегімен жігіт арғымағын тіріледі. Қызды алып, өз аулына оралады. Әкесі баласын үйлендіріп, үлкен той жасайды. Осылай екеуі тату-тәтті өмір сүре бастайды.

Бір күні жігіттің аулына әлгі жалмауыз кемпір келеді. Ол сұлу қыздарды ұрлап, басқа елдің хандарына әйелдікке апарып береді екен. Кейде осы еңбегі үшін ақысын алғанша, ұрлаған қыздарын құсқа айналдырып, не болмаса үйіндегі сандыққа тығып тастайтын көрінеді. Енді осы қыз үшін ақысын алып қойған мыстан үйіне келіп қызды таппай қалыпты. Жігіттің атын өлтірген күзетшілерін шақырып, олардың қайда кеткендерін біліпті. Айласын асырып бұл жолы да қызды қолға түсірмек болады. Осы оймен кемпір баланың үйіне келіп:

- Шешесі жоққа шеше боламын, — дейді. Қыз күйеуіне:

- Біз шеше қылып алайық, — деп өтінеді. Жалмауыз кемпірге тағы да алданған қыз, оны шеше қылып үйлерінде қалдырады. Қыздың сеніміне кіріп алған жалмауыз кемпір бір күні:

- Сенің күйеуіңнің жаны қай жерде? Соны неге сұрап білмейсің? — дейді.

Кешке жігіт келген соң әйелі:

- Сенің жаның қай жерде? Неге айтпайсың? Әлде маған сенбейсің бе? – деп сұрайды.

Күйеуі келіншегін өкпелетіп алмас үшін:

- Менің жаным – ұлтарағымның астындағы ақ бәкі, — деп жауап береді.

Кемпір бұл жолы да қулығын асырып, бәкіні ұрлап алады. Жігіт өліп қалады. Келіншегі жылайды. Келіншекті жұбатқан болып:

- Өлгеннің соңынан өлемісің, жүр суға түсейік, су денеңді босатып, қайғыңнан арылтар, — дейді.

Осылай қызды алдап ауылдан алысырақ жерге ертіп әкетеді. Сәл ұзай бергенде кемпір қызды қапқа салады. Қапты арқалап, уәделесіп кеткен ханға әкеліп береді.

Енді жігіттің атына келейік. Ол осы оқиғаның бәрін сырттай бақылап жүріпті. Кемпір осы ауылға келгелі сәйгүлік тілінен айырылыпты. Бәрін біліп жүрсе де иесін алдын-ала сақтандыра алмапты. Мыстан қызды әкете сала, ол суға тастаған бәкіні алып шығарады. Енді осы бәкіні жігіттің ұлтарағына салады. Жігіт тіріледі. Басын көтерсе, үйінде әйелі жоқ. Жігіт әйелін іздеп шығады. Жолда бір қойшыға жолығады. Амандасып:

- Мынау кімнің ауылы? – деп сұрайды.

- Бұл – ханның ауылы, — дейді қойшы.

- Мұнда не болып жатыр? Халық неге жиналған? – дейді жігіт.

- Хан бір сұлу қыз алып, соның тойы болып жатыр, — дейді.

- Ол сұлу қызды қайдан әкелген екен? – деп сұраса, қойшы:

- Жалмауыз кемпір сұлу қыздың күйеуін өлтіріп, алыс жерден әкеліпті, — деп жауап береді.

- Олай болса, ақыңды берейін, екеуміз орын алмасайық, — деп сұранады.

Қойшы келісіп, ақысын алады. Әлгі жігіт кетейін деп жатқан қойшыдан:

- Мына судан қайтып өтесің? – деп сұрайды. Қойшы:

- Құрғырдың суы құры десе, су құрып қалады, — дейді.

Содан кейін бай баласы қойшының киімін киіп, қойды ауылға айдап келеді. Ол қойларды судан өткізе алмай әлек болады. Қойшының айтқан сөздерін ұмытып, қойларды біртіндеп лақтыра бастайды. Қойшы болып келген бай баласының бұл қылығын хан көріп:

- Антұрған, шартты сөздерді неге ұмытасың? – дегенде, қойшының айтқан сөзі есіне түсіп:

- Құрғырдың суы құры, — дейді. Сол кезде алдындағы су жоқ болып, жол ашылады.

Хан жігітті баяғы қойшы деп ойлап, әйеліне тамақ апарып беруге жұмсайды. Бай баласы тамақ апарып берген болып, келіншегімен көріседі. Қуанған екеуі ұзақ әңгімелеседі. Келіншегі баяғы жалмауыз кемпірдің бірнеше сиқырын үйренген екен. Олар келісіп, түнде қашпақ болады. Жұрттың көзі ұйқыға кеткенде қыз дұға оқып, күзетшілерді ұйықтатып кетеді де, жігіт екеуі уәделескен жерге келеді. Өзеннен шартты сөздерді айтқып өтеді де, әйелін тапқан бай баласы еліне оралады. Халқын жиып, ала бие сойып, үлкен той жасайды. Бақытты болып, мақсат-мұратына жетеді.

Aliia Bakhmatova

Tercüme yapmak sadece sözcükleri bir dilden başka dile aktarmakla sınırlı değildir. Tercüme etmek, kültürü aktarmaya çalışmaktır. Her ülkenin kendine has motifleri ve anlatma biçimi vardır. Biz de Çeviri Atölyesi'nde bunu iyi anlamış ve kendi dilimizin, kültürümüzün, halkımızın bir parçasını sizlerle paylaşmış olduk.

Kırgızistan'dan Bir Masal

HASAN İLE HÜSEYİN
АСАН МЕНЕН УСӨН

Ülke:	Kırgızistan
Dil:	Kırgızca
Üniversite:	Hacettepe Üniversitesi
Bölüm:	Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır.
	Kırgız halk masalları www.bizdin.kg internet sayfasından alındı.
	«Кыргыз эл жомоктору»www.bizdin.kg интернет баракчасындан алынган.
	new.bizdin.kg. (t.y.). bizdin.kg: new.bizdin.kg/media/books/Kyrgyz-El-Zhomoktor-zhyinagy.pdf adresinden alındı

HASAN İLE HÜSEYİN

Bir varmış bir yokmuş, çok eskiden ihtiyar bir çift, Hasan ve Hüseyin adında iki erkek çocuğuyla yaşayıp giderlermiş. Günlerden bir gün ihtiyar adam, pazarda satmak için odun toplarken bir tavuk yuvasına rastlamış. O sırada adamı gören tavuk, kanatlarını çırpa çırpa kaçmış. Tavuk yuvası yumurta ile doluymuş. İhtiyar adam kaçan tavuğu yakalamak için oraya tuzak kurmuş ve ardından pazara gitmiş. Odunlarını satıp geri döndüğünde tavuğun tuzağa düştüğünü gören adam, tavuğu ve yumurtaları alıp evine getirmiş. Daha sonra tavuğu bacağından bir tahtaya iple bağlamış.

Bir gün, ihtiyar yanına altı yumurta alarak padişaha götürmüş. Padişah ihtiyarın yumurtalarını aldıktan sonra ona karşılığında altı altın sikke vermiş ve "Başka yumurta olursa onları da bana getir, sana yine altın vereceğim." demiş. Bunun üzerine yaşlı adam yumurtaları padişaha satmaya devam etmiş ve kısa zaman içinde zengin olmuş. Aradan çok zaman geçmeden yaşlı adamın karısı ölmüş ve o, kendisine genç bir eş almış.

Gel zaman git zaman bir gün ihtiyar, kuzularını satmak için şehre gitmiş. O şehrin zenginlerinden biri fakir ihtiyarın nasıl bu kadar hızlı bir şekilde zenginleştiğini merak ederek onun evinin etrafına bakınmış ama kayda değer hiçbir şey bulamamış. Tam oradan ayrılacağı zaman evde tahta direğe bağlı hâldeki tavuğu görmüş. "Demek ihtiyarın servetinin kaynağı mallarında değil de bu tavuktaymış. Bu tavuğun kanatlarını yiyen doksan günde vezir, başını yiyen kırk gün içinde padişah olurmuş. Ben bu tavuğun başını yiyerek sonsuza kadar padişah olurum." diye düşünmüş ve ihtiyarın genç karısına, "Ben seninle evleneceğim. Sen o tavuğu kes, başını ve kanatlarını pişir, ben birazdan geleceğim." diyerek kendi evine dönmüş.

Kadın, adamı dinleyip tavuğu kesmiş ve kanatlarıyla başını pişirmeye başlamış fakat zengin adam ortalıkta yokmuş.

Kadın, "Zengin adam niye geç kaldı? Ben ona bakıp geleyim, o zamana kadar tavuk pişmeye devam etsin, ben de birazdan gelirim." diye yemeği Hasan ve Hüseyin'e bırakarak onu bulmaya gitmiş.

Yemeğin başında bekleyen Hasan ve Hüseyin, tavuğun başı ve kanatları pişer pişmez onları yemişler, zengin adam da kazana baktığında tavuktan geriye hiçbir şey kalmadığını görmüş. "Ben bu tavuğu yemeyeceğim bana bu tavuğun kanatları ve başı lazımdı." demiş. O zaman kadın "Aaaa! Tavuğun kanatlarını ve başını Hasan ve Hüseyin yemiş." demiş.

Bu yanıt karşısında sinirlenen adam, "Çocukların karaciğerini ve akciğerini pişirip hazırla, ben yarın sabah gelir onları yerim." demiş ve evine gitmiş.

Adamın bu sözleri üzerine kadın, "Sabah çocuklar okula giderken onları yakalayarak öldür, sonra bana akciğerini ve karaciğerini getir." diye evinde çalışan yaşlı adama emir vermiş.

Yaşlı adam okula giderek Hasan ile Hüseyin'i yanına çağırmış ve "Üvey anneniz benden sizi öldürerek akciğer ve karaciğerinizi ona götürmemi istedi. Siz bir kedi ve köpek bulun, onları öldürün, akciğer ve karaciğerini gömleklerinize sarın. Ben şehre giderek size giyecek ve yiyecek getiririm. Siz de onları alıp buralardan kaçarsınız." demiş.

Hasan ile Hüseyin bir kedi ve köpek bularak yaşlı adamın anlattığı gibi yapmışlar. İhtiyar çocuklara giyecek, yiyecek getirerek onlara "Şimdi siz kaçın, ben kanlı gömleklerinizi üvey annenize verip onu kandırırım." demiş. Daha sonra "Siz bu yolu takip edin ve yolun ayrıldığı yere ulaştığınızda büyük yola büyüğünüz, küçük yola küçüğünüz devam edin." diye nasihat edip kendisi de eve dönmüş.

Yaşlı adam eve döner dönmez gömleklerin içindeki akciğer ve karaciğeri kadına vermiş. Zengin adam onları yemiş ve zehirlenip ölmüş. Hasan ve Hüseyin'in babası pazardan döndüğünde oğullarını bulamamış. Evde çalışan yaşlı adam bütün hikâyeyi ona olduğu gibi anlatmış. Bunun üzerine ihtiyar, eşini kırk atın kuyruğuna bağlamış ve yerlerde sürükleterek öldürmüş.

Hasan ve Hüseyin ise yaşlı adamın nasihatı üzerine yolun ikiye ayrıldığı yerde vedalaşmışlar. Hasan büyük yolu takip etmiş ve ileride büyük bir kalabalık görmüş. Bunun üzerine, "Bu halk niye toplanmış?" diye birine sormuş. Sorduğu adam da "Han seçmek için toplandılar." diye cevap vermiş. O zaman, oradaki ak sakallılardan biri "Ben han olacağım, hayır ben han olacağım diyerek birbirinizle tartışmayın! Hanın kuşunu getirin, o kimin başına konarsa o kişi han olsun." demiş. Halk hanın kuşunu uçurmuş ve kuş uçup Hasan'ın başına konmuş. Hasan tacı takıp tahta çıkarak han olmuş.

Hüseyin ise küçük yolu takip ederek bir eve gelmiş. O evde tek bir kızı olan yaşlı bir çift yaşıyormuş. Yaşlı adam, Hüseyin'e "Nereden geldin?" diye sormuş. Hüseyin de "Çocuğu olmayana çocuk olayım." diye geziyorum demiş. "O zaman benim oğlum ol." demiş ihtiyar. "İstersen olurum." diye cevap vermiş Hüseyin.

Oralarda Şatıradolu adında sihirbaz bir kadın yaşarmış. Bu kadın bekârmış ve Hüseyin'in karnında sihirli tavuğun kanadının olduğunu öğrenmiş. Sihirli kanadı elde edebilmek için bir yarışma düzenlemiş. "Kim kazanırsa onunla evleneceğim!" diyerek yarışmayı başlatmış. Hüseyin de yarışmaya katılarak birinciliği kazanmış.

Büyücü kadın, "Yarışmada susamışsındır." diyerek Hüseyin'e tuzlu su vermiş. Hüseyin suyu içince midesi bulanmış ve kanadı kusmuş. Şatıradolu kemiği görür görmez yutuvermiş. Hüseyin olanları anlayarak oralardan ayrılmaya karar verip yola çıkmış. Az gitmiş uz gitmiş, dere tepe, düz gitmiş, sonunda yorulmuş ve ulu bir çınar ağacının dibinde uyuyakalmış. Uykudayken "Ey oğlan, kalk! Çınar ağacından bir kalın dal keserek ona bin ve o dala 'Beni Şatıradolu'ya götür!' de. Dal da seni ona götürsün. Oraya varınca Şatıradolu 'Mavi eşek ol!' diye ağacın dalı ile ona vurursan o eşeğe dönüşür." diye bir ses duymuş.

Hüseyin kalkarak çınar ağacından kalın bir dal kesip ona binmiş "Beni Şatıradolu'ya ulaştır." demiş. Çınar ağacının dalı Hüseyin'i Şatıradolu'nun evine getirmiş ve dalı "Mavi eşek ol!" diyerek kadının başına vurmuş. Şatıradolu o anda mavi eşeğe dönüşüvermiş.

Bir gün Hüseyin'in evine odun satan üç öksüz çocuk gelmiş. Hüseyin onlara "Siz bu eşeğe odunlarınızı yükleyerek işlerinizi yapın fakat hiçbir zaman boynundaki ipi çözmeyin." demiş ve eşeği çocuklara vermiş. Çocuklar odunlarını eşeğe yüklemek istediklerinde, eşek kaçmış. Yolda Sultan Hasan'ın askerleri eşeği yakalamışlar. Askerler padişahın eşeği bağladığını görmüşler. Padişah, askerlerine "Bu

eşek sihirlidir her kim bu eşeği almaya gelirse onu bana getirin." demiş. O üç yetim kaçan eşeklerini almaya geldiklerinde askerler eşeği onlara vermeyerek çocukları padişahın huzuruna götürmüşler.

Padişah, "Bu eşeği kimden aldınız?" diye çocuklara sormuş. Çocuklar da "Hüseyin Bey'den." diye cevap vermişler. Sultan Hasan ise "Sanırım o benim kardeşim, sahibini bana getirene kadar eşeği size vermeyeceğim." demiş.

Çocuklar Sultan Hasan'ın yanına Hüseyin ile birlikte gelmişler. O zaman iki kardeş birbirlerine kavuşmuşlar, babalarını yanlarına almışlar ve ikisi de iki farklı yerde padişah olarak mutlu mesut bir şekilde hayatlarına devam etmişler.

АСАН МЕНЕН ҮСӨН

Илгери, илгери бир чал-кемпирдин Асан, Үсөн деген эки баласы бар экен. Бир күнү чал отун алып жатса, калың куурайдын ичинен бир тоок учуп чыгат. Ал тооктун жаткан жерин караса, уя толгон жумуртка. Чал тузак тартып коюп базарга кетет. Отунун сатып, кайра келип караса, тузагына баягы тоок түшүп калган. Чал жумурткасын этегине салып, тоогун көтөрүп үйүнө келет. Тоокту бутунан байлап бактырып коет.

Бир күнү чал беш-алты жумурткасын алып, падышанын сарайына барат. Падыша чалдын жумурткасын көрүп, алты дилде берип, алты жумурткасын сатып алат да:

- Жумурткаң болсо алып келгин, дагы дилде беремин,-дейт. Кийин чал бир этек жумуртка алып барып, падышадан бир этек дилде алып келет. Чал дилдеге мал алып байып кетет. Арадан көп убакыт өтпөй, чалдын кемпири өлүп калат да жаш катын алат.

Күндөрдүн биринде чал базарга сатамын деп, бир короо ириктерин айдап, шаарга барат. Ошол шаардын каны бул кедей чал тез эле кантип байып кетти деп таң калат да, чалдын үйүн тегерете карап эч нерсе байкабайт. Эми кетейин деп эшикке чыгып бара жатып, тактанын алдындагы байланып турган тоокту көрөт.

Кан:

“Ырыс мунун мал тегинде эмес, ушул тоокто экен. Бул тооктун канатын жеген токсон күндө кандыкка, башын жеген киши кырк күндө падышалыкка жетет. Мен мунун башын жеп, түшпөс падыша болоюн” деп ойлойт да, чалдын жаш катынына:

-Мен сени аламын. Сен тиги тоокту союп, башы менен канатын бышырып кой, бир аздан кийин келемин,-деп үйүнө кетет:

Аял тоокту союп, казанга салып, баягы канды күтүп, күтүп кечиккенинен:

-Кан эмне кечикти? Мен барып ээрчитип келейин, силер этти бышырып тургула, - деп Асан, Үсөнгө тапшырып, канга кетет.

Асан менен Үсөн баягы тооктун этин бышырып жатып башы менен канатын жеп коет. Кан этти караса, канат менен баш жок.

-Бул этти жебеймин, мага тооктун канаты менен башы керек болчу,- деп тоокту жебей коет.

Анда аял:

-Ий, тооктун канаты менен башын Асан менен Үсөн жеп койгон турбайбы,-дейт. Анда кан:

-Балдардын өпкө-боорун бышырып кой, мен эртең менен келип жеймин,-деп үйүнө кетет.

-Эртең менен баддар медресеге кеткенден кийин жолунан тосуп Асан, Үсөндү өлтүрүп, өпкө-боорун алып кел,-деп аял үйүндө оокатка жардам кылып жүргөн чалды жиберет.

Чал мектепке барып, Асан, Үсөндү чакырып алып:

-Өгөй энеңер силерди өлтүрүп, өпкө-бооруңарды алып келгин деп мени жиберди. Силер бир күчүк, бир мышык таап келгиле, ал экөөнү өлтүрүп, өпкө-боорун көйнөгүнөргө ороп койгула, мен шаарга барып силерге көйнөк, оокат алып келемин. Көйнөк кечекти кийип, азыгыңарды көтөрүп алып качкыла,-дейт.

Асан менен Үсөн бир күчүк, бир мышык алып келишет, баягы чал айткандай кылат.

Чал балдарга кийим-кечек, азыктарын алып келип:

-Эми силер качкыла, мен "өлтүрдүм" деп кан болгон көйнөгүңөрдү жана ит менен мышыктын өпкө-боорун аялга алып барып беремин. Силер ушул жол менен жүрүп олтурсаңар, эки айрылыш жолго кез келесиңер, Чоң жолуна улууң, кичинесине кичүүң түш,-дейт да, жолду көрсөтүп өзү кайра кетет.

Чал аялга келип, баягы өпкө-боорду берет. Кан ошол өпкө-боорду, жеп ууланып өлөт.

Асан, Үсөндүн атасы базардан келсе, балдар жок. Болгон окуяны баягы чал толугу менен айтып берет, Асан, Үсөндүн атасы катынын кырк кысырактын куйругуна байлап, сүйрөтүп жүрүп өлтүрөт.

Асан, Үсөн болсо баягы чал айткандай, эки айрылыш жолго түшүп кетет.

Асан жүрүп олтуруп, жүрүп олтуруп бир калың элге жолугат.

Асан:

-Бул эмне болгон эл?- деп бир карыядан сураса, ал:

-Кан шайлашканы жаткан эл,-деп жооп берет.

Ошондо бир аксакал адам бөлүнүп чыгып:

-Мен кан боломун, мен кан боломун деп талашпагыла, андан көрө кандын кушун учургула, ал кимдин башына барып консо, ошол киши кан болсун,-деп кенеш берет.

Эл кандын кушун учурат. Куш Асандын төбөсүнө конот. Асан тажы кийип, такка олтуруп кан болуп калат.

Үсөн жүрүп олтуруп, жүрүп олтуруп бир үйгө келет. Ал үйдө бир кызы бар чал-кемпир бар экен. Чал:

-Кайдан жүргөн баласың?-деп сурайт Үсөндөн. Анда Үсөн:

-Баласы жокко бала, ботосу жокко бото болоюн деп жүрөм!-дейт.

-Мага бала болгун, балам! -дейт чал.

-Болсо, болоюн.

Ошол элде бай жана дубакөй, эри жок, Шатырадолу деген аял болот. Ал Үсөндүн ичинде тооктун канат эти бар экенин билип, ошол тооктун канат этин алуу үчүн: -Ким чыгып келсе, мен ошого чыгамын,-деп балдарды жарыштырат. Үсөн балдар менен жарышып биринчи болуп чыгып келет.

-Жарыштан чаңкап келдиң,-деп, Шатырадолу туз чыланган суу берет. Үсөн ичип жиберип, кайра жүрөгү айланып кусат, ичинен тооктун канаты чыгат.

Шатырадолу канатты көрөр замат жутуп жиберет. Үсөн бардыгын түшүнүп:

-Кой, бул үйдөн кетишим керек,-деп жөнөп кетет. Жүрүп олтуруп, жүрүп олтуруп Үсөн бир маалда тунжураган токойдун ичиндеги көлөкөлүү чынар теректин түбүндө чарчап уктап калат

-Ой, бала, тургун! Чынар теректин жоонураак бутагынан кескин, анын баш аягын таарыгын да минип алып, Шатырадолунукуна жеткир десең, ал жеткирет. Ага барганда, Шартырадолуну көк эшек бол деп, ошол терек менен башка ур, ал эшек болуп калат деген үн чыгат.

Үсөн туруп чынар теректен кыркып, баш-аягын кесип минет да: Шатырадолуга жеткир!-дейт.

Чынар теректин бутагы Үсөндү Шатырадолуга жеткирет. Үсөн, Шатырадолунун үйүнө кирип барып:

-Көк эшек бол,-деп башка бир коет. Шатырадолу ошол замат көк эшек болуп калат.

Бир күнү Үсөндүн үйүнө отун алып саткан үч жетим келет. Үсөн аларга:

-Силер мынабу эшекке отунуңарды жүктөп, оокатыңарды кылгыла, бирок дайыма мойнунан байлап жүргүлө, болбосо качып кетет,-деп эшекти берет.

Балдар отун жүктөп бир күнү эшекти качырып жиберишет. Ал барып падышанын жигиттеринин колуна түшүп калат.

Эртеси балдар эшегин издеп такыр таба алышпайт. Издеп жүрүп, издеп жүрүп Асан падышанын жигиттери байлап койгон жерден табышат. Асан падыша жигиттерине:

-Бул эшек тегин эшек эмес, ээси келсе, менден уруксатсыз бербегиле,-дейт.

Баягы үч жетим эшекти таанып алып кетебиз десе, падышанын жигиттери такыр бербей коюшат. Ал үчөөнү ээрчитип алып падышага алып барат, падыша:

-Бул кимдин эшеги эле?-деп балдардан сураса, алар:

-Үсөн мырзаныкы,-дешет.

-Үсөн менин иним окшойт, ээсин алып келмейинче бербейм,-деп эшекти Асан балдарга бербей коёт.

Үч жетим Үсөндү падышага алып келсе, өзүнүн бир тууганы. Ошол жерден Асан менен Үсөн табышып, атасын алдырып, экөө эки жерге падыша болуп жатып калган экен.

Aysan Hosseinzadeh

Günümüzde çeviri tekniklerine aşinalık, bu tekniklerin günlük hayatta ve iş hayatında kullanımı, öğrencilerin, girişimcilerin vb. önceliklerinden biridir. Bir öğrenci olarak çeviri tekniklerini öğrenmek, akademik ve profesyonel geleceğimi olumlu yönde etkileyecektir. YTB Çeviri Atölyesi, metin çevirme tekniklerinin samimi ve dostane bir ortamda öğrenilmesi için iyi bir fırsattı. Bu yolda bize destek ve yardımcı olan hocamıza sonsuz teşekkürler.

İran'dan Bir Masal

EĞİTİMLİ KEDİ
TƏLİMLİ PİŞİK

Ülke:	İran
Dil:	Azerbaycan Türkçesi
Üniversite:	Ankara Üniversitesi
Bölüm:	Eğitim Psikolojisi (Yüksek Lisans)
Kaynak:	Bu nağıl Azərbaycan xalq nağılıdır. Orginal mətn Hənəfi Zeynallı tərəfindən toplanmış və "Azərbaycan nağılları" kitabının 1. cildində nəşr olunmuşdur.
	Masal, Azerbaycan halk masalıdır. Metnin orijinali Henefi Zeynallı tarafından derlenmiş ve Azerbaycan Masalları kitabının 1. cildinde basılmıştır.
	Zeynallı, H. (2005). Azərbaycan Nağılları. 1.Cild. Bakı: Azərbaycan Nağılları. 1. Cild, Şərq-Qərb Yayınevi, s. 359, 225-227.
	new.bizdin.kg. (t.y.). bizdin.kg: new.bizdin.kg/media/books/Kyrgyz-El-Zhomoktor-zhyinagy.pdf adresinden alındı

EĞİTİMLİ KEDİ

Bir varmış bir yokmuş, bir zamanlar bir tacir varmış. Günlerden birgün bu tacir, ticaret için başka bir vilayete gitmeyi düşünmüş. Bunun üzerine yanına bir hayli satılık mal almış, hazırlık yapmış ve ailesiyle vedalaşarak yola koyulmuş. Uzun bir yolculuktan sonra bir şehre varmış ve buradaki kervansaraya yerleşmiş. Şehrin kurallarına göre buraya gelen her tacirin padişaha layık bir hediye getirmesi gerekirmiş ve padişah da o taciri gece evine misafir ederek onunla tavla oynarmış.

Tacir, bir hayli kumaş alarak bohçasına koymuş ve padişahın huzuruna götürmüş. Sohbet sırasında padişah, tacire şöyle demiş:

— Gel birlikte tavla oynayalım. Benim bir kedim var, o akşamdan sabaha kadar kuyruğunun üstünde yedi şamdan tutar. Ben o kediyi çağırırım. Eğer akşamdan sabaha kadar yedi şamdanı kuyruğunun üstünde tutarsa sizin bütün servetiniz benim olsun. Eğer tutmazsa, o zaman benim servetimin tamamı sizin olsun.

Tacir çaresizce padişahın şartını kabul etmiş. Padişah seslendiğinde kedi hazırlanmış, kuyruğunu düğümleyerek padişahın huzurunda oturmuş. Padişahın emri ile hizmetkârlar yedi şamdanı kedinin kuyruğunun üstüne koymuşlar. Daha sonra padişah, tacir ile tavla oynamaya başlamış. Üç gün üç gece tavla oynamışlar. Kedi bu süre zarfında hiç hareket etmemiş ve sonunda tacir mağlup olduğunu kabullenmiş. Padişah, tacirin kollarını bağlayarak zindana atmalarını emretmiş ve onun bütün servetine el koydurmuş.

Tacirin hizmetçilerinden biri durumun böyle olduğunu görünce tacirin karısına haber götürmüş. Tacirin karısı ise çok sayıda fare yakalatarak bir sandığa doldurmuş ve yanına çokça altın ile gümüş de almış. Erkek kıyafetleri giyerek bir kervanla yola çıkmış. Uzun bir yolculuktan sonra kocasının mahpus olduğu şehre varmış. Kadın da kocası gibi bir hediye bohçası hazırlayarak padişahın huzuruna gitmiş ve yanında götürdüğü fareleri hizmetçilerine vererek şöyle demiş:

— Ben padişah ile tavla oynarken fareleri kapının arasından birer birer içeri bırakın.

Padişah, bir erkek tüccar zannettiği kadını hürmetle huzuruna kabul etmiş. Sohbet sırasında ona da tavla oynamayı teklif etmiş. Kadın kabul etmiş. Padişah seslenince bir kedi içeri girmiş, kuyruğunu düğümleyerek oturmuş. Kedinin kuyruğunun üstüne yedi şamdan koymuşlar.

Padişah ve kadın tavla oynamaya başlamışlar ve bu sırada hizmetçiler birkaç tane fareyi içeri bırakmış. Kedi, fareleri görünce hareket etmek istemiş. Padişah kediye ters ters bakmış ve kedi sakince yerinde oturmaya devam etmiş. Biraz geçtikten sonra hizmetçiler tekrar birkaç tane fareyi içeri bırak-

mışlar. Fareler odada oynamaya başlamış. Bunları gören kedi daha fazla dayanamayıp kuyruğundaki şamdanları düşürmüş ve farelerin birini burdan, birini ordan yakalamaya çalışmış. Kadının işaretiyle hizmetçiler içeri girmiş. Padişahın kollarını sıkıca bağlayarak zindana atmışlar ve taciri kurtarmışlar. Padişahın zulmünden bıkan halk, taciri kendilerine padişah olarak seçmişler. Padişah olan tacir de halkına adaletle hükmetmiş.

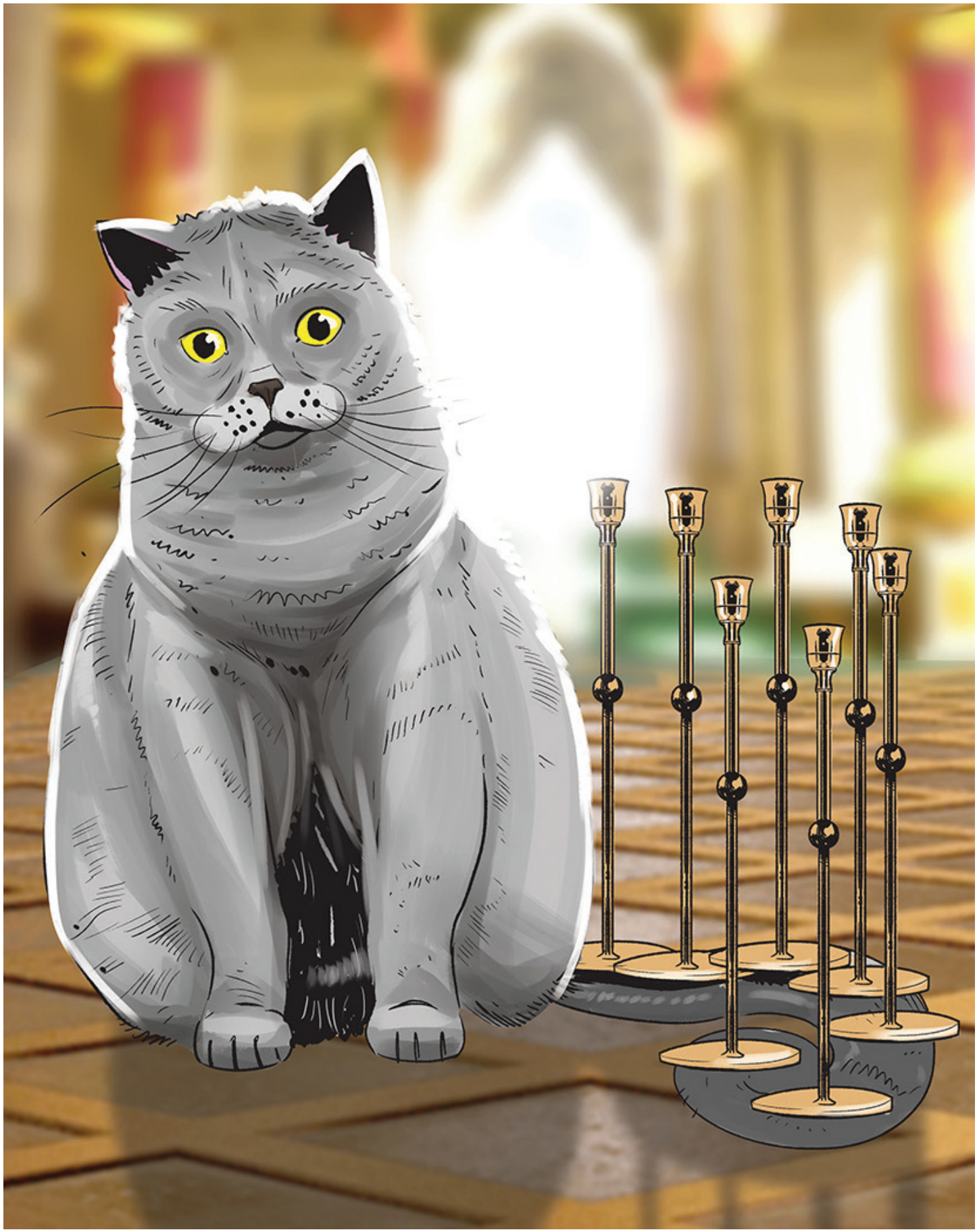

TƏLİMLİ PİŞİK

Bir tacir var imiş. Bir gün fikrinə düşür ki, ticarət üçün özgə vilayətə getsin. Odur ki, xeyli mal alıb, tədarük görüb, əhli-əyaliylə vidalaşıb yola düşür. Mənzilbəmənzil gəlib axırda bir şəhərə yetişir. Burada bir karvansarada mənzil edir. Bu vilayətin qaydası elə imiş ki, hansı tacir bu şəhərə gəlsəymiş, gərək padşaha layiq bir şey apararmış və padşah o taciri gecə qonaq edib, onunla nərd oynarmış.

Tacir də bir xeyli parça bir xonçaya qoyub padşahın hüzurinə aparır. Söhbət əsnasında padşah tacirə deyir:

-Gəl mənim ilə nərd oynayaq və mənim bir pişiyim var, o axşamdan sabaha kimin quyruğunun üstündə yeddi çıraq saxlar. Mən o pişiyi çağıraram. Hərgah axşamdan sabaha kimi quyruğunun üstündə yeddi çıraq saxladı. Onda sizin dövlətlərinizin cümləsi mənim olsun. Yox, saxlamasa, onda mənim xəzinəmin təmamisi sizin olsun.

Tacir əlacsız şərti qəbul edir. Padşah səslənən kimi bir pişik hazır olur, quyruğunu düğümlüyüb padşahın hüzurunda əyləşir. Padşahın əmri ilə götürüb bunun quyruğunun üstünə yeddi çıraq qoyurlar. Padşah tacir ilə nərd oynamağa başlayır. Üç gün, üç gecə nərd oynayırlar. Pişik əvvəl hərəkət etməyir, axırda tacir qalxıb məğlub olduğuna qərar verir. Padşah əmr edir ki, tacirin qollarını bağlayıb zindana saldılar. Padşah tacirin cəmi mal-dövlətini zəbt edir.

Tacirin bir nökəri əhvalatı belə görəndə qaçıb gəlib əhvalatı tacirin arvadına xəbər gətirir. Tacirin arvadı isə bir xeyli siçan tutdurub bir sandığa doldurur və bir xeyli qızıl və gümüş götürüb libasını da dəyişib kişi paltarı geyib bir karvan ilə yola çıxır. Mənzilbəmənzil gəlib həmən əri dustaq olan şəhərə çıxır. Bu da əri kimi bir xonça bəzəyib, padşahın hüzuruna aparır və özüylə gətirdiyi siçanları nökərlərinə verib tapşırır:

-Mən padşah ilə nərd oynamağa məşğul olanda siçanları qapının arasından bir-bir içəri buraxın.

Padşah bunu da çox hörmət ilə qəbul edir. Söhbət əsnasında buna nərd oynamağı təklif edir. Arvad qəbul edir. Padşah səslənən kimi bir pişik içəri daxil olub padşahın hüzurinə quyruğunu düyünləyib əyləşir. Götürüb bunun quyruğunun üstünə yeddi çıraq qoyurlar.

Bunlar nərd oynamağa başlayılar. Bu halda nökərlər siçanın bir ikisini içəri buraxırlr, pişik siçanları gördükdə hərəkət etmək istəyir. Padşah buna gözünü ağardanda pişik sakit olub

yerində qalır. Bir az keçir, nökərlər siçanın bir neçəsin də içəri buraxırlar. Siçanlar evdə oynamağa başlayırlar. Bunları görüb pişik artıq səbir edə bilməyib, çıraqları töküb siçanların birini burden birini ordan basmarlayır. Arvadın işarəsi ilə nökərlər içəri daxil olub padşahın qollarını bərk bağlayıb zindana salırlar və taciri də xilas edirlər. camaat padşahın zülmündən təngə gəlmiş imiş. İşi belə görəndə yığılıb taciri özlərinə padşah seçirlər. Tacir də onlar ilə ədalət ilə rəftar etməyə başlayır.

Belal Younsi

Öncelikle, çevirdiğim hikâyenin Cezayir'in kültüründe çok özel bir yere sahip olduğunu belirtmek isterim. Yüzyıllar boyunca atalarımızdan, yeni gelen nesillere aktarılmıştır. Ey Baba İnova adlı hikâyeyi çevirme fırsatım olduğu için onur duyuyorum. Daha önce çeviri çalışmalarında bulundum fakat hapsinde resmî belgeler üzerinde çalışmıştım. Dolayısıyla bu çalışmada ilk kez edebî bir metin çeviriyorum. Benim için iyi bir tecrübe oldu ve gelecekte bu tür metinleri çevirme konusunda çok şey öğrendiğimi düşünüyorum.

Cezayir'den Bir Masal

EY BABA İNOVA
يا أبي إينوف

Ülke:	Cezayir
Dil:	Arapça
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi (Yüksek Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır. Hikâyenin şarkısı şu internet adresinden dinlenebilir:
	https://www.youtubecom/watch?v=8qcSdqc7QYo

EY BABA İNOVA

Bir varmış biri yokmuş. Yıllar önce Tizivazu[1] şehrinin yüksek dağlarında Berberilerin[2] yaşadığı bir köyün yakınında bir orman varmış. Bu ormanın girişinde küçücük bir kulübede İnova adlı bir ihtiyar yaşarmış. İnova, iki küçük erkek çocuğun ve Griba adlı bir genç kızın babasıymış.

Griba güzel, akıllı ve yardımsever bir kızmış. Babası İnova yaşlı ve hasta olduğu için Griba, onun ve küçük erkek kardeşlerinin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çiftlikten meyve, sebze, odun toplarmış ve köye giderek onları satmaya çalışırmış. Kazandığı parayla babasına ve erkek kardeşlerine yiyecek ve elbise alarak gün batımında yorgun bir hâlde eve dönermiş. İnova'nın ailesinin yaşadığı ormanda bütün köyün korktuğu Belhir adında korkunç bir canavar yaşarmış. Bu korkunç yaratık köydeki evlere saldırır, çocukları öldürüp yermiş. Griba her akşam eve dönerken Belhir'in eline düşmemek için kestirme bir yol kullanırmış. Canavarın korkusundan her gün eve titreyerek ulaşırmış. Kulübenin kapısına ulaştığında babasına seslenir, "Ey baba, kapıyı aç. Ben senin kızınım, ben Griba'yım. Aç baba canavardan çok korkuyorum." dermiş. Babası, kapıyı açtıktan sonra kendisi ve erkek kardeşleri için yaptıklarından dolayı onu takdir eder ve kızına sımsıkı sarılırmış.

Çok yağmurlu bir günde, Griba işini bitirdikten sonra erkenden eve dönmeye karar vermiş. Her gün gittiği kestirme yoldan geçerken evin yakınındaki ırmağın su seviyesinin yükseldiğini fark etmiş. Irmağı birkaç kez geçmeye çalışmış ama başaramamış. Bu sırada hava kararmaya başlamış, zaman geçtikçe Griba'nın korkusu daha da artmış. Bir müddet sonra ırmağı geçemeyeceğini ve ormanın içinden gitmek zorunda kaldığını anlamış. Ormanın içinden parmak uçları üzerinde geçip gitmeye çalışırken kalbi korkudan duracak gibi olmuş. Canavar Belhir, Griba'nın bu sessiz adımlarını dahi hissetmiş ve aniden ona doğru yönelmiş. Genç kız kulübelerine ulaşmadan önce onu görmeyi başarmış ve peşine düşmüş. Griba, kulübenin kapısına vardığında, canavar, bir kayanın arkasına saklanmış ve Griba'nın babasına, "Babacığım! Kapıyı aç, ben senin kızınım, Griba'yım." dediğini duymuş.

Ertesi gün canavar, İnova ve çocuklarının yaşadığı kulübeye yönelmiş. Kulübenin kapısına yaklaşıp şöyle demiş:

— Ey babam İnova! Kapıyı aç. Ben senin kızınım, ben Griba'yım.

O anda İnova şaşkına dönmüş. Bu kalın sesin kızının sesine benzemediğini fark etmiş ve kendi kendine, bu kalın ses mutlaka canavarın sesi demiş.

1 Cezayir'in kuzeyinde yer alan bir şehir.
2 Kuzey Afrika'da yaşayan en eski halklardan biridir.

Canavar aynı cümleyi defalarca tekrarlamış. İnova bir süre afalladıktan sonra cevap vermiş:

— Git buradan sen benim kızım değilsin, canavarsın sen. Beni ve çocuklarımı öldürüp yemeye geldin. Git buradan, sana kapıyı açmayacağım.

O anda canavar Belhir, düzenlediği hilenin tutmayacağını anlayıp kulübeden uzaklaşmış. Gün batımında Griba eve dönüp kapının önüne durarak:

— Bababacığım İnova! Kapıyı aç. Ben senin kızın Griba'yım, demiş.

İnova yine korkuya kapılmış. Bir anda konuşanın canavar olduğunu zannederek kapıyı açıp açmak konusunda tereddüt etmiş. Griba aynı cümleyi tekrarlamış:

— Kapıyı aç baba, benim, kızınım. Neden açmıyorsun?

Babasına kötü bir şey olduğu düşünen Griba ağlayarak kulübenin kapısına yaslanmış.

— Sana ne oldu baba, kapıyı aç ne olur, canavardan çok korkuyorum.

İnova üzüntülü bir ses tonuyla kızına cevap vermiş:

— Beni affet kızım. Ben de canavardan korkuyorum, kardeşlerine kıyamam.

— Ne diyorsun baba, kapıyı aç ne olur.

İnova, sesin Griba'nın sesi olduğuna emin olduktan sonra kapıyı açıp kızına sarılmış.

— Beni affet kızım.

— Çok korktum baba. Kapıyı niye geç açtın?

İnova, zavallı kızın elini tutup sonra onu küçük kardeşlerinden uzak bir yere götürmüş.

— Beni dinle kızım, canavar kapının önüne geldi ve beni kandırmaya çalıştı. Senmişsin gibi davranıyordu, "Aç kapıyı baba, ben senin kızınım, Griba'yım." dedi. Kalın sesinden canavar olduğunu anladım. Sen geldiğinde canavar beni yeniden kandırmaya çalışıyor diye düşündüm. Çok korktum. Küçük kardeşlerini düşündüm kızım. Kendi kendime emin olamadan kapıyı açmam dedim.

Griba'nın korkuya kapılarak:

— Benim ismimi nasıl öğrendi?

— Bilmiyorum kızım seni takip etmiş olmalı.

— Evet baba. Dün, evet dün ormanın ortasından geçerken beni görüp takip ederek "Kapıyı aç baba, Griba'yım." dediğimi duymuş olmalı.

Griba bir müddet şaşkın kaldıktan sonra kısık bir sesle:

— Korkma baba, bu lanetli canavardan kurtulmanın bir yolunu bulacağız, demiş.

Baba ve kız düşünmeye başlamışlar.

— Baba, sadece ikimizin bildiği bir parola belirlememiz gerekiyor.

— Nedir bu parola kızım?

— Eve geldiğimde elimdeki bilezikleri sallayacağım. Bilezikler birbirine değdiğinde bir ses çıkaracak böylece bu ses sayesinde beni canavardan ayırt edebileceksin.

İnova, Griba'nın teklifini kabul etmiş ve kızını canavardan ayırabilmek için uygun bir çözüm olarak görmüş.

Sonraki günlerde Griba, kulübenin kapısına her vardığında elindeki bilezikleri sallar ve böylece İnova, kapının önündekinin kendi kızı olduğunu bilir ve ona kapıyı açarmış. Canavar Belhir ise sürekli İnova'yı kandırıp onu ve çocuklarını yiyebilmek amacıyla kulübenin önüne gelirmiş. Ama her defasında Belhir'in hilesi bozulurmuş.

Bir gün canavar Belhir, dağ tepesinde her soruna çözüm bulan yaşlı bir büyücünün yaşadığını öğrenmiş ve onun yanına gitmeye karar vermiş. Yaşlı büyücünün evine ulaştığında:

— Sesimin İnova'nın kızının sesi gibi olabilmesi için ne yapmam gerektiğini söyle bana.

Yaşlı büyücü biraz düşündükten sonra şöyle cevap vermiş:

— Bal ye ve sonra git ağzını karıncaların yuvasına koy. Karıncalar ağzına girip önce ağzındaki balı yerler sonra da boğazının etrafındaki yağı yerler. Bu şekilde sesin yumuşar ve kız sesi gibi olur.

Canavar, yaşlı büyücü ona ne söylediyse yapmış. Sonra İnova ve çocuklarının kulübesine giderek şöyle demiş:

— Babacığım İnova! Kapıyı aç. Ben senin kızınım, Griba'yım.

— Ses, Griba'nın sesiymiş. İnova konuşanın Griba olduğunu sanmış. Ama kapıyı açmamış.

Elindeki bilezikleri hareket ettirene kadar beklemiş. Canavar aynı cümleyi tekrar etmiş: "Babacığım İnova! Kapıyı aç. Ben senin kızınım Griba'yım." Bir süre sonra İnova, bilezikleri oynatmadığı için kapının önündekinin Griba olmadığından emin olmuş.

— Sen benim kızım değilsin. Sen canavarsın, git buradan.

Hilesi tutmayan Belhir çok sinirlenmiş. Her seferinde niçin bozulduğu öğrenmek için kulübenin yakınında bulunan büyük kayanın arkasına saklanıp Griba'nın gelmesini beklemiş. Griba, gün batımında pazardan eve dönerken kendisini canavarın izlendiğinden habersiz kulübenin kapısının önüne varmış ve elindeki bilezikleri sallamış. İnova bileziklerin sesini duyunca Griba'nın geldiğini anlayıp hemen kapıyı açmış. O sırada olup biteni seyreden canavar, Griba ile babası arasındaki parolayı öğrenmiş.

Ertesi gün canavar, yaşlı büyücüye geri gidip onu Griba'nın elindeki bileziklerin aynısını yapmaya zorlamış. Başka çaresi olmayan büyücü bilezikleri yapıp canavara vermiş.

Ertesi gün güneş batarken canavar Belhir, İnova'nın kulübesine yönelmiş. O sırada Griba pazardan eve dönüyormuş. Canavar, Griba'dan önce kulübeye varmış.

— Babacığım İnova! Kapıyı aç. Ben senin kızınım, Griba'yım, demiş.

O anda İnova yerinden kalkıp kapının önüne gelmiş. Bileziklerin sesini duymayı beklemiş. Canavar büyücünün yaptığı bilezikleri sallar sallamaz kapı açılmış. Kapıda korkunç bir canavar gören İnova çaresizce dizlerinin üzerine çökmüş. Canavar, acımasızca İnova'nın çocuklarını yemiş. Sonra perişan bir hâlde olan İnova'ya bakıp:

— Sonunda elime düştün yaşlı adam. Elime düştün… Söyle şimdi seni nerenden yemeye başlayım?

İnova kızını düşünüp geldiğinde uyarabilmek için:

— Beni ayaklarımdan yemeye başla, demiş.

Canavar, İnova'nın ayaklarını yemeye başladığı sırada Griba eve gelmiş. Kulübenin kapısını açık görünce içeri koşmuş. Gördüklerine inanamamış. Nutku tutulmuş ve hiçbir şey diyememiş.

İnova kızını kapının önünde gördüğünde avaz avaz şöyle bağırmış:

— Kaç kızım, kendini kurtar. Bu korkunç yaratık seni de yer. Ne olur kızım kaç!

Griba, canavarı yenemeyeceğini anlayınca köye doğru koşmaya başlamış. Bir yandan da hüngür hüngür ağlıyormuş. Köye varınca "Yardım edin, yardım edin, yardım edin!" diye bağırmaya başlamış.

Köylüler silahlarını alıp kulübeye yönelmişler. Oraya vardıklarında İnova ve çocuklarını yiyen canavarı kulübenin içinde kıstırmışlar ve kulübeyi ateşe vermişler. Canavar kulübenin içinde yanıp kül olmuş.

Olaydan iki sene sonra başka köyden biriyle evlenen Griba, iyi kötü tüm anılarını geride bırakıp yaşadığı köyü terk etmiş ve kocasıyla yaşamaya başlamış.

Yıllar sonra, İnova'nın ailesinin yaşadığı kulübenin yerinde bir zeytin ağacı yetişmiş. O ağacın önünden her gün geçen genç bir çoban, bir gün ağaçtan bir dalı kesip flüt yapmış ve "Ey baba İnova!" şarkısını çalmaya başlamış.

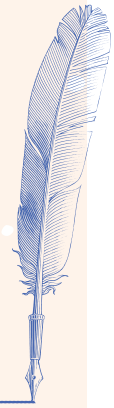

يا أبي إينوف

القبائل بالجزائر، وفي وسط غابة مليئة بالوحوش، كان هناك شيخ عليل لا يقوى على الخروج من بيته حتى لقضاء لوازم عيشه يدعى إينوفا. وإينوفا هذا أب لطفلين وفتاة شابة جميلة وذكية تحب مساعدة الآخرين تدعى غريبة. تشتغل في جمع الحطب وثمار المزارع المجاورة لكوخهم الفقير بغية بيعها في سوق القرية لتبتاع بثمنها ما يسد رمقها وعائلتها من مأكل وملبس، ثم تأفل إلى بيتها منهكة متعبة في ساعة متأخرة من الليل.

يحكى أيضا أنه في الغابة المجاورة للكوخ يوجد غول مخيف يدعى «بلحير»، يبث الرعب في أوساط السكان، لكونه كان يباغت بيوتهم بين الفينة والأخرى ليهجم على أبنائهم قصد إلتهامهم حتى يسد رمق جوعه. كانت غريبة كغيرها تتناهى إلى أسماعها قصص الغول المخيفة، فمن الطبيعي أنها تشعر بدورها بحجم الخطر المحدق بها وهو ماجعلها دوما تتخذ أسباب الحيطة والحذر، فتمر عبر طريق مختصر تصل من خلاله إلى بيتها برغم الخوف الكبير الذي كان ينتابها حينا. غداة وصولها إلى الكوخ تطرق الباب منادية: «يا أبي إينوفا إفتح الباب أنا ابنتك غريبة» حينها يقوم الشيخ إينوفا بفتح الباب لابنته ويستقبلها بعناق حار تقديرا لها لما تقوم به من أجله ومن أجل إخوتها.

في إحدى الأيام الممطرة، بعدما أنهت غريبة عملها، وفي طريق عودتها الى البيت سلكت السبيل المختصر الذي اعتادت المرور به، وإذا بها تتفاجأ بارتفاع منسوب مياه الوادي المحاذي للكوخ. حاولت جاهدة تجاوزه لكن باءت كل محاولاتها بالفشل. بدأ الظلام يسدل أستاره ولم يتبق لغريبة الخائفة سوى حل وحيد وهو عبور غياهب تلك الغابة المظلمة. مشت بخطوات متثاقلة والرجف يملأ قلبها. حين شعر الغول بلحير بقدومها قرر تعقب خطواتها دون أن يشعرها بذلك وهو ما كان فعلا. توارى بلحير خلف صخرة كبيرة مترقبا، ليسمع صوت غريبة مرددة كالعادة قولها: «يا أبي إينوفا افتح الباب أنا ابنتك غريبة».

في اليوم الموالي وبعد مغادرة غريبة البيت نحو عملها المعتاد توجه بلحير إلى كوخ الأب إينوفا، طرق الباب وقال:

- يا أبي إينوفا افتح الباب أنا ابنتك غريبة.

كرر الغول نفس العبارة مرات عديدة منتظرا أن يفتح الأب إينوفا الباب لكن هذا الأخير كان مندهشا لما سمعه وعلم في حينها أن هذا الصوت الغليظ المنبعث من خارج الكوخ ليس صوت إبنته غريبة «إنه الوحش بلحير!»، ردد إينوفا في نفسه، صاح قائلا:

- أنت لست إبنتي غريبة أنت الغول بلحير تحاول خداعي! انصرف لن أفتح لك الباب!

أيقن بلحير أن خدعته لم تنطل على الشيخ العجوز، وعليه أن يجد طريقة أخرى يجرب بها حظه لاحقا.

غربت شمس ذلك اليوم وعادت غريبة كالعادة إلى الكوخ، طرقت الباب وقالت:

- يا أبي إينوفا افتح الباب أنا ابنتك غريبة.

سمع الأب إينوفا صوت إبنته الآتي من خارج الكوخ، كان الصوت مشابها لصوت غريبة لكن الخوف الذي كان يشعر به العجوز منعه من أن يفتح الباب لها. بقيت غريبة تنتظر مقابل الباب خائفة. تردد نفس العبارة مرارا لكن دون جدوى. ترجت غريبة أباها قائلة:

- يا أبي إينوفا افتح الباب أنا ابنتك غريبة. لماذا لا تفتح الباب أنا خائفة من وحش الغابة أرجوك يا أبي إفتح الباب!

أجابها الأب إينوفا قائلا:

- أنا أيضا أخاف الوحش اعذريني يا ابنتي.

بعد برهة أيقن العجوز أن الطارق إبنته حقا فتح الباب وعانقها قائلا:

- اعذريني يا بنيتي.

- لقد خفت كثيرا يا أبي، لماذا تأخرت في فتح الباب؟ سألت غريبة.

أخذ الأب إينوفا بيد إبنته غريبة بمنأى عن مسمع إخوتها الصغار وقال:

- لقد أتى الغول إلى الكوخ اليوم، تظاهر بأنه أنت محاولا خداعي، حتى أنه ردد نفس عباراتك! لو لا أن صوته كان غليظا لما استوعبت أنه الغول. حين عودتك خشيت أن يحاول خداعي مجددا لهذا تريثت قليلا في فتح البا

نظرت غريبة إلى أبيها والخوف باد على وجهها:

- من أين له أن يعرف اسمي؟

- لا بد أنه تعقب أثرك.

- آه، نعم! ردّدت غريبة، يبدو أنه تعقبني البارحة عندما اضطررت لعبور الغابة بدل الطريق المختصر بسبب الأمطار الغزيرة.

أبدت غريبة دهشتها لبرهة من الزمن ثم قالت بصوت خافت:

- لا تخف يا أبي، سنجد حلا لهذا المخلوق اللعين.

إنغمس الأب وإبنته في تفكير عميق علّهما يجدان حلا لمشكلة بلحير.

- يجب أن نتفق على كلمة سر لا يعرفها سوانا، قالت غريبة.

- وما قد تكون كلمة السر هذه يا ابنتي؟

- صوت أساوري! أجابت غريبة. أساوري تحدث صوتا مميزا لا يمكن للغول تقليده، وهكذا يمكنك تمييزي عن بلحير.

وافق الأب على اقتراح إبنته. وهكذا صارت غريبة تحرك أساورها كلما وصلت الى باب الكوخ فيعرف الأب إينوفا مباشرة أنها غريبة ويقوم بفتح الباب لها.

في هذه الأثناء، كان الغول بلحير يتردد على الكوخ ويحاول دائما خداع الأب إينوفا. لكن دائما ما كانت محاولاته تبوء بفشل ذريع. إستعان الغول بأحد السحرة القاطنين في أحد البيوت الجبلية علّه يجد له حلا لمشكلة صوته الغليظ.

فكر الساحر قليلا ثم قال:

- يجب عليك أن تأكل العسل، بعد ذلك ضع فمك في غار للنمل. سيدخل النمل إلى فمك ويأكل العسل المتواجد فيه ثم سيأكل الشحم المحيط بحنجرتك وهكذا سيرق صوتك.

نفذ الغول بلحير نصائح الساحر العجوز بحذافيرها ثم توجه بعدها إلى كوخ الأب إينوفا، طرق الباب وقال:

- يا أبي إينوفا إفتح الباب أنا ابنتك غريبة.

كان الصوت مشابها لصوت غريبة حتى أنه لوهلة ما ظن أن الطارق ابنته. لكن لم يسمع رنين الأساور بالرغم من أن الغول ظل يردد نفس العبارة لكن الشيخ إينوفا كان متيقنا أن الطارق لم يكن إبنته وإنما الغول بلحير يحاول التمويه مجددا، ثم صرخ قائلا:

- انصرف! أنت لست إبنتي وإنما الغول بلحير.

إستشاط الغول غضبا وقرر أن ينتظر قدوم غريبة ليعرف سر فشل حيله في كل مرة. توارى مجددا خلف الصخرة الكبيرة مترقبا عودة الفتاة مع غروب الشمس. لم تكن تدري أن الغول يتعقبها. طرقت الباب وحركت أساورها فعلم إينوفا أنها ابنته وفتح الباب في الحال. تيقن بلحير أن سر غريبة مع أبيها هو الأساور.

توجه بلحير إلى الساحر العجوز وأجبره على صنع أساور مشابهة لأساور غريبة وبالفعل نفذ الساحر أوامر الغول.

في اليوم الموالي ومع اقتراب موعد قدوم غريبة من عملها، توجه بالحير إلى كوخ الأب إينوفا. طرق الباب قائلا:

- إفتح الباب يا أبي، أنا إبنتك غريبة.

وقف الشيخ إينوفا أمام الباب منتظرا سماع صوت الأساور وهذا ما حدث حقا. فتح الأب إينوفا الباب وإذا بغول مخيف يقف أمامه. خر العجوز المسكين على ركبتيه مستسلما بينما اقتحم بلحير الكوخ وانقض على الصغار الواحد تلو الآخر، حين فرغ من ذلك، إلتفت إلى الأب إينوفا وقال منتصرا:

- أتى دورك أيها المسن! من أين أبدأ التهامك؟

أجاب إينوفا قائلا:

- إبدأ من قدمي.

كان كل ما يهم الأب إينوفا حينئذ إنقاض ابنته التي كانت في طريقها إلى البيت. بدأ الغول بالتهام أقدام الأب إينوفا وإذا بغريبة تصل من عملها، رأت باب الكوخ مفتوحا وعلمت على الفور أن خطبا ما قد ألم بعائلتها. عندما لمح العجوز ابنته غريبة صرخ بأعلى صوته:

- اهربي ابنتي! سيلتهمك هذا الغول المتوحش! اهربي!

علمت غريبة أن فرص نجاتها إذا ما واجهت الغول بمفردها معدومة فركضت نحو القرية تستجدي أهلها:

- النجدة.. النجدة.. أطلب منكم المساعدة...

هم سكان القرية بأسلحتهم إلى الكوخ لكن الغول كان قد فعل فعلته والتهم الصبيان والأب إينوفا كذلك. حاصر سكان القرية الغول داخل الكوخ وأضرموا النار داخله حتى لقي بلحير حتفه حرقا.

مرت السنوات وانتقلت غريبة للعيش رفقة زوجها إلى القرية المجاورة تاركة خلفها القرية التي شهدت فيها أجمل وأسوأ ذكرياتها.

في ذلك المكان حيث كوخ الأب إينوفا أينعت شجرة غطت مساحة الكوخ بأغصانها وأوراقها الخضراء المبهجة، و كان دائما ما يتردد على هذا المكان راعي غنم شاب، يمر بجوار تلك الشجرة ويتأمل جمالها، حتى أنه صنع من أحد أغصانها نايا وعزف به ما يعرف اليوم بأغنية «يا أبي إينوفا».

Besir Zeneli ve Ekrem Zajmi

Çocukluğumuzda büyüklerimizden dinlemiş olduğumuz hikâyelerin üzerinden uzun zaman geçti. Anılarımızda kalan hikâyelerin ayrıntılarına yeniden dönmek için araştırma yaparken bu hikâyeyi çok özlediğimizi fark ettik, ardından Türkçeye çevirmek için çalıştık.

Arnavutça'dan Bir Masal

KONSTANTİN'İN VERDİĞİ SÖZ
BESA E KONSTANTINIT!

Ülke:	Kosova, Kuzey Makedonya
Dil:	Arnavutça
Üniversite:	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi
Bölüm:	Uluslararası İlişkiler, Tıbbi Biyoloji (Yüksek Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. *Ky është një tregim popullor anonim i rishkruar nga Mitrush Kuteli në librin e tij "Tregime të Moqme Shqiptare".*
	Bu hikâye anonim halk masalıdır. Arnavutça metin Mitrush Kuteli'nin Tregime të Moqme Shqiptare adlı eserinden alınmıştır. Besa e Konstandinit. (2017, 10 17). Na Ishte Dikur. naishtedikur.info/besa-e-kostandinit-tregim/ adresinden alındı

KONSTANTİN'İN VERDİĞİ SÖZ[1]

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, on iki yakışıklı erkek çocuğu, bir de Doruntina isimli güzel bir kız çocuğu olan çok iyi bir anne varmış. Gel zaman git zaman kız çocuğu büyüyüp evlenecek yaşa gelmiş. Yaşadıkları yerde onu mutlu edecek bir talibi yokmuş. Birçok kişi onunla evlenmek niyetindeymiş ama hiçbirinin Doruntina ile evlenmek için gücü ve cesareti yokmuş. Çünkü hiç kimse kendini ona yakıştıramıyormuş. Hâl böyleyken bir anda uzak diyarlardan bir delikanlı çıkıp gelmiş. Bu genç yakışıklı, iyi huylu ve haysiyetli biriymiş. Uzak diyarlardan gelen genç, Doruntina'ya talip olmuş. Fakat delikanlı iyi huylu ve haysiyetli olmasına rağmen kızın annesi ve en büyük abisi kızı o kadar uzağa vermek istememişler. Sadece küçük kardeşi Konstantin, kızın o gence verilmesine razı olmuş. Konstantin:

— Anneciğim, bu delikanlı çok iyi biri, verelim kızımızı, demiş.

Annesi:

— Konstantin, evladım, ne diyorsun böyle? Kızımı o kadar uzağa göndermeye nasıl rıza gösteriyorsun? Kızım yaban ellere giderse benim neşeli ve kederli anlarımda yanımda olamayacak.

Konstantin:

— Anneciğim, sana söz veriyorum, Doruntina'yı hem mutlu hem de üzgün olduğunda yanına ben getireceğim.

Bu söz üzerine anne ve diğer on bir kardeş ikna olmuşlar. Doruntina'yı uzaktan gelen o delikanlıyla evlendirmişler. Düğünü dokuz gün sürmüş ve onuncu gün delikanlı gelini alıp kendi memleketine götürmüş. Anne ile kız birbirlerinden ayrılırken hüngür hüngür ağlamışlar.

O sırada Doruntina'nın vatanında çok büyük bir savaş çıkmış. Çünkü düşmanlar ülkeyi işgal etmeye gelmiş. Bu işgal teşebbüsü karşısında on iki kardeşin hepsi savaş meydanında şehit olmuş.

Evlatlarından ilki şehit düştüğünde anne fısıldayarak şöyle demiş:

— Evladım, ben ne üzüleceğim ne de ağlayacağım. Çünkü sen vatan uğruna şehit düştün ve vatanımız için savaşacak durumda olan on bir evladım daha var.

Diğer altı yiğit evladı daha şehit düştüğündeyse her birisi için ayrı ayrı gözyaşı döküp acı çekmiş. Lakin geriye kalan diğer evlatlarının ölüm haberini aldığında acısı o kadar dayanılmaz hâle gelmiş ki perişan olmuş ve yeri göğü inleterek şöyle bağırmış:

1 Mitrush Kuteli tarafından yeniden anlatılmıştır.

— Ah zavallı ben! Bu nasıl bir dert! Bu kara günlerde derdime ortak olacak olan Doruntina'm bile yanımda değil!

Son evladı olan Konstantin öldüğünde ise anne kendi yerden yere vurarak şöyle feryat etmiş:

— Kahrolasın ey ölüm! Sen on iki evladımı benden çaldın. Kim bilir belki kızımı da almışsındır. Biricik canım kızımı!

Bir cumartesi günü anne, evlatlarının mezarını ziyarete gitmiş. Bir zamanlar on iki evladı varmış fakat şimdi ise on iki mezarı... Her mezarın üstünde birer mum yakıp kederiyle baş başa kalmış. Fakat Konstantin'in mezarının üzerine iki mum yakarak iki kat acı çekmiş. Gözyaşlarını içine akıtıp derinden şöyle üç kere ah çekmiş:

— Evladım! Evladım! Evladım!

Üç kere daha:

— Konstantin! Konstantin! Konstantin!

Sonra yere uzanıp mezar taşına sarılmış ve ağlamaklı bir şekilde ağzından şu sözler dökülmüş:

— Konstantin, evladım! Hani söz vermiştin. Doruntina'yı, kız kardeşini bana getirecektin ya? Senin sözün, seninle birlikte öldü ve bu kara mezarda çürüdü!

Anne bir yandan bu sözleri söylemiş diğer yandan da oğlunu mezarını gözyaşlarıyla sulamış.

Vakit gece yarısına gelince ilahi bir hikmetle Konstantin mezardan kalkmış. Mezar taşı, rengini gecenin karanlığından alan yağız bir ata dönüşmüş. Kara toprak da gece gibi zifirî bir sele dönüşmüş. Taşı tutan kasnak ise atın gümüş dizgini olmuş. Yiğit Konstantin bu ata binip onu dörtnala sürmüş. Dağlardan, ovalardan, derelerden ve nehirlerden rüzgâr gibi geçerek nice yüce dağları geride bırakmış.

Sabaha doğru kız kardeşinin evine varmış. Günlerden cumaymış. Evin önüne yaklaştığında kız kardeşinin evlatlarını yani yeğenlerini avluda oynarlarken görmüş. Çocuklar kendi kendilerine oynayıp kuşların peşinden koşuyorlarmış. Onların yanına gidip sormuş:

— Kalbimdeki inci tanecikleri, canım yeğenlerim, anneniz nerede?

— Konstantin dayı, annemiz köydeki bir düğünde halay çekiyor.

Konstantin hızlıca düğünün olduğu yere gitmiş. Orada oynayan ve şarkı söyleyen birçok genç kız görmüş ama kendi kendine şöyle diyormuş: "Güzelsiniz kızlar ama benim için değilsiniz. Çünkü ben bu dünyaya ait değilim..."

Ve onlara yaklaşıp sormuş:

— Ne mutlu size, saflık ve güzelliğin temsilcileri olan kızlar! Kız kardeşim Doruntina sizinle mi?

— İlerle delikanlı, oralarda bir yerlerde kadifeden parlak kıyafetiyle halay çekiyor kız kardeşin.

Konstantin halayın olduğu yere gitmiş ve tam başka birisine daha soracakken Doruntina kendisini görüp bağırmış:

— Konstantin, kardeşim benim!

Konstantin ablasının yanına yaklaşmış ve kucaklaşmışlar. Sonra ablasına dönüp ona şöyle demiş:

— Doruntina, ablacığım benim! Gidelim. Anneciğim seni yanında görmek istiyor.

— Kardeşim söyler misin bana, oraya nasıl geleyim? Müjdeye geliyorsam, en iyi ganimetlerimi alayım, yok eğer musibet içinse, o zaman kara kıyafetlerimi alayım.

— Gel ablacığım, olduğun gibi gel!

Onu atına bindirmiş. At uçuyormuşçasına yol almış. Dağları, ovaları ve nehirleri rüyada gibi geçmişler. O gece dolunay varmış ve onlar da aya hayran hayran bakarak yol almışlar.

Yol boyunca kız kardeşi sormuş:

— Konstantin, kardeşim, neden omuzların küfle dolmuş?

— Ablacığım, omuzlarım silah tozlarıyla dolmuştur. Vatanımızda büyük savaşlar oldu. Düşmanlar yurdumuzu işgal etmeye geldiler ve hepimiz onu korumak için savaştık.

— Konstantin, neden saçların toz toprak içinde?

— Ablacığım, yol boyunca toz vardı ve saçlarım bu yüzden tozlandı.

— Konstantin, ay gibi parlayan güzel kardeşlerim neden bizi karşılamaya gelmediler?

— Ablacığım belki onlar yorulmuşlardır ve bizim bu akşam gelmemizi beklemiyorlardır.

— Konstantin, neden evimizin ışıkları bugün sönük?

— Ablacığım, ışıkları söndürdük çünkü kış rüzgârı deniz tarafından güçlü esiyor.

Kiliseye yaklaştığında Konstantin kardeşine şöyle demiş:

— Sen geç, ben içeriye girip Tanrı'ya yakaracağım.

Konstantin gidip kara mezarına girmiş. At yine taş; sel, toprak ve gümüş dizgin de kasnağa dönüşmüş. Etrafını yine ölüm havası kaplamış.

Doruntina ise merdivene çıkıp mutlu bir şekilde kapıyı çalmış ve şöyle seslenmiş:.

— Anne kapıyı aç!

— Kim o?

— Kapıyı aç anneciğim. Ben Doruntina, senin kızın.

— Git benden, ey zavallı ölüm! Benden on iki evladımı aldın, şimdi ise beni almaya mı geldin? Doruntina'mı görmeden almaya gelmişsin üstelik!..

— Anneciğim, ne diyorsun öyle? Sesimi tanımadın mı? Anneciğim benim, senin sevgili kızın, Doruntina'n.

— Bir koy parmağını kilidin deliğine, seni tanıyayım.

— Doruntina parmağını kilidin deliğine koymuş. O beyaz ve ince parmağını annesi hemen tanıyıp kapıyı açmış.

— Canım benim, seni buraya kim getirdi?

— Kardeşim Konstantin getirdi.

— Hangi Konstantin kızım? Konstantin on iki kardeşiyle birlikte savaşta öldü…

Bu sözler üzerine ikisi bir anda öylece kalakalmışlar. Birisi kapıda, diğeriyse içeride… Hüngür hüngür ağlamışlar…

BESA E KONSTANTINIT![1]

Ish njëherë e një mot një nënë shumë e mirë i kish dymbëdhjetë bij të hijshëm. Të trembëdhjetën kishte një bijë të bukur e cila nuk e kishte shoqen, asaj ia thoshin emrin Doruntinë.

Vasha u rrit e u bë për t'u martuar. Mirëpo nga bujarët e atij vendi askush nuk e gëzoi. Të gjithë e dëshironin por askush s'guxonte ta kërkonte për nuse, sepse nuk e ndjente veten të zotin për ta marrë për shoqe. Atëherë na vjen një trim i largët; i mirë, i hijshëm, i fisëm dhe e kërkon Doruntinën për nuse. E ëma dhe të njëmbëdhjetë vëllezërit e mëdhenj nuk donin t'ia jepnin, sepse trimi ndonëse i mirë e i fisëm, ishte nga një vend shumë i largët. Vetëm i vogli, Kostandini ishte dakord që ta jepte motrën për këtë trim.

– T'ia japim zonja mëmë – thoshte ai – se trimi është i mirë. Më ka hyrë në zemër.

– Kostandin biri im, çfarë po thua ti kështu? – ia kthente e ëma. Aq larg do ma shpiesh Doruntinën time? Se në e daça për gëzim, për gëzim nuk do ta kem; se në e daça për helm, për helm nuk do ta kem.

– Të jap besën zonja mëmë, se kur ta duash ti Doruntinën, qoftë për gaz qoftë për helm, vete unë e ta sjell!

Mëma dhe të njëmbëdhjetë vëllezërit u bindën: e vluan dhe e martuan Doruntinën me trimin e largët. Bënë dasmë nëntë ditë. Të dhjetën trimi mori nusen e shkoi tek dheu i tij i largët. Mëma e vasha qanë me lot kur u ndanë...

... Shumë luftëra u luftuan atë mot te dheu ynë, se kish ardhur i huaji ta shkelte e ta pushtonte. Të dymbëdhjetë vëllezërit dolën të luftojnë për vendin e tyre dhe u vranë një pas një të gjithë.

Kur iu vra djali i parë, mëma psherëtiu e tha:

– Biri im unë nuk kam helm e nuk do të të qaj, sepse ti ke rënë për dheun tënd e më mbeten dhe njëmbëdhjetë bij të tjerë për luftë.

Kur iu vranë gjashtë, që të gjashtë trima e të dashur, ajo derdhi vetëm nga një lot për secilin e bëri vetëm nga një vajtim. Po kur nisën t'i vriten dhe të tjerët, mëmës iu këput zemra dhe lëshoi një psherëtimë të madhe sa uluroi tërë vendi:

1 E ritreguar nga Mitrush Kuteli.

– Mjerë unë, ç'helm i madh të mos kem Doruntinën pranë në këtë zi që më mbuloi shtëpinë!.

Kur u vra djali i fundit, Kostandini, mëma shkuli leshrat e bardha e thirri:

– Bobo, ç'vdekje, e nëmësuar vdekje! Ti më more dymbëdhjetë bij e tani kush mund ta dijë a s'ma ke marrë edhe bijën time të vetme, bijën time të dëshiruarën!

Në një të shtunë, mëma vajti te varret e të bijve. Dymbëdhjetë djem kish pasur, dymbëdhjetë varre kish tani... Mbi çdo varr ndezi nga një qiri e bëri një vajtim, po mbi varr të Kostandinit ndezi dy qirinj dhe bëri dy vajtime, qau me ngashërime dhe thirri tre herë:

– O biri im! O biri im! O biri im!...

Edhe tri herë të tjera:

– O Kostandin! O Kostandin! O Konstandin!

Pastaj u shemb përdhe, pushtoi gurin e varrit e u trua:

– Kostandin, o biri im, ku është besa që më dhe, se do ma sillje Doruntinën, tët motër? Besa jote vdiq bashkë me ty e kalbet në varr të zi!

Kështu tha dhe e lau gurin me lotët e syve.

Në mesnatë Kostandini u ngrit nga varri. Guri i varrit u bë kalë i zi si nata. Edhe dheu i zi u bë shalë e zezë si nata. Rrotulla që mbante gurin u bë fre i argjendtë. Trimi i hipi kalit, u përkul përpara, uli kryet dhe i ra me shporet. Kaptoi si frymë male e fusha, hodhi lumenj e përrenj, la prapa katunde, kodra, pyje...

Kostandini arriti te shtëpia e motrës kur kish dalë dielli. Ajo ndodhi ditë e premte. Në shesh, përpara shtëpisë, gjeti të bijtë e të motrës, nipërit e tij, që loznin e vraponin pas dallëndyshe-ve, I pyeti:

– Bij të zemrës, ku është zonja, mëma juaj?

– Kostandin, o zoti dajë, – i thanë ata – mëma jonë po hedh valle në fshat, atje tek bëhet dasmë.

Kostandini shkoi shpejt tek vallja e parë, pa një luzmë vashash të bukura tek këndonin e val-lonin dhe tha me vete : "Të bukura jeni, moj vasha, por për mua nuk jeni, sepse unë s'jam nga kjo botë...". Dhe u afrua të pyesë:

– Gëzuash, o vasha të bardha! A është me ju Doruntina, motra ime?

– Shko përpara trim, se do ta gjesh tek kërcen hareshëm veshur me petk të ndritshëm kadifeje.

Kostandini vajti tek vallja e dytë dhe u mat të pyesë përsëri, po Doruntina e pa vetë dhe i thirri:

– Kostandin, o im vëlla!

Dhe iu afrua e përqafoi.

Kostandini i tha:

– Doruntinë, motra ime! Eja të shkojmë. Të do zonja mëmë në shtëpi!.

Më thuaj vëlla, si të vij unë atje? Po të më dojë për gaz, do të vete të marr stolitë më të mira, por po të më dojë (mos qoftë e thënë) për helm, do vete të vishem me të zeza.

– Eja motër, ashtu si je!.

E mori në vithe të kalit. Kali ikën si shakullimë. Ata kapërcejnë si në ëndërr male e fusha, pyeje e kodra, lumenj e përenj. Hëna e yjet kanë shtangur lart e shikojnë me të drojtur.

Gjatë udhës, motra e pyet vëllanë:

– Kostandin, vëllai im, përse shpatullat e gjëra të janë mbushur me myk?

– Doruntinë, motra im, shpatullat mi ka mbuluar tymi i shkluhave në luftë. Se në vendin tonë u bënë luftra të mëdha, erdhën armiq të na shkelin dhe ne të gjithë dolëm të luftojmë.

– Kostandin, vëllau im, përse flokët e derdhura i ke gjithë pluhur?

– Doruntinë motra ime, gjatë udhës kishte shumë pluhur dhe mi pluhrosi flokët.

-Kostandin vëllathi im, përse vëllezërit e mi të bukur si drita, s'kanë dalë përpara të na presin?

– Doruntinë, motra ime, ndoshta janë në lodhur e s'presin të vemi sonte.

– Kostandin vëllau im, përse dritaret e shtëpisë janë mbyllur sot krejt?

– Doruntinë motra ime, i kemi mbyllur se fryn erë e fortë e dimrit nga deti.

Kur arrinë pranë kishës, Kostandini i tha motrës:

– Ti shko përpara se unë dua të hyj të përgjunjem!

Kostandini shkoi e hyri prapë në varr të zi. Kali u bë prapë gur, shala u bë dhè dhe freri i argjendtë u bë rrotullë. Dhe përsëri rreth e qark zotëroi heshtja e vdekjes.

Ndërkaq Doruntina ngjiti shkallët dhe trokiti gazmend në derë.

– Mëmë hapma derën!

– Kush je ti që trokëllin aty tek dera?

– Hapma zonja mëmë – Jam jot bijë Doruntina.

– Ikë tutje nga ke ardhur o vdekje e shkretë. Ti mi more të dymbëdhjetë bijtë e tani ke ardhur të më marrësh dhe mua që të mos e shoh më Doruntinën time!

– Ç'po thua ashtu zonja mëmë? Nuk ma njeh zërin? Besa zonja mëmë, jam unë vetë, Doruntina jote.

– Ngul gishtin tek vrima e kyçit që të ta shoh e të ta njoh.

Doruntina nguli gishtin e vogël tek vrima e kyçit – atë gisht të hollë e të bardhë. Mëma ia njohu sakaq e i hapi derën.

– Kush të solli këtu, o zemra ime?

– Më solli Kostandini, im vëlla.

– Cili Kostandin, moj bijë? Kostandini im ka vdekur bashkë me të njëmbëdhjetë vëllezërit e tjerë. U vranë në luftë...

Dhe si rinin të dyja,

njëra tek praku e tjetra në derë,

plasën si qelqi me verë...

Emad Hazrati Nejad

Ben Emad, Kaşkay Türküyüm. Yıllardır Kaşkay Türkçesine ait sözlü folklorik hikâyelerin toplanması üzerine çalışmalar yapmaktayım. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB) tarafından düzenlenen Çeviri Atölyesi programına katılarak sözlü kültürümüzde yaşayan kısa bir hikâyeyi hem Kaşkay Türkçesinde hem de Türkiye Türkçesinde yazdım. Bu atölyede tanıştığım hocalar ve görevliler çalışmalarımda bana önerilerde bulunup destek olacaklarını bildirdiler. Onların da destekleriyle umut ediyorum ki güzel bir çalışma elde edilmiştir. Bu atölyeleri düzenleyen herkesi tebrik ediyor, kendilerine sonsuz teşekkürlerimi bildiriyorum.

BERHUDARLI
BƏRXURDARLI

Ülke:	İran
Dil:	Kaşkay Türkçesi
Üniversite:	Ankara Üniversitesi
Bölüm:	Bilgisayar Mühendisliği (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

BERHUDARLI

Eski zamanlarda Azerbaycan'da yaşayan, biri fakir diğeri zengin iki erkek kardeş varmış. Bu iki erkek kardeş akrabalık bağlarını ve kardeş sevgilerini artırmak için kimin kızı olursa diğerinin oğluna vereceğine dair birbirlerine söz vermişler.

Bir süre sonra zengin kardeşin karısı güzel bir kız ve yoksul kardeşin karısı ise çirkin, ejderhaya benzer bir erkek çocuk doğurmuş.

Herkes çocuğu görünce hayrete düşmüş ve Tanrı'nın işine şaşırmış. Ejderin annesi oğlunun bu hâline üzülmekle beraber ona Berhudar adını vermiş. Aradan günler, aylar ve hatta yıllar geçmiş. Çocuklar büyümüş, yetişkinler yaşlanmış. Berhudar, her gün av için evden çıkar, asla eli boş dönmezmiş.

Güzel genç kız ergenliğe ulaştığında ailesine Berhudar ile evlenmek istediğini söylemiş. Ama kızın ailesi sevgili kızlarının korkunç suratlı bir ejderhanın eşi olmasını onaylamayarak bu isteğe karşı çıkmışlar. Ailesinin rıza göstermemesine karşın kız her gece Berhudar'ı görmeye gidermiş. Berhudar da ejderha kılığından çıkıp sevgilisiyle yakışıklı bir insan olarak konuşup güzel vakit geçirirmiş. Fakat güneş doğar doğmaz ejderhaya dönüşür, kendi işine devam edermiş. Bir müddet sonra bu sır ortaya çıkmış ve insanlar kızın bir ejderhayla ilişkisi olduğunu fark etmişler. Bu duruma çok üzülen kızın ailesi kızlarına, "Halk arasında itibarımızı kaybettik. Herkes bize gülüyor ve kızımızın bir ejderhayla gönül bağı olduğunu yüzümüze vuruyorlar." demiş. Kız ise ailesine Berhudar'ın gerçekten bir ejderha olmadığını söylemiş. Artık kızın ailesi de Berhudar'ın gerçekten normal bir insan olduğunu öğrenmiş.

Anne ve babası bir gün kızlarından bu sırrı ortaya çıkarmasını istemişler. Kızın annesi ona "Kızım neden bu sırrı ortaya çıkarmıyorsun? Neden gerçekleri söylemiyorsunuz? Biz senin kuzeninin normal olduğunu biliyoruz fakat herkesin inanması için bizim hatırımıza ondan insan görünüşüyle gelmesini iste ki insanlar da görüp inansınlar." demiş.

Kız gece kuzeninin yanına gittiğinde "Kendini benim için ve ailemin onuru için herkese göster." diyerek ricada bulunmuş. Sevgilisine "Hayır." diyemeyen Berhudar, bu isteği kabul etmiş ve kıza "Ejderha kılığından çıktıktan sonra buralardan gideceğim." demiş.

Bu söze pek inanmayan kız "Tamam." demiş. Berhudar kıza birkaç parça ceviz kabuğu vererek ona "Gece saatlerinde evden çıkıp bu ceviz kabuklarını yakacaksın, böyle yaptığında benim de ejderha kılığım yanacaktır. Böylece bütün insanlar benim normal biri olduğumu görecektir." demiş.

Kız oğlanın söylediği gibi yapmış, Berhudar kendini yakışıklı bir genç şeklinde herkese gösterdikten sonra hemen yolculuğa çıkmaya hazırlanmış. Kız "Nereye gidiyorsun?" diye sormuş.

Berhudar, "Kimsenin beni göremeyeceği çok uzak bir yere gideceğim. Beni bulmak istersen demir

ayakkabı giyip eline demir bir asa alarak, ayakkabın delinip asan eğilinceye kadar beni aramalısın. Ancak bu şekilde tekrar görüşebiliriz." demiş. Sonra da kıza bir yüzük vererek "Bu yüzük sende hatıra kalsın, sana yarar sağlayacak." diyerek vedalaşıp gitmiş.

Günler geçmiş. Berhudar ayrılalı çok uzun zaman olmuş ve ne zaman döneceğine dair hiçbir haber olmadığı için kız ne pahasına olursa olsun onu bulmaya karar vermiş. İhtiyacı olan demir ayakkabıyı giyip asasını da eline alarak yola çıkmış.

Günler, aylar ve yıllar birbirini kovalamış. Kız sevgilisini aramak için şehir şehir, köy köy geziyormuş. Günlerden bir gün bir pınar kenarında dinlenmek için oturan kız, ayakkabısında küçük bir deliğin oluştuğunu ve sopasının eğildiğini fark etmiş. Hemen gözleri parlamış, umutlanmış. Pınarın kenarına uzanarak dinlenmeye başlamış. Bir saat sonra pınardan su götürmek için gelen bir dev kız, orada bir insanın oturduğunu fark ederek ona "Sen kimsin, nerelisin?" diye sormuş. Kız, "Ben, kaybını arayan bir insanım." diye cevap vererek onun kim olduğunu sormuş. "Ben büyük devin kızıyım, Berhudar Şah'ın kız kardeşiyim." diye cevap vermiş.

Evet, Berhudar artık bir devin çocuğuymuş. Bunları duyan kız biraz şaşırarak "Peki sen burada ne yapıyorsun?" diye sormuş. Devin kızı "Berhudar Şah için su götürmeye geldim." demiş.

Biraz daha konuşup kaynaştıktan sonra dev kız, onun iyi biri olduğunu hissederek "Buradan bir an önce uzaklaş çünkü buralar devlerin diyarı ve onlar sana zarar verebilir." demiş. Âşığını bulmaya çok yaklaştığını anlayan kız "Su kovanı doldurman için sana yardım etmeme izin ver." demiş. Dev kız biraz dirense de daha sonra kızın ısrarı üzerine teklifini kabul etmiş. Kız su doldururken Berhudar'ın kendisine verdiği yüzüğü kovanın içine atarak ağzını kapatmış.

Kız suyu eve götürdüğünde Berhudar yüzüğü görmüş ve kız kardeşine "Bu kovayı kim doldurdu?" diye sormuş. Kız kardeşi korkudan titreyerek "Uzun yol gezgini ve bir kaybın peşinde olduğunu söyleyen güzel bir kız. O kadar çok yalvardı ki doldurması için sonunda ona izin verdim." diye cevap vermiş.

Berhudar Şah, kardeşine "O kızı buraya çağır, onu evin hizmetçisi yapacağım." demiş. Bunu duyan anne dev sinirlenerek "Oğlum, burada insanoğlu yaşayamaz, öyle bir şeye izin veremem." demiş. Ama oğlu Berhudar'ın ısrarı üzerine sonunda "Benim şartlarım altında burada yaşayabilir." demiş.

Kızı eve getirmişler ve ne yapması gerektiğini ona söylemişler. Kız hepsini kabul etmiş. Anne dev, kız kardeşinin kızını Berhudar'la evlendirmeyi düşünüyormuş. Çok merhametsiz, katı ve sert olan anne dev, Berhudar'ın yeni gelen kızdan hoşlanabileceğinden korkarak kızın orada kalmasından rahatsız olmuş. Bu yüzden bir yolunu bulup kızı kovmak istiyormuş.

Bir gün bezelye, mercimek, fasulye ve pirinci birbirine karıştırarak kıza vermiş ve "Bunları oğlumun düğünü için ayırmalısın." demiş. Kız, bu işin altından kalkamayacağı için konuyu Berhudar'a anlatmış. Berhudar bir üflemeyle hepsini birbirinden ayırmış. Anne dev, işin bittiğini görünce "Kızım, bu senin işin değil. Sana kim yardım etti, söyle bana." demiş. Kız sessiz kalıp hiçbir şey söylemediği için annesi oğlunun ona yardım ettiğini anlamış.

Başka bir yol arayan kıskanç anne, kıza "Bahçeyi gözyaşlarınla sulayıp, kipriklerinle süpürmelisin." diye emretmiş. Kız bu işin de imkânsız olduğunu bildiği için yine Berhudar'a durumu anlatmış. Berhudar bir göz kırpıp açmakla bir anda bütün bahçeyi sulayıp, her yeri süpürmüş.

Annesi geldiğinde her yeri tertemiz görmüş ve işler tam da istediği gibiymiş. Tabii, anne bu işin de Berhudar'ın yardımıyla olduğunu anlamış. Ancak yine vazgeçmeyerek bu kez daha zor bir istekte bulunmuş. Kıza simsiyah bir kumaş vererek "Bu kumaş beyazlayana kadar onu yıka." demiş.

Kız yine bu isteği Berhudar'a iletmiş ve o da kumaşı beyazlatmış. Anne dev, işin böyle devam etmeyeceğini anlayınca, kızı öldürmeye karar vermiş ama bunu başka birinin eliyle yapmak niyetindey-

miş. Bu amaçla kız kardeşine giderek "Evine bir kız göndereceğim. Onu hemen öldürmelisin." demiş. Kız, kendisini öldürmek istediklerini anlayınca Berhudar'a haber vermiş. Berhudar kıza "Sen teyzemin evine gitme, gidersen o, kızını benimle evlendirebilmek için seni öldürecek, ben ise sadece seni seviyorum." demiş. "Bu gece hazırlan seni buradan kaçıracağım." diye de ilave etmiş. Böylece kızı alarak kaçmış ve anne dev onları bulamamış. Sanki gökyüzündeki bir bulut gibi ortadan kaybolmuşlar.

Berhudar sevgilisine neden böyle bir süreç yaşadığının sebebini şöyle açıklamış: "Beni tanımana rağmen başkalarını dinleyip onların bakışlarını önemseyerek beni kılığımdan çıkmaya zorladığın için bunları yaşamak zorunda kaldın. Çoğu insanın içinde bizim bilemediğimiz acımasız bir ejderha yatar ancak çirkin, ejderha gibi görünmesine rağmen saf bir kalbe ve ruha sahiptir!"

Daha sonra kız ve Berhudar başka bir bölgeye yerleşmişler. Onların hikâyeleri dilden dile yayılmış. O bölgenin adı da bu çift hatrına "Berhudarlı" olarak kalmış...

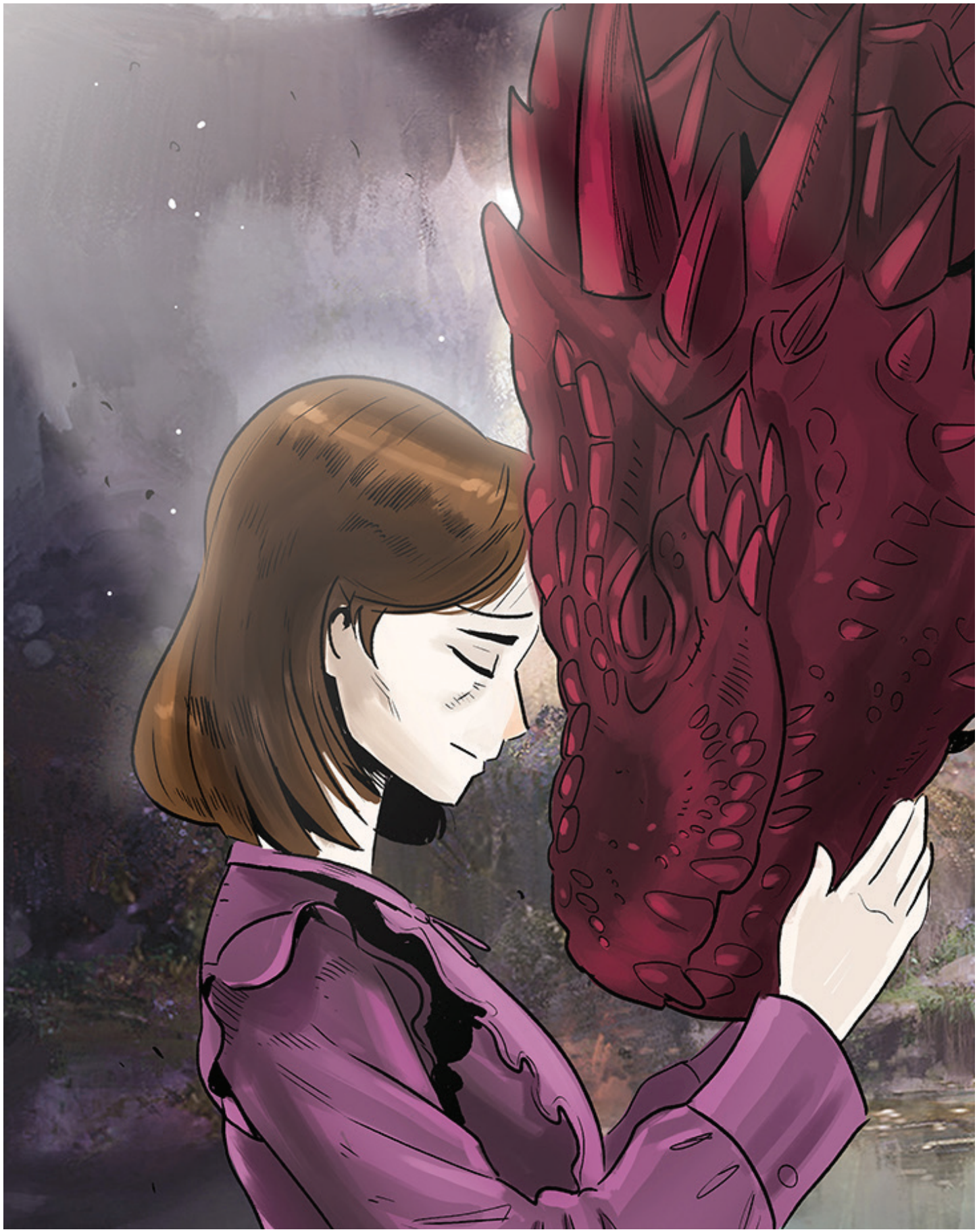

BƏRXURDARLI

Qədım çağı Azərbaycanda ikki qardaş yaşayırlarımış. Birisi varlı, malı mananı çox, o birisi də qurru yurda oturmuş çox yoxsul.

Bu ikki qardaş, aralarındakı bağı gücləndirmək için bir birinə qol verərlər gələcəkdə qız ya oğulları olsa onları bir birinən əvləndirələr.

Neççə vəqtdən sonra varlı qardaşıng xanımı gözəl bir qız, yoxsulung xanımı da qorxunc bir əjdaha doğdu.

Bütün el oba əjdaha qılıflı oğulu görəndə barmaqlarını dişləyib doğanıng bu işinə heyran qaldılar. Əjdaha doğan ana üzülərək oğulunung adını Bərxurdar qoydu. Günlər, aylar, illər gəçdi. Uşaqlar toralıb, böyüklər yaşlandı. Bərxurdar gündə ova gedib heç də əli boş dönmürdü. Gözəl qız gəlinlik yaşına çatanda ana- atasına dedi:

"Mən istirəm Bərxurdarınan əvlənəm!"

Ancaq əziz qızlarınıng bir əjdahaynan əvlənməsini istəməyən ana- ata qız-gəlinə qarşı çıxdılar. Amma qız hər gecə əjdahayi (Bərxurdarı) görməyə gedirdi. Oğul da əjdaha qılıfından çıxıb yaqqışıqlı bir oğula dönüb gün doğana çağ onungunan danışıb əylənirdi. Gün doğanda da əjdaha olub öz işinə başlayırdı.

Yavaş-yavaş bu sır aşkar oldu və obalıq qızıng bir əjdahaynan başıbir olduğunu bildilər.

Qızıng xanavadası da bu durumdan çox üzülüb ona dedilər:

" El içində bizi utandirding sən! Varı kim bizi bir birinə görsədib deyirlər bunlarıng qızı bir əjdahaynan əvlənib"

Qız da onlara dedi: "Bərxurdar bir əjdaha dəgil! O bir adamdır!"

Bu gərçəyi qızıng əmmisi olan Bərxurdarıng atası da bilirdi.

Qızıng aylası bir gün ondan bu sırrıng aşkar edməsini istədilər. Anası ona dedi:

"Qızım nə için bu gizləmi ortaya çıxartmırang? Nədən gərçəkləri varı kimə söyləmirəng? Biz

Bərxurdarıng bir adam olduğunu bilirik, ancaq bütün obalıq da bu gərçəyi biləsidir! Bizim için də olmuş olsa ona de qılıfından çıxıb gərçək üzünü obalığa görsədsin! Beləliğinən hammı sənə inanar!"

Qız gecə oğulu gördüyündə ona dedi:

- Mənim için və aylamıng başı ucalığı için özüngü hammıya görsəd!

Səvdicəyinə "yox" deyəməyən Bərxurdar dedi:

- Olsun. Ancaq özümü görsədəndən sonra bu yurdlarsan köçməliyəm!

Qız bu sözə çox da inanmadı, ancaq genə də qabul etdi.

Bərxurdar da ona bir az qoz qabığı verib dedi:

- Qaranlıq çökəndə əvdən çıxıb bu qabıqları yandır. Onda mənim də qılıfım yanıb hammı bir adam olduğumu biləcəkdir.

Qız oğulung dediyi işi gördü. Əjdəhanıng qılıfı yanıb, yaqqışıqlı Bərxurdar özünü bütün obalığa görsəddi. Sonrada yola düşmək için qurşanmağa başladı.

Qızıng əl ayağı dağılıb soruşdu:

"Hara gedirıng?"

Bərxurdar dedi:

"Məni heç kimsə bulamayan çox uzaq bir yurda gedirəm. Məni bulmaq için bir dəmir başmaq geyib, bir dəmir çomaq da götürüb başmaq dəlinib çomaq əyilənəçən məni gəz. Ancaq onda buluşa bilərik."

Bir üzük qıza verib dedi:

- Bu almas üzük məndən sənə yadıgar olsun. İşingə oğrayacaq.

Sonra da aralanıb getdi.

Günlər gəçdi, aylar gəçdi, ancaq Bərxurdardan heç bir xəbər bulunmadı. Qız özüyünən dedi, nə olur olsun mən Bərxurdarımı bulmağa gedməliyəm.

Başmaqları geyib, dəmir çomağı da alandan sonra yola düşdü.

Günlər gəçib aya döndü, aylar axıb ilə döndü. Qız da adaxlısını bulmaq için kənddən kəndə, ölkədən ölkəyə gəzirdi. Bir gün yorqunluq almaq için durru suyu olan bir bulağıng qırağına əyləşdi. Başmaxına baxdığında küçük bir dəlik gördü, dönüb çomağına da baxdı. Sappı bir az əyilmişdi. Gözləri umud ışığından dolub daşdı. Sərin bulağıng qırağına uzanıb yorqunluğunu çıxarddı.9

Bir sayatdan sonra divlər obasından bulaq üstünə gələn bir qız bulağıng qırağında yatan bir qız adam gördü. Səslənib soruşdu:

- Sən kiməng? Haralıyang?

Qız dedi:

- Mən adamam. Bir itginim var. Onu axtarıram. Sən kiməng?

- Mən böyük Diving qızıyım. Bərxurdar Şahıng bacısı.

Həhə! Bərxurdar daha bir diving oğulu olmuşdu.

Qız bu sözlərdən diksinib divdən soruşdu:

- İndu buralarda nə gəzirəng?

- Bərxurdar şah için su aparmağa gəlmişəm.

Onung yaxçı bir adam olduğunu bilən div qız dedi:

- Tez buralardan uzaqlaş! Bura divləring yurdudur. Səni bulsalar çox yaman görərəng!"

Adaxlısını bulmuş olan qız divə dedi:

- Qoy tuluğungu doldurmaq için sənə kömək edəm.

Div qız bir az dirəndi, ancaq sonra tuluğu qıza verdi. Qız da tuluğu doldurduğunda Bərxurdar verdiyi üzüyü tuluğa atıb ağzını bağladı.

Div tuluğu evə aparanda Bərxurdar üzüyü görüb ondan soruşdu:

- Bu tuluğu kim doldurub?

Bacısı qorxudan titrəyib dedi:

- Uzun yollardan gəldiyini və bir itginining quluncunda oduğunu deyən çox gözəl bir qız. Mən qoymurdum ancaq çox yalvardı.

- Tez ged onu buraya gətir! Burada kilməmiz olacaq.

Bərxurdarıng anası çox acıqlanıb dedi:

- Oğlum, burada adamızad yaşayamaz. Mən bu işə qarşıyam.

Bərxurdarıng kutta gəlmədiyini görən ana div onung qarşısında duramayacağını angladı və dedi:

- Olsun, ancaq mənim bəlli eddiyim qurallar altında gələ bilər.

Qızı evə gətirib, quralları yazıb ona imzalatdılar. Qız varı yasalara güc altında boyun əydi.

Div ana öz bacısınıng qızını Bərxurdar için göz altına qoymuşdu. Daş ürəkli, xırınclı və acıqlı div ana qorxurdu Bərxurdar bu yengi gələn qızdan xoşu gələ. Buna görə də istirdi qızı buradan qova.

Birmuşt noxud lubuyaynan mərciməğinən düyüyü qarıştırıb qıza verdi:

- Bunları oğlumung toyu için ayır dedi.

Qız bu işing altından çıxamayacağını anglayanda Bərxurdara dedi. O da bir hüfürüb varısını ayırdı. Div Ana bildi bu onung işi dəyil. Qıza dedi:

- Qızım, bu səning işing dəyil. De görüm kim sənə kömək etdi?

Qız susub heçnə demədi. Ancaq div ana kiming ona yardım eddiyini bilirdi. Başqa bir yol bulmalıydı. Dedi:

- Tez ol. Bağçayı göz yaşlayıngınan suvat, sonra da kiprikləringinən süpür!"

Bu iş də qızıng əlindən gələməzdi. Bərxurdara deməliydi. Belə də oldu. Bərxurdar da bir göz qırpdığında bağçayı suvarıb var yerı süpürdü.

Div ana gəldiyində varı işləring doğru- düzgün olunduğunu gördü. Genə də bildi bu iş Bərxurdarıng işidir. Ancaq kutta gələn biri dəyildi. Bu kəşə daha çətin bir istək ortaya qoydu:

- Bu parçayı ağaranançaz yu!

Genə də qız Bərxurdara dedi o da parçayı ağartdı.

Div ana bu işing belə olamayacağını angladı. Tək yolu qızı öldürməğ idi. Ancaq bu işi aldatmaynan görəcəğ idi. Buna görə də bacısınıng yanına getdi və ona dedi:

- Əvingə bir adam göndərəcəyəm. Onu tez öldür.

Qız bunu angladı. Bərxurdara dedi. O da dedi:

- Birdən dazzamıng əvinə gedməyəng ha! O qızını məniminən əvləndirmək için səni öldürər. Mən səni sevirəm. Bu gecə qurşan. Səni buradan qaçırdasım.

Beləliğinən qızı götürüb qaçdı və div ana da heç çağ onları bulamadı. Onlar əl- ələ verib bir bulut olub göğlərdə itmişdilər.

Bərxurdar səvdicəyinə onu bulmaq için nədən belə bir uzun yola düşdüyünü anglatdı:

- Sən məni tanırdıng, ancaq özgələring dilinə baxıb məni gücünən qılıfımdan çıxartdıng. Buna görə də bir belə çətinlik gördüng. Çox adamıng içi əjdahadır, ancaq biz bilmirik. Çox adam da var üzü əjdaha təkin gözükür, ancaq içi arrı durrudur.

Sonra əl-əldə köçüb başqa bir yurda qondular və mətəlləri dildən dilə, eldən elə dolaşdı. Qonduqları yurdung adını da bu səvgililər yadına "BƏRXURDARLI" qoydular.

Erdenebold Byambakhuu

YTB Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu'na katılıp Türk okurlara Moğolistan halk hikâyelerinden birini sunmak istedim. İki ülkenin tarih ve dil açısından pek çok ortak değeri olmasına karşın metin çevirme sırasında kültürel farklılıklar nedeniyle bazı zorluklar yaşadım ve ana metinde bulunan bazı kavramların Türk kültürüne tam aktarılabilmesi ve okur tarafından kolay anlaşılabilmesi için bir araştırma yaptım. Bu araştırma sayesinde yeni bilgiler edindiğim ve tecrübe kazandığım için çok mutluyum. Çevirdiğim masalın ilginizi çekeceğini ümit ediyorum. Keyifli okumalar dilerim.

Moğolistan'dan Bir Masal

DEVE İLE GEYİK MASALI
ТЭМЭЭ БУГА ХОЁР

Ülke:	Moğolistan
Dil:	Moğolca
Üniversite:	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Uluslararası İktisat
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

DEVE İLE GEYİK MASALI

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; pireler berber, develer tellal iken ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken, bir devenin şimdiki geyiklerde olduğu gibi on iki çatal boynuzu ile güzel mi güzel, kalın telli, uzun bir kuyruğu varmış. Ancak o çağlarda geyikler boynuzsuz, atlar da kısacık kuyruklumuş. Deve, görkemli ve güzel boynuzlara sahip olduğu için her daim burnu havada gezermiş.

Bir gün deve su içmeye göl kıyısına gelmiş fakat su içmeden önce sudaki ihtişamlı yansımasına hayran hayran bakarak zaman geçirmekteymiş. Tam o anda geyik ormandan çıkıp devenin yanına gelmiş, başını eğerek onunla selamlaşmış ve sonra üzüntüyle ona şöyle söylemiş:

— Bu akşam orman hayvanlarının toplantısına katılmam gerekiyor. Fakat bu kadar çirkin ve biçimsiz kafam ile nasıl giderim oraya? Keşke en azından bir saatliğine seninki gibi harika boynuzlarım olsaydı. Ne olur bu isteğim için beni bağışlayın fakat acaba bana sadece bugün için boynuzlarınızı ödünç verebilir misiniz? Yarın tam bu saatte siz su içmeye buraya gelince boynuzlarınızı geri veririm.

Deve, geyiğe dikkatle bakınca görüntüsünün gerçekten tuhaf ve oldukça kötü olduğunu fark etmiş. Ardından boynuzlarını çıkarıp ona vermiş ve "Yarın su içmeye geldiğimde mutlaka geri vermelisin." diye uyarmış. Devenin mükemmel boynuzlarını ele geçiren geyik mutlulukla bir anda ormana geri dönmüş. Dönerken yolda atla karşılaşmış ve at ona boynuzlarını kimden aldığını sormuş. At da güzel bir şey elde etmek niyetiyle devenin yanına gitmiş ve onun kuyruğunu istemiş. Atın sözlerinden de çok etkilenen ve ona güvenen cömert deve, kuyruğunu atın kuyruğu ile değiştirmiş.

Gel zaman git zaman günler birbirini kovalamış ama zavallı deve ne boynuzlarını ne de kuyruğunu geri alabilmiş. Deve, geyik ve at ile karşılaşınca boynuzları ve kuyruğunu iade edeceklerine söz verdiklerini hatırlatmış fakat ikisi de deve ile alay etmişler. Üstelik geyik şöyle demiş:

— Balık kavağa çıkınca veririz.

O zamandan beri deve ne zaman su içse sudaki biçimsiz ve çirkin görüntüsüne bakar ve başını tiksintiyle sallarmış. Birkaç yudum su içtikten sonra da dağın tepesine bakarak, su içmeye gelince boynuzlarını geri getireceğine söz veren geyiğin sözlerini hatırlar ve "Bugün geyik, boynuzlarımı getirecek mi?" diye düşünürmüş ama nafile. İşte o günden beri boynuzlarını deveden çalan geyik onların asıl sahibi kendisi olmadığı için her yıl onları düşürür ve sonra boynuzları yeniden çıkarmış.

ТЭМЭЭ БУГА ХОЁР

Эрт урьд цагт тэмээ одоогийн бугынх шиг арван хоёр салаа эвэртэй байсан ажээ. Бас өтгөн болоод урт сайхан сүүлтэй байж гэнэ. Харин тэр цагт буга эвэргүй мухар мулзан, адуу сүүлгүй шахам годон шодон байсан юмсанжээ. Иймд тэмээ, сүрлэг сайхан эвэртэйдээ их л биеэ тоон эврээрээ ямагт гайхуулан хөөрлөдөг байжээ.

Тэмээ нэг өдөр ус уухаар нуурын хөвөөнд ирээд уухаасаа илүү усанд туссан дүрсээ олж үзээд сүр жавхлангаа их л бахдан хараад зогсож байжээ. Тэгтэл энэ үеэр ойгоос буга гарч ирээд толгой бөхийлгөн мэхэсхийж гунигтайгаар хэлжээ:

- Өнөө үдэш би ойн амьтдын чуулганд айлчлан очих учиртай билээ. Ийм муухай мөлчгөр мухар духтай яаж очих билээ? Ядаж нэг цагийн төдий ч бол чинийх шиг ийм сайхан эвэртэй явж үзэхсэн, тэмээ чи өршөөж, өнөөдөр надад эврээ түр өгөөч! Маргааш чамайг ус уухаар энд ирэхэд чинь би эврий чинь авчирч өгөмз гэж гуйжээ.

Тэмээ бугыг үзвэл үнэхээр өрөвдмөөр сүр үзэмжгүй харагдсан тулд эврээ мулталж өгөөд «Ус уухаар ирэхэд минь заавал авчирч өгөөрэй! » гэж захив. Сүрлэг сайхан чимэглэл болсон эврийг нь шүүрч аваад буга ойдоо орчихов гэнэ. Замд нь морь дайралдсанд буга хэнээс эвэр авснаа хэлж өгчээ. Морь бас нэг гоё сайхан юм олж авах санаатай тэмээнд очоод сүүлийг нь гуйжээ. Сайхан сэтгэлт тэмээ аанай л морины үгэнд ороод сүүлээ бас сольчихжээ.

Түүнээс хойш өдөр хоног өнгөрсөөр он удсан боловч хөөрхий тэмээ эвэр сүүл хоёрынхоо аль алиныг олж авч чадсангүй ажээ. Авлагатай амьтадтайгаа уулзаад эвэр сүүл хоёрыг нь эргүүлж өгнө гэж амласныг нь сануулахад цаадуул нь дооглон инээгээд буга бас нэмж хэлсэн нь:

- Тэхийн эврийг тэнгэрт тулахаар тэмээний сүүлийг газарт хүрэхээр өгөмз гэжээ.

Тэр цагаас хойш одоо болтол тэмээ ус уух бүрдээ усан дотор эвэргүй мухар мулзан болсон дүрсээ олж хараад дур нь гутаж толгойгоо сэгсэрдэг болсон гэх ба ус хэд балгаад энэ тэр уулын орой харж байн байн өлийн зогсдог нь усан дээр эврийг нь авчирч өгнө гэж амласан бугын болзоог санаад «Буга эврийг минь авчирч яваа болов уу» гэж горьдож хардаг учраас тэр гэнэ. Бас бугын эвэр жил бүр нэг удаа булгарч унадаг нь тэр эвэр угаас бугад заяасан биш, тэмээнээс залилж авсны учраас тэгдэг гэнэ.

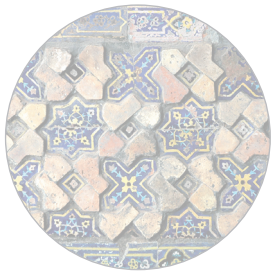

Firooz Shafiei

Bu hikâyeyi Farsçadan Türkçeye çevirirken, çevirme yeteneğimin pekişmesini ve bir dilin deyimlerinin başka bir dile en uygun şekilde nasıl çevrilmesi gerektiğini görmüş ve öğrenmiş oldum. Çeviri sırasında bir hikâyenin halk dilinden yazı (edebiyat) diline nasıl aktarılabileceğini de tecrübe ettim.

Afganistan'dan Bir Masal

DİKEN TOPLAYAN ADAM

مرد خارکش

Ülke:	Afganistan
Dil:	Farsça
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Eczacılık (Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

DİKEN TOPLAYAN ADAM

Bir varmış, bir yokmuş; bir zamanlar uzak bir diyarda fakir bir adam, üç kızıyla birlikte yaşarmış. Adam her gün diken toplamak için çöle gider ve topladığı bu dikenleri yakacak olarak pazarda satarmış. Adam bir gün yine diken toplamak için çöle gitmiş, dikenleri toplamaya başlamış. Aradan biraz zaman geçince sırtındaki dikenlerin çok ağır olduğunu fark etmiş. Yükünü azaltmış ama bir miktar yürüdükten sonra sırtındaki yük yine de ağır gelmiş kendisine, tekrar yükü azaltmak istediğinde dikenlerin içinde altın dolu bir küp olduğunu fark etmiş. Mutluluktan havalara uçmuş, topladığı dikenleri oracıkta unutmuş ve altın dolu küpü alıp koşarak evine dönmüş. Sonrasında bulduğu altınlar sayesinde zengin olmuş. Ama günler geçtikçe bütün bu servetin ve paranın çölde toplayarak sırtında taşıdığı o dikenlerin bereketi olduğunu hatırlamış. Tekrar diken toplamak için çöle gitmeye karar vermiş. Dikeni topladıktan hemen sonra sırtındaki yükün eskisi gibi ağır olduğunu fark etmiş. Adam mutlu bir şekilde yükün ağzını açmış ve altın küp olduğunu düşünmüş. Ama düşündüğünün aksine yükün içinde büyük bir yılan olduğunu görmüş. Adam yılanı görür görmez çok korkmuş, elleri ve ayakları titremeye başlamış. O sırada yılan konuşmaya başlamış:

— Altın küpüme ne yaptın?

— Sattım ve yanımda hiçbir şey yok.

— Ya bana tekrar altın küpümü geri getirirsin ya da kızlarından birini verirsin. Eğer bu dediğimi yapmazsan seni yutarım.

Bu sözler üzerine adam perişan vaziyette evine dönmüş. Dış kapıya vardığında evine girmemiş. Büyük kızı, babasına "İçeri gel de yemek yiyelim." demiş. Babası, "Kızım eğer yılanla evlenirsen gelirim, evlenmezsen yılan beni yutacak." demiş. Büyük kızı "Bana ne bundan, seni yutacak." demiş. Daha sonra ortanca kızı gelmiş, o da ablası gibi davranmış. Adam çok üzülmüş. Küçük kızı gelmiş ve neden yemek için içeri gelmediğini sormuş. Baba aynı sözleri tekrar küçük kızına söylemiş ve o, babasının isteğini kabul etmiş. Baba mutlu olmuş ve yemek için eve girmiş. Yemek yedikten sonra aile üyeleriyle konuşmuş. Kızın annesi, "Kim zorda kalmasa kızını yılana verir, madem hâl böyle, git ona sor bakalım nasıl bir düğün yapacakmış, o yılandır." demiş. Adam, hanımının sözünü dinlemiş ve ertesi gün çöle gitmiş. Yılanla aynı yerde buluşmuş ve yılan şöyle demiş:

— Kırk çuval pirinç pişirin, önce bütün şehre dağıtın, sonra kalan pirinci dikenlerin üzerine serpin.

Yılan ertesi gün gelip kızı alacağını söylemiş ve adam kabul etmiş. Düğün yapılmış, yılan kızcağızı sırtına alarak bir mağaraya doğru gitmiş. Yolda kız yılandan korktuğu için ağlamaya başlamış ve gözyaşlarından bir damla yılanın üzerine düşmüş. Yılan konuşmaya başlamış ve "Benden korkma, ben seni yemeyeceğim." demiş. Kız, yılanın konuşabilmesine çok mutlu olmuş.

Yıllar geçmiş, bir gün babası, kızının öldüğünü düşünerek kemiklerini toplamak için oraya gitmiş. Ama kızının mutlu bir şekilde yaşadığını yakından görünce o da mutlu olmuş. Sonra evine dönmüş ve olanları eşine anlatmış. Bunun üzerine ertesi gün annesi, kızını görmek için mağaraya gitmiş. Akşam yemeğine doğru yılan eve döndüğünde hanımına sormuş:

— Neden annen hâlâ evine dönmedi?

Kız cevap vermiş:

— Çok ısrar ettim ama gitmedi.

Bir süre sonra yılan namaz kılmak için vücuduna giydiği deriyi çıkarmış ve o sırada kızın annesi yılanı görmüş ve "Neden bu kadar güzel bir insan yılan derisi giymiş ki?" demiş. Koşarak yılanın derisini ateşe atmış. Yılan ve kız deriyi ateşten çıkarmak için çok uğraşmışlar ama iş işten geçmiş ve yılanın derisi ateşte yanmış. Yılan, hanımına annesinin kendisini mahvettiğini söylemiş. Ayakların delik deşik olana, bastonun eğrilene ve elbisen paramparça olana kadar beni bulamayacaksın demiş ve mağarayı terk etmiş.

Yılanın karısı onu aramak için çıkmış, yolara düşmüş. Gittiği yerde bir deve sürüsü görmüş ve oradaki birisine "Develer kimindir?" diye sormuş.

— Develerin kalpleri yılanın durumundan dolayı kırıktır.

— Senin kalbini kim kırdı?

— Cahil bir kadının işidir.

Yılanın karısı tekrar yılanı aramaya devam etmiş. Bir koyun sürüsü görmüş ve tekrar "Kimindir?" diye sorduğunda yine aynı cevabı almış.

Tekrar yoluna devam etmiş ve gitmiş de gitmiş... İnek sürüsüyle karşılaşmış, aynı soruyu sormuş ve aynı cevabı almış. Yılanın karısı çok yorulmuş. Bir süre sonra su kuyusuna varmış ve iki kızın kuyudan su çıkardığını görmüş. Aynı zamanda sabahtan akşama aynı işi yapan bir köle görmüş. Yılanın karısı her ikisine de bu suyu ne yaptıklarını sormuş. Kız cevap vermiş ve "Ateşte yanan abimize veriyoruz." demiş. Olay cahil bir kadın yüzünden olmuş. Yılanın karısı elbisesinin, ellerinin ve ayaklarının yılanın söylediği işaretlerle aynı olduğunu görmüş. Yılanı bulduğu için çok mutlu olmuş ve yüzüğünü su kovasının içine atmış.

Kızlar abisine su dökerken abileri onlara kuyunun başında kimin olduğunu sormuş. Onlar da ayakları delik deşik, bastonu eğri ve elbisesi paramparça bir kadın olduğunu anlatmışlar. Abisi kız kardeşlerine o kadının kendi karısı olduğunu söylemiş. Anneme bir şey söylememeye özen gösterin, demiş ve kızlar abilerinin söylediklerini kabul edip hanımını eve getirmişler. Yılan yatağın altına bir kuyu kazmış ve eşini annesinden korumak için onun içinde saklamış. Annesi eve gelince "Bir insan kokusu alıyorum." demiş. Yılan annesine "Ben bir insanla oturuyordum, koku belki benden geliyordur." demiş. Daha sonra annesi, ısrarı üzerine eşinin insan olduğunu öğrenmiş ve yılana karısının nerede olduğunu sormuş. Yılan "Önce onu yemeyeceğine söz ver sonra sana gösteririm." demiş. Annesi söz vermiş ve yılan, karısını yatağın altındaki kuyudan çıkarmış.

Ertesi gün yılanın annesi oğlunun karısına beyaz bir keçe vermiş ve onu yıkamasını istemiş. Kadın kabul etmiş ve nehre keçeyi yıkamaya gitmiş. Keçe simsiyah kömür gibi olmalıymış ama yılanın karısı her ne kadar yıkamışsa da hiçbir şey değişmemiş. Nehrin kenarına oturmuş ve ağlamaya başlamış, o sırada yılan, annesinden habersiz gelerek güçlü bir şekilde kırbaçla keçeye vurmuş ve keçe kendiliğinden beyazdan siyaha dönüşmüş.

Birkaç gün sonra yılanın annesi, kardeşinin kızını, kızın eşi olan oğluna istemeye karar vermiş. Sonra bütün sorumluluklar yılanın karısının omuzlarına yüklenmiş. Yılanın annesi, karısına "Ben gelin

evinden dönene kadar sen bir inek kesip pişirmeli, ekmek yapmalı, evi toplamalı, süpürmeli ve aynı zamanda parmak uçlarınla mum yakmalısın." demiş. Yılan ve annesi gelin evinin yakınlarına vardıklarında yılan önemli bir şeyi unuttuğunu ve onu getirmek için eve dönmesi gerektiğini bahane etmiş. Eve geldiğinde karısının ağladığını görmüş ve bir kırbaç vurarak annesinin söylediği her şeyi hazır edip tekrar teyzesinin evine gitmiş. Gelini alıp eve getirdiklerinde annesi ve teyzesi yılanın karısını öldürmeye karar vermişler.

Eskiden kalma bir geleneğe göre evi aydınlatmak için evin çatısına delik açarlarmış. O gece yılanın eski karısını o deliğin altında, yılanla yeni karısını ise evin köşesinde uyutmaya karar vermişler. Yılan, annesinin ve teyzesinin kötü niyetlerinden haberdar olmuş, o yüzden gece yarısı eski karısıyla teyzesinin kızının yerini değiştirmiş. Annesi ve teyzesi düşündükleri planı uygulamışlar. Ağır bir taşı delikten aşağı atmışlar ve onu öldürmüşler. Daha sonra yılan gecenin karanlığını fırsat bilerek eski karısıyla kaçmış ve yeni bir hayata başlamışlar.

Ertesi gün yılanın annesi uyanmış ve kapının arkasından kahvaltı yapmaları için seslenmiş fakat kimse duymamış, cevap vermemiş. Birkaç dakika sonra içeri girmiş ve kız kardeşiyle iş birliği yaparak kardeşinin kızını öldürdüğünü, oğlunun da karısıyla kaçtığını görmüş. Onları bulmaya karar vermiş ama kızları annelerine banyo yapmasını söylemiş. Banyo yaptığı sırada kızlar annelerinin saçlarını örmüş ve yılanı bulmaya gidememesi için onu banyoya bağlamışlar.

مرد خارکش

یکی بود یکی نبود زیرآسمان کبود غیرازخداهیچ کس نبود. مرد فقیری که سه دختر داشت هر روز بخاطر تأمین نفقهٔ فرزندان اش به صحرا رفته به جمع کردن خار می پرداخت. بعد از آن آنهارا در بازار بحیث موادی سوخت می فروخت . روزی از روز ها مرد خارکش بعد از جمع کردن خار ها متوجه سنگین بودن آن شد. بنابر این مقداری از بارش را کم کرد. با وجود کم کردن بار، بار هنوز هم سنگین به نظر میرسید. بعد از چند مرحله کم کردن بار به یک باره گی یک کوزهٔ طلائی را در داخل بارش دید. خارکش با دیدن کوزه بسیار هیجانی شده اسباب خارکشی خود را کاملا فراموش کرده با عجله کوزه طلائی را گرفته به خانه رفت.

_مرد خارکش کوزه را فروخته پولدار می شود. اما بعد از روزها به خاطر می آورد که این همه پول و ثروت همه از برکت همان خاریست که در پشت خود میکشید.

_ مرد خارکش دوباره تصمیم میگیرد که برای جمع آوری خار به صحرا برود. بعد از جمع آوری خار بلافاصله متوجه میشود که بار خارش مثل دفعه قبل سنگین است. مرد با خوشحالی و دبدبه بار اش را باز کرده و گمان میکند که باز هم از همان کوزهٔ طلائی باشد. بر خلاف تصور اش این بار یک مار بسیار بزرگ را در داخل بار اش میبیند. مرد با دیدن مار بسیار وحشت زده شده دست و پایش به لرزه میآید. در آن هنگام مار به سخن آمده و می گوید:

_کوزه ی زرین من را چی کردی؟

_فروختم و حالا چیزی نزدی من نیست

_ یا کوزه ی زرین من را دوباره برگردان و یا یکی از دخترانت را به من بده وگرنه تورا خواهم بلعید.

مرد خارکش با پریشانی به خانه اش برمیگردد. زمانی که به دروازه حویلی میرسد داخل خانه نمی شود.

دختر بزرگش صدا میکند: پدر بیا که غذا بخوریم

- پدر می گوید: دخترم اگر با مار عروسی میکنی میآیم وگرنه مار مرا خواهد بلعید. دختر بزرگ میگوید: به من چه!

بعد دختر وسطی میآید او هم مثل خواهر بزرگ اش رفتار میکند.

مرد خارکش بسیار جگر خون می شود. دختر کوچک اش می آید میگوید: پدر چرا به غذا خوردن نمی آئید؟

پدر همان کلمات را دوباره به دختر اش تکرار می کند دختری کوچک سخن پدر را قبول میکند. پدر با خوشحالی به خانه می آید و غذا می خورد . بعد از غذا خوردن، با اعضای فامیل اش مشوره می کند. مادر دختر می گوید: حالا که تو دختر را به مار میدهی برو و از مار بپرس که چطور محفل عروسی می گیرند؟ خارکش حرفی خانم اش را قبول کرده و فردای آنروز به صحرا می رود. مار را در همان جا ملاقات میکند . مار میگوید: چهل بوجی برنج را بپز اول به تمام شهر خود بده بعد باقی مانده برنج را به بالای خار ها بپاش.

مار میگوید: من فردای آن روز آمده دختر را میبرم. مرد خارکش قبول میکند. عروسی صورت میگیرد. مار دخترک را در پشت اش انداخته و به طرف یک غار روان میشود. در جریان راه، دختر که از مار بسیار ترسیده بود شروع به گریه میکند, یک قطره اشک اش بالای مار میچکد. مار به گپ زدن شروع کرده و میگوید: از من نترس! من تو را نمی خورم! دختر از این سخن مار بسیار خوش میشود

سال ها میگذرد یک روز پدر دختر به فکر اینکه گویا مار دخترش را بلعیده به جمع کردن استخوان هایش میرود. اما زمانیکه از نزدیک میبیند که دختر اش با خوشحالی و مسرت زنده گی می کند خوشحال میشود . بعد به خانه می آید. قضیه را به خانم اش می گوید. روز بعد مادر دختر هم به دیدن دختر اش به غار می رود تا دختر اش را ببیند. نزدیک شام که میشود مار هم به خانه میآید و از خانم اش می پرسد.

- چرا مادرت هنوز به خانه خود نرفته؟

- بسیار اسرار کردم اما نرفت.

مدتی بعد مار بخاطر ادای نماز قبل از گرفتن وضو پوست اش را میکشد. در آن هنگام مادر دختر مار را میبیند ومیگوید: آدمی به این زیبایی چرا پوست مار می‌پوشد! می دود و پوست مار را به آتش می اندازد. مار و دختر بسیار کوشش میکند تا پوست را از آتش سالم بردارد اما میبینند که وقت از وقت گذشته است. پوست مار در آتش سوخته بود. مار به خانم اش می گوید:من را تباه کردی !!! تا اینکه کفش پایت غربال، اعصای دستت سوزن و پیراهن ات برگ سیر نگردد مرا پیدا نخواهی کرد!

مار غار را ترک کرده و از غار میرود.

خانم مار بخاطر جستجو کردن مار از غار خارج می شود. هر طرف میرود. گله ای از شتر ها را میبیند، می پرسد: شتر ها از کیست ؟

می گوید: شتر ها از سیاه مار دل افگار است.

_ دل اش را کی افگار کرده؟

_خانم گلِ نادان کار

خانم مار باز هم به جستجو اش ادامه میدهد

در جایی گله ای از گوسفندان را میبیند می پرسد از کیست تکرار همان جوابی اولی را دریافت میکند.

تکرار به راه اش ادامه می دهد می رود می رود... به گله ای از گاو ها بر می خورد تکرار عین سوال را می پرسد و عین جواب را دریافت می کند. خانمی ما ر کی بسیار خسته شده بود بعد از مدت ها منزل بر لب چاه آب میرسد می بیند دو دختر نشسته است و از چاه آب می کشند. و همچنان در داخل برده ای میبیند که صبح الی شام همین کار میکند

خانم مار از آن دو می پرسد که این آب را چی میکنید؟

یکی از آنها جواب میدهد : برادری داریم که در آتش می سوزد. از دست خانم گلِ نادان کار اش خانم مار به طرفی لباس ،اعصای دست و کفشی پای خود که میبیند .همان نشانه های که مار گفته بود, اتفاق افتاده بود.

خانم مار بسیار خوشحال می شود که مار را پیدا کرده انگشتر اش را داخل سطل آب می اندازد . دخترها زمانیکه آب را بالای برادرش می اندازند ، برادرش می گوید در لبَ چاه کی بود؟

دختر ها قصه میکنند زنی بود ؛ لباس اش مثلی برگی سیر، کفشی پایش مثلی غربال و اعصای دست اش مثلی سوزن شده بود. برادرش به خواهر می گوید که آن خانم من است هوش کنید که به مادرم چیزی نگویید ، خواهرانش قبول میکنند . مار خانم اش را به خانه می آورد. در زیر تختی خوابش یک چاه می‌کند و خانم اش را در آن پایین می کند تا اینکه از دست مادرش در امان باشد.

مادر مار زمانیکه می آید می گوید: بوی آدمی ذات بر مشامم میرسد .مار به مادر خود میگوید من با آدمی ذات نشسته بودم شاید بو از من باشد.

بعد از اسرار زیاد مادرش خبر می شود که خانم اش آمده است. به مار میگوید کجاست خانم ات؟

مار میگوید: اول قسم یاد کن که او را نمی خوری بعد به تو نشان خواهم داد. مادر مار به

حرف پسرش را قبول کرده مار هم خانم خود را از داخل چاه بیرون می کشد.

فردای آنروز مادر مار به خانم مار یک نمد ی سفید را میدهد و می گوید کی این نمد را آنقدر باید بشویی تا مثلی قیر سیاه شود. زن مار قبول کرده به لب دریا رفته شستن را آغاز میکند . خانم مار هر قدر کی میشوید هیچ تغییری در نمد نمی آید در کناری نشسته اشک میریزد در آن هنگام مار پنهان از مادرش می آید و نمد را یک شلاق محکم میکوبد و رنگ نمد به خودی خود از سفید به سیاه تغییر می کند. بعد از چند روز مادر مار تصمیم می گیرد تا دختر خواهرش را پسرش (مار) خواستگاری کند. تمام مسئولیت به گردن خانم مار می افتد . داماد(مار) همراه مادرش به خانه عروس میرود . مادرمار به خانم مار میگوید : تا وقتی من از خانه ای عروس میآیم تو باید یک گاو کشته بپزی، نان بپزی ، خانه را جمع و جارو کنی و همچنان در نوک انگشتانت شمع روشن کرده برقصی .

وقتی که داماد و مادرش نزدیکی خانه ی عروس میرسد. مار به بهانه میگوید که یک چیز را فراموش کردم باید آنرا بیاورم . زمانیکه به خانه بر میگردد می بیند که خانمش اشک میریزد . مار شلاق خود را گرفته در تمام چیزهایی که مادرش حاضر کردن آنها را از خانمش خواسته بود می کوبد؛ بوجی آرد، گاو ، خانه ... و همه چیز حاضر میشود.

دوباره به خانه خاله خود بر میگردد . عروس را گرفته به خانه می آید زمانی که شب میشود مادرش و خاله اش تصمیم میگرد تا خانم مار(دختر خار کش) ر ا بکشد. چون در زمان های سابق رسم و رواج این بود که بالای خانه یک سوراخ بخاطر روشنایی بگذارند. در آن شب تصمیم گرفتند خانم سابق مار را در زیر سوراخ سقف اتاق بخوابانند و مار خانم جدید اش در گوشه دیگر اتاق بخواباندند . مار از نیت شوم خاله و مادرش خبر شده نیمه شب جای دختر خاله اش را با خانم قبلی اش تغییر می دهد. مادر مار و خاله اش به پلانی که ریخته بودند عمل کرده سنگ سنگینی را از سوراخ به بالای عروسش می اندازند و اما ناخودآگاه عروس جدید را از بین میبرند . بعد مار با خانم اولش از تاریکی شب استفاده کرده فرار می کنند و یک زنده گی جدید را با خانمش آغاز می کنند.

فردا که مادر مار بیدار می شود پشت دروازه مار میرود صدا می کند که بیایید صبحانه بخوریم اما هیچ صدایی نمیشنود و کسی هم جواب نمی دهد . چند دقیقه بعد داخل خانه میشود می بیند که ؛ با خواهر خود یکجا شده خواهرزاده خود را کشته اند. و مار هم با خانمش فرار کرده است. مادرش تصمیم می گیرد تا به سراغ آن دو برود . اما دو دختر میگوید که نخست باید حمام کنی ! زمانی که حمام میکند دو دخترش موی آنرا می بافد و به دوری پایه ای حمام می پیچاند. تا به سراغی مار رفته نتواند.

Haman Adama Mohammadu

YTB tarafından yürütülen bu kültürel program, benim için çok faydalı oldu. İlk kez kendi dilimden bir metni başka bir dile çevirmeye çalıştım. Kültürümü bir kitapta paylaşmanın fırsatını kazandığım için memnunum.

Bir Dünya Masal

Kamerun'dan Bir Masal

ASLAN İLE EŞEK
BABA LADDE BE WAMDE

Ülke:	Kamerun
Dil:	Fulani
Üniversite:	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Bölüm:	Sosyal Politika (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

ASLAN İLE EŞEK

Bir zamanlar Savana'da felaketler yaşanmış. Kuraklık olmuş, yiyecek ve içecek namına hiçbir şey kalmamış. Hayvanlar en son ne zaman yağmur yağdığını bile hatırlamaz olmuşlar. Ormanın kralı olan aslan, birinin üzerlerine lanet getiren büyük günah işlediğini düşünmekteymiş. Bu nedenle kuraklık felaketinden kurtulmak için tüm hayvanları bir toplantıya çağırmış. Toplantıda, felakete sebep olan kişi tespit edilip ölüm cezasına mahkûm edilecekmiş. Toplantı sırasında herkes geçmişte neyi yanlış yaptığını anlatmak zorunda kalmış.

Kral önce kendi anlatmaya başlamış. Bir gün ormana bir insan girdiğini, bu yüzden onu öldürüp yediğini söylemiş. Dahası çok lezzetli olduğunu vurgulamış. Adalet meclisinin üyeleri "Sayın aslan, bu normal bir şey. Yanlış bir şeyi yapmadınız. O gün, ölmesi gereken birini öldürmüşsünüz. Buraya gelememesi gerekiyordu." demişler.

Bu meclis tarafından cesaretlendirilen eşek de konuşmaya karar vermiş. "Bir gün sahibim beni gün boyunca yedirip içirmeden çalıştırdı. Çok güçsüz kaldım. Ben de arkamdaki sebzelerden birazını yedim. Bunun hırsızlık olduğunun farkındayım ama başka seçeneğim yoktu." diye anlatmış. Zavallı eşeğin bu cevabını duyar duymaz adalet meclisi üyeleri "İşte felaketin sebebi belli oldu." diye hüküm vermişler. Ormandaki eşeği sorumlu tutmuşlar ve onu idam etmişler.

Bu hikâyeden anlaşılacağı üzere denir ki "Zayıflık en kötü suçtur."

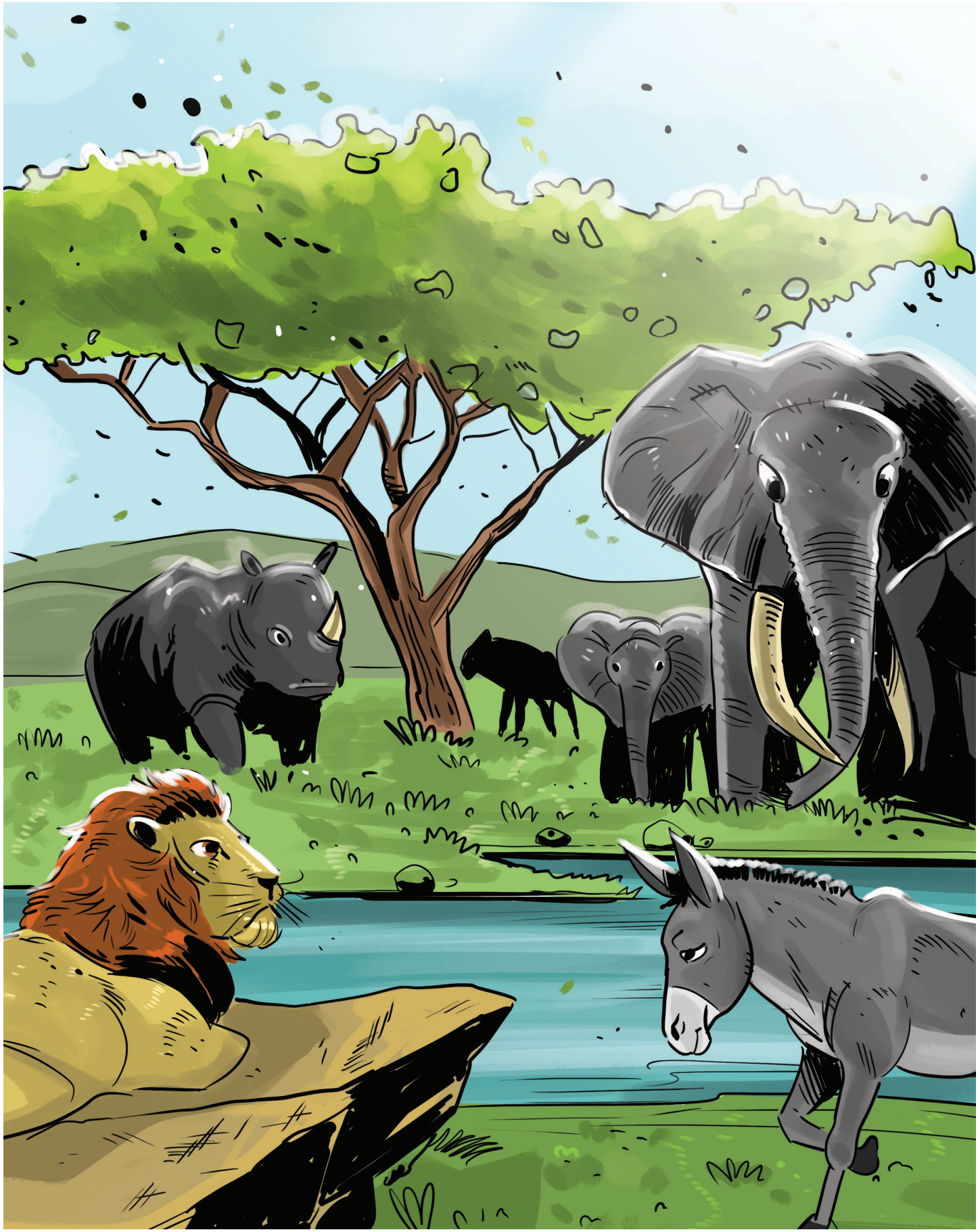

BABA LADDE BE WAMDE

Hitaade fere deer ladde, hokkere houlnide wadi. Ko ngame ve gourndam fou saditi. Lebbi douddi diam tobay. Leddi yori.

Baba ladde lamdo wouro djami tagadi ladde fou wara moftorde larani ko wolwama do. Moftorde mai garanbe fou se noumta be yetcha ko be kalloude je be wadi se fodi massibo deer leddi mabbe ha be lara no be lekki may

Moftorde howtama. Baba ladde mabbiti fada ve yetchi ko owadi. O wi yende fere o fotti be biddo adamamajo fere don sala deer ladde c o barrimo den of gnami. Moftorde fou notimo ayye barkama do kam na koko a wadi ko wadi o domay hado.

Wamde de larri banni kanko bo o wi yende fere mi bardo am houwini am jaldere fou donka be welo bouri am sembe c mi jakki hakko g mi roodi sedda mi andi ko mi wadi wodai kam doum goiika. Moftorde pat tourti c barrimo be wi kanko fodi massibo deer ladde

Toullodoum majjere tampere

Huda Yaghmour

Yabancı dil öğrenen bir öğrenci olarak kültürel ve verimli faaliyetlere katılmak hedefimdi ve Türkiye'deki eğitimim sırasında istediğimi bulduğum için çok mutluyum. Bu etkinlikte bir yandan diğer ülkelerin kültürünü öğrenirken ufkum genişledi, diğer yandan da hocalarım sayesinde Türkçemi geliştirebildim. Benim için hem faydalı hem de zevkli bir tecrübe oldu, iyi okumalar dilerim.

Ürdün'den Bir Masal

UMUTLANAN HASAN

حسن المتفائل

Ülke:	Ürdün
Dil:	Arapça
Üniversite:	Hacettepe Üniversitesi
Bölüm:	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Yüksek Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. هذه الحكاية من القصص الشعبية. المصدر : كتاب قصص و حكايات شعبية للكاتب خليفة السيد (٢٠٠٢) Bu hikâye anonim halk masalıdır. Arapça metni "Khalifa Al-Sayyed" adlı yazarın Kisas va Hikayat-ün Ṣa'biyyah (2002) kitabından alınmıştır. Sayyed, K. A. (2002). Kisasun va Hikeyetun Ṣa'biyeh. Doha, Katar: Ulusal Kültür, Sanat ve Miras Konseyi.

UMUTLANAN HASAN

Zamanın birinde, bir kadının "Hasan" adında bir oğlu varmış. Hasan, kendi şehrinde bir iş bulamayınca canı çok sıkılmış ve başka bir şehre gitmeye karar vermiş. Annesine, "Anne yolculuk yapmak için iznini istiyorum." demiş. Annesiyse "Nereye gideceksin oğlum?" diye sormuş. Hasan "Başka bir yere." diye cevap vermiş. Annesi "Ama beni kime bırakıyorsun?" diye soru sorunca, Hasan "Başka bir yerde iş bulana kadar seni Allah'a emanet ediyorum, ben sağ salim vardığımda bir iş bulmaya çalışacağım, sonra geri gelip seni de yanıma alacağım ve beraber oraya yerleşeceğiz." demiş. Annesi merak etmiş ve şöyle demiş: "Yine de senin için endişeleniyorum çünkü yalnız gideceksin." Hasan, "Hayır anne, merak etme yalnız gitmeyeceğim, bir kafile ile birlikte yola çıkacağız." demiş. Annesi, oğluna yanında kalması için çok yalvarmış fakat Hasan kararlıymış ve annesinden dua istemiş. Annesini teselli etmeye çalışmış ve "Anne seni üzmek istemem ama gitmek zorundayım." demiş. Yolculuk için hazırlık yapmış. Yanına bir miktar su ve yemek alarak evden ayrılıp yola çıkmış.

Kafileyi olması gerektiği yerde bulamayınca şaşırmış, sonra onların oradan ayrıldığını anlamış ve "Belki yola çıkarsam onlara yetişirim." diye umutlanıp yalnız gitmeye mecbur kalmış. Yolda bir adama rastlamış "Benim gibi yola çıkmış olabilir, belki yolculukta bana yardım eder ya da eşlik eder." diye düşünmüş ve umutlanmış. Hasan devesiyle adama doğru merakla yaklaşmış ve nereye gideceğini sormuş. Adam "Hüzün şehrine gidiyorum." deyince Hasan şaşırmış, "Hüzün şehri mi? Bu şehir nerede acaba?" demiş.

Adam "Aslında uzak değil, yol üç gün sürebilir. Eskiden adı 'Mutluluk' şehriydi fakat oradaki sultan ve onun kızı hastalandıktan sonra insanlar ona 'Hüzün' şehri demeye başlamışlar." diye anlatmış. Hasan yine umutlanmış ve adama "Seni bulduğum için şükrediyorum. Şimdi biraz dinlenelim, sonra yolculuğa devam ederiz." demiş. Adam da "Memnuniyetle." demiş. İki adam dinlendikten sonra deveye binip yola koyulmuşlar. Adam "Senin adın ne?" diye sormuş. Hasan "Bazen bana 'Umutlanan Hasan' derler." diye cevap vermiş. Adam da gerçek adını gizleyerek "Ne tesadüf, bana da aynı lakabı taktılar, 'Umutlanan Ömer'." diye cevap vermiş. Ancak adam nedense Hasan'dan şüphelenmiş. Hasan her zamanki gibi umutlanıp dikkat etmeden yoluna devam etmiş.

Yolda bir kuyu bulmuşlar ve su içmek için yaklaşmışlar. Ancak kuyunun çok derin olduğunu fark edince Hasan bir kovaya ihtiyacını olduğu söylemiş. Adam "Çok basit, gir ve su iç, ben de oradan çıkabilmen için sana yardımcı olup ipi çekerim." demiş. Hasan kuyuya inince birdenbire adam ipi kuyuya atmış ve Hasan'ın devesini çalıp kaçmış. Hasan onu çağırmış ve oradan çıkabilmek için yalvarmış ama ne fayda. Çünkü adam onu çoktan kocaman çölde yalnız başına bırakıp gitmiş. Umutlanan Hasan kızarak "Şansıma bak, keşke onunla konuşmasaydım!" diye söylenip durmuş.

Bir müddet sonra, kuyunun karanlığı artmaya başlayınca Hasan uyuyakalmış. Birdenbire kuyunun yanında kadınların kahkaha seslerini duyunca kalkmış ve kovanın aşağı inmesini beklemiş. Belki ona tutunup çıkarım diye umutlanmış ama yine düşündüğü gibi olmamış. Kadınların konuşmalarını duyunca büyücü olduklarını düşünmüş ve kendi kendine "Kadınlar böyle bir yere gelmezler." demiş. Büyücülerden birisi "Mutluluk şehrinin sultanının benim yüzümden hastalandığını biliyor musunuz? Hastalığın vücuduna girmesi için ona büyü yaptım. Çünkü bir gün beni kedi kılığında görünce öldürmek için emir vermiş, ben de bu nedenle onu cezalandırdım. İlacı aslında çok basit. Yonca ve arpa suyunu yedi gün boyunca hem sabah hem de akşam tam zamanında içmeli. Bir hayvanın yemeğinden yemeli. Hekimler bunu şimdiye kadar bilmedikleri için tabii ki iyileşemeyecek." diye söze devam etmiş. Diğer büyücü demiş ki:

— Ben ise sultanın kızının vücudunu felç ve gözlerini de kör ettim. Çünkü bir gün kuş şeklinde penceresine kondum fakat o beni taşlayınca büyü yaptım. Artık hem kör hem de felçli. İlacı sadece yedi gün boyunca iyice karılmış kırmızı çamuru vücuduna sürmek. Gözlerin şifası içinse sidre yapraklarını ezdikten sonra çamurla karıştırıp gözüne sürmeli. Ama aptal insanlar bunu bilmedikleri için hiçbir zaman iyileşemeyecek.

Üçüncü büyücü ise:

— Dağın altında gömülen bir hazine var. Mağaranın kapısında beyaz bir öküz kesilirse kapı açılır ve altın bulunur, demiş.

O sırada Hasan, duyduklarının hepsini unutmamak için tekrarlayıp durmuş. Sabah bir kafile kuyunun yanından geçerken Hasan hemen onları çağırmış, onu iple çekerek yukarı çıkartmışlar. Kafileden bir adam o ipi çekerken Hasan'a "Bu kuyuda tek başına ne yapıyorsun?" diye sormuş. Hasan da "Bir adamla beraber kuyudan su içecektik ama ben içmek için indikten sonra beni kandırdı ve kaçtı." diye cevap vermiş. Hasan o kafile ile birlikte "Hüzün" şehrine gitmiş.

Şehre vardığında karşısında boş, sessiz ve âdeta hüzünlü bir şehir bulmuş. Dinlenmek için bir lokantada oturmuş. Lokantanın sahibine "Ben yabancıyım ve buraya iş bulmak için geldim." diye anlatmış. Lokantanın sahibi de "Bu şehir eskiden ticaretin merkeziydi fakat sultan ve kızı hastalandıktan sonra şehrin tüm hazinesi maalesef onların tedavisi için önemli hekimlere veriliyor. Şimdi artık buraya sadece büyücüler, dolandırıcılar ve tıp okumuş olduğunu iddia eden insanlar gelmekte." demiş. Hasan hemen kendini savunarak "Ama ben onlardan değilim!" demiş.

Adam da "Umarım öyle değilsindir." diye cevap vermiş.

Hasan bir fırsatını bulup sultanın sarayına, büyücülerden duyduklarını yapmaya, onları tedavi etmeye gitmiş. Sultanın sarayındaki bekçilere "Ben bir doktorum ve sultana yardım etmek için geldim." demiş. Bekçiler de "Geç kaldın, sultan artık sizi kabul etmiyor." diye karşılık vermiş. Hasan, hemen kendini savunarak "Ben bir karşılık beklemiyorum, sadece yardım edeceğim." demiş. Bekçiler "Tamam, önce sultana soralım." demişler. Hasan "Ama ben sultan ile görüşmek istiyorum!" demiş. Bekçiler onu durdurarak "Hayır, sultan odasında dinleniyor, giremezsiniz." demişler. Hasan ısrar edip "Onun iyiliği için gireceğim, iletin. Eminim beni kabul edecek." demiş. Bekçiler, içeri girip doktor için sultanı ve kızını hazırlamışlar.

Hasan büyücülerden duyduklarını yapmaya çalışmış. Yonca ve arpanın suyu, kırmızı çamur ve sidre yapraklarını getirmiş ve uygulamaya başlamış. Günler geçtikten sonra sultan ve kızı iyileşmiş ve bunu kutlamak istemişler. Sultan "Hasan, borcumu sana nasıl ödeyeceğimi bilmiyorum, bu sevinci kutlayalım, ne dersin?" demiş. Hasan "Sultanım, kutlamanın iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum ama mağaranın önünde kutlamalıyız." demiş. Sultan şaşırmış ve neden böyle bir istekte bulunduğunu sormuş. Ancak Hasan sadece "Şimdi nedeni söyleyemem, orada göreceksiniz. Sizden ricam benim için oraya beyaz bir öküz getirin." demiş.

Orada herkes sultanın ve kızının iyileşmesini kutlamak için sevinçle dans ederken sultan, kızı ve Hasan mağaranın kapısının önünde durmuş hâldeyken beyaz öküz kesilmiş. Yine umutlanan Hasan, büyücülerin dediklerini harfiyen yapmış ve mağara gerçekten açılmış. Şehrin sultanı hazineyi görünce çok sevinmiş ve Hasan'a "Bir ödül hak ettin, dile benden ne dilersen!" demiş. Hasan, "Kızınızla evlenmek isterim." diye cevap vermiş. Sultan, Umutlanan Hasan'ın isteğini kabul etmiş. Onlar Mutluluk şehrinde sonsuza kadar mutlu yaşamışlar. Tabii ki Umutlanan Hasan bu sevinci annesiyle de beraber kutlamayı istemiş, planladığı gibi annesini yanına almış ve oraya yerleşmişler.

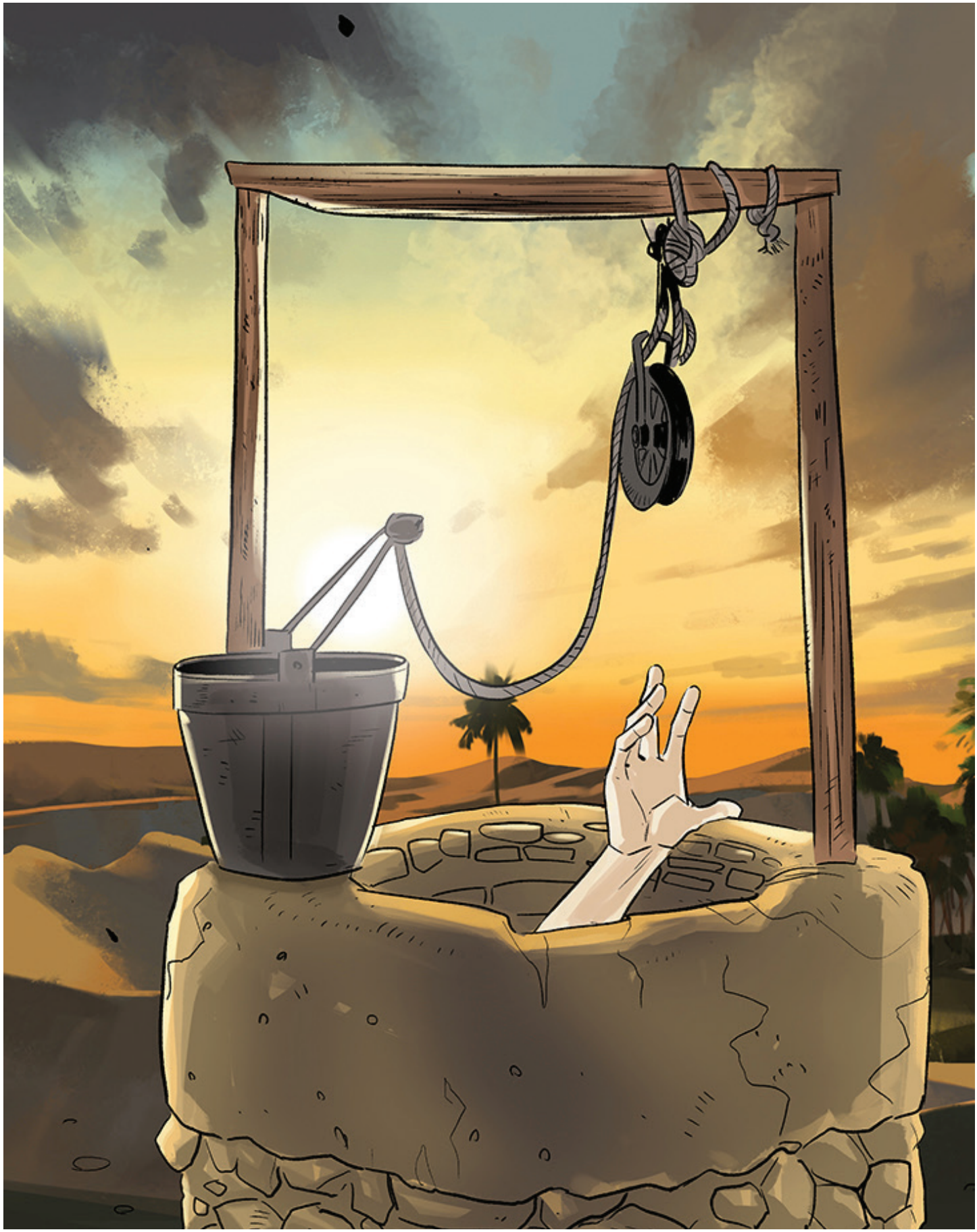

حسن المتفائل

تقول الحكاية ، إن هنالك إمرأة لديها ولد اسمه «حسن» و بعد أن ضاق به المقام في بلده قال لأمه: «يا أمي هل تأذنين لي بالسفر ؟» فقالت : «إلى أين يا ولدي ؟» فقال لها : «إلى بلاد أخرى..»، فقالت : «و أنا لمن تتركني ؟» فقال لها : «سأتركك تحت رعاية الله، حتى أصل سالما و أجد لي عملا ثم أحضر و أخذك معي إلى هناك». فقالت: «و هل ستسافر وحدك إنني خائفة عليك». فقال لها «كلا يا أمي هنالك قافلة سوف تسافر في الغد و سوف أرافقها .» أصرت الام كثيرا على ولدها بأن يبقى و لكنه لم يقبل و طلب منها الدعاء له بالتوفيق. واسى حسن أمه قائلا:»امي لا أريد إحزانك و لكن علي الذهاب.» جهز حسن نفسه للرحيل ، أخذ معه الزاد و الماء و خرج من بيته.

عندما وصل حسن للمكان المتفق عليه لم يجد القافلة في المكان المطلوب و تعجب من ذلك، ظن أن القافلة قد ذهبت، فقال حسن في نفسه: «اذا بدأت رحلتي قد ألحق بهم» حالما كعادته و بدأ رحلته مجبرا. وجد رجلا في طريقه ، فكر حسن: «ربما خرج ليبحث عن عمل مثلي»، إقترب بفضول مع جمله من الرجل آملا بأن يساعده او يرافقه في رحلته، سأله حسن عن وجهته فقال الرجل : «ذاهب إلى مدينة الأحزان» ، تعجب حسن من اسمها و سأله عن موقعها فأجاب الرجل : «في الحقيقة هي ليست بعيدة ، قد يستغرق الطريق ثلاثة أيام.» قال الرجل: «كانت تسمى مدينة السعادة ، ولكن بعدما مرض السلطان وابنته أطلق عليها الناس اسم مدينة الأحزان. استعاد حسن الأمل مرة أخرى وقال للرجل: « الحمد لله الذي جمعني بك. دعنا نرتاح قليلاً بعدها سنواصل الرحلة «وقال الرجل» بكل سرور «. بعد أن استراح الرجلان ركبا الجمل وقال الرجل : «ما اسمك؟»، «اسمي حسن ، أحيانًا يدعونني بحسن المتفائل» ، فأجاب الرجل: «يا لها من مصادفة أنهم أعطوني نفس اللقب ، عمر المتفائل.» لكن الرجل شك بطريقة ما في حسن. وكالعادة ، سار حسن بسذاجته في طريقه دون حذر من الرجل .

وجدوا بئراً في الطريق واقتربا لشرب الماء ، لكن عندما أدرك أن البئر كانت عميقة للغاية ، قال حسن إنه بحاجة إلى دلو، فقال الرجل: «الأمر بسيط جدًا ، تعال واشرب الماء وسأساعدك على الخروج بسحب الحبل.» عندما نزل حسن إلى البئر ، ألقى الرجل الحبل فجأة في البئر ،

وسرق جمل حسن وهرب. استدعاه حسن وتوسل إليه بأن يخرجه من البئر ، لكن ذلك لم يكن مجديًا لأن الرجل تركه بالفعل وحيدًا في الصحراء الكبرى. فغضب حسن المتفائل و قال : «يا للحظ ! ليتني لم أتحدث إليه.»

مضى الوقت، و نام حسن عندما بدأ ظلام البئر يزداد. فجأة نهض على ضحك النسوة بالقرب من البئر وانتظر وصول الدلو، على أمل أن يتم إمساكه به مرة أخرى ، ولكن من جديد لم يكن الأمر كما كان يأمل. فلما سمع كلام النسوة ظن أنهن سحرة ، وقال:» لا تأت النساء إلى مثل هذا المكان». قال أحد السحرة: «هل تعلمن أن سلطان مدينة السعادة مرض بسببي؟ لقد ألقيت تعويذة لإيصال المرض إلى جسده ، لأنه في يوم من الأيام عندما رآني على هيئة قطة ، أصدر أمرًا بقتلي وعاقبته ، يجب أن يشرب ببساطة ماء البرسيم والشعير لمدة ٧ أيام في الصباح والمساء. وعليه أن يأكل طعام الحيوان ، و لكن بالطبع لن يتم علاجه ، لأن الأطباء لم يعرفوا هذا حتى الآن». قالت الساحرة الأخرى: « أصبت إبنة السلطان بالشلل وعميت عينيها ، لأنني ذات يوم وقفت على نافذتها على هيئة طائر ، ولكن عندما رجمتني بالحجارة ، ألقيت تعويذة ، وهي الآن كفيفة ومشلولة. يجب أن يطبق دواء العيون على الجسم بطين أحمر مصفى لمدة سبعة أيام ، ويجب سحق دواء العين بالطين بعد سحق الأوراق ، لكنها لن تشفي لأن الأغبياء لا يعرفون ذلك». أما الساحرة الثالثة فقالت: «هناك كنز مدفون تحت الجبل ، فإذا ذبح ثور أبيض عند باب المغارة ينفتح الباب وسيعثر على الكنز.»

في ذلك الوقت ، ظل حسن يكرر كل ما يسمعه حتى لا ينساه. عندما مرت قافلة بالقرب من البئر في الصباح ، اتصل بهم حسن على الفور وسحبوا الحبل، فقال له رجل : «ماذا تفعل وحدك في هذا البئر؟ أجاب حسن: «كنت سأشرب الماء مع رجل ، لكن بعد أن نزلت للشرب خدعني وهرب». ذهب حسن إلى مدينة الحزن مع تلك المجموعة.

عندما وصل لأول مرة إلى المدينة ، وجدها فارغة وهادئة و حزينة. جلس في مطعم ليستريح من الرحلة وقال لصاحب المطعم «أنا أجنبي وقد أتيت إلى هنا للعثور على وظيفة». وقال صاحب المطعم: «كانت هذه المدينة مركزًا للتجارة ، ولكن بعد مرض السلطان وابنته ، تمنح أموال المدينة كلها لأطباء مهمين وينفقونه للعلاج. الآن للأسف فقط السحرة والمحتالون والأشخاص الذين يدعون أنهم درسوا الطب يأتون.» ، قال حسن على الفور» لكنني لست منهم! «فقال الرجل:» أرجو ألا تكون هكذا .. «.

عندما رأى حسن في ذلك فرصة ، ذهب إلى قصر السلطان وذهب لتطبيق ما سمعه. قال حسن للحراس في قصر السلطان «أنا طبيب وجئت لمساعدة السلطان» ، «لقد تأخرت ، السلطان لا يقبلك بذلك» ، دافع حسن عن نفسه على الفور وقال: « سأعمل بلا مقابل، أتيت لأساعد فقط». قال الحراس: «حسنًا ، لنسأل السلطان أولاً» ، أجاب حسن : «لكنني أريد أن ألتقي بالسلطان! « أوقفه الحراس وقالوا: «لا ، السلطان مستلق في غرفته ، لا يمكنك الدخول.» أصر حسن وقال: «أنا واثق أنه سيقبلني، سأدخل من أجله «. بعدها دخل الحراس وأعدوا السلطان وابنته للطبيب.

حاول حسن أن يفعل ما سمعه من السحرة ، فأحضر عصير البرسيم والشعير والطين الأحمر

وأوراق الشجر وبدأ في العمل. مع رؤية تعافي الاثنين بعد مرور الأيام ، أقام الناس إحتفالا.
قال السلطان: « دكتور حسن ، لا أعرف كيف سأوفيك حقك ، فلنحتفل بهذه الفرحة ، ما رأيك؟
« ، فأجاب حسن : «يا سلطان ، أعتقد أن الإحتفال عند الجبل فكرة جيدة، و طلبي منك أن تحضر لي ثوراً أبيض هناك.» ، تفاجأ السلطان وسأله عن سبب اختياره ، لكن حسن قال :» لا أستطيع توضيح السبب الآن، ستراه هناك .»

بينما هناك الجميع يرقصون بفرح للاحتفال ؛ توقف السلطان وابنته وحسن عند باب الكهف وذبحوا الثور الأبيض. مرة أخرى ، حسن المتفائل طبق فكرة السحرة وافتتح المغارة بالفعل.
كان سلطان المدينة سعيد جدًا عندما رأى الكنز ، فأجاب حسن: «أنت تستحق جائزة ، يمكنك أن تطلب ما تشاء! « ، «أود الزواج من ابنتك» ، قبل سلطان طلب حسن. بعد ذلك عادت السعادة إلى المدينة من جديد. أراد أن يحتفل حسن بهذه الفرحة مع والدته ، فأحضرها واستقروا هناك كما وعدها.

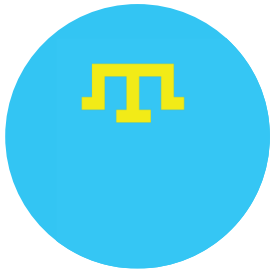

Hulsum Isliamova

Çeviri işlerine hep merak duyuyordum, bir kültür dizimini başka kültür dizimine aktarmak zor fakat eğlenceli bir uğraş. Masalları çevirirken Türk dilinin özelliklerini daha yakından tanıdım. YTB Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu'nda bizimle çeviri işinin püf noktaları paylaşıldı ve bu alanda tecrübe kazanmamız sağlandı. Bize sunulan bu imkân için teşekkür ederim.

Kırım'dan İki Masal

KÂBE'YE GİDEN KURT
КЯБЕГЕ КЕТКЕН КЪАШКЪЫР

Ülke:	Ukrayna (Kırım)
Dil:	Kırım Tatar Türkçesi
Üniversite:	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Türk Dili ve Edebiyatı (Yüksek Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. Масалнынъ метни К. Джаманакълы ве А. Усеин тарафындан яйынлангъан «Къырымтатар халкъ масаллары» адлы китаптан алынды. Metnin özgün hâli, K. Camanaklı ve A. Usein tarafından hazırlanan Qırımtatar Halq Masalları adlı kitaptan alındı. Camanaklı, K. ve Usein, A. (2008), Kırımtatar Halk Masalları, Krımuçpedgiz, Simferopol: s. 212-215. Camanaklı, K. ve Usein, A. (2008), Kırımtatar Halk Masalları, Krımuçpedgiz, Simferopol: s. 293-296.

KÂBE'YE GİDEN KURT

Bir varmış, bir yokmuş. Çok eski çağlarda bir kurt yaşarmış. Bir gün bu kurt Kâbe'ye gitmeye karar vermiş. Başına sarık sararak yola çıkmış. Gitmiş de gitmiş ve yolda bir danaya rastlamış. Dana bu kurttan korkarak kaçmaya başlamış.

Kurt ona, "Kaçma! Ben Kâbe'ye gidiyorum. Sizin gibileri çok yemiştim, şimdi hakkınızı helal edin." demiş.

Dana, "Sen bir kurtsun, Kâbe'ye gitsen bile senden hacı olmaz, yoldan dönersin." diye cevap vermiş.

Kurt, "Günahkâr, asi olmuşsun. Tövbe et, danacığım." demiş.

O, dana ile vedalaşmış ve yoluna devam etmiş. Gitmiş de gitmiş ve iki koça rastlamış. Koçlar da ondan korkarak kaçmaya başlamışlar.

Kurt onlara, "Benden kaçmayın, ben Kâbe'ye gidiyorum. Sizin gibileri çok yedim, artık sizden helallik istiyorum." demiş.

Koçlar, "Hakkımız helal olsun." demişler.

Kurt onlarla da vedalaşıp yoluna devam etmiş. Gitmiş de gitmiş ve bir ata rastlamış. Ondan da helallik istemiş.

At ona, "Senden hacı olmaz, yoldan geri döneceksin." demiş.

Kurt, at ile de vedalaşıp yoluna devam etmiş.

Yola çıktıktan üç beş gün sonra kurdun karnı acıkmış.

O kendi kendine, "Benim hangi atam, hangi dedem Kâbe'ye gitmiş de hacı olmuş? Ben şaşırmışım galiba. Kurttan hiç hacı olur mu? Bir danaya rastladım, kendisi de şişmandı, keşke onu yeseydim... Al işte sana Kâbe! Sonra iki koça rastladım, onlardan helallik istedim ve onlara da dokunmadım. Bir de ata rastladım, hacı olmak istediğimden dolayı onu da yemedim." diye düşünmüş.

Kısacası, kurt kendi kendine böyle düşünerek kaçırmış olduğu nimetleri yemediğine pişman olmuş. Kurt, geri dönmeye karar vermiş. Gitmiş de gitmiş ve daha önce gördüğü ata rastlamış. At, kurdun onu yemek istediğini hissetmiş. Kurt yanına yaklaştığında, at arka ayağını kaldırmış ve "Beni yiyeceğini artık biliyorum. Sen gittiğinden beri ayağıma bir çivi batmıştı, acıdan dolayı otlayamıyordum. Şu çiviyi çıkar da ben biraz otlayayım ve şişmanlayayım, sonra sen beni yersin." demiş.

Kurt, atın kaldırdığı ayağının yanına gelmiş, "Bu çivi mi? Yoksa şu çivi mi?" diye sormaya başladığı sırada at ona öyle bir tekme vurmuş ki kurdun ağzı burnu kanamış, bütün gücü tükenmiş ve uzun zaman kendine gelememiş.

Kurt kendine geldiğinde yattığı yerden kalkarak yola devam etmiş. Bir süre yol aldıktan sonra önceden rastladığı koçların yanına varmış. Koçlar kurdun kendilerini yemek istediğini anlamışlar.

Koçlar kurda, "Senin bizi yiyeceğini artık biliyoruz. Sen gittiğinden beri bir anlaşmazlığımız var, onu hiç çözemiyoruz." demişler.

Kurt onlara, "Nasıl bir anlaşmazlıkmış o?" diye sormuş.

"Ben bu tarafta otlayayım diyorum fakat arkadaşım bunu kabul etmiyor. Kısacası, kimin nerede otlayacağını tartışıyoruz. Sen bize bir sınır çiz de biz otlayıp şişmanladıktan sonra bizi yersin." demişler.

Kurt buna razı olmuş. Onlar için kendi kuyruğu ile sınır çizmeye başlamış. Böylece ara bulucu olarak iki koçun arasına geldiğinde, ikisi iki yandan boynuzlarıyla kurda öyle bir toslamışlar ki kurt göğe kadar savrulmuş.

Kurt kendine geldikten sonra danaya rastlamış. Dana gözlerini kapatarak yatıyormuş. Kurt ona yaklaştığı zaman, dana gözlerini açmış ve "Beni yiyeceğini biliyorum. Benim annem öldü, o zamandan beri burada yatarak ağlıyorum. Gel, bana bir dertli türkü söyle!" demiş.

Kurt ise gözlerini kapatarak "Auuuuu! Auuuuuuuu!" diye ulumaya başlamış.

Köy köpekleri kurdun ulumasını duymuş, hepsi toplanarak kurdun bulunduğu yere gelmiş. Kurt gözlerini açtığı zaman etrafının köpeklerle çevrili olduğunu görmüş. Kurt hemen kaçmaya başlamış fakat köpekler de onun peşini bırakmamış. O sırada bir adam dağdan balta sapı kesmiş beline kıstırmış hâlde iniyormuş. Adam, kurdu ve peşinden gelen bir sürü köpeği görmüş.

Adam kurttan korkup kaçmak istemiş. Yakında bir mağara varmış ve o mağaraya saklanmış. Kurt da aynı mağaraya girmiş. Mağaranın ağzında durarak köpekleri köye geri kovmayı başarmış. Böylece kurt mağara içinde kalmış fakat mağarada adamın da olduğunu bilmiyormuş.

Kurt, "Bir ata rastladım, ayağına çivi batmış, ayağı ağrıyormuş, çiviyi çıkarıp alsana, dedi. Ahmak ben, şu çiviyi çıkarıyım, dedim. Sanki ben nalbantmışım! Benim ağzımı burnumu kanatmaya ne gerek vardı? İki koça rastladım. Otladıkları yer için anlaşamıyorlarmış. Onlara sınır çizmek istedim. Ben arabulucu muyum? Bir danaya rastladım. Onun annesi ölmüş. Bana bir türkü söyle dedi. Ben çalgıcı mıyım? Yoksa şarkıcı mıyım ona şarkı söyleyeyim? Çok büyük bir salaklık etmişim." diye kendi kendine söyleniyormuş.

Mağara içinde saklanan adam kurdun bu sözlerini işiterek daha çok korkmuş.

Kurt yine kendi kendine, "Benim bu hikâyemi bir insan duyarsa, kuyruğumdan yakalar, beni bir sopa ile öldürür, işte bana bu layık!" demiş.

Adam, kurdun bu sözlerini duyduktan sonra, onu kuyruğundan yakalamış, balta sapı ile döverek kurdu öldürmüş. Sonra onun derisini soyarak köyüne dönmüş.

КЯБЕГЕ КЕТКЕН КЪАШКЪЫР[1]

Бир заманда бар экен, бир заменда ёкъ экен. Бир къашкъыр бар экен. Бу къашкъыр Кябеге кетеджек олып, башына бир сарыкъ сара да, ёлгъа чыкъа. Кете, кете, ёлда бир танагъа расткеле... Тана бу сарыкълы къашкъырдан къоркъып, къачмагъа башлай, Къашкъыр онъа:

— Къачма! Мен Кябеге кетемен. Сизлерни чокъ ашагъан эдим, энди элял этинъиз, — дей.

Тана:

— Сен къашкъырсынъ, Кябеге барсанъ да, сенден аджы олмаз, ёлдан къайтарсынъ, — дей.

Къашкъыр:

— Гунакяр, асий олдынъ, тёвбе эт, танам, — дей.

О, тананен сагълыкълашып, ёлуна девам эте. Кете, кете, эки къочкъаргъа расткеле. Къочкъарлар да ондан къоркъып, къачмагъа башлайлар. Къашкъыр оларгъа да:

— Менден къачманъыз. Мен Кябеге кетем. Сизинъ чокъунъызны ашагъан эдим, эляллыкъ истеп кельдим, — дей.

Къочкъарлар:

— Элял олсун, — дейлер.

Къашкъыр оларнен де сагълыкълашып кете. Кете, кете, бир аткъа расткеле. Ондан да эляллыкъ истейю Ат айта:

— Сенден аджы олмаз, ёлдан къайтарсынъ, — дей. Къашкъыр атнен де сагълыкълашып, ёлуны девам эте.

1 Metnin orijinali, K. Camanaklı ve A. Usein tarafından hazırlanan Qırımtatar Halq Masalları adlı kitaptan alındı.

Уч-беш кунь кеткен сонъ, онынъ къарны ачыкъа. О озь-озюне:

— Меним къайсы атам, къайсы дедем Кябеге баргъан да аджы олгъан!... Мен шашкъанман, гъалиба. Къашкъырдан да аджы олурмы? Бир танагъа расткельдим, озю де семиз эди, ашагъан олсам, иште санъа Кябе! Сонъ эки къочкъаргъа расткельдим, эляллыкъ истеп, оларгъа да тиймедим. Бир аткъа расткельдим, аджы оладжакъ олып, оны да ашамадым, — деп тюшюне. Къыскъасы, къашкъыр озь башына шай тюшюнип, къачыргъан ниметлерини ашамагъанына пешман эте. Къашкъыр, ёлдан артына айлянып къайта. Келе, келе, банаки аткъа расткеле. Ат, озюнинъ ашаладжагъыны дуя. О, къашкъыр онынъ янына кельгенде, арт аягъыны котерип:

— Энди бильдим, сен мени ашайджакъсын. Сен кеткенден берли, аягъыма бир мых кирди, шунынъ агъырысындан отлап оламадым. Шу мыхны тартып ал да, яхшы этип отлайым ве семирейим. Сонъ ашарсынъ, — дей.

Къашкъыр онынъ котерильген аягъы тюбюне келип:

— Мынавы мыхмы? Ёкъса, мынавы мыхмы? — деп, сораштырып отургъан вакъытта, ат онъа ойле бир тепме ура ки, къашкъырнынъ авузы-бурну къангъа булана, такъаты кетип, чокъ вакъыткъа къадар эсини джийип оламай.

Къашкъыр, эсини джыйгъан сонъ яткъан еринден турып кете. Бара-бара, эвель расткетирген къочкъарлырнынъ янына бара, къашкъыр оларны ашайджагъыны дуялар.

Къашкъыргъа:

— Энди бильдик, сен бизни ашайджкъсынъдыр. Сен кеткенден берли бир давамыз бар, аслы чёзалмаймыз, — дейлер.

Къашкъыр олардан:

— Насыл дава о? — деп сорай. Къочкъарлардан бири:

— Мен бу якъта отлайман деймен, амма аякъдашым бунъа разы олмай. Къыскъасы, къайсымыз къайда отлайджакъмыз, тапыштырамаймыз. Сен бизге бир межа сыз да, отлап семирейик, сонъ бизни ашарсынъ, — дейлер.

Къашкъыр бунъа разы ола. О оларгъа озюнинъ къуйругъынен межа сызмагъа башлай. Шай этип, землемер олып, эки къочкъарнынъ арасына кельгенде, олар экиси эки якътан бойнузларынен къашкъырны ойле бир тюртелер, къашкъыр тап кокке савурыла.

О бу ерден де къуртулып, танагъа расткеле. Тана козьлерини юмып ята экен. Къашкъыр онынъ янына кельгенде, козьлерини ачып, къашкъырны коре де:

— Энди билем, сен мени ашайджакъсындыр. Меним анам ольди, шундан берли бу ерде ятып агълайман. Кель, къашкъыр, манъа бир дертли тюркю айт! — дей.

Къашкъыр козюни юмып:

— У-ув! У-у-ув! — деп улумагъа башлай.

Койдеки копеклер къашкъырнынъ улугъаныны эшитерлер, эписи топлашып, бу ерге келелер. Къашкъыр козюни ачып бакъса, не корьсюн: чевре-четинде копеклер топлангъан.

О бу ерден атылып турып, къачмагъа башлай, лякин копеклер де онынъ пешинден къалышмайлар. Бу вакъыт бир адам дагъдан балта сапы кесип, белине къыстырып келе экен. О бу къашкъырны, онынъ пешинден де бир талай копекни коре.

Бу адам, къашкъырдан къоркъып, къачмакъ истей. О ерде бир къоба бар экен, о къобагъа кире де сакълана. Къашкъыр да шу къобагъа келип кире. Къоба агъзында турып, копеклерге атыла-атыла, оларны кери къайтара. Шай этип, къашкъыр къоба ичинде къала. О, къоба ичинде адам олгъаныны бильмей.

Къашкъырнынъ озю озь башына сёйлене: "Бир аткъа расткельдим, аягъына мых кирген, аягъы агъыра: "Мыхны чыкъарып алса", — деди. Мен матюв шу мыхны чыкъарайым дедим. Санки мен налбантчы эдим! Манъа авузымны, бурнумны къарнгъа буландырмакъ неге керек эди? Эки къочкъаргъа расткельдим. От отламакъчюн дава эте экенлер. Оларгъа межа сызып чыкъмакъ истердим. Не, ёкъса мен падишанынъ землемери эдимми? Бир танагъа расткельдим. Онынъ анасы ольген экен: "Манъа бир тюркю айт", — деди. Мен кеманеджи эдимми? Ёкъса, уста эдимми де онъа тюркю айтайым? Чокъ балабан матювлик эттим", — дей.

Къоба ичиндеки бу киши къашкъырнынъ бу сёзлерини эшитип, пек къоркъа.

Къашкъыр кене озь башына сёйленип: "Меним бу айткъанларымны бир киши эшитсе, къуйругъымдан якъалап бир сопанен сопалап ольдюрсе, иште манъа не ляйыкъ!", — дей.

Анавы киши, къашкъырнынъ бу сёзлеринден сонъ онынъ къуйругъындан къап-къач эте де, балта сапынен сопалап, къашкъырны ольдюре. Сонъ онынъ терисини сыдырып ала ве коюне къайта.

CAMANAK'TAKİ DOKUZ KÖSE İLE TAKIL'DAKİ BİR KÖSE[1]

Bir varmış bir yokmuş… Camanak'ta dokuz, Takıl'da ise bir köse varmış. Bu köselerin de birer sığırı varmış. Camanak'taki köseler sığırlarına bakmak için bir çoban tutmuşlar. Takıllı köse ise kendi sığırını aynı çobana vermiş ama çobanın hakkını ödememiş. Camanaklı köseler, "Çobanın hakkını vermeyen köseyi öldürelim." demişler. Takıllı köse bunu bir şekilde duymuş. Sığırını alarak köyünden çekip gitmiş.

Gel zaman git zaman, bir süre sonra Takıllı köse çokça hayvanla köyüne geri dönmüş. Camanaklı köseler hoş geldine giderek ona bu kadar çok hayvanı nasıl bulduğunu sormuşlar.

Takıllı köse "Ben sığırımı kesip derisinden tasma yaptım. İstanbul'a gidip sattım. Orada tasmanın arşını bir altındı." demiş. Camanaklı köseler buna inanmışlar. "Biz de böyle yapalım, bu iş kârlıymış." demişler.

Takıllı köse, "Evet evet pek kârlı iş." diyerek onları heyecanlandırmış.

Camanaklı köseler evlerine dönmüşler, sığırlarını keserek tasma yapıp İstanbul'a satmaya gitmişler. Bütün İstanbul'u dolaşmışlar fakat tasmalarını kimse almamış. Camanaklı köseler, Takıllı köseye sinirlenerek köylerine dönmüşler. Kendi aralarında "Haydi onu vurup öldürelim." demişler. Kösenin evine varmışlar. Köse bunu duyarak evinden çıkıp kaçmış. Ondan sonra yedi yıl köyüne hiç gelmemiş. Sekizinci yıl geri dönmüş. Camanaklı köseler bunu duyarak yine, "Hoş geldine gidelim." demişler.

Takıllı kösenin evine gelmişler. Takıllı köse bu sefer daha çok hayvan ve para getirmiş. Onlar nasıl zengin olduğunu sorup onu öldürerek parasını ve hayvanlarını alacakken bu sefer Takıllı köse, "Beni böyle öldürmeyin, bir sandığın içine koyun, üstüne de bir delik açıp denize atın." demiş.

Camanaklı köseler öyle yapmışlar ama denize paçalarını batırmak istemeyen Camanaklı köseler sandığı itmek için dağdan sırık getirmeye gitmişler.

Bu arada Takıllı köse koyun ve çan sesleri işiterek "Ben falan kişinin kızını almam, almam!" diye bağırmaya başlamış. Bunu duyan çoban onun yanına gelip "Ey ağam, seni neden bu sandığa koydular?" diye sormuş.

1 Camanak ve Takıl, Kırım'da bulunan köylerin adlarıdır.

Takıllı köse, “Bana falan adamın kızını verecek oldular, ben onu almak istemedim, onun için sandığa koydular.” diye cevap vermiş.

Çoban, “Sen almazsan ben alırım.” deyip sandığa girmiş.

Köse sandığı çivileyip çobanın koyunlarını da alarak gözden kaybolmuş. Camanaklı köseler dağdan uzun sırıklar getirmişler. Sandığı sırıklarla itip denize atmışlar. Sandığa su dolmuş ve dibe kadar batmış.

Camanaklı köseler evlerine dönmüşler. Günlerden bir gün Takıllı kösenin yine zenginleşip bin koyun ile köyüne geri döndüğünü işitmişler.

Camanaklı köseler, “Haydi varıp bakalım, işin aslı astarı neymiş?” demişler.

Takıl köyüne gelip duyduklarının gerçek olduğunu kendi gözleriyle görmüşler.

Camanaklı köseler bir ağızdan “Biz seni denize attık, bu koyunları nereden aldın?” diye sormuşlar.

Takıllı köse “Heyhat! Keşke denizin dibinde ne kadar koyun olduğunu bir bilseydiniz. Ben oradan bir sürü koyun aldım da geri döndüm.” diye cevap vermiş.

Bundan sonra Camanaklı köseler de birer sandık yaptırarak deniz kenarına gitmişler. Takıllı köseyi çağırmış ve kendileri de sandık içine girmişler. Sonra sandığın kapağını çivilemesi ve denize bırakması için köseye yalvarmışlar. Takıllı köse onların dediğini yapmış. Sandıkların içine su dolmuş ve köselerin hepsi denizin dibini boylamış. Takıllı (akıllı) köse de böylece sağ kalmış.

ДЖАМАНАКЪТАКИ ДОКЪУЗ КОСЕНЕН, ТАКЪЫЛДАКИ БИР КОСЕ[1]

Бир заманда бар экен, бир заманда ёкъ экен, Джаманакъта докъуз, Такъылда исе бир косе бар экен. Бу коселернинъ де бирер сыгъырлары бар экен. Джаманакътаки коселер сыгъырларыны бакътырмакъ ичюн бир туварджы туталар. Такъылдаки косе де озь сыгъырыны шу туварджыгъа бакъмагъа бере, лякин туварджынынъ акъкъыны одемей. Джаманакътаки коселер: "Туварджынынъ акъкъыны бермеген косени ольдюрейик", — дейлер. Такъыдаки косе буны насыл-насыл эшите. Сыгъырыны алып, озь коюнден чыкъып кете.

Кель заман, кет заман, бир вакъыттан сонъ Такъыл косеси чокътан-чокъ мал алып, озь коюне къайта. Джаманакъ коселери она хош кельдтге келип, ондан бу къадар чокъ малларны насыл этип тапкъаныны сорайлар.

Такъыл косеси:

— Мен сыгъырымны сойдым да, конюнден тасма тильдим, оларны Станбулгъа алып кетип саттым. Анда тасманынъ аршыны бир алтын эди, — дей, Джаманакъ коселери бунъа инаналар.

— Биз де бойле япайыкъ, бу иш кярлы экен, — дейлер.

Такъылы косеси:

— Эбет-эбет, пек кярлы иш, — деп оларны къызыштыра.

Шу ерден Джаманакъ коселери эвлерине къайталар, сыгъырларынын соя ве тасма тилип, Станбулгъа тасма сатмагъа кетелер. Станбулны айлянып чыкъалар, лякин тасманы ич бир кимсе алмай. Джаманакъ коселери Такъыл косесине ачувлана ве койлерине къайтып келелер.

1 Metnin orijinali, K. Camanaklı ve A. Usein tarafından hazırlanan Qırımtatar Halq Masalları adlı kitaptan alındı.

Олар:

— Айлынъыз, оны барып ольдюрейик, — дейлер. Косенинъ эвине баралар. Косе буны дуя да, эвинден чыкъып къача. Ондан сонъ еди йыл къадар коюне кельмей. Секизинджи йылы къыйта. Буны Джаманакъ коселери эшитип, кене де: "Хош кельдиге барайыкъ", — дейлер.

Такъыл косесининъ эвине келелер. Такъыл косеси бу сефер де чокъ мал, пара кетирген экен. Олар онынъ себебини сорап, оны тутып ольдюреджек ве парасыны, малыны аладжакъ олалар. Бу вакъыт Такъылы косеси:

— Мени бойле ольдюрменъиз, сандыкъкъа къоюнъыз да, устюнде де бир тешик къалдырып, денъизге ташланъыз, — дей.

Джаманакъ коселери ойле де япалар, лякин денъизге балакъларыны батырмакъ истемеген Джаманакъ коселери сандыкъны итемек ичюн, дагъдан сырыкъ кетирмеге кетелер.

Бу рада Такъыл косеси къой ве чанъ сеслери эшите де:

— Мен фелян кишининъ къызыны алмам, алмам! — деп багъыра.

Буну эшиткен чабан онынъ янына келип:

— Эй, акъам, сени бу сандыкъкъа не ичюн къойдылар? — деп сорай.

Такъыл косеси:

— Манъа фелян адамнынъ къызыны береджек олдылар, мен оны алмакъ истемедим, онынъ ичюн сандыкъкъа къойдылар, — деп джевап бере.

Чобан:

— Сен алмасанъ, мен алырман, — деп сандыкъкъа кире.

Косе, сандыкъоны мыхлай ве чобаннынъ къойларыны ала да, айдап козьден гъайып ола. Коселер дагъдан узун сырыкълар кетирелер. Сандыкъны шу сырыкъларнен итеп, денъизге тюшюрелер. Сандыкъкъа сув тола, тюпке батып кете.

Джаманак коселери эвлерине къайталар. Куньлерден бир кунь Такъыл косесининъ кене де байып, бинъ къойнен койге къайткъаныны эшителер.

Джаманакъ коселери:

— Айдынъыз, барып бакъайыкъ, бу керчек бир иш экенми? — дейлер, Такъыл коюне келе ве ишнинъ керчек олгъанынын озь козьлеринен корелер.

Джаманакъ коселери бир кереден:

— Бих сени денъизге ташлагъан эдик, бу къойларны къайдан алдынъ? — деп сорайлар.

Такъыл косеси:

— Эй, сиз бильсе эдинъиз, денъиз тюбюнде олгъан къойларнынъ асыл сайысы ёкъ. Мен шундан бир топар къой алдым да къайттым, — деп джевап къайтара.

Бунда сон Джаманакъ коселери де бирер сандыкъ яптыра, денъиз кенарына алып баралар. Такъылдаки кесени чакъырып, озьлери сандыкъ ичине кире, къапагъыны онъа мыхлата ве сандыкъларны денъизге итеп тышламасы ичюн ялваралар. Такъыл косеси оларнынъ истегени киби япа. Сандыкъларнынъ

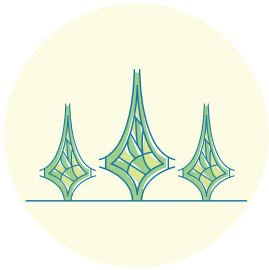

Hüseyin Yusuf

Masal ve hikâyeler, içinde bulundukları toplumların kültüründen beslenir, o coğrafyanın kültürüne has ve uygun içerikler üretirler. Bir millete özgü olsalar dahi evrensel bir değere sahip olduklarını unutmamak gerekir. Kültürümüzü yansıtan bu edebî ürünleri başka coğrafyalara ve toplumlara taşımanın yegâne yolu çeviridir. Yapmış olduğum bu çeviriyle birlikte dilin önemini bir kez daha anlamış bulunmaktayım.

Suriye'den Bir Masal

ZENGİN ADAM VE ÇOCUKLARI
الرجل الغني وأولاده

Ülke:	Suriye
Dil:	Türkmen Türkçesi
Üniversite:	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Eski Türk Edebiyatı (Doktora)
Kaynak:	Kaynak: Bu masal, Halep Türkmenlerine ait anonim bir masaldır. Saha çalışması derleme yöntemi ile elde edilmiştir. Halep Türkçesinden Arapçaya çevirisi yapılmıştır. Daha önce çevirmenin yüksek lisans tezinde yayınlanmıştır.

ZENGİN ADAM VE ÇOCUKLARI

Eski zamanlarda köyün birinde yaşayan zengin bir adam varmış. Bu adamın üç erkek çocuğu varmış. Bir gün bu adamın eşi amansız bir hastalığa yakalanmış ve aradan bir müddet zaman geçtikten sonra kadıncağız ölmüş. Üç oğlu ile birlikte tek başına kalmış adam. Bu adam eşi vefat ettikten sonra hiç evlenmemiş. Kendini çocuklarına adamaya karar vermiş. Varlıklı olan bu adam çocuklarından hiçbir şey esirgememiş, onların bütün ihtiyaçlarını karşılamış. Onları en güzel bir şekilde yetiştirmiş. Annelerinin yokluğunu hiç hissettirmemiş. Yıllar geçtikçe çocuklar büyümüş ve evlilik çağına gelmişler. Artık yaşlanmaya başlayan adam, mirasını çocukları arasında paylaştırmaya karar vermiş. Adaletli bir şekilde bütün mal varlığını üç oğlu arasında bölüştürmüş. Bütün malını dağıtan bu yaşlı adam, kendisi için sadece küçük bir ev bırakmış.

Yaşlı adam bu küçük köhne evde tek başına yaşamaya başlamış. Mallarını alan çocukların üçü de kendi evlerine taşınmış. Herkes payına düşen bahçe ve tarlada kendi işlerini yapmaya başlamış. Artık kendi işini yapmaya başlayan en büyük oğlan, evlenmeye karar vermiş ve kısa süre sonra evlenmiş. Evlendikten sonra zaten ihmal ettiği babasını hiç görmez olmuş. Eşinin de yönlendirmesiyle, ayda bir ziyaret ettiği babasını yılda bir ziyaret eder hâle gelmiş.

Bir müddet sonra ortanca oğlan da evlenmiş. Ağabeyi gibi o da babasını iyice ihmal etmeye başlamış. Ayda bir ziyaret ettiği babasını bayramdan bayrama ziyaret eder olmuş. En sonunda en küçük oğlan da evlenmiş ve büyüklerinin yolundan gidip babasını o da iyice ihmal eder olmuş.

Tek başına kalan bu yaşlı adam artık hatasının farkına varmış. Kendi kendine sürekli "Ben ne yaptım böyle! Nasıl bir hata yaptım da bütün malımı dağıttım! Yaptığım hata yüzünden bak tek başıma kaldım." cümlelerini tekrar edip dururmuş.

Hem yalnızlığın getirdiği sıkıntılar hem de çocukların bu davranışından duyduğu üzüntüden dolayı hepten yaşlanan adamın durumu iyice kötüye gitmeye başlamış. Artık tek başına kalmış ve bir parça ekmeğe muhtaç duruma gelmiş.

Günlerden bir gün, bu adamın çok eski bir arkadaşı onu ziyarete gelmiş. Adam, arkadaşının başına gelenleri duymuş ve bir de durumu yakından görmek istemiş. Selamlaşıp biraz hasret giderdikten sonra arkadaşına "Hayırdır dostum! Ne oldu sana böyle? Nerede o zenginlik, o varlık?" diye sormuş.

Yaşlı adam eski arkadaşına gözü yaşlı bir şekilde başından geçenleri tek tek anlatmaya başlamış. "Dostum, bütün malımı çocuklara bıraktım, hepsi evlendi ve kendi işlerinin başına geçti. Ancak dünya ve mal hırsı onları doğru yoldan saptırdı. Onlar için hayatını heba eden babalarını unuttular." demiş.

Eski arkadaşının bu sitemkâr laflarından etkilenen adam, arkadaşına yardım etmeye karar vermiş ve ona "Bak dostum, sana yardım edeceğim. Hem çocuklarını hem de itibarını tekrar kazanacaksın. Ancak benim dediğim her şeyi harfiyen yapacaksın." demiş. Bu teklifi memnuniyetle kabul eden yaşlı adam, arkadaşının tavsiyelerine uyacağına dair söz vermiş. Sonra adam, eski dostuna ne yapacağını anlatmış ve onunla vedalaşıp evden ayrılmış. Aradan birkaç gün geçtikten sonra, yaşlı adamın ziyaretine en büyük oğlunun eşi gelmiş. Onun ziyaretine gelen kadın, kayınbabasının yan tarafında bir sandık görmüş. "Baba, bu sandık nedir?" demiş. "Öylesine boş bir sandık kızım. Önemli bir şey değil." demiş yaşlı adam. Gelin "Yok baba, daha önce yoktu. Bence önemli bir şey bu." demiş. Adam "Kızım kimseye anlatmazsan sana ne olduğunu söylerim." demiş. Gelin "Tabii ki anlatmam baba. Haydi, ne olduğunu söyle." demiş. Yaşlı adam "Kızım, kaynanan ölmeden önce bana bir sandık bıraktı. Sandık altın ve gümüşle dolu. Bana hangi çocuğun sana bakarsa bu sandığı ona verirsin demişti." diye gelinine cevap vermiş.

Bunu duyan gelin mutluluktan havalara uçmuş. Kendi kendine "Bu sandığın sahibi ben olmalıyım!" demiş. Hemen eşinin yanına gidip olan biten her şeyi anlatmış. Bu habere sevinen eşi hemen karısıyla birlikte babasının yanına gelmiş ve babasına artık kendilerinin bakacağını söylemiş. Gelin artık kayınbabasının evinden çıkmaz olmuş. Evin her yerini temizlemiş, yemekler yapmış, kayınbabasının bir dediğini iki etmez hâle gelmiş. Büyük oğlan da eşi gibi babasının rızasını kazanmak için elinden gelen her şeyi yapmaya başlamış.

Kadim dostunun tavsiyesinin işe yaradığını gören bu yaşlı adam, yine arkadaşının isteği üzerine diğer gelin ve çocuklara da bu sandığı gösterip içinde ne olduğunu söylemiş.

O günden sonra, bütün gelin ve çocuklar babalarının rızasını kazanmak için âdeta kendi aralarında yarışa başlamışlar, iş bölümü yapmışlar ve yaşlı babalarını paylaşamaz olmuşlar. Son zamanlarında yaşlı adam el üstünde tutulmuş ve bir dediği iki edilmemiş.

Gün gelmiş hak vaki olmuş ve yaşlı adam vefat etmiş. Çocukları son görevlerini yapıp babalarını götürüp mezara defnetmişler. Babalarını gömdükten sonra hemen eve dönüp sandığı açmak istemişler. Ancak aralarında büyük bir kavga çıkmış. Herkes "Ben daha çok ilgilendim, daha çok baktım!" diye avazı çıktığı kadar bağırıyormuş. Bu kavgayı duyan, yaşlı adamın o eski arkadaşı hemen çocukların yanına gelip onlara babalarının vasiyeti olduğunu ve sakin olmaları gerektiğini söylemiş.

"Gençler, babanız ölmeden önce bu sandığı size bıraktı. İçinden çıkacak olanlar üçünüz arasına bölünecek ve herkes kendi payına düşeni alacak." demiş.

Kavganın sonuç getirmeyeceğini anlayan çocuklar teklifi kabul edip sandığı açmaya karar vermişler. Babalarının arkadaşı, sandığı açmış. Sandıktan üç mektup çıkmış. Her bir çocuğuna yazılmış ayrı bir mektup varmış ve bütün mektuplarda aynı cümle yazılıymış: "Çocuklarım, size vasiyetimdir. Siz siz olun sağlığınızda malınızı dağıtmayın."

Babalarının vasiyetini duyan çocuklar hatalarının farkına varıp büyük bir pişmanlıkla birbirine dönüp şöyle demişler: "Etme bulma dünyası, umarım bizim babamıza yaptığımızı çocuklarımız bize yapmazlar..."

الرجل الغني وأولاده

في العصور القديمة كان هناك رجل ثري يعيش في قرية ما. كان لهذا الرجل ثلاثة أولاد. ذات يوم ماتت زوجة هذا الرجل بعد معاناتها من مرض خطير وبقي مع أولادها الثلاثة بدونها. لم يتزوج هذا الرجل بعد وفاة زوجته. قرر أن يكرس نفسه لأولاده. هذا الرجل الثري لم يحرم أي شيء من أبنائه. لقد لب كل احتياجاتهم وقام بتربيتهم بأفضل مايكون ولم يشعرهم بغياب والدتهم ابدا. على مر السنين، نشأ الأولاد وبلغوا سن الزواج. قرر هذا الرجل المسن أن يوزع إرثه بين أبنائه وقام بتقسيم جميع أمواله بشكل عادل بين أبنائه الثلاثة. هذا الرجل العجوز الذي أعطى كل ممتلكاته لم يترك سوى منزل صغير لنفسه.

بدأ الرجل العجوز يعيش بمفرده في هذا المنزل الصغير وقام الشباب بالإنتقال إلى منازلهم الخاصة بعد الحصول على الميراث. بدأ الجميع في فعل الأشياء الخاصة بهم في المزرعة والحقل الذي كان من نصيبهم. قرر الأبن الأكبر الذي بدأ في فعل شيء خاص به الزواج وتزوج. بعد زواجه، بدأ في إهمال والده كما كان قد يهمله سابقا. بناء على طلب زوجته بدأ بزيارة والده مرة في السنة الذي كان يزوره مرة في الشهر.

بعد فترة، تزوج الطفل الأوسط أيضًا. وهو ايضا ، مثل أخيه الأكبر، بدأ في إهمال والده تمامًا و بدأ في زيارة والده الذي كان يزوره مرة في الشهر من عيد إلى آخر. في النهاية ، لقد تزوج أصغرهم أيضًا وتتبع خطى أخويه وأهمل والده.

لقد أدرك هذا الرجل العجوز الذي تُرك وحيدا بخطأه أخيرا وبدأ يقول لنفسه هذه الجمل تكرار ومرارا: كيف أخطأت ووزعت الميراث ! انظر ، لقد بقيت وحيدا بسبب الخطأ الذي ارتكبته.

بدأ حالة هذا الرجل العجوزالذي تقدم في السن كثيرا تزداد سوءًا بسبب مشاكل الشعور من الوحدة من طرف وحزنه على سلوك وتصرفات اولاده من طرف اخر. لقد بات وحيدا وهو الأن بحاجة إلى أبسط إحتياجات الحياة.

ذات يوم جاء صديق قديم لهذا الرجل العجوز لزيارته. لقد سمع بما حدث لصديقه وأراد أيضًا أن يرى الموقف عن قريب. بعد التحية وقليل من المحادثة ، قال لصديقه: «مابك يا صديقي! ما

حدث لك؟ أين تلك الثروة؟ «

بدأ الرجل العجوز باكيا يخبر صديقه القديم واحدًا تلو الآخر بما حدث له. قال يا صديقي: « تركت كل ممتلكاتي للأولاد، وتزوجوا جميعًا وتولوا أعمالهم الخاصة. لكن جشع وحب المال وحب الحياة قادهم إلى الضلال و نسوا والدهم الذي ضيع حياته من اجلهم «.

لقد تأثر صديقه بتصريحات صديقه القديم المؤلمة وقرر مساعدته. وقال له» انظر يا صديقي ، سأساعدك. سوف تستعيد كلاً من أطفالك وقدرك لكن ستفعل حرفيا ما أقوله».

وعد الرجل العجوز الذي قبل هذا العرض بسرور بإتباع نصيحة صديقه.

أخبر هذا الرجل صديقه القديم بما كان سيفعله ودعه وغادر المنزل.

بعد أيام قليلة ، حضرت زوجة الأبن الأكبر لزيارة هذا الرجل العجوز. المرأة التي أتت لزيارته رأت صندوقًا بجانب والد زوجها.

قالت: : « ماهذا الصندوق ياعمي «.

قال الرجل العجوز: «إنه صندوق فارغ يا أبنتي. ليس شيئا مهما».

قالت: «لا يا عمي ، لم يكن هناك من قبل. أعتقد أن هذا شيء مهم «.

قال: «يا ابنتي، إن لم تخبري أي شخص ، سأخبرك بما حدث».

قالت: «بالطبع لا يا عمي. تعال وأخبرني بما حدث «.

الرجل: « يا أبنتي, تركت لي حماتك صندوقًا قبل وفاتها و الصندوق مليء بالذهب والفضة. قالت لي من يهتم بك بعد وفاتي ستعطيه هذا الصندوق».

عندما سمعت العروس ماقاله عمه فرحت كثيرا و قالت لنفسه يجب أن أمتلك هذا الصندوق. ذهبت إلى زوجته على الفور وسردت له بكل ما حدث. زوجته، التي تسعد بهذا الخبر، أتى على الفور إلى والده مع زوجته وقالوا بأنهم سيعتنوا به. اصبحت العروس لم تغادر منزل عمها بعد الآن. اصبحت تقوم بأعمال التنظيفات في جميع أنحاء المنزل ، وتطبخ وجبات الطعام ، وتنفذ جميع طلبات عمها. بدأ الأبن الأكبر ، مثل زوجته ، في بذل كل ما في وسعه للحصول على رضا والده.

بعد أن رأى هذا الرجل العجوز أن نصيحة صديقه القديم نجحت ، قام هذا الرجل العجوز و بناءً على طلب صديقه ، بإظهار هذا الصندوق إلى الأولاد الآخرين وزوجاتهم ويخبرهم بما يوجد فيه.

بعد ذلك ، يكاد جميع الأولاد وزوجاتهم يتنافسون للحصول على رضا آبائهم. باتوا يقسمون العمل فيما بينهم ولا يمكنهم مشاركة هذا الرجل العجوز. في الآونة الأخيرة ، كان هذا الرجل العجوز عزيزًا للغاية ولم يبق له اي طلب و إلا تم تنفيذه.

ذات يوم مات هذا الرجل العجوز و قام الأبناء بواجبهم الأخير وأخذوا والدهم ودفنوه في القبر. بعد دفن والدهم ، أرادوا العودة إلى المنزل وفتح الصندوق. لكن اندلعت فيما بينهم شجار عنيف. الجميع يصرخ أنني كنت مهتمًا أكثر . عندما سمع هذا الشجار الصديق القديم لهذا الرجل العجوز لقد أتى على الفور إلى الأبناء وأخبرهم بأن هناك وصية لوالدهم وأن عليهم التزام الهدوء.

وقال لهم: « ياشباب, لقد ترك والدكم هذا الصندوق لكم قبل وفاته. ما سيخرج منه سيقسم بينكم الثلاثة ، وسيحصل الجميع على نصيبه».

وإدراكًا منهم أن القتال لن يأتي بنتائج ، قرر الأبناء قبول العرض وفتح الصندوق. فتح صديق والدهم هذا الصندوق وخرجت ثلاثة رسائل من الصندوق مكتوبة فيها نفس الرسالة :

«أبنائي هذه وصيتي لكم، إياكم من توزيع املاككم وأنتم على قيد الحياة».

عندما سمع الأبناء وصية الأب ، ادركوا أخطائهم ونظروا إلى بعضهم البعض بأسف شديد وقالوا:

«الدنيا دوارة ، نتمنى ألا يفعل أطفالنا ما فعلناه لأبينا» .

.....

Ikram Imane Kouachi

YTB Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu'na katılarak doğru kelimeyi yahut terimi seçmenin çeviri yapma konusunda ne kadar önemli olduğunu anladım. Bu program sayesinde, diller arasındaki kültürel farklılıkların gözden uzak tutulmayarak nasıl iyi bir tercüman olunabileceğini tecrübe etme fırsatı yakaladım.

Cezayir'den Bir Masal

ÇOCUK VE HEKİM
الولد والحكيم

Ülke:	Cezayir
Dil:	Arapça
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Fizik (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. حكاية الولد والحكيم هي حكاية من التراث الشعبي الجزائري الشفوي. تم كتابة نص هذه الحكاية من طرف الأستاذة الدكتورة الجزائرية فوزية عزوز ولم يتم نشر هذه الحكاية في أي مصدر. Bu hikâye anonim halk masalıdır, özgün metni Doç. Dr. Fouzia AZZOUZ isimli akademisyenden alınmıştır, masal herhangi bir yerde yayımlanmamıştır.

ÇOCUK VE HEKİM

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir adamın birçok çocuğu varmış. Bunların arasında hayata bahtsız geldiği söylenen bir çocuk da varmış. Bu çocuk kendisine akıl fikir verenleri hiç dinlemezmiş. Evde, kardeşleri arasında hırgür çıkarır ve babasının başına sürekli bela açarmış. Bir gün, bir adam bu çocuğun babasına ve kardeşlerine karşı olan tavrını görmüş. Babasına, komşu ülkelerden birinde ikamet eden ve hekim olarak bilinen ünlü bilgeye çocuğunu göstermesini tavsiye etmiş. Babası gerçekten de adamın tavsiyesine uymuş ve oğlunu bu hekime götürmüş. Hekimin yanına vardıkları zaman çok uzun bir sıra varmış. Baba oğul, onunla görüşene kadar beklemişler. Sonra baba, hekime oğlunun sorunlarını anlatmış. Hekim de yardım etmeyi kabul etmiş. Babası oğlunu oraya bırakıp eve geri dönmüş. Çocuk sıkılıncaya kadar beklemeye devam etmiş. Hekime gitmiş ve sormuş:

— Neden beni içeri davet etmediniz ve bu kadar uzun süre beklettiniz?

Hekim demiş ki:

— Seni içeriye davet etmedim, bu yüzden geri dön ve sırana bekle.

Hekim, çocuğu bir saat kadar daha dışarıda beklettikten sonra yardımcısını onu çağırması için göndermiş. Çocuk içeri girdiğinde, hekim ona demiş ki:

— Beklemekten keyif aldın mı?

— Hayır! Eve gitmek istiyorum, acele edip çabuk benim derdimin dermanını söyleyin.

Hekim, çocuğun bu ukala tavrına karşılık:

— Sabırlı ol ve nasibin için acele etme, demiş.

Sonra yardımcısına, çocuğu yakındaki sarayda gezdirmesini emretmiş. Hekim, gitmeden önce çocuğa yağ dolu bir kaşık vermiş ve yağı dökmeden geri getirmesini söylemiş. Çocuk sözünü kesip demiş ki:

— Dediğinizi yaparsam eve gitmeme izin verirsiniz, değil mi?

Hekim "Evet." demiş. Bu cevabı alınca çocuk da hekimin yardımcısıyla saraya gitmiş. Sarayı gezerken çocuğun tüm dikkati kaşıktaymış o yüzden sarayın hiçbir yerini görememiş. Sarayı gezdikten sonra ikisi birlikte hekimin yanına geri dönmüşler. Hekim çocuğa sormuş:

— Sana verdiğim yağ nerede?

Çocuk hızlıca yağı hekime göstermiş ve "Şimdi eve gidebilir miyim?" demiş. Hekim sakince yanıtlamış:

— Sabırlı ol ve nasibin için acele etme. Şimdi sana bazı sorular sormak istiyorum.

Çocuk, "Evet, tabii buyurun." diyerek cevap vermiş.

Hekim şöyle sormuş:

— Ziyaret ettiğin sarayda neler gördün? Dikkatini çeken şeyler nelerdi? İspanyol halılarını gördün mü? Ya da kütüphane ve içindeki kitapları? Lobideki Endülüs motiflerine ne dersin? Yakındaki at çiftliği nasıldı?

Çocuk da "O verdiğiniz yağ dolu kaşığa o kadar odaklandım ki başka hiçbir şey göremedim." diye cevaplamış.

Hekim demiş ki:

— Öyleyse bu şekilde eve gitmene izin veremem. Ya ailen sana yolculuğunu sorarsa ne dersin? Tekrar yağ dolu kaşığı alıp yardımcımla saraya git ve bu sefer sarayı dikkatlice gez.

Oğlan, hekimin yardımcısıyla tekrar saraya gitmiş ve bu sefer sarayı iyice gözden geçirmiş. Hekimin yanına geri döndüklerinde çocuk en küçük halı süslemelerinden bahçedeki çiçek türlerine kadar pek çok ayrıntıyı anlatmış. Sakince dinledikten sonra hekim, "Sana verdiğim yağ dolu kaşık nerede?" diye sormuş. Çocuk kaşığı gösterirken yağın döküldüğünü fark etmiş.

Hekim de bunun üzerine şöyle demiş:

— Beni iyi dinle evlat, hayatta sabırlı olman gerek. Bu dünyada tek bir şeye takılıp kalma. Oğlum, uyanık olmalısın ve aynı anda her tarafı gözlemelisin. Hayat böyledir işte…

الولد والحكيم

قالك كان وحد الراجل عنده بزاف الدراري، وكان عنده واحد فيهم منحوس ما يسمع راي حتى واحد، ما دايها في الدنيا، وهول دارهم واباه، جا واحد الراجل وشافه كيفاش يتعامل مع والديه، انصح اباه باش يديه عن واحد الحكيم راه مشهور بزاف في البلاد المجاورة ليهم. ودار هذاك الراجل برايه وأدى ولده عن الحكيم. كي وصل وجد عنده ناس بزاف، كي وصلت دالتو واحكاله على ولده قاله ما كان حتى مشكل وخلى الاب ولده ومشى، وقعد الولد يستنى حتى ضاق خاطره. مشى عند الحكيم وقاله:

- «مالك ما اديتهاش فيا وراك خالني نستنه من الصباح.»

قاله الحكيم:

- «انا ما عيطلكش، استنى حتى تجي دالتك.»

وزاد خلاه الحكيم مده ساعه وهو يستنى. وعاود ابعث الخادم باش يجيبه عنده. كي جا الولد قاله الحكيم:

- «استمتعت بالقعده؟»

قاله الولد:

- «راني باغي نمشي لدارنا، لو كان تخف وتوريلي الدوا!»

قاله الحكيم:

- «اصبر وما تتقلقش اعلى رزقك.»

وقال للخدام يدي الولد يحوس في القصر ويشوف واش كاين فيه. واعطى الحكيم للولد ملعقة و فيها قطرة زيت وقاله:

- «روح حوس مع الخدام ورد معاك القطرة انتاع الزيت وعندك تهرقها في الطريق.»

قاطعه الولد:

- «وكي نجي تخليني نمشي لدارنا؟»

قاله الحكيم:

- «ايه.»

امشى الولد مع الخدام هو خايف اعلى القطره انتاع الزيت الا تتهرق له و تقريبا ما شاف حتى حاجه في القصر، وبعد ما دارو قاع القصر قاله الخدام دروك نولوا عند الحكيم. وكي ولوا عنده سقسا الحكيم الولد:

- «وين راها القطره انتاع الزيت؟»

ورهاله بسرعة وقاله:

- «هاهيه كيما اعطيتها لي. دروك ننجم نمشي؟»

قاله الحكيم:

- «اصبر اعلى رزقك يا ولدي راني باغي نسقسيك معليش؟»

قاله الولد:

- «سقسي.»

قاله الحكيم:

- «واشته شفت في القصر وماهي الامور اللي لفتت انتباهك؟ شفت السجاد الاسباني؟ وشفت المكتبة والكتب اللي فيها؟ شفت الزخرفة الاسلامية الاندلسية الموجوده في البهو؟ شفت مزرعة الخيول المجاوره؟»

قاله الولد:

- «انا كنت مركز اعلى القطره انتاع الزيت او ما شفت حتى حاجه من هذوا!»

قاله الحكيم:

- «ما جاياش باش تمشي للدار وما تشوفش الخيرات اللي في القصر. وكي تولي للدار ويسقسوك ما تعرف ما تقولهم. يماله هاك قطره انتاع الزيت وحدخرى وروح مع الخدام وشوف كل صغيره وكبيره.»

عاود امشى الولد مره وحدخرى و بفكرة التركيز اعلى الاشياء. وابقى يركز ويحوس يفهم ويعرف كل صغيره وكبيره باش يقدر يجاوب الحكيم. وكي رجع مع الخدام وكمل الجوله في القصر، ابقى يسأل فيه الحكيم:

- «شفت السجاد؟»

والولد يعطيه كل التفاصيل الخاصه بيه.

- «شفت الحديقة؟»

والولد يهدرله حتى اعلى نوع الازهار وشكلها، هكذا حتى كمل جميع انحاء القصر، وعاود سقساه اعلى القطره انتاع الزيت، كي ضرب عليها الولد صابها ما كانش في المعلقة. قاله الحكيم:

- «يا ولدي خاصك تصبر، هذه اللولى. والزاوجه، الدنيا ما تكونش في وجه واحد. ما تركزش اعلى جهة وحده وتميل معاها كل الميل. خاصك يا ولدي تحكم العصا من الوسط وتشوف في الشمال واليمين والفوق وكل الجوانب باش تحاظي جنابك وتعرف جيرانك وتسوي افكارك.»

وصابه صابه وغابتنا كل عام حطابة.

Dr. Buta Baghirova

Farklı toplumların kültürleri ve yaşamlarının toplumsal ve ruhsal yönlerini tanımak çok önemlidir. Uluslararası öğrenciler olarak yaptığımız çeviriler, kültürün farklı boyutlarını aktarma noktasında bize yardımcı olmuştur. Dil sınırlarını aşarak kültürlerin buluşmasına katkıda bulunmuştur. Kazandırmış olduğu tecrübeler, bundan sonraki faaliyetlerimizde de uluslararası bilgi alışverişimizi derinleştirmek için faydalı olacaktır.

Azerbaycan'dan Bir Masal

ALTIN VE YILAN
QIZIL VƏ İLAN

Ülke:	Azerbaycan
Dil:	Azerbaycan Türkçesi
Üniversite:	Hacettepe Üniversitesi
Bölüm:	Türk Dili ve Edebiyatı (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. Bu nağıl Azərbaycan xalq nağılıdır. Orginal mətn Hənəfi Zeynallı tərəfindən toplanmış və Azərbaycan Nağılları kitabının 1. cildində nəşr olunmuşdur. Masal, Azerbaycan halk masalıdır. Metnin özgün hâli Henefi Zeynallı tarafından derlenmiş ve Azerbaycan Masalları adlı kitabın 1. cildinde basılmıştır. Zeynallı, H. (2005). Azərbaycan Nağılları. 1. Cild. Bakı: Azərbaycan Nağılları. 1. Cild, Şərq-Qərb Yayınevi, s. 359, 294-296.

ALTIN VE YILAN

Yıllar yıllar önce Sefer adında fakir bir adam varmış. Bu adamın bir oğlu, bir de karısı varmış. Bütün servetleri bir inekten ibaretmiş. Sefer'in işi meyan kökü toplayıp satmakmış, bu şekilde ailesinin geçimini sağlarmış.

Sefer bir gün yine meyan kökü toplamak için çöle gitmiş. Çölde meyan çıkarmak için toprağı kazarken meyanın dibinde altın bir yılanın yattığını görmüş. Yılan adamı görünce uyanmış ve demiş:

— Ey adam, bu meyan kökünü toplayıp satmakla günde ne kadar kazanıyorsun?

Sefer iç çekerek cevap vermiş:

— Ey gözünü sevdiğim, bu kadar meyan kökü toplamakla ancak üç beş kuruş kazanıyorum.

Yılan:

— Peki, günde üç beş kuruş kazanmakla ailenin geçimini nasıl sağlıyorsun? Sen bana bir kap süt getir ben içeyim, her gün sana bir mücevher vereyim, sen de onu götür bozdur ve geçimini sağla.

Sefer, "Baş üstüne, tabii ki." deyip yılanın önünde baş eğerek geri dönmüş.

Ertesi gün bir kap süt getirmiş ve bir çalının dibine bırakmış. Yılan gelmiş, sütü içtikten sonra mücevheri bırakıp gitmiş. Sefer, mücevheri alarak mutlu bir şekilde evine dönmüş. Mücevheri çarşıya götürerek bozdurmuş ve evinin ihtiyaçlarını almış.

Sefer ertesi gün yılana tekrar süt götürmüş. Yılan gelmiş, sütü içmiş, kaba bir mücevher bırakıp gitmiş. Sefer mücevheri alarak bozdurmuş ve yine evine bir şeyler almış. Sefer bu şekilde her gün yılana süt götürerek karşılığında mücevher almış ve güzelce yaşamaya başlamış. Sefer bir gün, kırk günlük bir yolculuğa çıkacak olmuş. Oğlunu yanına çağırmış ve ona şöyle demiş:

— Ey oğul, ben yolculuktan dönene kadar her gün annen süt sağsın, sen de götür benim meyan kökü çıkardığım yerdeki çalının dibine bırak. Bir tane yılan gelecek, sütü içecek ve süt kabına mücevher bırakarak gidecek. Sen mücevheri al getir, annen onu sandıkta saklasın.

Sefer bu sözleri söyledikten sonra yolculuğa çıkmış.

Ertesi gün oğlan bir kap sağılmış sütü babasının söylediği çalının dibine bırakmış. Yılan gelmiş, sütü içmiş ve tabağa bir mücevher bırakarak gitmiş. Oğlan mücevheri alıp annesine vermiş. Bir sonraki gün oğlan yine mücevher getirmiş ve böylece birkaç gün böyle devam etmiş. Sonunda bıkmış ve kendi kendine şöyle demiş:

— Yılanı öldürüp bütün mücevherlerini alarak evimize getireyim.

Oğlan ertesi gün bu düşünceyle elindeki bir kap sütü çalının dibine bırakmış. Yılan gelmiş sütü içmiş, mücevher bırakmış ve dönüp gideceği sırada oğlan onu vurmuş. Altın yılanın kuyruğu kopmuş. Altın yılan bir anda acıyla dönmüş ve oğlanı can havliyle sokmuş. Oğlan yanarak kül olmuş.

Kırk gün dolduktan sonra Sefer yolculuktan dönmüş. Oğlunu evde göremeyince karısına sormuş. Karısı cevap vermiş:

— Birkaç gün önce süt götürmüştü ama hâlâ dönmedi.

Sefer hemen süt alarak gitmiş ve çalının dibine bırakmış. Yılan gelmiş, sütü içmiş, mücevher bırakmadan yuvasına geri girmiş. Yüzünü Sefer'e dönerek şöyle demiş:

— Bir daha buraya gelme, seni sokarım yanar kül olursun.

Sefer korka korka sormuş:

— Benim suçum ne ki beni sokarak küle çevireceksin?

Yılan:

— Bundan fazla daha ne suçun olacak. Sen aramızdaki sırrı başkasına verdin, şimdi söyle bakalım benim kuyruğum nerede, senin oğlun nerede? Senin içinde evlat acısı, benim içimde kuyruk acısı oldukça bizim arkadaşlığımız devam etmez.

Yılan bunu söyleyerek yuvasına girmiş Sefer de üzgün bir şekilde evine geri dönmüş. Yine meyan kökü toplayıp satarak kıt kanaat geçinmeye, hayatını sürdürmeye devam etmiş.

Gökten üç elma düşmüş; biri çatıdan izleyenlere, biri masal söyleyenlere, biri de masalı dinleyenlere…

Onlar yediler, içtiler, dünyadan göçtüler; biz yedik, içtik, muradımıza erdik…

QIZIL VƏ İLAN

Səfər adlı bir yoxsul kişi var idi. Səfər kişinin bir oğlu, bir arvadı var idi. Bir də var- dövlətdən bir inəyi var idi. Səfər kişinin peşəsi çöldən biyan çıxardıb satıb külfətini dolandırmaq idi.

Səfər kişi bir gün genə çölə biyan çıxartmağa getmişdi. Çöldə biyan qazanda, gördü biyanın dibində bir qızıl ilan yatır. Qızıl ilan Səfər kişini görüb ayıldı, dedi:

- Ay kişi, bı biyan qazıyıb satmaqnan gündə neçə qazanırsan?

Səfər kişi köksünü ötürüb dedi:

- Ay başına dönüm, gündə bu biyan qazımaq ilən ikicə şahı qazanıram.

İlan dedi:

- Gündə iki şahı qazanmaq ilən külfətini necə dolandıra bilirsən?

Sən gündə maa bir qab süd gətir mən içim hər gün saa bir ləl verim, apar xırdala, dolan.

Səfər kişi baş üstə deyib, qızıl ilana baş endirib getdi.

Sabahı bir qab süd gətirdi, qoydu bir kolun dibinə. Qızıl ilan gəldi, südü içdi, qaba genə bir ləl saldı, getdi. Səfər kişi bu yolunan hər gün ilana süd aparır, bir ləl alır, gözəl dolanırdı. Bir gün Səfər kişi qırx günlük səfərə gedəsi oldu. Oğlunu yanına çağırıb dedi:

- Ay oğul, mən səfərdən gələnə kimi hər gün anan südü sağsın, mən biyan çıxartdığım yer-dəki kolun dibinə qoy. Bir qızıl ilan gələr, südü içər, qaba ləl salar gedər, sən ləli gətir, anan qoysun sandığa saxlasın.

Səfər kişi bu sözü deyib getdi səfərə.

Sabahı oğlan bir qab südü sağdırıb apardı atası diyən kolun dibinə qoydu. Qızıl ilan çıxdı, gəldi südü içdi, qaba bir ləl saldı getdi. Oğlan ləli gətirdi anasına verdi. Oğlan sabah genə süd apardı, genə ləl gətirdi, oğlan bir neçə gün belə elədi, axırda bezikdi. Dedi:

- Elə bir yollux vırram, qızıl ilan ölər, bütün ləllərini gətirrəm evmizə.

Oğlan sabah bu fikirnən bir qab süd apardı, qoydu kolun dibinə. İlan gəldi südü içdi, bir ləl salıb qaba, qayıdanda oğlan vurdu, qızıl ilanın quyruğu qırıldı. Qızıl ilan çevrildi vırdı, oğlan yandı kül oldu.

Qırx gün tamam oldu Səfər kişi səfərdən qayıtdı. Oğlunu evdə görmədi. Arvadınnan ağlunu xəbər aldı. Arvad dedi:

- Bir neçə gün munnan qabax süd apardı getdi, geri qayıtmadı.

Səfər kişi tez süd götürüb gəldi, südü kolun dibinə qoydu. Qızıl ilan gəldi, südü içdi, ləl salmadı, getdi girdi yuvasına. Yüzünü çevirdi Səfər kişiyə dedi:

- Bir də buraya gəlmə, səni vurram, yanıb kül olarsan.

Səfər kişi qorxa- qorxa dedi:

- Mənim nə günahım var ki, vurub kül eləyirsən.

Qızıl ilan dedi:

- Munnan artıq nə günahın olacaq. Bizim aramızda olan sirri özgəsinə verdin, indi hanı mənim quyruğum, hanı sənin oğlun? Munnan sora bizim dostlığımız tutmaz. Sənin sinəndən oğul dağı getməz, mənim sinəmnən quyruq dağı getməz.

Qızıl ilan bunu deyib yuvasıa girdi, yazıq yoxsul Səfər kişi də kor-peşiman evinə qayıtdı. Genə biyan çıxardıb kasıblığınan dolanmağa, ömür sürməyə, gün keçirməyə başdadı.

Göydən üç alma düşdü, biri bacadan baxanlara, biri nağılı söyləyənlərə, biri də nağıla qulaq asanlara.

Onlar yedilər, içdilər, yerə keçdilər, biz yedik, içdik, dövrə keçdik.

İssa Alou

Dünyadaki tüm milletleri bir araya getiren YTB'nin düzenlediği bu çalışmaya katılmaktan memnun kaldım ve ilerleyen dönemlerde de böyle çalışmaların devam etmesini temenni ediyorum.

Mali'den Bir Masal

ASLAN VE TAVŞAN
اسد يموت بخدعة ارنب

Ülke:	Mali
Dil:	Arapça
Üniversite:	Başkent Üniversitesi
Bölüm:	Gazetecilik (Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

ASLAN VE TAVŞAN

Bir varmış bir yokmuş, çok eski çağlarda büyük bir ormanda yaşayan bir aslan varmış. Bütün hayvanlar bu aslandan korkarlarmış. Birgün hayvanlar aslanın yanına giderek "Senin için yiyecek bulup her gün belirli saatlerde sunmamıza ne dersin?" diye bir öneride bulunmuşlar. Aslan da bu öneriyi beğenerek kabul etmiş.

Hayvanlar kurban olarak tavşanı seçmişler ama tavşan, hayvanlara, bir yolunu bulup bu aslandan kurtulacağını söylemiş. Hayvanlar tavşanı aslandan kurtulursa destekleyeceklerini söylemişler.

Bir gün tavşan ormanda giderken aslanla karşılaşmış ve aslan korkutucu bir şekilde kükreyerek ona nereden geldiğini sormuş. Tavşan aslana, "Hayvanlar benimle bu gece senin için yiyecek olarak hazırladıkları bir tavşanı göndermişlerdi ama buraya gelirken bir aslan beni yakaladı ve ormanın kralı olduğunu iddia ederek tavşanı benden aldı." demiş.

Aslan, tavşanın sözlerini duyunca çok sinirlenmiş ve ona diğer aslanın nerede olduğunu sormuş. Tavşandan aslanın yerini ona göstermesini istemiş.

Tavşan onu bir su kuyusuna götürerek diğer aslanın o kuyuda olduğunu söylemiş. Aslan kuyuya atlamış ve atladığı gibi boğularak ölmüş...

اسد يموت بخدعة ارنب

يحكى ان اسدا كان يقيم في غابة كبيرة وكان يسكن بقربها حيوانات اخرى ايضا، غير انها كانت تخاف على نفسها من مجاورة الاسد.

في يوما ما ذهبت الحيوانات الى الاسد وقالت له: انك لا تحصل على الشراب والطعام الا بعد جهد. ما رأيك في تبقى مكانك وتكلفنا نحن بالبحث عن الطعام بدلا منك ونقدمه لك في اوقات محددة كل يوم. سعد الاسد لهذا الاقتراح وقبله.

وقع اختيار الحيوانات على الارنب، غير ان الارنب قال للحيوانات: اذا تريدون رأيي فأنا سوف اتخلص من هذا الاسد.

اجابت الحيوانات: اذا تخلصت منه نحن متفقون.

اخذ الارنب طريقه الى الغابة فقابله الاسد بزئير مخيف وهو يقول: من اين جئت؟

جاوبه الارنب: انا مبعوث من قبل الحيوانات وجئت اليك بأرنب اعدتها الحيوانات كطعام من اجلك لهذه الليلة لكن في طريقي الى هنا اعترضني اسد ما واخذ مني الارنب مُدعيا انه ملك الغابة.

الاسد عند سماعه لكلام الارنب غضب جدا وقال له: اين هو؟ ارِني المكان.

ارشده الارنب الى بئر ما وقال: انظر ان الاسد في هذا البئر.

قام الاسد بالنزول الى البئر وغرق به ثم مات.

Lejla Tursum

YTB Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu sayesinde, didaktik hikâyelerin farklı dil ve kültürlerden etkilenmesine rağmen aslında hepsinin ortak noktası olarak iyilik, erdem ve ahlaki değerleri öğütlediğini fark ettim. Ayrıca hikâye çevirisiyle, sadece tercüme değil anlam tercümesi yaparak da dil anlatımı ve öğretimi konularında tecrübe edinmiş oldum. Emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Bosna-Hersek'ten Bir Masal

CİMRİ VE CÖMERT
TITIZ I DŽOMET

Ülke:	Bosna-Hersek
Dil:	Boşnakça-Türkçe
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. Preuzeto iz knjige "Biberčić" (narodne pripovijetke iz Bosne i Hercegovine), grupa autora. Bir grup yazar tarafından yazılmış olan "Biberčić" (Bosna Hersek halk masalları) kitabından alınmıştır. Halk hikayesi. (10, 08). majkaidijete.ba. majkaidijete.ba/poucne-price/narodne-price/item/706-titiz-i-d%C5%BEomet adresinden alındı

CİMRİ VE CÖMERT

Bir varmış bir yokmuş, Cimri ve Cömert isminde iki adam, dünyayı dolaşmaya karar vermiş. Yanlarında sadece elli altın varmış, o altınların kırkı Cömert'in, onu ise Cimri'ninmiş. Sonra Cömert, Cimri'ye, "İlk önce benim kırk altınımı harcayalım mı?" diye sormuş. Cimri ise, "Pekâlâ, olur kardeşim." demiş.

Bu konuşmanın üzerine seyahat ede ede ve altınları harcaya harcaya Cömert'in kırk altınını bitirmişler. Cömert, Cimri'ye, "Başka bir rızık bulana kadar senin on altını da harcamaya başlayalım mı?" diye sormuş.

Cimri buna, "Senin kırk altını bir çırpıda harcadık, benim on altınımı daha da kolay harcarız. Bu yüzden artık herkes kendi rızkının peşine düşsün, sen kendi yoluna ben de kendi yoluma." diye cevap vermiş.

Ardından bir yol ayrımına gelmişler ve orada ayrılmışlar. Sağ taraftan Cömert, sol taraftan ise Cimri gitmiş. Cömert bütün gün yürümüş ve akşam olmadan bir kasabanın yakınına gelmiş. Cömert, "Kesemde hiç altın kalmamış, kasabada ne işim var?" demiş ve kasabaya girmemeye karar vermiş.

Kasabanın yakınında eski değirmenler varmış. Geceyi geçirmek için kırk yıl önce suyu kurumuş değirmenlerden birine uğramış. Yatacak yer olmadığı için aşağıya inip değirmen taşının yanına kıvrılıp yatmış. Gece yarısına doğru şarkı ve müzik sesleri duymuş. Ses cinlerden geliyormuş. Cinler de aynı Cömert'in yaptığı gibi oradan geçerken değirmene girmişler.

Değirmene girdiklerinde oyun oynamayı ve şarkı söylemeyi bırakmışlar ve aralarından en büyüğü, "Bu kadar eğlenmek kâfi, haydi şimdi eskilerden konuşalım." demiş ve ilk kendisi anlatmaya başlamış. "Kırk sene önce buradan gürül gürül bir nehir akardı, bu değirmenler de çalışırdı." demiş.

En küçükleri, "Yol ayrımında büyük bir taşın pınarı kapatmasından dolayı çarşıda suyun olmadığını bilseler..." diye devam etmiş.

Üçüncüleri "Şu caminin kavşağının yanında kahvehanede çalışan fakir berber vardı ya, işte onun kahvesinde yedi küp altın olduğunu biliyor musunuz? O altınlar bir hükümdarındı. Berber yeri sadece biraz kazıp kaldırsa o altınlar görünecekti, bunu bilse bu kadar sıkıntı çekmezdi." demiş.

Şafak sökene kadar cinler orada böyle konuşmuşlar. Güneş doğduğunda bunlar ortadan kaybolmuş. Onlar değirmenden ayrılır ayrılmaz, Cömert değirmenden çıkıp kasabaya gitmiş. Bir kahvehaneye uğramış ve insanlara, "Neden su için bu kadar sıkıntı çekiyorsunuz?" diye sormuş.

İnsanlar da buna cevap olarak, "Kırk senedir böyle yaşıyoruz." demişler.

Cömert onlara, "Bana kırk adam verirseniz, Allah'ın izniyle, sizin için pınar bulup kazabilirim." demiş.

Oradaki insanlar bunu duyar duymaz gidip Padişah'a durumu bildirmişler. Padişah, Cömert'i bizzat huzuruna çağırtmış ve ona yüz tane genç adam vermiş. "Bize pınar bulursan seni ödüllendireceğim." demiş.

Cömert oradan uzaklaşıp o genç adamlarla cinlerin bahsettikleri yol ayrımına gitmiş. Kendince ölçüyü almış ve adamlara kazmalarını söylemiş. Bir kayaya ulaşana kadar kazmışlar. Adamlar, "Bakın, su yok, boşa kazıyoruz!" diye bağırmışlar.

Cömert de, "Ha, su burada işte!" diye bağırmış.

Yine kayayı ve etrafını kazmaya devam etmişler. Kayayı kaldırdıklarında her taraftan su fışkırmaya başlamış. Bunu gören halk oraya koşmuş ve hep birlikte çalışmaya başlamışlar. Su, artık tıpkı eskiden olduğu gibi akmaya başlamış.

Pınarı bulduktan ve kazıyı bitirdikten sonra, vezir onu ödüllendirmek için saraya çağırtmış. Cömert, Padişah'ın huzuruna geldiğinde, padişah ona, "Şimdi dile benden ne dilersen." demiş.

Cömert, "Sayın Padişah'ım, berberin kahvehanesini isterim, başka bir şey de istemem." demiş.

Padişah, berberin derhâl çağrılmasını emretmiş. Berber geldiğinde vezir ona, "Sen kahvehaneni satmak ister mısın?" diye sormuş.

"İstediğim para verilirse satarım!" demiş berber.

Padişah da ona istediğinden daha fazla para vererek kahvehaneyi satın almış. Cömert, saraydan çıkar çıkmaz o kahvehaneye gitmiş. Hemen pencereleri iyice kapatmış, perdeleri örtmüş ve bir mum yakıp yeri kazmaya başlamış. Biraz kazdıktan sonra, altınlarla dolu bir küp bulmuş. Kaza kaza diğer altı küpü de çıkarmış. Birkaç sandığa bu altınları koyup, onları iyice çivileyerek ağzını kapatmış.

O günden sonra Cömert bir ev yapmış ve evlenip birkaç dükkân satın alarak ticaret yapmaya başlamış.

Bir sabah dükkânlardan birinde otururken yırtık pırtık ve parçalanmış kıyafetlerle oradan geçen fakir bir adam görmüş. Görür görmez hemen onu tanımış, bu adam eski arkadaşı Cimri imiş. Dükkânına oturmaya davet etmiş. Akşam olduğunda da geceyi geçirmek için onu eve götürüp hazinesini göstermiş.

O kadar büyük hazineyi gördüğünde hayretler içinde donakalan Cimri, Cömert'e bakmış, "Aman Allah'ım! Kardeşim, bu kadar çok hazineyi nereden buldun?" diye sormuş.

Bunun üzerine Cömert ona, "Ben sana kısmet gelecek dememiş miydim?" diye cevap vermiş. Ve ona değirmende duyduğu her şeyi anlatmış. Sonra Cimri, Cömert'e, "O altınları boş ver sen, beni sadece geceyi geçirdiğin o değirmene götür." demiş.

Cömert onu aynı değirmene götürüp yattığı yeri göstermiş. Cimri de tam oraya yatmış. Gece yarısı olduğunda aynı müzik sesi duyulmuş. Değirmene geldiklerinde cinler tekrar tef çalmaya ve şarkı söylemeye başlamışlar. Biraz çalıp eğlendikten sonra, içlerinden biri ayağa kalkmış ve "Bu kadar eğlenmek kâfi, haydi şimdi eskilerden konuşalım." demiş.

En küçükleri buna "Ya neyi konuşacağız, daha geçenlerde konuşmadık mı? Hemen sonrasında hem su akmış hem de altınlar bulunmuş. Kesin birileri bizi o zaman duymuştur." diye cevap vermiş.

Ortancaları "O zaman biz etrafa bir bakalım, insanlardan biri olmasın burada." diye önermiş arkadaşlarına.

Sonra kalkmışlar, aramışlar ve Cimri'yi bulmuşlar. Sonra da onu tamamen parçalamışlar. Böylece Cimri ölmüş ve Cömert, dürüstlük ve servet içinde sonsuza kadar mutlu mesut yaşamış…

TITIZ I DŽOMET

Ono ti je bio titiz i džomet, pa pođu zajedno putovati po svijetu. Od novaca su imali svega pedeset groša, i to u džometa četerest, a u titiza deset groša.

Onda rekne džomet titizu: - Hoćemo li mojih četerest groša prije trošiti?

Titiz mu odgovori: - Pa de, vala!

Putujući tako nekoliko vremena potroše džometovih svih četerest groša. Onda rekne džomet titizu:- Hoćemo li sada tvojijeh deset groša trošiti, dok ispane kakav krsmet?

Na to titiz odgovori: - Kako smo potrošili tvojijeh četerest groša, mojijeh ćemo deset još lakše. Nego ti sebi gledaj krsmeta, a ja ću sebi.

Idući tako dojdu do jednog raskršća i tu se rastanu. Džomet ode na desnu a titiz na lijevu stranu puta. Džomet idući tako putov'o je cijeli dan. Pred veče stigne blizu jedne varoši. Ne šćedne ulaziti u varoš, nego se zamisli i reče:

- Što ću ja u ova doba u varoši, a u kesi ni prebjene pare nemam.

Blizu te varoši bili su nekakvi stari mlini. On se svrati u jedan od tih mlinova da prenoći. Prije četerest godina ti su mlini usahnuli. Džomet uniđe unutra. Ne imajući gdje leći, spusti se za mlinske kamenice i tu se skupi. Kad je bio tako oko pola noći, ućuti se pjevanje i svirka. To su bili đavoli. Kad su bili blizu onijeh mlinova, svrate se u onaj isti mlin gdje je džomet bio. Kad su došli u mlin, stanu igrati i pjevati. Kad su se tako naigrali i napjevali, onda najstariji među njima rekne:

- Stanite, dosta je bilo igranja i pjevanja, de da pripovijedamo štogod od starina.

On poče prvi:- Prije četerest godina ovuda je rijeka tekla i ovi mlini mljeli.

Onda rekne najmlađi:- Da zna svijet da se otisla pećina, pa vodi ustavila vrelo, a to je na čaršiji, i na raskršću.

Na to treći od njihova društva rekne:- A znadete li vi onoga berbera fukaraša što bude u onoj kahvici blizu raskršća kod džamije? Da znate u njegovoj kahvi ima sedam kazana dukata. Ti

su dukati bili nekoga cara. Da zna onaj berber pa da podigne samo jednu ploču, dukati bi se ukazali. Onda se berber ne bi 'nako patio.

Tako su se oni tude razgovarali do pred zoru. Kad se zora ukazala društvo se otalen izgubi. Čim su oni otalen otišli, izajde i džomet iz mlina i ode u onu varoš, uniđe u jednu kahvu, pa stane pitati: - Ljudi, što se vi patite 'vako za vodu?

Ljudi mu na to odgovore:- Evo ima četerest godina kako 'vako deveramo.

Džomet im na to rekne:- Da mi hoćete dati jedno četerest momaka, ja bih vam s Božjom pomoći mog'o naći i prokopati vrelo.

Oni čim to čuju, odu i prijave veziru. Vezir ga dozove sebi i dadne mu sto momaka. Još mu rekne vezir:- Ako pronađeš vrelo, dobro ću te obdariti.

On ode otalen i dođe na ono raskršće. Tude se najpre raskorači i zakopa. Onda zapovjedi onim momcima da kopaju. Oni počnu kopati: kopaj, kopaj, dok dokopaju do jedne stijene. Momci reknu:- Nema vode, nije fajde kopati!

A džomet poviče: - Ha, tu je voda!

Opet počnu kopati i opkopaju oko stijene. Kad podignu stijenu a voda pokulja na sve strane. Svjetina se obraduje, iskupi se i počnu i oni kopati. Voda proteče onim istim putem kud je i prije tekla. Čim je prokop'o i naš'o vrelo, zovne ga vezir preda se da ga obdari. Kad je džomet doš'o pred vezira, vezir ga zapita:- Koliko hoćeš da te obdarim i čim hoćeš?

Na to mu džomet odgovori: - Čestiti veziru, ništa ti ja ne tražim drugo, samo ako hoćeš uzmi mi od onoga berbera onu kahvicu.

Vezir zapovjedi da se dozove odmah onaj berber. Kad je berber doš'o upita ga vezir:- Bili li ti prod'o onu tvoju kahvu?

Berber rekne: - Bih za dobre pare!

Vezir uzme džometu kahvicu i još ga obdari. Džomet čim izađe iz vezirova konaka uputi se u onu kahvicu. Odmah zastre dobro pendžere, zapali svijeću i počne kopati one dukate. Nije malo kop'o, ukaže se kazan pun dukata. Onda on kopaj, kopaj, te iskopa i ostalijeh šest kazana. Uzme nekoliko sanduka i izruči u njih one dukate pa ih onda zakuje.

Poslije toga džomet načini kuću i oženi se, pokupuje nekoliko dućana, pa se zatrgovči. Jedno jutro sjedeći u dućanu ugleda jednoga siromaha, sav odrpan i poderan. Čim ga vidi, odmah ga pozna. To je bio titiz, njegov drug. Svrati ga na dućan i ponudi ga da sjedne. Uveče ga povede sa sobom kući da prenoći i tude mu ukaže svoje blago. Titiz se ukočio od čuda gledajući toliko blago, pa ga upita:- Pa Bogu, brate, otkuda ti toliko blago?

Na to mu džomet rekne: - Jesam li ja tebi kaz'o da će biti krsmeta!

I sve mu iskaže kako je u mlinu čuo. Onda titiz rekne džometu:- Džaba ti tvoji dukati, samo me odvedi u onaj isti mlin đe si i ti prenoćio.

Džomet ga odvede u mlin i pokaže mu ono isto mjesto đe je i on ležao kad je u mlinu noćio. Titiz legne tude. Kad je bilo oko po noći začuju se oni isti svirači. Kad su došli u mlin, stadoše opet igrati i pjevati. Kad su se tako naigrali i napjevali, ustade najstariji među njima i rekne:- Dosta je bilo igranja i pjevanja, te da pripovijedamo štogod od starina.

Na to najmlađi rekne:- A šta bi ti pripovijed'o, kad eno prije smo pripovijedali, pa proteče voda i nađoše se dukati. To mora da je neko čuo kad smo pripovijedali.

Na to će srednji od njihova društva reći:- Hajdemno najprije obići i vidjeti da nema koga od ljudi.

Onda ustadoše, potražiše i nađoše titiza, pa ga svega istrgaše. Tako titiz svrši svoj titiski život, a džomet osta u poštenju i bogatstvu živeći sretno do duboke starosti.

Mahboobe Nazari

Bu çalışma bana öncelikle farklı kültürlerin aslında pek de farklı olmadığını ve hepsinin neredeyse aynı şeyleri öğretme amacına sahip olduğunu öğretti. Çeviri yaparken dikkat edilmesi gereken kuralları öğrenirken iki dilin zenginliklerini aktarmanın mutluluğunu yaşadık. Kendi ülkemin güzel kültürünün ürünü olan bu hikâyeyi, yine güzelliği ile beni etkileyen Türkçeye çevirmenin her açıdan bana faydalı olduğu kanaatindeyim.

MOLLA MUHAMMED CAN
Tarihin Tozlu Sayfalarında Bestelenmiş Aşk
ملا محمد جان
عشق نهفته در صفحات غبار الود تاریخ

Ülke:	Afganistan
Dil:	Farsça
Üniversite:	Ankara Üniversitesi
Bölüm:	Uluslararası İlişkiler
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

MOLLA MUHAMMED CAN
Tarihin Tozlu Sayfalarında Bestelenmiş Aşk

Afganistan'ın Herat şehri, Timurlular Devleti'nin başkenti olduğunda Sultan Hüseyin Baykara ve onun veziri Emir Ali Şir Nevaî döneminde, insanlar Nevruz Bayramı'nı kutlamak için Timurluların hâkimiyetindeki Mezar-ı Şerif şehrine giderlermiş. Bunun nedeni ise devletin Nevruz kutlamalarında evlenen gençlerin düğün masraflarını karşılamasıymış. Bu dönemde Herat'ta kurulan birçok okuldan biri olan Sarhadire Okulu'nun öğrencisi Molla Muhammed Can, her gün gramer ezberlemek amacıyla Molla Abdulrahman Cami Türbesi'ne gider ve ders bitince çeşme başında dinlenirmiş. Bir gün mahalleli kızlar eğlenmek için grup hâlinde çeşmeye gelmişler. Bu kızların arasında saray görevlilerinden birinin kızı olan Ayşe de varmış. Eğlence esnasında rüzgâr Ayşe'nin şalını uçurmuş ve o civarda bulunan Molla Muhammed Can'ın omzuna düşürmüş. Şalının peşinden giden Ayşe, Molla Muhammed Can'la karşılaşmış ve ikisi de o anda birbirine gönülden bağlanmışlar. O günden sonra Ayşe ve Molla Muhammed Can arkadaşlarının yardımıyla buluşmak için çeşme başına gelirlermiş. Bir müddet sonra Ayşe ve Molla Muhammed Can'ın aşkı dillere düşmüş ve Ayşe'nin babası durumu öğrenince kızının evden çıkmasını yasaklamış. Günlerden bir gün Ayşe arkadaşlarıyla çeşme başına gitmiş ve Molla Muhammed Can şarkısını söylemeye başlamış. Bu esnada Vezir Emir Ali Şir Nevaî de çeşme yakınlarından geçmekte olduğu için Ayşe'nin sesini duymuş ve şarkıyı dinlemeye koyulmuş. Büyük vezir ferasetli biri olduğundan Ayşe'nin sesindeki gizli hüznü sezerek hâlini sormak için yanına gitmiş ve hikâyesini dinlemiş. Durumu öğrenince ertesi gün Molla Muhammed Can için Ayşe'yi istemeye gitmiş ve babasını da evliliğe ikna etmiş. Emir Ali Şir Nevaî, çifti Mezar-ı Şerif'e göndermiş ve düğünlerini yapmış. Böylece Ayşe ve Molla Muhammed Can'ın aşkının simgesi olan şarkı, zamanla unutulmaz bir eser hâline gelmiştir.

ملا محمد جان
عشق نهفته در صفحات غبار الود تاریخ

در زمان تیموریان ، که در شهر هرات افغانستان حکومت مرکزی داشتند ، در دوره سلطان حسین حسین بایقرا و وزیر خود امیر علیشیر نوایی ، مردم از سراسر سرزمین های تحت حکومت تیموریان برای تجلیل جشن تعطیلات نوروز به مزار شریف می امدند. دلیل این امر این بود که دولت هزینه های عروسی جوانانی را که در جشن های نوروز ازدواج کرده بودند را تأمین می کرد. ملا محمد جان دانش اموزمکتب سرحدیره یکی از مکاتبی که در این دوره ساخته شده بود هر روز برای حفظ صرف و نحو به زیارتگاه مولانا عبدالرحمن جامی میرفت و وقتی درس به اتمام میرسید برای استراحت کنار چشمه میرفت. یک روز دختران محله برای تفریح به صورت گروهی به چشمه آمدند بین این دختران عایشه دختر یکی از مقامات دربار بود. در ان هنگام باد شال عایشه را روی شانه ملا محمد جان که در ان نزدیکی ها می اندازد. عایشه که به دنبال چادری اش آمده بود با ملامحمد جان رو در رو شده و هر دو دلباخته همدیگرمیشوند. بعد از آن روز ، عایشه و ملا محمد جان با کمک دوستانشان برای ملاقات به کنار چشمه می آیند. بعد از مدتی عشق عایشه و ملا محمد جان بر سر زبان ها می افتد و پدر عایشه که از وضعیت اطلاع میابد، به دخترش اجازه نمیدهد از خانه بیرون شود. یک روز ، عایشه با دوستانش به چشمه می رود و شروع به خواندن ترانه ملا محمد جان میکند. در همین حال ، وزیر امیر علیشیر نوایی که در حال عبور از کنار چشمه بود صدای عایشه را میشنود و به او گوش فرامیدهد. از انجا که وزیر بزرگ مرد با فراستی بود، غم و اندوه نهفته در صدای عایشه را دریافته بود برای جویا شدن احوال عایشه

پیش اومیرود و به داستانش گوش فرا میدهد. وقتی که اوضاع را می فهمد ، فردای ان روز برای ملا محمد جان به خواستگاری عایشه میرود و پدرش را راضی به ازدواج می کند. امیر علی شیر نوایی زوج را به مزار شریف میفرستد و عروسی شان را برگزار میکند. بدین ترتیب ترانه ملا محمد جان که نماد عشق عایشه و ملا محمد جان است، در طی زمان تبدیل به اثری ماندگار شده است.

Maryna Mazurenko

Arkadaşlarım ve hocalarımla beraber yürüttüğümüz bu çalışma sayesinde sadece çeviri alanında değerli bilgiler kazanmakla kalmadık, masal kitabı hazırlarken birbirimizin kültürünü ve dünya görüşünü de tanımış olduk. Türkiye Bursları'nın ve değerli hocalarımızın desteğiyle bu ortak çalışma sayesinde uluslararası bir dostluk köprüsünün temelini attık.

Ukrayna'dan Bir Masal

SİHİRLİ KAVUNLAR

ЧАРІВНІ ДИНІ

Ülke:	Ukrayna
Dil:	Ukraynaca
Üniversite:	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Türk Halk Bilimi (Yüksek Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. Українська народна казка. Джерело https://xn--80aaukc.xn--j1amh/charivni_dini.html Bu hikâye Ukrayna halk masalıdır. Ukraynaca metinin alındığı kaynak https://xn--80aaukc.xn--j1amh/charivni_dini.html'dir. (tarih yok). Казка.укр: xn--80aaukc.xn--j1amh/charivni_dini.html adresinden alındı

SİHİRLİ KAVUNLAR

Yıllar yıllar önce iki erkek kardeş varmış. Bu iki kardeş çok fakir bir ailede büyüdükleri için hayatlarında sadece sıkıntılar ve zorluklar görmüşler. Bir gün evlenme zamanları gelmiş çatmış. İki kardeşten büyük olan Yura, servet kazanmak ve zengin olmak için yaşlı bir kadınla evlenmiş. Küçük kardeş olan Mykhailo ise genç ama yetim bir kız almış. Küçük kardeş Mykhailo, malı mülkü olmadığı için kıt kanaat geçiniyormuş. İki erkek kardeş evlenmeden önce birbirlerine destek oluyorlarmış. Ancak evlendikten sonra yolları tamamen ayrılmış. Bahar gelmiş ama Mykhailo'nun ekecek bir tane tohumu bile yokmuş. Mykhailo hiçbir şey ekemeyeceği için çok üzülmüş. Bir çözüm bulamayınca abisinden yardım istemeye gitmiş. Ancak abisi onu evinden kovmuş. Sonra yaz gelmiş. Mykhailo'nun evi küçük olsa da çatısının altında birçok kırlangıç yuvası varmış. Birgün büyük bir kasırga çıkmış ve kırlangıç yuvalarını dağıtmış. Yuvadaki yavrulardan sadece bir tanesi kurtulmuş. Ancak onun da bacağı kırılmış. Mykhailo bu kuşu almış, bacağına bir çubuk bağlayıp onu süt ile beslemiş. Kuş iyileştiğinde Mykhailo onu serbest bırakmış. Birkaç gün sonra kırlangıç geri dönmüş. Evin önünde uçtuğu sırada gagasından bir kavun tohumu düşürmüş. "Şimdi bizim de tohumumuz var!" diye Mykhailo çok sevinmiş. Karısı ile birlikte bu kavun tohumunu evin bahçesine ekmişler. Tohumun ekildiği yerde, çok geçmeden bir fide çıkıp filizlenmiş. Yaprakları açtıktan sonra fide çiçeklenip meyve vermiş. Yaz geçmiş ve fakir adamın bahçesinde üç kavun yetişmiş. Ama o kavunlar dünyada eşi benzeri olmayacak kadar büyükmüş. Bir gün Mykhailo karısını bahçeye göndermiş ve şöyle demiş:

"Bahçeden bir kavun getir. Bunu pişirip öğlen yemeğimizi yapalım."

Eşi şu cevabı vermiş:

"Bu kadar büyük kavunu tek başıma nasıl kaldırayım ki?"

Mykhailo ile karısı birlikte bahçeye gitmişler. Ancak kavun o kadar büyükmüş ki bunu eve zar zor getirebilmişler. Mykhailo kavunu bir balta ile böldüğünde içinin türlü yiyeceklerle dolu olduğunu görmüş. Kavunun içinde birkaç yıl yetecek kadar yiyecek ve içecek varmış. Mykhailo ile eşi beraber ikinci kavunu da getirmişler. Mykhailo ikinci kavunu da böldüğünde içinden binbir çeşit giysi çıkmış. İçindeki kıyafetler bir köyü giydirecek kadar çokmuş. Mykhailo ile karısı üçüncü kavunun içinden ne çıkacağını merak etmişler. Üçüncü kavunu da eve getirmişler. Mykhailo son kavunu bir balta ile keserken içinden altın ve gümüşün döküldüğünü görmüş.

Mykhailo'nun abisi Yura, kardeşini çok kıskanmış. Bir gün kardeşinin nasıl bu kadar çok servet kazandığını öğrenmek amacıyla Mykhailo'nun evine karısını göndermiş. Yura'nın karısı, Mykhailo evde olmadığı sırada ziyarete gelmiş. Mykhailo'nun eşi Yura'nın karısına, bir gün bir kasırganın kırlangıç yuvalarını tahrip ettiğini, Mykhailo'nun sakat bir kırlangıç yavrusuna baktığını, o kırlangıcın

iyileştikten sonra onlara tohum getirdiğini ve o tohumdan üç kavun yetiştiğini anlatmış. Yura'nın karısı eve dönüp Mykhailo'nun eşinden duyduğu her şeyi kocasına bir bir aktarmış.

İlkbahar gelmiş. İlkbaharla birlikte geri dönen kırlangıçlar Yura'nın evinin çatısı altında yuvalarını yapmışlar. Bir süre sonra yavrular da cıvıldamaya başlamış. Zengin Yura bir kasırganın çıkmasını bekliyormuş ama kasırga bir türlü çıkmıyormuş. Günlerce kasırgayı bekleyen Yura sonunda dayanamayıp eline bir sopa almış ve kırlangıç yuvalarını kendisi tahrip etmiş. Yuvaları dağıttıktan sonra bir tane kırlangıç yavrusunu bulan Yura, ona bakmaya başlamış. Ertesi gün kırlangıç yavrusu iyileşmiş ve Yura onu serbest bırakmış. Zaman geçmiş ve bir gün Yura'nın baktığı kırlangıç bir kavun tohumu getirmiş. Buna çok sevinen Yura, karısı ile birlikte evin bahçesine gidip bu tohumu ekmişler ve mucizenin gerçekleşmesini beklemeye başlamışlar. Yura'nın ektiği tohum filizlenmiş, yeşillenmiş ve dallanıp budaklanarak altın renkli çiçekler açmış. Ancak o çiçeklerden sadece bir tane kavun yetişmiş. Yura buna da memnun olmuş. Dört gözle sonbaharın gelmesini beklemiş. Kimse kavunu çalmasın diye, bahçede gece gündüz nöbet tutmuş. Gün gelmiş ve Yura'nın kavunu olgunlaşmış. Yura kavuna baltası ile vurmuş ve kavun ortadan ikiye yarılmış. Kavundan büyük bir alev çıkmış. Ev, ahır ve etrafındaki her şey o alevle tutuşarak yanmış. Zengin Yura bir anda fakir kalmış. Kardeşinden yardım istemeye utanmış ve elinde bir torba ile dünyayı dolaşmış...

ЧАРІВНІ ДИНІ

Жили-були два брати. Росли вони у бідній родині, знали тільки біду та нестатки. Настав час женитися. Старший, Юра, взяв собі за жінку стару дівчину, аби пристати на багатство.Молодший, Михайло, оженився на молодій, але сиротині. І не жилося йому добре, бо не мав нічого для господарювання, окрім голих рук. Доки брати були нежонаті, вони шанувалися. А після одруження їх дороги зовсім розійшлися. Надійшла весна, а у Михайла немає насіння і на одну грядку. Зажурився чоловік, що нічого не посіє, а там і зима прийде... Нічого робити. Порадився до брата. А той йому:

– Геть із мого двору!

Настало літо.

Хата в Михайла невелика, а під стріхою – сила-силенна ластів'ячих гнізд. Знявся якось вихор і викинув із гнізд ластів'ят. Погинули пташенята, тільки одне лишилося, та й те зламало ніжку. Взяв Михайло пташечку, приклав до ніжки смерекові бильцятка, перев'язав, закапав молочком. А коли пташка видужала, виніс її з хати і випустив на волю.Через кілька днів ластівка повернулась. Полетіла перед хатою і випустила з дзьобика одну зернину дині.

– Тепер маємо насіння! – радіє Михайло. – Посадимо, щось вродить і нам.

І посадили зерня на городі. Скоро насінина прокільчилася, викинула листочки й потяглася паворозом. Павороз спочатку розквітнув квітами, а потім з'явилися плоди. Минуло літо – й виросли бідному чоловікові три дині, але такі великі, яких ще світ не бачив. Михайло й каже жінці:

– Принеси з городу одну диню. Звариш – буде полуденок.

– Та як я її принесу, коли вона така велика?

Пішли вони обоє. Взявся за диню чоловік, взялася і жінка – ледве її занесли до хати. Михайло розколов сокирою диню, а в ній повним-повно усіляких страв та різних напоїв. Так багато, що вистачить на довгі літа.Внесли до хати другу диню. Не встиг Михайло розрубати, як з неї вивалилося всякого одягу – село можна б одягти. Чоловік

і жінка вже чекають, що буде в третій дині. Заносять і її. Михайло втнув сокирою, а з неї нараз висипалася ціла громада золота і срібла. Позаздрив Юра Михайлові. І каже своїй жінці:

– Іди до Михайла – спитай, від чого став багатим.

Прийшла Юрова жінка до родича тоді, коли його дома не було. А господиня їй і розповіла, як злий вихор скинув ластів'ят, як чоловік виходив покалічене пташатко, як ластівка принесла насінину і з неї виросли три дині.Повернулась Юрова жінка додому і все, що почула, розповіла чоловікові.Настала ще одна весна. Прилетіли ластівки, звили собі гнізда і під Юровою хатою. Вилупилися маленькі пташата, ціпкотять. Чекає багач вихора – вихор не налітає. Тоді він не втерпів – узяв довгу палицю і позбивав гнізда. Підняв одне пташеня з поламаною ніжкою, взявся лікувати. І ластів'ятко видужало. Приніс його Юра на подвір'я, випустив на волю. Минув час, і ластівка принесла багатому насінину дині. Зрадів Юра. Пішли з жінкою на город, посадили зернину і чекають, щоб і до них привалило щастя. Насінина проросла, зазеленіла листочками, потяглася паворозом і зацвіла золотистим цвітом. Та не виросли три дині, бо зав'язався тільки один цвіт. Юра й цьому радий. Ледве чекає, щоб настала осінь. Днює й ночує на городі, щоб якась мара не вкрала диню. Прийшов і той час, коли вона достигла. Махнув Юра сокирою, диня розлетілася на дві половини, а з середини вибухнуло полум'я. Згоріла хата, згорів хлів і все-все довкола. Так багач став бідним. Ганьбився йти до брата просити допомоги й пішов по світу з торбою...

Mohammad Yousef

Bu proje, benim için millî mirasımızın ve kültürümüzün önemli bir parçası olan halk hikâyelerimizi tanıtmayı başardığımız eşsiz ve yeni bir deneyim oldu. Bu hikâyeleri Türkçeye çevirmemiz onlara yeni bir renk verdi. Ayrıca dar sokaklarımızdan ve küçük mahallelerimizden derlenen halk hikâyelerimizi Türkiye'nin her yerine ve tüm Türkçe konuşanlara ulaştırmak için büyük bir fırsat oldu. Bu çalışmada yer alan ve bu işin sorumlusu olan herkese, bize halk hikâyemizi Türkçe olarak tanıtma fırsatı verdikleri için teşekkür ederim.

Filistin'den Bir Masal

SELVİ BOYLU

ظريف الطول

Ülke:	Filistin
Dil:	Arapça
Üniversite:	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Bölüm:	Uluslararası Hukuk (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

SELVİ BOYLU

Filistinli bir genç varmış, bir adı olmasına karşın uzun boyundan dolayı insanlar ona "Selvi Boylu" lakabını vermişler. Selvi boylu; güzel, uzun boylu demekmiş.

Selvi Boylu ile köyünden bir kız birbirine âşık olmuşlar. Selvi Boylu, sevdiği kızla evlenmek istiyormuş ancak evlilik masraflarını karşılayacak kadar parası olmadığı için başka bir şehre gidip orada bir süre çalışmaya karar vermiş. Böylece sevgilisiyle yapacağı evlilik için yeterli parayı toplayabilecekmiş. Fakat sevgilisi bu fikri şiddetle reddetmiş ve başka bir şehre gitmesini, yanından uzaklaşmasını kabul etmemiş. Sevgilisi ona bir şarkı söylemiş: "Ey Selvi boylu dur dinle beni, gurbete gidiyorsun ancak memleketin daha güzel. Ey Selvi Boylu korkarım gidip dönmezsin, başkasını bulur beni unutursun."

Bu üzücü sözlere rağmen Selvi Boylu; sevgilisine, para kazanıp kendisiyle evlenmek için gurbete gitmekten başka çaresi olmadığını söylemiş. Bu genç adam, memleketinden ayrılıp yabancısı olduğu bir köyde yaşamaya başlamış. Ebu Hasan adlı bir marangozun yanında işe başlamış. Ebu Hasan'dan aldığı haftalığı, sevgilisiyle evlenebilmek için biriktirirmiş. Selvi Boylu, karakteri ile bu köyde ün kazanmış. Bu köyün kızları ona yaklaşmaya çalışsa da Selvi Boylu onlara yüz vermiyormuş. Bu yüzden köy muhtarının karısı, kızını görebilmesi için kendisinden bir ahşap dolap yapmasını istemiş. Cami vaizinin eşi de ahşap bir dolap yaptırmak niyetiyle Selvi Boylu'nun yanına giderek kızından bahsetmiş. Hatta vaiz bile cuma hutbesinde hiçbir fayda sağlamasa da bu konuyu ima etmiş. Fakat Selvi Boylu, yolunu gözleyen sevgilisi dışında kimseyle ilgilenmiyormuş.

Bir gün çetelerden biri, Selvi Boylu'nun çalıştığı köye saldırmış ve üç genci şehit etmiş. Selvi Boylu, gece köyden ayrılıp dört gün sonra kimse görmeden dönmüş. Eşkıyalar, bir ay sonra köye saldırmak için tekrar gelmişler. Selvi Boylu, evlilik masrafları için biriktirdiği parasıyla satın aldığı beş tüfeği genç erkeklere dağıtmış ve böylece dört eşkıyayı öldürmüşler. Ertesi gün, kadınlar mücevherlerini satıp silah almaya gitmişler ve eşkıyalardan intikam almak için döndüklerinde, elma bahçelerinde büyük bir çatışma çıkmış ve çok sayıda köylü şehit olmuş. Aynı zamanda çok sayıda çete üyesi de ölmüş. Köy halkı şehitlerin cenazelerini topladığında aralarında Selvi Boylu'yu bulamamışlar. Sağ kalanlar arasında değilmiş ve ortadan kaybolmuş. Köy halkı ölümüne savaştığını kabul etmiş. Yirmiden fazla eşkıya öldürmüş ve köyün bazı gençlerini kurtarmış. Ancak savaştan sonra ortaya çıkmamış ve yıllardır onu bekleyen sevgilisine geri dönmemiş.

Günler geçmiş, Selvi Boylu köyün dilinde şarkı olmuş: "Ey Selvi Boylu, vatanından uzaklardasın... Yokluğun gönlümüzde hüzünler oluşturdu. Ey Selvi Boylu, dön anne kucağına, dön şefkate, Ey Selvi Boylu geri dön, bu şefkati sadece vatanında bulursun."

Birkaç yıl sonra Selvi Boylu, Yafa'da görülmüş. Birçok kişi onu gördüğüne yemin etmiş. Bazıları da Beyrut'ta olduğunu söylemiş. Bu yüzden Selvi Boylu, Filistin halkının simgesi olmuş, hem Filistin'de hem de dünyanın her yerinde adaletsizlikle mücadele eden özgür insanların sembolü hâline gelmiş. Selvi Boylu'nun hikâyesi bugüne kadar Filistinli nesillerin dillerden düşürmedikleri bir şarkı hâlini almış.

ظريف الطول

الحكاية تحكي قصة شاب فلسطيني أطلق عليه الناس اسم ظريف الطول لامتلاكه قامة ممشوقة وجميلة . و قعت بين ظريف الطول وفتاة من قريته قصة حب و أراد ظريف الزواج من تلك الفتاة ، لكن بما أنه لم يكن يمتلك المال الكافي لتغطية نفقات الزواج ، قرر الذهاب إلى مدينة أخرى والعمل هناك لفترة من االزمن حتى يتمكن من جمع ما يكفي من المال لتغطية نفقات زواجه من الفتاة التي يحبها. عندما سمعت محبوبة ظريف الطول بنيته السفر لمدينة آخرى بحثاً عن المال الذي سيمكنه من الزاوج بها، رفضت ذلك بشدة ولم تتقبل فكرة ابتعاد حبيبها ظريف عنها و العيش في مدينة آخرى ، وغنت له هذ الأغنية « يا ظريف الطول و قف لقلك رايح عالغربة و بلادك أحسنلك ، خايف يا ظريف تروح وتتملك. وتعاشر الغير وتنساني انا.

غادر ظريف الطول مسقط رغم هذه الكلمات الحزينة ،أخبر ظريف حبيبته أنه ليس لديه خيار سوى السفر لكسب المال حتى يستطيع أن يتزوجها. رأسه و المكان الذي ترعرع به وبدأ حياة جديدة في قرية كان غريباً فيها. كان يعمل نجاراً لدى شخص يُدعى أبو حسن ، وكان ظريف الطول يدخر أجره الأسبوعي الذي يتقاضاه من أبو حسن حتى يستطيع جمع تكاليف زواجه. عرف عن ظريف الطول بين أهل القرية أنه حسن الخلق وعلى الرغم من أن فتيات هذه القرية حاولن التقرب منه إلا أنه لم ينظر حتى في وجوههن. حتى أن زوجة مختار القرية ذهبت إلى الدكان الذي يعمل به ظريف و طلبت منه أن يصنع لها خزانة ملابس خشبية و اصطحبت ابنتها معها حتى يراها ظريف و يقع في حبها ، ولكن محاولتها باءت بالفشل ، زوجة خطيب المسجد فعلت الشيء ذاته و ذهبت برفقة ابنتها الى دكان ظريف على أمل أن يقع ظريف الطول في حبه ابنتها و طلبت منه أن يصنع لها خزانة ملابس، ولكن دون جدوى، حتى وصل الأمر إلى أن خطيب الجمعة ألمح إلى ابنته في خطبة الجمعة ، رغم كل هذه المحاولات لإقناع ظريف بالزاوج من إحدى بنات القرية لم يلتفت ظريف إلى أي منهن و بقي قلبه معلق بحبيبته التي تنتظر عودته في قريته التي غادرها .

ذات يوم هاجمت إحدى العصابات القرية التي يعمل بها ظريف الطول واستشهدت ثلاثة شبان بسبب هذا الهجوم. في نفس يوم الهجوم غادر ظريف القرية ليلاً وعاد بعد أربعة أيام دون أن يراه أحدا. بعد مضي شهرعادت العصابات لمهاجمة القرية مرة آخرى . ولكن هذه المرة

ظريف كان قد اشترى خمس بنادق من ماله الذي ادخره لزواجه من حبيبته في اليوم الذي غادر فيه القرية و وزّع هذه البنادق على شبان القرية لمواجهة العصابات ، حيث استطاع شبان القرية التصدي لهجوم العصابات وقتلو منهم خمسة أفراد ، في اليوم التالي، ذهبت النساء لبيع مجوهراتهن وشراء الأسلحة ، وعندما عادت العصابات للانتقام ، اندلع اشتباك كبير في بساتين التفاح واستشهد العديد من القرويين و في الوقت ذاته ، مات العديد من أفراد العصابات. عندما جمع أهالي القرية جثث الشهداء لم يجدوا ظريف بينهم. لم يكن من بين الناجين و لا الشهداء و اختفى أثره بعد ذلك الهجوم. شهد أهل القرية لظريف أنه قاتل العصابات ببسالة وشراسة و استطاع قتل أكثر من عشرين من أفراد العصابة وأنقذ بعض شباب القرية. لكنه فقد بعد الهجوم و لم يعرف مكانه كما أنه لم يعد إلى حبيبته التي كانت تنتظره منذ سنوات.

مرت الأيام ، و أصبحت حكاية ظريف الطول أغنية تتردد على لسان أهل القرية و بعدها انتشرت في كل فلسطين و كان الناس ينشدون « يا ظريف الطول غايب عن الاوطان و فراقك عنا ملى القلب احزان وارجع لإمك وارجع للحنان ما تلقى الحنية غير ببلادنا»

بعد سنوات قليلة قيل أن ظريف الطول شوهد في يافا. و أقسم آخرون أنهم شاهدوه. بينما قال البعض أنه كان في بيروت. لهذا السبب أصبح ظريف الطول رمزًا لكل مقاومة فلسطينية حرة ولكل الأحرار و المناضلين الذي يقفون بوجه الظم و العدوان في كل أنحاء العالم.

Mohammed Ben Ayub

Öncelikle bize böylesine güzel bir fırsatı sunduğu için YTB'ye teşekkür ederim. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında eğitim gören bir öğrenci olarak bu atölyeye katılmak benim için çok verimli ve faydalı oldu. Bu etkinliği bizler için hazırlayan ve emeği geçen herkese saygı ve şükranlarımı sunarım. İnşallah ileride de faydalanabileceğimiz böyle programlar devam eder.

KİBRİN SONU

غرور کا انجام

Ülke:	Hindistan
Dil:	Urduca
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

KİBRİN SONU

Bir adam; bir at ve bir eşek ile birlikte pazara gidiyormuş. Bütün yük eşeğe yüklenmişken at da yüksüz ve küstah bir şekilde yürüyormuş. Bu ağır yükü kaldırmaktan bıkan eşek, ata:

— At kardeşim, yükümün birazını da sen alabilir misin? Yürümekte çok zorlanıyorum, demiş.

At arkasını dönerek büyük bir kibirle:

— Ben neden alayım? Senin yorgunluğun ve yükün beni hiç ilgilendirmiyor. Bir daha sakın benden böyle şeyler isteme, demiş.

Zavallı eşek bunu duyunca susup sessizce yürümeye devam etmiş. Biraz yürüdükten sonra eşek yorgunluktan dolayı yere düşmüş ve bunu gören sahibi eşeğin tüm yükünü alıp atın sırtına koymuş. O anda at kibirli olmanın başına neler açtığını anlamış.

At, ilk başta yükü taşımak istememiş ama sahibinin kırbaç darbeleri karşısında çaresizce tüm yükü pazara kadar taşımak zorunda kalmış. Yolda eşek ata:

— Kardeşim, eğer sen biraz önce yükü benimle taşısaydın şimdi bütün yükü tek başına taşımak zorunda kalmayacaktın, demiş.

Bu söz karşısında at utanarak başını eğmiş.

Bugün birisine yardımcı olursan yarın başkası da sana yardımcı olur. Ne demişler, "İyilik eden iyilik bulur".

غرور کا انجام

ایک آدمی ایک گھوڑا اور ایک گدھا لئے بازار جا رہا تھا. اور اپنا سارا سامان گدھے پر لاد رکھا تھا. جبکہ گھوڑا بغیر سامان کے اکڑ کر چل رہا تھا. اس بھاری بوجھ سے تنگ آکر اس نے گھوڑے سے کہا بھائی گھوڑے تھوڑا سا بوجھ تم لے لو میرا چلنا مشکل ہو رہا ہے گھوڑے نے منہ پھیر کر بڑے غرور سے جواب دیا میں کیوں لے لوں مجھے تیری اور تیرے بوجھ کی کیا پرواہ، خبردار جو پھر کبھی مجھ سے بوجھ بانٹنے کو کہا گدھا بیچارا یہ سن کر خاموش ہو گیا اور چپ چاپ چلنے لگا. ابھی وہ تھوڑی ہی دور گئے تھے کہ گدھا تھک کر گر گیا یہ دیکھ کر مالک نے گدھے کا سارا بوجھ اتار کر گھوڑے کی پیٹھ پر لاد دیا اب گھوڑے کو غرور کی حقیقت معلوم ہوئی اس نے بہت ہاتھ پاؤں مارے مگر مالک کے ڈنڈوں کے آگے ایک نہ چلی مجبور ہو کر اسے سارا بوجھ بازار تک لے جانا پڑا راستے میں گدھے نے گھوڑے سے کہا بھائی اگر تم پہلے سے ہی تھوڑا سا بوجھ لے لیتے تو سارا بوجھ لے کر کیوں چلنا پڑتا گھوڑے نے شرمسار ہو کر سر جھکا لیا۔

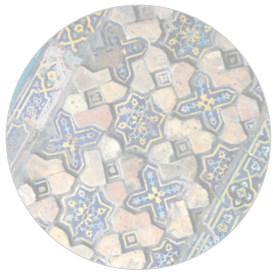

Muhammad Haroon Hassanzoy

Öncelikle, bize böyle güzel bir fırsat sunulduğu için müteşekkirim. Özellikle çeviri atölyesinde değerli hocamızdan çeviri hakkında çok önemli bilgiler edindik. En önemlisi grup arkadaşlarımdan onların hikâyelerini dinlerken farklı fikirler ve farklı kültürler hakkında ilginç yeni tecrübelere sahip oldum. Aynı zamanda birlikte, birbirimize saygı gösterip değer vererek güzel zaman geçirdik.

Bir Dünya Masal

AKILLI KRAL

هوښیار پاچا

Ülke:	Afganistan
Dil:	Paştuca
Üniversite:	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Uluslararası İlişkiler (Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

AKILLI KRAL

Yıllar önce ülkelerin birinde memleketi idare etmek için halk, sadece bir yıllığına kral seçermiş. O kralın hükümranlığının tam bir senesi dolduğunda halk onu vahşi hayvanların bulunduğu tehlikeli bir ormana gönderirmiş. Çünkü halk tarafından seçilen kral, bir yıl boyunca zevk ve sefa sürermiş. Bundan dolayı çektiği sefanın sonunda cezalandırılarak vahşi hayvanlara yem olurmuş. Eğer kral kendini hayvanlardan kurtarabilirse bu sefer de açlıktan ölürmüş. Ülkenin yönetimi bu şekilde devam eder, her bir kralın krallık süresi bitince halk tarafından değerli kıyafetler giydirilip fil üzerine bindirilerek ormana gönderilir ve herkes onunla bu şekilde vedalaşırmış. Halk çok mutluyken kral üzülürmüş çünkü âdeta ölüme terk edilirmiş. Bu sebepten hiç kimse bu ülkenin krallığına aday olmazmış. Çünkü bu memleketin halkı kralla bir yıllık anlaşma yapar ve bir yıllık krallık sonrası onu ormana gitmeye zorlarmış. Her kral bu bir yıllık yönetimi boyunca aldığı keyif ve zevkten dolayı ormana gideceğini aklına bile getirmezmiş.

Sonunda ülkenin bu yönetim şeklinden herkes bıkmış ve kimse krallığı istemez hâle gelmiş. Bir müddet sonra bir genç, bu ülkenin krallığı için gönüllü olmuş. Bütün halk onun krallığını kabul ederek onunla bir yıl sonra ormana gideceğine dair bir anlaşma yapmışlar. Adam kral olunca bütün vezirleri ve askerleri yanına alarak ormana gitmiş. Kral, askerlere ormandaki bütün ağaçları kesmelerini emretmiş ve askerler de bütün ağaçları keserek ormanı yok etmişler. Ardından kral, onlara ormandaki bütün hayvanları öldürmelerini emretmiş. Bu işler kralın tam altı ayını alırken geriye kalan altı ayını yaşamak için bu yeryüzünde her şeyden büyük, içerisinde yaşamın bütün ihtiyaçlarını karşılayan eşyaların, askerlerin ve hizmetçilerin eksik olmadığı bir saray dikmeyi emretmiş. Altı ayda kocaman bir saray yaptırmış. Fakat saray hazır olduğunda kralın bir senesi dolmuş. Önceki kralları insanlar ölüme fil üzerinde zorla gönderirken bu kral kendi isteğiyle filin üzerine oturmuş. Diğer krallar ağlayarak giderken bu kral gülüyormuş. "Mutluyum!" demiş kral. Diğer krallar bir yılı keyif ve zevk içinde geçirirken o geleceğini, ömrünün sonuna kadar içinde yaşayacağı muhteşem sarayı düşünmüş. Sonra kral halka veda ederek yaptırdığı saraya gitmiş ve orada sonsuza kadar mutlu bir şekilde yaşamış…

هوښیا ر پا چا

وایی ډیر پخوا یو هیوا د و چی خلکو به یی د یو کال لپاره پا چا ټا کی کله چی به د پاچا یو کال پاچاهی ختمید له نو خلکو به پاچا چا یو خطرناک ځنګل ته استوی چی دځناورو مرکز و . هر پاچا به تر یو کال پاچاهی میلو مزو وروسته دی ځنګل ته ولیږل شو او هلته به ځناورو خوراک شو.او یا چی دځناورو څخه یی ځان ژغورلی وای نو دلوژی به مړ شو ددی هیواد پا چاهی همداسی روانه وه د هر پاچا چی به وخت پوره شو نو خلکو به قیمتی کالی وراغوستل او پرفیل به یی سپورکړ اوټولوبه خدا حافظی ورسره وکړه خلک به ډیر خوشحاله و او پاچا به ژړل او د غم په ټغر به ناست و ځکه چی د مرګ خولی ته به ور روان و هیچا به ددی ملک پاچاهی ته ځان نه کاندید وای ځکه ددی هیواد خلکو به د پاچا څخه قرارداد اخیستی چی تر یو کال وروسته به ځنګل ته حتما ځی هر پا چا به د یو کال په جریان مزی او میلی کولی او ځنګل به یی په یاد نه و اخرددی هیواد له پاچاهی څخه ټول بیزاره سول او هیچا هم نه کوله سه وخت وروسته پاچاهی ته یو ځوان ځان وټاکی خلکو هغه ته ډیری زاری کولی چی ولی په ناحقه د مرګ خولی ته ځان ورکوی او دا پاچاهی مه کوه ځوان دهغو خبره نه منله او ځان یی پاچا وټاکی .ټولو خلکو دهغه پاچاهی ومنله او له هغه څخه قرارداد واخیست چی تر یو کال وروسته به هغه ځنګل ته ځی ځوان دا قرارداد ومنی او لاسلیک یی کړ او چی پاچا شو په لومړیو دریو ورځو کی یی امر وکړ چی وزیرانو سره باید ځنګل ته لاړ سی او له ځان سره یی ټول وزیران او عسکر بوتله او ځنګل ته ولاړ پاچا هلته ولیدل چی ټول پاچاهان ځناورو خوړلی ا و فقط هډ وکی یی پا ته دی پاچا چی کله دربارته ولاړ عسکرو ته یی امر یی وکړ چی د ځنګل ټولی درختی ووهی او عسکرو هم د ځنګل ټولی درختی پری کړی او ځنګل یی له منځه یووړ او وروسته پاچا امر وکړ چی د ځنګل ټول ځناور مړه کړی کله چی د ټولی درختی چپه او او ځناور مړه سول نو د پاچا چا وخت شپږ میاشتی تیر سو نو بیا پاچا عسکرو او کار کوونکو ته امر وکړ چی پر دی ځمکه زه ستاسو څخه یوه لویه مانی غواړم داسی مانی چی د هیڅ شی کمی پکشی نه وی او د ژوند ټولی اسا نتیاوی پکشی برابری وی او سه شی کمبود نه وی عسکرو او کارکوونکو همداسی وکړل او په شپږو میاشتو کی یی یوه لویه مانی جوړه کړه کله چی د مانی کار خلاص شو نو د پاچا وخت هم پوره شو مخکنی پاچاهان به خلکو پر فیل کینول خو دا پا چا

خپله پر فیل کیناستی نور پاچان چی به تلل ژړل به یی نو دی پاچا خند ل نو خلکو پوښتنه تری وکړه نورو پاچاهانو به ژړل او تاسو خوشحالی کوی پاچا وویل نورو پاچاهانو به یو کال په میلو او مزو کی تیروی خو ما راتلونکی ته وکتل هغه ژوند چی زما اخری منزل دی او زه پکشی دتل لپاره استوګن یم او هغه ابدی ژوند سم کړم نه د دا دوو ورځو ژوند نورو پاچانو به یو کال مزی اومیلی کولی . خو دځنګل وحشی ځناور او ابدی ځای به یی هیر و زه ځکه خوشحال یم چی ما مخکی د ځان لپاره هغه ځای اماده کړی او د تل لپاره به مزی کوم وروسته پا چا د ټولو خلکو څخه خدا حافظی وکړه او دخپلی مانې په لور روان شو او هلته یی دتل لپاره خوښ ژوند وکړ .

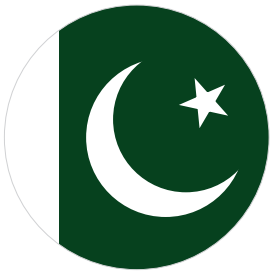

Nauman Naseer

YTB Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu bana bir hikâye çevirme deneyiminde bulunmamı sağladı ve ayrıca yaşadığım bölgeden derlenmiş yerel bir hikâyeyi sizlerle paylaşma fırsatı verdi. Güzel bir tecrübe kazandığımı ve eğitim hayatımdan sonra bana faydalı olacağını düşünüyorum.

Pakistan'dan Bir Masal

EKBER ŞAH VE YAŞLI KADIN
اکبر بادشاہ اور بوڑھی عورت

Ülke:	Pakistan
Dil:	Urduca
Üniversite:	Hacettepe Üniversitesi
Bölüm:	Elektrik Elektronik Mühendisliği (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

EKBER ŞAH VE YAŞLI KADIN

Babür İmparatorluğu'nda Ekber isimli meşhur bir padişah varmış. Ekber Şah, Hindistan'daki çoğu yeri fethettikten sonra Keşmir'i de almaya niyet etmiş. Keşmir'i fethetmek için büyük bir ordu hazırlayıp sefere göndermiş ama savaşı kaybetmiş. İkinci defa daha büyük bir ordu göndermiş ve savaşı yine kaybetmiş. İkinci kez savaşı kaybettikten sonra Ekber Şah şaşırmış ve savaş bölgesini kendisi görmeyi düşünmüş. Ekber Şah'ın en büyük özelliklerinden biri, sıradan bir adam gibi kendini gizleyip düşman bölgelerini keşfetmekmiş. Nihayet günlerden bir gün tebdili kıyafet yaparak Keşmir'e doğru yola çıkmış. Keşmir'e doğru yol alırken bir köyde yaşlı bir kadına rastlamış ve aç olduğu için ondan yemek istemiş. Yaşlı kadın ona bir lokma ekmek ve biraz tereyağı vermiş. Ekber Şah ilk defa böyle sıradan bir yemek yiyormuş. Yaşlı kadın onun yemek yeme şeklinin biraz farklı olduğunu fark etmiş ve ona şöyle demiş "Ey misafir! Sen aptal Ekber Şah gibi yemek yiyorsun."

Ekber Şah kendi ismini duyunca çok şaşırmış ve kadına neden Ekber Şah hakkında neden böyle olumsuz düşündüğünü sormuş. Kadın ona, Ekber Şah'ın kendi askerlerini öldürdüğü için aptal olduğunu söylemiş ve şu sözlerle devam etmiş: "Ekber Şah, ordularını payitahttan yazın gönderir ve buraya ulaşana kadar kış olur. Askerler ise kış mevsimine alışık olmadıkları için savaşı kaybederler. Eğer Ekber Şah ordularını kışın gönderirse burada yaz olur ve o zaman savaşı kazanmak daha kolay olur."

Ekber Şah bunu duyunca "Ekber Şah gerçekten aptal biriymiş." diye söylenerek oradan kalkıp gitmiş. Ekber Şah, payitahta geri dönerek savaş için tekrar bir ordu hazırlamış ve kışın Keşmir'e göndermiş. Bu sefer savaş kazanılmış. Sonra Keşmir'i ziyaret etmek için gitmiş ve hizmetçilere o yaşlı kadının getirilmesini emretmiş. Hizmetçiler o kadını alıp Ekber Şah'ın huzuruna getirmişler. Ekber Şah yaşlı kadına, "Beni hatırlıyor musun?" diye sormuş ve ondan yemek isteyen yabancının kendisi olduğunu hatırlatmış. Kadın ise tanımadığını söylemiş. Daha sonra fethettiği büyük bir bölgeyi ona bağışlamış.

Bu hikâye bize ne ders verir yahut kıssadan ne hisse almalıyız?

1. Eğer bir işe girişip de aynı şekilde defalarca tekrar etmenize rağmen istediğiniz sonucu elde edemiyorsanız başarısızlığınızın sebebini sorgulamanız gerekir.

2. İnsanların mevki ve makamlarına bakmaksızın onların fikirlerine kulak vermeniz gerekir.

اکبر بادشاہ اور بوڑھی عورت

مغلیہ سلطنت میں سب سے زیادہ مشہور بادشاہ اکبر تھا .اکبر نے ہندستان کے بہت سے علاقوں کو فتح کرنے کے بعد کشمیر کو فتح کرنے کا ارادہ کیا .اس مقصد کےحصول کے لئے اس نے ایک بہت بڑا لشکر تیار کیا اور کشمیر کی طرف روانہ کیا .جنگ ہوئی اور اکبر کی فوج کو شکست کا سامنا کرنا پڑا .اکبر نے دوسری بار پہلے سے بھی بڑا لشکر جنگ کے لیا بھجا پر اس د فعہ بھی وہی نتیجہ نکلا اکبر کی فوج پھر ناکام ہوکرلوٹی .دوسری بار بھی شکست کا سن کر اکبر کو حیرانی کی انتہا ہوی کہ اتنا بڑا لشکر کس طرح ہار سکتا ہے .اس لئے اسنے خود جا کر جنگ والے علاقے کی چھان بین کرنے کا ارادہ کیا .اکبر کی سب سے بڑی خوبی ایک عام آدمی کی طرح حلیہ بدل کر دشمن کے علاقے کی چھان بین کرنا تھا .چنانچے اس نے ایک عام آدمی کا حلیہ اختیار کر کے کشمیر کا سفر شروع کیا .سفرکے دوران ایک گاؤں میں اکبر کا سامنا ایک بوڑھی عورت سے ہوا .بھوک کی وجہ سے اکبر نے اس عورت سے کچھ کھانے کو منگا .بوڑھی عورت نے اکبر کو روٹی اور مکھن کھانے کو دیا .اکبربادشاہ پہلی دفعہ اس طرح کا سادہ کھانا کھا رہا تھا .بوڑھی عورت کو اکبر کے کھانے کا انداز بہت عجیب لگا تو اس نے اکبر سے کہا «ارے او اجنبی تم تو روٹی اس طرح سے کھا رہے ہو جیسے بیوقوف اکبربادشاہ۔ «اکبر بڑھیا کے منہ سے اپنا نام سن کر بہت حیران ہوا اور بڑھیا سے اکبر کے بیوقوف ہونے کی وجہ پوچھی .بڑھیانے اکبر کو اپنی فوج کو ہلاک کروانے والا بتایا اور یوں گویا ہوی اکبر اپنے فوج کو اپنے تخت سے گرمیوں میں روانہ کرتا ہے اور وہ فوج سردیوں میں یہاں پہچتی ہیں. موسم سے نا آشنا ہونے کی وجہ سے انکو شسکت ہوتی ہے اگر وہ اپنے لشکر کو سردیوں میں وہاں سے روانہ کرے تو گرمیوں میں کشمیر پہنچینگے اور جنگ جیت نے کے امکان زیادہ ہونگے .یہ سب سن کر اکبر نے کہا" سچ کہاں آپ نے حقیقت میں اکبر ایک بیوکوف ہے" اور وہاں سے چل دیا .واپس آ کر اس نے اک بار پھر ایک بڑا لشکر تیار کیا اور سردیوں میں کشمیر کو روانہ کیا .اس بارجنگ میں اکبرکی فوج کو کامیابی ہوئی .کشمیر فتح ہونے کے بعد اکبر کشمیر آیا ور اپنے درباریوں سے اس بوڑھی عورت کو لانے کو کہا .جب درباری اس عورت کو لیکر دربار میں حاضر ہویے تو اکبر نے بوڑھی عورت سے پوچھا کی مجھے پہچنتی ہو تو بوڑھی

عورت نے انکار میں جواب دیا .تب اکبر نے اس عورت کو بتایا کے میں وہی مسافر ہوں جس نے تم سے کھانا منگا تھا. اس کے بعد اکبر نے بہت بڑی جاگیر بوڑھی عورت کو انعام میں دیکر اسکو روانہ کیا.

اس واقعے سے ہمیں مندرجہ ذیل اسباق ملتے ہیں:

۱. اگر آپ ایک طریقے کو آزماتے ہویے ناکام ہو رہے ہوں تو ۱۰۰ بار بھی اس طریقے کو دوہرانے پر بھی اسکا -انجام ناکامی ہی ہوگی. کامیابی کے لئے اپنائے گئے طریقوں کو اچّھی طرح پرکھ کر تبدیل کرنا ضروری ہوتا ہے.

۲. ضروری یہ نہیں کہ کون کہہ رہا ہے بلکہ کیا کہہ رہا ہے وہ ضروری ہے.

Osama Kamil Mohammed

Çeviri yapmak benim için çok güzel ve eğlenceliydi. YTB vasıtasıyla hayallerimden biri olan ilk çeviri deneyimlerimi gerçekleştirmiş oldum. Bundan sonra da farklı hikâyeleri ve faydalı metinleri hem Türkçeye hem de kendi dilim olan Amharcaya çevirmeye devam edeceğim. Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu ekibine teşekkürlerimi sunuyorum.

Etiyopya'dan Bir Masal

AİLE GÜNÜ
የቤተሰብ ቀን

Ülke:	Etiyopya
Dil:	Amharca
Üniversite:	Ankara Üniversitesi
Bölüm:	Psikoloji Bölümü (Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. ይህ ታሪክ ፀሐፊ "ናስሪን ዚገ" ከፃፈችሁ "ሳሮን ደንሺ" ከሚለው መፅሐፏ የተወሰደ ነው[T1]። Bu masal "Nasrin Zige" nin yazdığı "ሳሮን ደንሺ" adlı kitabından alınmıştır. Zige, N. (2010). ደንሺ ሳሮን ደንሺ. Addis Ababa: Art of Buna .

AİLE GÜNÜ

Kessi odasında oynarken annesi ona, "Kessi, Kessi!" diye seslendi. "Efendim." dedi Kessi, biraz geç kalarak.

"Bugün babanın gelip seni alacağını unutma, hemen hazırlanmalısın, gelir gelmez çıkacağınızı söyledi. Ayrıca geç kalırsan beklemeyeceğini de ekledi."

"Duydun mu? Ben de böyle düşünüyorum, o her zaman acelecidir!" dedi alçak sesle.

"Hadi hemen hazırlan." dedi annesi.

Kessi pencereye doğru bakarak, "Babamın beni sevdiğini düşünüyor musun?" dedi. Sanki sorusunun cevabını beklemiyordu. Kulağını pencereye doğru dayadı. Sonra "Babaların çocuklarını sevdiklerini biliyorum, orası doğru ama ben babamın beni sevdiğini düşünüyor musun, demek istiyorum." dedi.

"Kessi kiminle konuşuyorsun?" dedi annesi şaşarak. "Arkadaşımla..." diye cevap verdi Kessi. Kessi'nin cevabına hayret eden annesi "Hangi arkadaştan bahsediyorsun?" diyerek odasına girdi. "Hâlâ hazırlanmadın mı baban birazdan gelecek!" dedi. Kessi, ben demedim mi dercesine pencereye doğru bakarak kahkaha attı. Kessi'nin bu hâline üzülen annesi, "Hayırdır komik olan şey nedir? Sen iyi misin?" diye sordu. "Anne öylesine gülmüyorum. Fofi güldürüyor beni. Yapma diyorum ama o güldürmeye devam ediyor." dedi Kessi gülerek. Aralarındaki konuşma şöyle devam etti:

— Fofi kim?

— Arkadaşım.

— Şu anda arkadaşın bu evde mi?

— Evet orada.

— O zaman ben neden göremiyorum onu?

— Çünkü onu görebilen tek kişi benim.

— Öyle mi, hadi o zaman hazırlan, baban gelmek üzere.

— Ben babamla gitmeyeceğim.

— Ne dedin sen?

— Bugün hiçbir yere gitmeyeceğim.

— Neden? Sen gitmezsen üzüleceğini bilmiyor musun?

— Hayır, beni kandırma!

Derken telefon çaldı. Arayan Kessi'nin babasıydı. Kessi'nin onunla gitmeyeceğini duyunca kendisi ile konuşmak istediğini söyledi. Ama Kessi'nin cevabı olumsuzdu. Eğer onunla konuşmak istiyorsa telefonla değil kendisi bizzat gelip yüz yüze konuşması gerektiğini söyledi.

Annesi Kessi'ye, "Seninle konuşmak için buraya kadar gelmeyeceğini biliyorsun." dedi. "O zaman ikinizle de konuşmak istemiyorum." dedi Kessi üzülerek.

Annesi telefonla konuşarak odasından çıktıktan sonra tekrar geri gelip babasının onunla konuşmak için eve geldiğini haber verdi. Kessi bu habere çok sevindi. Gidip babasına selam verdi. Babası onunla konuşmak için kanepeye tam oturacağı sırada:

— Baba oraya oturma!

—Neden? dedi babası fırlayarak.

— Az kalsın arkadaşımın üstüne oturacaktın!

— Nerede o, adı ne?

— Adı Fofi. Dedeme benziyor kulakları, büyük ve gülünç bir yüzü var.

— Nasılsın Fofi? dedi babası kanepeye bakarak. Sonra Kessi'ye dönüp:

— Arkadaşın Fofi beni seviyor mu? diye sordu.

— Hayır, sevmiyor! dedi Kessi.

— Neden?

— Çünkü seni tanımıyor.

— O zaman sen neden benden bahsetmedin ona?

— Ben de seni tanımıyorum ki.

— Ne demek şimdi bu Kessi? dedi babası şaşkınlık içinde.

— Şaşırma baba, doğru söylüyorum. Kim olduğunu bilmiyorum. Geçen hafta sınıfta hocamız babanız hakkında bir şeyler yazın dediğinde ben boş kâğıt verdim. Hocamız neden hiçbir şey yazmadığımı sorunca senin kim ve nasıl bir baba olduğunu bilmediğimi söyledim. O zaman anneme sormamı istedi ama o da senin nasıl biri olduğunu bilmiyor.

Kessi'nin babası ne söyleyeceğini bilemedi donup kaldı. Sonra bir anda "Ben senin babanım, çok da seviyorum seni." dedi. Üzüntü içinde olduğu sesinden belliydi.

— Onu biliyorum ama ben seni görmek istediğimde sen yoksun, hafta sonu bile bir yere gidecek olsak bana acele ettiriyorsun, bir an bile benimle oynamaya zamanın yok.

— Tamam şimdi her şeyi anladım artık, hemen çıkmamız lazım.

Kessi gidip kanepeye oturdu.

— Ben hiçbir yere gitmem, dedi.

— Neden?

— Çünkü Fofi gitmememi söyledi.

— Sen kimi dinleyeceksin babanı mı yoksa kimseye görünmeyen arkadaşını mı?

— O sadece arkadaşım değil. O benim dedem. Tıpkı dedeme benziyor. Onu istediğim her zaman yanımda buluyorum. Tıpkı dedem gibi her zaman masal anlatıyor bana. Hep beni güldürüyor. Benim yüzümden üzülmesini istemem.

Babası Kessi'nin elini tutup,

— O zaman onu da götürelim ne dersin? dedi.

Kessi biraz boş kanepeye baktıktan sonra:

— Fofi gitmek istemiyor.

—O zaman ne istiyor?

— Söz vermeni istiyor.

— Ne sözü?

— Benim söyleyeceğim şeyi yerine getirmeni.

— Tamam, söz veriyorum.

Kessi yine biraz boş kanepeye baktıktan sonra "Fofi, annemin de bizimle gitmesini istiyor." dedi. Babası biraz düşündükten sonra, "Annen kabul ederse gideceğiz." dedi. Kessi mutluluktan babasını yanaklarından öperek annesini çağırmak için odasına gitti. Annesi yatağa uzanmış kitap okuyordu.

— Anne kalk gidelim.

— Nereye gideceğiz? dedi annesi şaşırarak.

"Babamla gideceğiz!" yanıtını duyunca kitap okumaya devam etti annesi.

— Anne hadi seni bekliyorum!

"Biliyorsun benle baban…" diyecek oldu annesi. Kessi, annesi sözünü bitirmeden lafı ağızından alıp, "Evet biliyorum ama ikinizle gitmek istediğimi de biliyorum." dedi.

— Peki baban ne dedi?

— O kabul etti.

— Nasıl kabul etti? dedi annesi şaşkın şaşkın kızına bakarak.

— Fofi, babandan iste dedi, ben de istedim. Babam da beni kırmadı kabul etti.

— Arkadaşın nerede onu öpeyim, dedi annesi elbisesini değiştirirken.

“Fofi sana demedim mi annem babamı seviyor diye, gördün mü nasıl da mutlu oldu.” dedi Kessi arkadaşına bakarak. Birkaç dakika sonra Kessi ve annesi giyinip odadan çıktılar. Kessi’nin babası eşini görünce bakakaldı, sonra “Çok güzelsin.” dedi ona. “Teşekkür ederim” diye karşılık verdi eşi.

Kessi aralarına girip ikisinin de ellerini tuttuktan sonra şöyle dedi:

— Fofi, yine sizden bir şey istiyor.

İkisi de aynı anda “Nedir?” dediler.

— Bundan sonra her cumartesi günü aile günü olsun! dedi.

İkisi de biraz bakıştılar. Kimse cevap vermedi.

“Çok zor bir şey mi istedik?” diye sordu Kessi.

Yine biraz bakıştıktan sonra aynı anda “Hayır, zor değil.” dediler. O günden sonra cumartesi günleri aile günü olarak devam etti…

የቤተሰብ ቀን

ኬሲ ክፍሏ ውስጥ እየተጫወተች እያለ እናቷ “ኬሲ! ኬሲ!” እያለች

በተደጋጋሚ ጠራቻት።

“ምንድን ነው?” ስትል ኬሲ ቆይታ መልስ ሰጠች።

“አባትሽ ዛሬ ሊወስድሽ እንደሚመጣ እንዳትረሺ! ቶሎ ቶሎ ተዘጋጂ። እንደመጣ ወዲያውኑ ይዞሽ እንደሚሄድ ነግሮኛል። እስክትዘጋጂ መጠበቅ አይችልም። ጊዜ የለውም” በማለት እናቷ አስታወሰቻት።

“ሰማህ አይደል? እኔም የማስበው እንዲሁ ነው። ሁሌም እንደተጣደፈ

ነው” ስትል ኬሲ ክፍሏ ውስጥ እንዳለች ዝግ ባለ ድምፅ ተናገረች።

“ተዘገጃጂ!” አለቻት እናቷ በድጋሚ።

“አባቴ ይወደኛል ብለህ ታስባለህ?” አሁንም ኬሲ ክፍሏ ውስጥ እንዳለች ወደ መስኮቱ በኩል ዞራ በሹክሹክታ ተናገረች። መልስ የምትጠብቅ አይመስልም። ጆሮዋን ወደ መስኮቱ አድርጋ አዳመጠች።

“ልክ ነህ! አባቶች ልጆቻቸውን ይወዳሉ። እሱን አውቃለሁ። እኔ የምልህ ግን አባቴ እኔን ይወደኛል ብለህ ታስባለህ ወይ ነው?”

“ከማን ጋር ነው የምታወሪው ኬሲ?” ስትል እናቷ የኬሲ ክፍል በር ላይ ቆማ ጠየቀቻት።

“ከጓደኛዬ ጋር!” ኬሲ መለሰች።

“ከየት የመጣ ጓደኛ?” እናቷ ግራ በመጋባት ክፍሉ ውስጥ ገብታ ተመለከተች።

“እስካሁን ተዘጋጅተሽ አልጨረሽም! አባትሽ አሁን ይመጣል” አለቻት።

ኬሲ አንገቷን ነቀነቀችና ወደ መስኮቱ አቅጣጫ ተመልክታ በድንገት ሳቋን ለቀቀችው።

“ምን ሆነሻል! ለመሆኑ ደህና ነሽ?” እናቷ በጭንቀት እያየቻት ጠየቀቻት።

“በፎፊ ምክንያት ነው የምስቀው ማሚ! ፎፊ እኮ ነው ዝም ብሎ ሚያስቀኝ።”

“ማነው እሱ ፎፊ?”

“ጓደኛዬ ነዋ!”

“ጓደኛሽ እዚህ ቤት ውስጥ አለ?”

“አዎን ያውልሽ እዚያጋ እኮ...!”

“እዚህ ካለ እኔ እንዴት አላየውም?” አለች እናቷ ግራ ተጋብታ።

“እሱን ማየት የምችለው እኔ ብቻ ስለሆንኩ!”

“እንደሱ ነው በይ አሁን ፍጠኚ!” አለቻት እናቷ ጭንቅላቷን እየነቀነቀች።

“ከአባዬ ጋር አልሄድም!”

“ምን አልሽ?”

“ዛሬ ከአባዬ ጋር አልሄድም አልኩሽ!”

“እኮ ለምን?... እምቢ ስትዪው ሃዘን እንደሚሰማው ታውቂያለሽ አይደል”

“ውሸትሽን ነው! እኔ ግን ምንም ...!” በዚህን ጊዜ ስልኩ ደወለ። አባትየው ነበር የደወለው። ኬሲ ከእሱ ጋር

መሄድ እንደማትፈልግ ሲሰማ ኬሲ እራሷ እንድታናግረው እንደሚፈልግ ተናገረ።

ኬሲ ግን በስልክ ልታናግረው እንደማትፈልግና እሷን ማናገር ከፈለገ እዚህ ድረስ መምጣት እንዳለበት ለእናቷ ነገረቻት።

“ለማናገር ብሎ እዚህ ድረስ እንደማይመጣ ታውቂለሽ።”

“እንደዛ ከሆነ ከእሱም ጋር ካንቺም ጋር መነጋገር አልፈልግም።”

የኬሲ እናት በነገሩ ግታ ተጋብታ ከኬሲ ክፍል ወጥታ ወደ ስልኩ በመሄድ ከተነጋጋረች በኋላ ወደ ኬሲ ክፍል ተመልሳ መጥታ አባቷ እታች ሳሎን ቤት እየጠበቃት መሆኑን ነገረቻት። ኬሲ ፊቷ በፈገግታ ተሞልቶ ለአባቷ ሰላምታ አቀረበች፡ ፡ ሶፋው ላይ ቁጭ ሲል ሲል ኬሲ ድንግጥ ብላ “አባባ ቆይ እሱን አትቀመጥ!” አለችው።

“ለምን!?” ዘሎ ተነሳና ባዶውን ቦታ ተመለከተው።

“እሺ የኔ ቆንጆ የት መቀመቀጥ እንዳለብኝ ንገሪኝ!”

ኬሲ ቀደም ሲል ሊቀመጥበት የነበረበትን ሶፋ አመለከተችውና “ጓደኛዬ ላይ

ተቀምጠህበት ነበር እኮ!” አለችው።

“የታል ለመሆኑ ማን ይባላል?”

“ፎፊ ይባላል። አያቴን ነው የሚመስለው ... ትላልቅ ጆሮዎችና አስቂኝ ፊት አለው።”

“እንደምን ዋልክ ፎፊ!” በማለት አባትየው ለማይታየው ፎፊ ሰላምታ አቀረበ።

“ጓደኛሽ ይወደኛል?” ሲል ጠየቃት።

“አይወድህም” አለች ኬሲ ኮስተር ብላ።

“ለምን?” አባቷ በመገረም ጠየቃት።

“ማን እንደሆንክ ስለማያውቅ ነዋ!”

“ማን እንደሆንኩ ታዲያ ለምን አትነግሪውም?”

“እኔም አንተን ስለማለውቅህ ነዋ!”

“ምን ማለትሽ ነው ኬሲ?” አባትየው ደነገጠ።

“አትናደድ! እውነቴን ነው። ማን እንደሆንክ እኮ በትክክል አላውቅም...። ባለፈው ሳምንት አስተማሪያችን ስለአባቶቻችን እንድንጽፍ አዛን ነበር። እኔ ምንም ያልተፃፈበት ወረቀት ሰጠኋት። ለምን ስላንተ እንዳልፃፍኩ ጠየቀችኝ። እኔም ማንና እንዴት አይነት አባት እንደሆንክ እንደማላቅ ነገርኳት። አስተማሪያችንም እናቴን

እንድጠይቃት ነገረችኝ። ማሚን ስጠይቃት እሷም ማን እንደሆንክ እንደማታውቅ ...”

የኬሲ አባት ምን መናገር እንዳለበት ግራ ገባው። ልጁን እያየ እንባ ሲተናነቀው ታወቀው። በመጨረሻም፤ “እኔ አባትሽ ነኝ! ደግሞም በጣም እወድሻለሁ!” በማለት ሃዘን በተቀላቀለበት ድምፅ ተናገረ።

“አውቃለሁ! ግን እኔ ስፈልግህ አንተ አትገኝም። በሳምንቱ መጨረሻ መጥተህ ስትወስደኝ እንኳን ሁሌ እንደተጣደፍክ ነው። ከእኔ ጋር ስትሆን በፍፁም አታጫውተኝም።”

“በቃ ... ጥሩ አሁን ሁሉም ነገር ገብቶኛል እንሂድ!”

ኬሲ ፎፊ ወደተቀመጠበት ሶፋ ተመለከተች። ጀርባዋን ለአባቷ ሰጥታ

“የትም አልሄድም!” ስትል ተናገረች።

“ለምን?”

“ፎፊ አትሂጂ ብሎኛል!”

“ማንን ነው የምትሰሚው? አባትሽን ነው ወይስ ማንም ሊያው የማይችለውን ጓደኛሽን?”

“እሱ የኔ ጓደኛ ብቻ አይደለም። አያቴም ነው። አያቴን ነው የሚመስለው። ስፈልገው ሁሌም ከእኔ ጋር ይሆናል። አያቴ ያወራልኝ እንደነበረው ተረት ያወራልኛል። ያስቀኛል። ከእኔ ጋር ይጫወታል። በኔ ምክንያት እንዲያዝን

አልፈልግም።?”

አባቷ ተመልሶ ተቀመጠ የልጁን እጅ ያዘና ኮስተር ባለ ድምፅ “ፎፊን

ይዘነው ብንሄድ ምን ይመስልሻል?” ሲል ጠየቃት።

ኬሲ ወደ ሶፋው ተመለከተችና ትንሽ ቆይታ “ከእኛ ጋር መሄድ አይፈልግም።”

“ታዲያ ምንድን ነው የሚፈልገው?”

“ቃል እንድትገባለት ነው የሚፈልገው...”

“ምን ብዬ?”

“የምለምንህን ነገር ሰምተህ እንድትፈፅምልኝ።”

“እሺ ቃል እገባልሻለሁ!”

ኬሲ የማይታየው ጓደኛዋ ወዳለበት ሶፋ ተመለከተች።

“ፎፊ እና እኔ ማሚ አብራን እንድትሄድ እንፈልጋለን” አለች ትንሽ ቆይታ። አባቷ ቶሎ ብሎ መልስ አልሰጠም። ቆየት ብሎ ግን እናትሽ እሺ ካለች እስማማለሁ አላት። ኬሲ አባቷን ሳመችውና ወደ እናቷ መኝታ ቤት ሮጠች።

እናቷ አልጋ ላይ ጋደም ብላ መጽሐፍ እያነበበች ነበር።

“ማሚ ተነሺ እንሂድ!”

“የት ነው የምንሄደው?” እናቷ ግራ ተጋብታ ጠየቀቻት።

“ከአባቢ ጋር!” እናቷ እራሷን ነቀነቀችና ወደ ጎባቧ ተመለሰች።

“ማሚ እየጠበቅኩሽ እኮ ነው!”

“ታውቂያለሽ እኔና አባትሽ እንደ ...”

“አዎን! አውቃለሁ ማሚ! ከእናቴና አባቴ ጋር አብሬ መሄድ እንደምፈልግም አውቃለሁ!”

“አባትሽ ምን አለ?”

“እሱ ተስማመቷል!”

“እንዴት ሊስማማ ቻለ ... ?”

“ፎፊ አባትሽን ጠይቂው አለኝ። ስጠይቀው ጊዜ እሺ ብሎኝ ሁላችንም አብረን እንድንሄድ ተስማማ።”

“ጓደኛሽ የት ነው ያለው? አንድ ጊዜ ልሳመው!” አለችና እናቷ ፈገግ ብላ ልብሷን መቀየር ጀመረች።

“ፎፊ ነግሬህ አልነበርም! አባቴን ትወደዋለች አላልኩህም! እንዴት እንደተደሰተች አየህ?” አለች ኬሲ።

ኬሲ እና እናቷ አብረው ኬሲ አባት ወደተቀመጠበት ሳሎን ሄዱ። ቀና ብሎ የቀድሞ ሚስቱን ተመለከታት

“በጣም ታምሪያለሽ!” አላት።

“አመሰግናለሁ!” አለችው።

ኬሲ የወላጆቿን እጆች ያዘችና “ማሚና አባቢ! አሁንም ፎፊ አንድ ነገር እንድለምናችሁ እየነገረኝ ነው።”

“ምን ብሎ?” ሁለቱም አንድ ላይ ጠየቋት።

“ቅዳሜ ቅዳሜ የቤተሰብ ቀን ይሁን” ወላጆቿ ተያዩ። አንዳቸውም ግን ምንም አልተናገሩም።

“ምነው ይህን ያህል ከባድ ነገር ነው?” ስትል ጠየቀች ኬሲ።

እናትና አባቷ ተያዩና አንገታቸውን ነቀነቁ። በዚህን ቀን የቤተሰብ ቀኑ ተጀመረ።

Rawan Mohammed

Genel olarak ana dilimle küçük hatıraları yazardım ama bu defa farklı dile çeviri yaptığım için biraz heyecanlıyım. Yeni bir tecrübe oldu bana. Hem de ülkemin kültürünü diğer insanlarla paylaşmak için büyük ve güzel bir fırsat oldu. Sadece bana değil, tüm Sudanlılara da. Çok teşekkür ederim YTB'ye.

Bir Dünya Masal

Sudan'dan Bir Masal

GÜZEL FATIMA
فاطمة السمحة

Ülke:	Sudan
Dil:	Arapça
Üniversite:	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Radyo Televizyon ve Sinema (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

GÜZEL FATIMA

Bir varmış bir yokmuş, bir zamanlar eski çağlarda çağın ve zamanın erken döneminde, çok uzun ve güzel saçları olan Fatıma adında güzel mi güzel, nazik bir kız varmış. Fatıma, eskiden kötü bir gulyabaninin yaşadığı ormanın yakınında bulunan, Sudan'ın bir köyünde ailesiyle birlikte yaşarmış. Güzelliğinden dolayı ona "Fatıma Es-Samha" adını vermişler.

Fatıma Es-Samha'nın güzelliği bütün erkeklerin aklını başından almış. Bundan dolayı onunla evlenmek isteyenler tabiri caizse sıraya girmişler ancak babası Fatıma Es-Samha'nın yaşı genç olduğundan gelen evlilik isteklerini reddetmiş. Bu durum köydeki diğer kızların kıskançlık ve nefretine neden olmuş. Köyün yakınındaki ormanda yaşayan bir gulyabani varmış; bir yıl uyurmuş, bir yıl uyanırmış, komşu köylerin en güzel kızlarını seçermiş ve karısı yapmak için onları kaçırırmış. Bu şekilde kaçırdığı karısını yirmi yıl sonra öldürür ve kendisine yeni bir gelin seçermiş.

Fatıma Es-Samha'nın ailesi, içinde bulundukları yılın gulyabaninin yeni bir eş seçeceği yıl olduğunu biliyormuş ve insanların köydeki en güzel kız olan Fatıma hakkında fısıldadıklarından da haberdarlarmış. Bu yüzden kızlarının evden çıkmasını tamamen engellemeye karar vermişler, hatta dışarıda arkadaşlarıyla oynamasını dahi yasaklamışlar. Ancak köy kızlarının gönlünde yanan kıskançlık ve nefret, onlara Fatıma Es-Samha'dan kurtulmak için bir plan düşündürmüş, Fatıma Es-Samha'nın gulyabaniye gelin gitmesiyle damat adaylarının kendileriyle evleneceklerini düşünmüşler. Bir gün, bir grup kız Fatıma'nın evini ziyaret etmiş ve ormanda Fatıma'yla oyun oynamak için annesinden izin istemişler. Anne, kızların aciz kalmasını istemiş, bu yüzden yere bir çuval susam ve bir çuval mısır atmış. Bu tahıllar evin avlusuna saçılmış ve kadın, kızlardan tüm tahılları toplarlarsa Fatıma'nın onlarla oyun oynayabileceğine dair söz vermiş.

Kızlar bu aciz durumdan kurtulmanın bir yolunu düşünmüşler ve akıllarına bir fikir gelmiş. Yakaladıkları bir horozun midesini delip tahılları gagalayıp toplaması için avluya bırakmışlar. Kısa sürede bütün tahılları toplamışlar. Bu durum karşısında verdiği sözden dönemeyen Fatıma'nın annesi, kızının arkadaşlarıyla oyun oynamasına rıza göstermiş.

Fatıma Es-Samha, arkadaşlarının onu tuzağa düşürme niyetini bilmediği için güle oynaya evden çıkıp arkadaşlarının peşine takılmış. Kızlar ormana gelmişler ve Fatıma'yı aldatacakları planı uygulamaya başlamışlar. Bu plana göre, Fatıma ağaca tırmanacak ve topladığı meyveleri aşağıdaki arkadaşlarına fırlatacak, kızlar da meyveleri sepetlerine koyacaklarmış. Güneş batmak üzereymiş, kızlar dönüş yolculuğuna hazırlanmışlar. Zavallı Fatıma, kızların ondan kurtulmak için hazırladıkları şeytani planı bilmiyormuş. Kuyuya ulaştıklarında Fatıma'ya kuyu ve bilezik oyununu oynayacaklarını söylemişler. Bu oyuna göre her bir kız, bileziğini kuyuya atacakmış ve suyun üzerine en önce çıkan bileziğin sahibine bir ödül verilecekmiş. Fatıma bu oyuna katılmakta tereddüt etmiş ancak ısrar

eden arkadaşlarını kıramamış. O sırada kızlar bileziklerini fırlatıyormuş gibi yapıyor ama gerçekte bilezik yerine taş atıyorlarmış. Fatıma ise büyükannesinin verdiği değerli bileziğini fırlatmış ve oyunun bitmesini beklemiş. O sırada kızlar onunla alay etmişler ve Fatıma değerli bileziğini kurtarmaya çalışırken onu tek başına oracıkta bırakıp aceleyle ormandan ayrılıp köye geri dönmüşler. Fatıma, ne yapacağını bilemez bir hâlde ağlayarak oturmuş. Sarı bir rüzgârdan sonra garip bir fırtına başlarken Fatıma'ya, "Fatıma Al-Samha, gelecek olana dikkat et!" demiş. Sonra başka bir fırtına başlamış, kan gibi kırmızı bir rüzgâr esmiş ve Fatıma'ya şöyle demiş: "Seni yalnız bırakıp kaçtılar. Gelecek olanlara dikkat et!" Böylece fırtınalar art arda devam etmiş. Yedinci rüzgâr; simsiyah, karanlık bir rüzgârmış ve o da Fatıma'ya önceki rüzgârın söylediklerini tekrar etmiş. Rüzgâr sona erince kocaman, ceset gibi gövdesiyle, korkunç suratı ve parlayan gözleri ile gulyabani belirmiş ve "Korkma Fatıma, senin bileziğini ben çıkaracağım." demiş ve kafasını kuyuya sokmuş, tüm suyu bir solukta içmiş! Sonra bileziği çıkarıp Fatıma Es-Samha'ya vermiş.

Fatıma, yardımlarından dolayı gulyabaniye teşekkür etmiş ancak oradan ayrılmak üzereyken gulyabani Fatıma'yı engellemiş ve genç kıza bağırmış: "Benimle geleceksin!"

Bu sözün ardından gulyabani Fatıma'yı kaçırmış ve ormanın derinliklerindeki sarayına uçurmuş. Sonra ağır başını Fatıma Es-Samha'nın saçlarına yaslayıp derin bir uykuya dalmış ve kızcağız hiçbir yere hareket edememiş. Fatıma, saraydaki hizmetkârlara kaçmasına yardım etmeleri için yalvarmış ancak hepsi gulyabaninin uyanıp kendilerini yemesinden korkmuşlar. Bu arada köy halkı her yerde Fatıma'yı aramaya devam etmiş ama ona dair hiçbir iz bulamamışlar. Böylece halk, köyün bilgesinin evine gitmeye karar vermiş. Bilge adam, Fatıma'nın yedi kardeşine parlak tüylü bembeyaz bir boğayı alıp ormana götürmelerini emretmiş. Plana göre gulyabaninin ve hizmetkârlarının uyuduğu bir sırada boğayı kesecekler, boğanın kanını sarayın her yerine akıtacaklarmış.

Fatıma'nın kardeşleri bilgenin dediğini yapmışlar. Fatıma'yı kurtardıklarında tanınmaması için bütün saçlarını kesmişler ve onu hemen saraydan uzaklaştırmışlar. Ancak gulyabani aniden uyanmış çünkü küçük erkek kardeş saraydaki küçük bir taşa kan serpmeyi unutmuş, bu yüzden taş onu uyandırana kadar gulyabaninin göğsüne çarpmaya başlamış. Gulyabani, Fatıma ve kardeşlerini yakalamak için yedi rüzgârla birlikte saraydan koşarak çıkmış. İlk önce büyük ağabey onunla yüzleşmiş ve kılıcını vurup gulyabaninin başını bir tarafa devirmiş. Ama göz açıp kapayıncaya kadar başka bir kafa belirmiş ve bu sefer ikinci kardeş gulyabaniyle yüzleşmiş. Bu durum defalarca, gulyabani altıncı kafasını çıkarana kadar devam etmiş. Canavar yedinci ve son başını ortaya çıkarınca ormana kaçmış. Bu kaçışın ardından son erkek kardeş kılıcını sallayarak gulyabaninin peşinden koşmuş ve kısa bir süre sonra gulyabaninin başı elinde, kardeşlerinin yanına dönmüş. Elindeki bu canavar başını yaktığı korlu ateşe atmış, yandığından emin olduktan sonra küllerini dağıtmış. O günden sonra hiç kimse gulyabaniden haber alamamış. Fatıma Es-Samha, yedi kardeşinin arasında mutlu bir şekilde yaşamış, evlenmiş ve çocuklarıyla birlikte bu aile daha da büyük bir aile olmuş…

فاطمة السمحة

كان يا ما كان في قديم الزمان وسالف العصر والآوان ، كان هناك فتاة في غاية الجمال والطيبة اسمها فاطمة، كان لها شعرٌ طويل جدا و جميل. كانت فاطمة تسكن مع أهلها في إحدى قرى السودان، التي تقع بالقرب من غابة يسكنها غول شرير. وكانوا يطلقون عليها اسم «فاطمة السمحة» لشدة حسنها وجمالها.

أثار جمال فاطمة السمحة كل الرجال، فتهافت عليها الخطّاب لطلب يدها للزواج ، لكن والدها كان يرفض طلبهم لصغر سنها. ، مما نتج عنه غيرة البنات الأخريات في القرية وحقدهن. وكان هنالك غول يسكن في الغابة التي تقع قرب القرية , كان ينام عام ويستيقظ عام , فيختار أجمل البنات في القرى المجاورة ويخطفها لتصبح زوجته. ثم بعد عشرين سنة يقتلها ويختارعروساً جديدة لنفسه.

كان والدا فاطمة السمحة يعرفون أن هذا العام هو عام اختيار الغول لزوجة جديدة، ويسمعون تهامس الناس على فاطمة، البنت الأكثر جمالاً على الإطلاق في القرية. لذا اتخذا قررا بمنع ابنتهما من الخروج من المنزل بتاتا، ومن شدة خوفهما عليها حرماها أيضاً اللعب مع صديقاتها في الخارج. لكن الغيرة والحقد اللذان اشتعلا في قلوب بنات القرية، جعل الفتيات يفكرن في خطةٍ للتخلص من فاطمة السمحة، علّه يأتيهم خطّاب ويتزوجنهن. وفي يوم من الايام زارت مجموعة من الفتيات بيت فاطمة، وطلبن من والدتها أن تسمح لهن بأخذ فاطمة لتلعب معهن في الغابة. أرادت الام أن تُعجز الفتيات، فألقت شوالاً من السمسم، وشوالاً آخرَ من الذرة، وألقت الحبوب في فناء المنزل، واشترطت عليهن أن يجمعن كل الحبوب ولا ينقصن ولا حبة لتسمح لهن بأخذ فاطمة.

فكّرن الفتيات في طريقة للتغلب على هذا الشرط التعجيزي، فأخذن ديكاً ليلتقط الحبوب، ثم عقروا بطنه وأخرجن كل الحبوب منها قبل أن يهضمها. وهكذا لم تجد الام بُداً من الوفاء بوعدها.

فرحت فاطمة السمحة بخروجها من المنزل، ولم تكن تعلم بنية صديقاتها الخبيثة بالإيقاع بها. وصل الفتيات إلى الغابة ، وغششن في القرعة ليقع الاختيار على فاطمة السمحة لتتسلق

الشجرة وترمي بالثمار، والفتيات يضعنه في سلالهن. وحينما أوشكت الشمس على المغيب، استعددن الفتيات لرحلة العودة، وفاطمة المسكينة لا تدري عن الخطة الشريرة التي أعددنها البنات للتخلص منها. وعندما وصلن للبئر، قلن لفاطمة أنهن سيلعبن لعبة البئر والسوار، وهي أن ترمي كل واحدة منهن سوارها في البئر، والتي تخرج سوارها أولاً هي الفائزة وتنال جائزة. ترددت فاطمة بالمشاركة، لكنها وافقت تحت إلحاحهن. حينها تظاهرن الفتيات برمي أساورهن، لكنهن في الحقيقة رمين حجارة بدلاً عن الاساور، بينما رمت فاطمة سوارها الغالي الذي أهدته إياها جدتها، وانتظرت نهاية اللعبة. حينها سخرن الفتيات منها وسارعن بالمغادرة والعودة إلى القرية دون أن يلتفتن لتوسلات فاطمة بالمساعدة على استعادة سوارها القيم. جلست فاطمة السمحة تبكي ولا تدري ماذا تفعل. وإذ بعاصفةٍ غريبةٍ تهب في نهايتها ريح صفراء تقول لفاطمة: «فاطمة السمحة، احذري مما سيأتي!». ثم ما لبثت لحظات وأتت عاصفةٌ أخرى في نهايتها ريح حمراء كلون الدم وقالت: «لقد تركنكِ وحيدة وهربن. احذر مما سيأتي!». وهكذا تكرر هبوب العواصف حتى ظهرت الريح السابعة، ريحٌ سوداء قاتمة وقالت لفاطمة مثل ما قالته الريح السابقة. ثم ظهر أخيراً الغول، بجثته الضخمة، وشكله المرعب، وعيناه اللتان تقدحان شرار وقال: «لا تخافي يا فاطمة، سأخرج لكِ سوارك». وقام بإدخال رأسه في البئر وشرب الماء كله! ثم أخرج السوار وأعطاه لفاطمة السمحة.

شكرت فاطمة الغول على مساعدته، ولكن حينما همّت بالمغادرة منعها وصاح بها: «أنتِ ستأتين معي!».

وهكذا خطفها الغول، وطار بها إلى قصره الذي كان في عمق الغابة، ثم وضع رأسه الثقيل على شعرها وغط في نومٍ عميق فلم تستطع الحراك. توسلت فاطمة الخدم الموجودين في القصر لمساعدتها على الهروب، لكنهم كانوا يخافون من أن يستيقظ الغول ويأكلهم. في تلك الأثناء ظل أهل القرية يبحثون عن فاطمة في كل مكان ولم يعثروا لها على أثر. فقرر أهلها قصد بيت عجوز القرية الحكيم. أمر الحكيم أخوة فاطمة السبعة بأخذ ثور ناصع البياض إلى الغابة. وعندما يتأكدون من نوم خدم الغول، عليهم أن يذبحوا الثور ويغطوا بدمه كل مكان في القصر حتى لا يستيقظ الغول. نفّذ أخوة فاطمة ما قالها الحكيم، وقصوا شعرها وحملوها مسرعين بعيداً عن قصر الغول. لكن الغول استيقظ فجأة لأن الأخ الأصغر نسي أن ينثر الدم على حجرٍ صغير في القصر، فأخذ الحجر يضرب على صدر الغول حتى أيقظه. خرج الغول مسرعاً من قصره تسبقه الرياح السبعة، حتى لحق بفاطمة وأخوتها. فتصدى له ألاخ الأكبر، وأطاح بسيفه رأس الغول. لكن في غمضة عين ظهر للغول رأس آخر، فتصدى له هذه المرة الأخ الثاني. وهكذا ظل الحال إلى أن وصلوا للرأس السادس، حينها هرب الغول إلى الغابة بعد ظهور رأسه السابع والأخير. فركض خلفه الأخ الأخير حاملاً سيفه، ولم يعد إلا وهو يحمل رأس الغول. فحرقه ونثر رماده. ومنذ ذلك اليوم لم يسمع أحدٌ عن الغول مجدداً. وعاشت فاطمة السمحة بسعادة وهناء بين أخوتها السبعة، ثم تزوجت وأنجبت الأطفال.

Rebiguli Ajimaimaiti

Bu hikâyeyi çevirirken büyüklerimizin yüzyıllardır sürdürdüğü çok kıymetli geleneğimizi daha derinden inceledim. Toplumun bir üyesi olarak kendi toplumumuza özgü kıymetli kültürel mirasımız olan doppa'yı çevreme tanıtmanın mutluluğunu yaşadım.

Bir Uygur Masalı

Bir Dünya Masal

DOPPANIN HİKÂYESİ

دوپپا رىۋايىتى

Ülke:	Çin
Dil:	Uygur Türkçesi
Üniversite:	Hacettepe Üniversitesi
Bölüm:	Radyo Televizyon ve Sinema (Doktora)
Kaynak:	Kaynak: Doppanın Hikâyesi adlı bu eser, Sincan Maarif Yayınevi tarafından yayınlanmış İlkokul 2. Sınıf Uygur Dili ve Edebiyatı ders kitabından alınmıştır. Kitapta eserin kim tarafından yazıldığı konusunda bilgi verilmemiştir. Bu ders kitabı 2004 yılında yayınlanmıştır. Şu an orada Uygur Dili ve Edebiyatı dersleri tamamen kaldırıldığı ve Uygurca kitaplar hükûmet tarafından toplatıldığı için ne internetten ne de kitabevlerinden ulaşmak mümkün değildir. «دوپپىنىڭ رىۋايىتى» ناملىق بۇ ئەسەر ٢٠٠٤- يىلى شىنجاڭ مائارىپ نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان بولۇپ باشلانغۇچ مەكتەپ ٢-يىللىق سىنىپلار ئۈچۈن ئەدەبىيات دەرسلىكى سۈپىتىدە قوللىنىلاتتى. دەرسلىك كىتابىنا ئەسەرنىڭ ئاپتورى بېزىلمىغان. كۇنىمىزدە ئۇ يەرلەردە ئۇيغۇر تىلى ۋە ئەدەبىياتى دەرسلىكلىرى پۈتۈنلەي ئوقۇتۇش پىروگراممىسىدا ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان بولۇپ، ئۇيغۇرچە كىتابلار ھۆكۈمەت تەرىپىدىن يىغىۋېلىنغان. شۇڭا بۇ ئەسەر بېرىلگەن كىتابقا توردىن ياكى كىتابخانىلاردىن تېپىش ئىمكانىيتى يوق دېيەرلىكتۇر. İlkokul İçin Dil-Edebiyat ders kitabı. (2004). Ürümçi: Sincan Maarıf Yayınevi, s. 90.

DOPPANIN HİKÂYESİ[1]

Rahmetli anneannem çok becerikliydi. Her Ramazan ayında ve Kurban Bayramı'nda kendi elleriyle diktiği doppayı bize giydirirdi. Mahalledeki diğer kadınlar da anneannemin maharetle yaptığı bu el işini öğrenmek için sürekli bize gelirler ve ondan bir şeyler öğrenirlerdi.

Anneannemin kilim nakışlarıyla bezediği "gilem doppa" ve yine badem nakışlarıyla bezediği "badam doppa" memleketteki herkes tarafından çok beğenilirdi. Hemşeriler onu hediyelik olarak satın alırlardı. Ben anneannemin bu el işine hayran kalırdım. Birgün onun kucağına oturarak şımarmaya ve bitmeyen sorularımı sormaya başladım:

— Anneanne?

— Buyur, canım evladım.

— Sen doppa dikmeyi kimden öğrenmiştin?

— Rahmetli annemden, kuzum.

— O kimden öğrenmiş?

— O da kendi annesinden.

— Eskiden insanlar doppa giyer miydi?

— Tabii kuzum, bizim atalarımız çok eskiden beri doppaya çok değer vermişler.

— Bu güzel doppaları kim icat etmiş olabilir? Bence harika bir iş çıkarmışlar.

— Gel yavrum ben sana bir rivayet anlatayım, bunu bana ninem anlatmıştı, ona da ninesi anlatmış.

Aramızdaki konuşmadan sonra anneannem hikâyesine şöyle başladı:

"Çok eskiden Tarim Nehri kıyılarındaki güzel yurtta bir çift yaşarmış. Kadının adı Aydoğdu, kocasının adı Tuğrul imiş. Onların Gündoğdu adında bir kızları varmış. Gündoğdu çiçekleri çok severmiş. Bu yüzden babası onun için bahçeye çeşitli çiçekler dikmiş. Çok geçmeden bitkiler yeşermeye başlamış ve gün geçtikçe boy vermişler. Gündoğdu her sabah erkenden kalkıp çiçekleri sular, onlarla yakından ilgilenirmiş. Bir süre sonra çiçekler türlü türlü renklerde açmış, evin bahçesi fevkalade

1 Uygurların geleneksel giysileri içinde yer alan ve çok önemli bir parça olan doppa bir çeşit başlıktır.

güzelleşmiş. Rüzgâr çiçeklerin hoş kokusunu uzaklara götürürmüş, Gündoğdu buna çok mutlu olurmuş. Bir gün babası ona çiçeklerden bir taç yapmış ve bu tacı kızının başına takmış. Taç kızına çok yakışmış. Bir çiçek koparark eşinin kulağına, bir tane de kendi kulağına takmış.

Güz gelmiş, çiçekler önce solmuşlar daha sonra kurumaya başlamışlar. Bu durum Gündoğdu'yu çok etkilemiş ve çok üzülmüş. Annesi onun bu hâli karşısında kızına bir doppa dikmiş. Doppanın üzerini kırmızı, yeşil, sarı renklerde çeşitli iplerle oyalamış. Her oya, bir çiçek gibi açmış âdeta doppanın üzerinde. Doppa, Gündoğdu'ya o kadar yakışmış ki kendisini sanki çiçekler arasındaymış ve çiçeklerin kokusunu alıyormuş gibi hissetmiş.

Aydoğdu bir tane de kocası Tuğrul'a doppa dikmiş. Onun üzerine badem, yaprak ve yıldız figürleri oyalardan süslemeler yapmış. Doppayı giyen Tuğrul kendisini daha da canlı hissetmiş. Mahalledeki kızlar Gündoğdu'nun başındaki doppaya çok özenmiş ve annelerinden kendilerine aynısını yapmasını rica etmişler. Erkekler de Tuğrul'un başındaki doppayı görünce annelerine, eşlerine koşmuşlar. Aradan yıllar geçmiş ve doppa bütün yurtlara yayılmış. Hatta inci, serpme, üzüm gibi motif adlarıyla anılan ondan fazla çeşidi ortaya çıkmış."

Anneannem hikâyesini tamamlayınca daha yeni bitirdiği doppayı başıma taktı ve sevgiyle alnımdan öperek, "Kimliğinizin sembolü olan bu doppayı nerede olursanız olun, sakın başınızdan indirmeyin" dedi.

دوپپا ریۋایىتى

مومام رەھمەتلىك تولىمۇ چېۋەر ئايال ئىدى، ھەر خىل دوپپىلارنى تىكىپ، ھېيت - بايراملاردا بېشىمىزغا كىيدۈرۈپ قويااتتى. مەھەللىدىكى ئايالالارمۇ مومامنىڭ بۇ قالتىس ھۈنىرىنى ئۆگىنىش ئۈچۈن چوڭ ئۆيگە كىرىپ ئۆنىڭدىن تەلىم ئالاتتى. مومام تىككەن بادام دوپپا، گۈلەم دوپپىلارنى يۇرتىمىزدىكى ھەممەيلەن ماختاپ تۇرۇپ كىيەتتى، سوۋغاتلىق ئۈچۈن سېتىۋالاتتى. مەن مومامنىڭ بۇ ئاجايىپ ھۈنىرىگە بەك ھەيران ئىدىم. بىر كۈنى مومامنىڭ قۇچىقىدا ئەركىلەپ ئولتۇرۇپ، ئۇنىڭدىن تۇڭمەس سوئاللىرىمنى سوراشقا باشلىدىم.

— موما.

— ھە جېنىم بالام.

— موما، سىز دوپپا تىكىشنى كىمدىن ئۆگەنگەن؟

— رەھمەتلىك ئانامدىن.

— ئانىڭىز كىمدىن ئۆگىنىپتىكەن؟

— ئانامۇ ئانىسىدىن ئۆگەنگەنىكەن.

— موما، بۇرۇنقىلارمۇ دوپپا كىيەمتى؟

— ھەئە، جېنىم بالام، بىزنىڭ ئەجدادلىرىمىز ئەزەلدىن دوپپىنى بەك ئەتىۋارلاپ كىيىدىكەن.

— بۇ چىرايلىق دوپپىلارنى كىملەر، قانداق ئىجاد قىلغان بولغىيدى - ھە، موما؟ بەك قالتىس ئىكەن.

— كېلىڭ، بالام. سىزگە مومام ماڭا ئېيتىپ بەرگەن بىر رىۋايەتنى ئېيتىپ بېرەي، مومامغىمۇ بۇ رىۋايەتنى مومىسى ئېيتىپ بېرىپتىكەن، — مومام شۇنداق دېگىنىچە ھېكايىسىنى باشلىدى.

— بۇرۇنقى زاماندا، تارىم دەرياسى بويىدىكى بىر بوستانلىققا بىر جۈپ ياش ئەر - ئايال

ئۆتكەنكەن. ئەرنىڭ ئىسمى تۇغرۇل، ئايالنىڭ ئىسمى ئايتۇغدى ئىكەن. ئۇلارنىڭ كۈنتۇغدى ئىسىملىك قىزى بار ئىكەن.

كۈنتۇغدى گۈلگە ئامراق ئىكەن، شۇڭا دادىسى ھويلىغا خىلمۇخىل گۈللەرنى تېرىپتۇ. ئۇزۇن ئۆتمەي گۈللەر ئۈنۈپ چىقىپتۇ ۋە كۈنسېرى بوي تارتىپتۇ. كۈنتۇغدى ھەر كۈنى ئەتىگەن تۇرۇپ گۈللەرنى پەرۋىش قىپتۇ. يەنە بىر مەزگىل ئۆتكەندىن كېيىن رەڭمۇرەڭ گۈللەر ئېچىلىپ، ھويلا گۈلزارلىققا ئايلىنىپتۇ. ئىللىق شامال گۈللەرنىڭ پۇرىقىنى يىراق - يىراقلارغا تارقىتىپتۇ. كۈنتۇغدىنىڭ كۆڭلى شادلىققا تولۇپتۇ. بىر كۈنى تۇغرۇل گۈلدىن تاج ياساپ، كۈنتۇغدىنىڭ بېشىغا كىيدۈرۈپ قويۇپتۇ. بۇ تاج كۈنتۇغدىغا بەك ياراشىپتۇ. بىر تال گۈلنى ئايالى ئايتۇغدىنىڭ قولىغا قىستۇرۇپ قويۇپتۇ، يەنە بىرنى ئۆزى قىستۇاپتۇ.

كۈز كەپتۇ، ھويلىدىكى گۈللەر توزۇپ خازان بوپتۇ. گۈلسىز كۈنلەر باشلىنىپتۇ. كۆڭلى يېرىم بولغان كۈنتۇغدى كۈن بويى غەمكىن يۈرىدىغان بولۇپ قاپتۇ. بۇنى كۆرگەن ئايتۇغدى بىر دوپپا تىكىپتۇ. دوپپىنى قىزىل، سېرىق، يېشىل ۋە باشقا رەڭلىك يىپلار بىلەن كەشتىلەپتۇ. بۇ دوپپا كۈنتۇغدىنىڭ ھۆسنىگە تېخىمۇ ھۆسن قوشۇپتۇ. ئۇ ئۆزىنى گويا گۈللەرنىڭ ئارىسىدا ياشاۋاتقاندەك، گۈللەرنىڭ خۇش ھىدى دىمىغىغا ئۇرۇلۇۋاتقاندەك ھېس قىپتۇ. ئايتۇغدى تۇغرۇلغىمۇ بىر دوپپا تىكىپ بېرىپتۇ. بۇ دوپپىغا بادام، ياپراق ۋە يۇلتۇز نۇسخىلىرى كەشتىلەنگەنكەن. دوپپا كىيگەن تۇغرۇل ئۆزىنى تېخىمۇ روھلۇق سېزىدىغان بوپتۇ.

مەھەللىدىكى قىزلار كۈنتۇغدىنىڭ بېشىدىكى دوپپىنى كۆرۈپ تولىمۇ ھەۋەس قىپتۇ. ئۇلار ئانىلىرىدىن كۈنتۇغدىنىڭكىدەك دوپپا تىكىپ بېرىشىنى ئۆتۈنۈپتۇ. تۇغرۇلنىڭ بادام دوپپىسى بەك ياراپ كەتكەچكە، ئوغۇللارمۇ ئانىلىرىنىڭ يېنىغا يۈگۈرۈپتۇ.

يىللارنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ، دوپپا يۈرت - يۇرتلارغا تاراپتۇ. يەنە تېخى ئۇنىڭ خىللىرى كۆپىيىپ، «ئۈنچە»، «چاچما»، «ئۈزۈم» دېگەندەك ناملاردا نەچچە ئون خىلغا يېتىپتۇ.

مومام ھېكايىسىنى تۈگەتكەندىن كېيىن، ئۆزى يېڭى تىككەن دوپپىنى بېشىمغا كىيدۈرۈپ قويدى ۋە پېشانەمگە مېھرى بىلەن سۆيۈپ قويۇپ:

— ئۆزىڭنىڭ كىملىكىڭنى نامايان قىلىدىغان بۇ دوپپىنى بېشىڭدىن ئايرىماڭ، — دېدى.

Sawsan Abu Hannoud

Bu çalışma bana dilin gücünü bir kez daha gösterdi. Atalarımızdan miras bir hikâyeyi Türkçeye aktarmak, bence iki kültür arasında bir köprü oluşturmak demek.

Ürdün'den Bir Masal

Bir Dünya Masal

SİHİRBAZIN ŞAPKASI
قبعة الساحر

Ülke:	Ürdün
Dil:	Arapça
Üniversite:	Hacettepe Üniversitesi
Bölüm:	Türk Dili ve Edebiyatı (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre yazara ait bir hikâyedir. Bu hikâye, İbrahim Azzûz adlı yazarın Sihirbaz Şapkası hikâyesinden uyarlanıp çevrilmiştir. هذه القصة مُقْتَبَسة من قصة قبعة الساحر للكاتب إبراهيم عزوز 'Azzûz, İ. (t.y.). Sihirbazın Şapkası. Kahire: Mektebet Mısır.

SİHİRBAZIN ŞAPKASI

Bir varmış bir yokmuş. Uzaklarda bir köyde, çok zeki bir sihirbaz yaşarmış. Bu sihirbaz insanları büyülemeyi ve kandırmayı çok severmiş. Ancak köyde kimse onun sihirbaz olduğunu bilmezmiş. Bir gün sihirli bir şapka yapmaya karar vermiş. Gece gündüz uğraşmış. En son huni biçiminde uzun ve renkli bir şapka yapmış. Şapkada üç renk varmış; kırmızı, sarı ve yeşil. Dikkat çekici bir şapkaymış. Şapkayı bitirdikten sonra başına takıp aynaya doğru yönelmiş. Aynaya bakınca sadece şapkayı görmüş. Korkudan aynaya bakamamış. Birkaç gün şapkayı öylece çekmecede bırakmış. Bir taraftan mutluymuş çünkü önceden yapılmamış bir şapka yapabilmiş, bir taraftan ise şapka onu ürkütmüş. Zamanla korkusunu yenmiş ve bir gün sihirli şapkayı takıp dışarı çıkmış. İnsanları korkutmak ve onlardan bir şeyler çalmak istemiş. Yolda şapkayı ilk olarak balon satan adam fark etmiş. Zavallı adam çok korkmuş. Korkudan koşmaya başlamış. Sihirbaz peşinden koşup elindeki balonları almış. Artık, havada görünen şapka ve balonlar varmış. İnsanlar şaşırmışlar ve korkmuşlar. "Cin! Cin!" diye bağırarak oradan oraya koşuşmuşlar. Sihirbaz gezerken bir tatlıcı görmüş. Tatlıları da pek beğenmiş. Dükkâna girip istediği tatlıdan açgözlü bir şekilde yemeye başlamış. O sırada tatlıcının aklı başından gitmiş, adamcağız bağırmaya başlamış. Tatlıcı dükkândan kaçmış ve başka insanlarla beraber doğruca polise gitmişler. Polise her şeyi anlatmışlar. Polis, bu şapkanın altında bir sihirbazın olduğunu söylemiş. "Gidin korkmadan onu tutmaya çalışın!" demiş. O sırada sihirbaz onları duymuş. Korkup koşmaya başlamış. Ne yapacağını bilememiş. Bir yere saklanıp düşünmeye başlamış. Düşünürken önünden bir keçi geçmiş. Hemen kimse onu görmeden şapkayı çıkarıp keçinin kafasına takmış. Sihirbaz keçiye "Git önünde kim varsa kafanla vur!" diyerek yola bırakmış. Keçi köyde gezmeye devam ederken insanlar keçiyi görünce onu sihirbaz zannedip yanına koşmuşlar. Keçi bu durumdan korkmuş. Bu yüzden ona yaklaşanlara boynuzuyla sertçe vurmuş. İnsanlar bu şapkanın altında sihirbazın olmadığını fark etmişler. İnsanlar acıdan bağırmaya ve ağlamaya başlamışlar. Polis onların seslerini duyunca koşarak gelmiş. Anlatılanları işitince çok şaşırmış. Bu olayı çözmek üzere etrafta dolanıp her yeri incelemeye başlamış. Yere bakınca keçinin ayak izlerini görmüş. İzleri takip edip şapkanın altındakinin sihirbaz değil keçi olduğunu anlamış. İnsanlara dönüp şapka ile gezenin cin olmadığını göstermiş. Polis "Gidin şu keçiyi durdurun!" diye söylemiş. İnsanlar keçinin ayak izlerini gördükten sonra korkuları dinmiş ve polisin dediğini yapmak için toplanıp şapkayı aramışlar. Şapkayı görünce hızlıca onu her taraftan kuşatıp üstüne atlamışlar. Şapka yere düşünce keçi gözükmüş. İnsanlar gülüşmüşler ve şapkayı alıp hızlıca polisin yanına gitmişler. Polis şapkayı alıp "Bu belalı şapkayı kim yapmış?" diye söylenmiş. Polis makası alıp şapkayı keserek küçük kumaş parçalarına dönüştürmüş. O sırada hayırsız sihirbaz uzaktan polise ve insanlara bakıyormuş. Sihirbazın içi çok acımış fakat sesini çıkaramamış. Sadece olup bitene uzaktan hüzünle bakmış…

قبعة الساحر

كان يا ما كان في قديم الزمان. كان هناك ساحر يعيش في إحدى القرى البعيدة. كان ذلك الساحر يحب أن يسحر الناس ويخدعهم. لم يكن يعرف أي أحد في القرية أنه ساحر. في يوم من الأيام قرر هذا الساحر أن يصنع قبعة سحرية. لقد حاول صنعها ليلا ونهارا، وبعد تلك المحاولات تمكن من صنع قبعة بشكل مخروطي ملونة بالأحمر والأصفر والأخضر. كانت قبعة تلفت الأنظار. بعد الانتهاء من صنعها لبسها وذهب لينظر في المرآة. عندما رأى جسده مختفيا ورأى القبعة لوحدها في الهواء من الخوف لم يستطيع النظر أكثر. بعد ذلك ترك الساحر القبعة لبضعة أيام في الجرار. لقد كان مسرورا لأنه صنع قبعة لا مثيل لها لكنه كان خائفاً منها أيضاً. مع مرور الوقت استطاع أن يهزم خوفه لذلك ارتدى القبعة وخرج بها. أراد ذلك الساحر أن يخوف الناس ويسرق منهم. بائع البالونات كان أول من رأى القبعة في الطريق. لقد خاف بائع البالونات المسكين كثيرا. من شدة خوفه بدأ بالركض، تبعه الساحر وأخذ البالونات من يده. كل ما يُرى في الطريق هو قبعة وبالونات معلقة في الهواء. تعجب الناس وخافوا من المنظر. صاحوا «هذا جن! جن!» وركضوا بسرعة. عندما كان يتجول الساحر رأى بائع حلوى، أعجبته الحلويات كثيرا فدخل محل الحلوى وبدأ يأكل بشراهة. عندما رأى بائع الحلوى ذلك المنظر تعجب وبدأ بالصراخ من الخوف. هرب البائع وتوجه نحو أهالي القرية ليذهبوا معاً إلى الشرطة. أخبروا الشرطي بكل شيء فقال لهم بأن تحت هذه القبعة ساحر متخفي، وقال لهم أيضاً «اذهبوا وامسكوه بدون خوف». سمعهم الساحر وهم يتكلمون مع الشرطي فخاف وبدأ بالركض. لكنه لم يكن يعرف ماذا سيفعل، فذهب واختبأ في مكان حتى يفكر جيداً. بينما هو جالس يفكر رأى معزة في الطريق فخلع القبعة فوراً وألبسها إياها وقال «اذهبي وانطحي برأسك كل من يحاول أن يقترب منك». في حين كانت المعزة تمشي في القرية رآها الناس وظنوا أنها الساحر فركضوا نحوها بسرعة إلا أنها خافت منهم وبدأت تنطحهم بقرنيها. عرف الناس وقتها أن تحت هذه القبعة ليس بساحر، كانوا يصيحون ويبكون من الألم فلما سمع الشرطي الصياح جاء يجري ليعرف ماذا حدث فاستمع إليهم وتعجب. تجول الشرطي في الانحاء ليحاول أن يفهم ما هو الذي يحصل تحت تلك القبعة فرأى آثار المعزة في الطريق فتتبعها وعرف أن من كان يرتدي تلك القبعة هي المعزة وليس الساحر. ذهب الشرطي وأخبر

الجميع بأن تلك القبعة ليست جن وقال لهم «اذهبوا وأوقفوا تلك المعزة». عندما رأى الناس آثار المعزة في الطريق سكن خوفهم وبدأوا البحث عن القبعة مجدداً ولمّا رأوها حاصروها من كل الجهات وقبضوا عليها فوراً. سقطت القبعة على الأرض وظهرت المعزة فبدأوا بالضحك وأخذوا القبعة إلى الشرطي بسرعة. أخذ الشرطي القبعة وقال من صنع هذه القبعة الشريرة؟». قص الشرطي القبعة وحولها إلى قطع قماش صغيرة. كان الساحر في ذلك الوقت ينظر إليهم بكل حسرة وألم على قبعته لكنه لم يستطع فعل أي شيء إلا أن ينظر إليهم من بعيد...

Tamari Guchmazashvili

Dünyadaki farklı kültürleri masal ile hikâyeler üzerinden daha yakından tanıma fırsatı sağlayan bu çalışma benim için çok faydalı oldu. Kendi ülkemin kültürünü bir halk masalı ile tanıtmaya çalıştım, bir dilden diğer dile çeviri yaparken metnin aslını zedelememek konusunda büyük tecrübe kazandım. Okurlarımıza keyifli okumalar dilerim.

Gürcistan'dan Bir Masal

PİRE İLE KARINCA MASALI

რწყილი და ჭიანჭველა

Ülke:	Gürcistan
Dil:	Gürcüce
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. archive.gov.ge/ge/kartuli-zghaprebi. (2014, 6 10).

PİRE İLE KARINCA MASALI

Bir varmış bir yokmuş. Bir pire ile karınca arkadaş olup yola koyulmuşlar. Yolculuk neşe ve maceralarla dolu imiş; yüksek dağlardan, tarlalardan geçtikten sonra sonunda bir çaya ulaşmışlar. Pire karıncaya,+ "Ben bunu atlayabilirim ama sen ne yaparsın?" diye sormuş. "Ben de atlayabilirim!" diye cevap vermiş karınca.

Pire hoplayıp çaydan atlamış. Karınca da hoplamış ama çayın tam ortasına düşmüş. Su karıncayı alıp götürmüş. Çıkış yolu olmadığını gören karınca, pireye yalvarmış:

— Kardeşim benim, lütfen bana yardım et, kurtar beni!

Pirenin yardım etme gücü ve imkânı olmadığı için hoplaya zıplaya domuza gidip yalvarmış:

— Domuz, lütfen bana kılını verir misin? Kılınla bir halat yapıp suya atarak karınca kardeşimi sudan çıkarabilirim.

Domuz dikkatlice dinleyip pireye demiş ki:

— Hani, sen bana meşe palamudunu getirmemişsin ki?

Pire yine hoplaya zıplaya gidip meşeye yalvarmış:

— Meşe, lütfen bana palamudunu verir misin? Senin palamudunu domuza götürürüm, domuz bana kılını verir, kıldan bir halat yapıp suya atarak karınca kardeşimi boğulmaktan kurtarırım.

Meşe pireyi dinlemiş, geniş dallarını sarsarak pireye:

— Hani, sen beni kargadan kurtarmadın ki?

Pire yine hoplaya zıplaya kargaya gidip yalvarmış:

— Karga, lütfen meşenin yakasını rahat bırakabilir misin? Meşe bana palamudunu verir, meşe palamudunu domuza götürürüm. Domuz bana kılını verir, kıldan bir halat yapıp suya atarak karınca kardeşimi kurtarırım, demiş.

Karga onu dinleyip pireye:

— Hani, sen bana bir civciv getirmemişsin ki?

Pire bu kadar hoplamaktan yorulmuş fakat elden başka ne gelir? Arkadaşı ölmek üzereymiş ve onu bu durumdayken bırakıp gidemezmiş. Pire yine hoplaya zıplaya tavuğa gidip yalvarmış:

— Tavuk, lütfen bana bir civciv verir misin? Civcivini kargaya götürürüm, karga meşeyi rahat bırakır ve meşe de bana palamudunu verir. Meşe palamudunu domuza götürürüm, domuz da bana kılını verir. Kıldan bir halat yapıp suya atarak karınca kardeşimi kurtarırım.

Tavuk gıdaklayıp göğsünü kabartmış ve pireye:

— Hani, sen bana darı getirmemişsin ki?

Pire çok üzülmüş ama başka çaresi de yokmuş. Yine hoplaya zıplaya ambara gidip yalvarmış:

— Ambar, lütfen bana darı verir misin? Darıyı tavuğa götürürüm, tavuk bana civcivini verir. Civcivi kargaya götürürüm, karga meşeyi rahat bırakır ve meşe bana palamudunu verir. Meşe palamudunu domuza götürürüm, domuz da bana kılını verir. Kıldan bir halat yapıp suya atarak karınca kardeşimi kurtarırım.

Ambar ağzını iyice açmış ve pireye:

— Hani, sen beni fareden kurtarmadın ki? demiş.

Pire fazla düşünmeden aynı anda hoplaya zıplaya fareye gidip yalvarmış:

— Fare, lütfen ambarı rahat bırakır mısın? Ambar bana darıyı verir, darıyı tavuğa götürürüm, tavuk da bana civcivini verir. Civcivi kargaya götürürüm, karga meşeyi rahat bırakır ve meşe bana palamudunu verir. Meşe palamudunu domuza götürürüm, domuz da bana kılını verir. Kıldan bir halat yapıp suya atarak karınca kardeşimi kurtarırım.

Fare dudaklarını oynatıp çırpınarak pireye şöyle demiş:

— Hani, sen beni kedinin elinden kurtarmadın ki?

Pire hoplaya zıplaya kediye gidip yalvarıp yakarmış:

— Kedi, lütfen farenin yakasından düşer misin? Fare ambarı terk eder sonra ambar bana darıyı verir ben de darıyı tavuğa götürürüm. Tavuk bana civcivini verir, civcivi kargaya götürürüm. Karga meşeyi rahat bırakır ve meşe bana palamudunu verir. Meşe palamudunu domuza götürürüm, domuz da bana kılını verir. Kıldan bir halat yapıp suya atarak karınca kardeşimi kurtarırım.

Kedi gözlerini kısıp bıyığının altından kıs kıs gülmüş ve miyavlayıp pireye:

— Hani, sen bana süt getirmemişsin ki? demiş.

Pire hızlıca hoplaya zıplaya ineğe gidip yalvarmış:

— İnek, lütfen bana sütünü verir misin? Sütünü kediye götürürüm, kedi fareyi rahat bırakır, fare de ambarı terk eder. Sonra ambar bana darıyı verir ben de darıyı tavuğa götürürüm. Tavuk bana civcivini verir, civcivi kargaya götürürüm. Karga meşeyi rahat bırakır ve meşe bana palamudunu verir. Meşe palamudunu domuza götürürüm, domuz da bana kılını verir. Kıldan bir halat yapıp suya atarak karınca kardeşimi kurtarırım.

İnek yavaş yavaş böğürerek kocaman gözlerini pireye dikmiş ve geviş getirerek:

— Hani, sen bana ot getirmemişsin ki? demiş.

Pire iyice yorgun düşmüş, artık dayanacak gücü kalmamış. Çok zıpladığı için dizleri tutmamaya başlamış ve kan ter içinde kalmış. Nefes alıp vermekte zorlanıyormuş fakat dostuna ihanet ederek onu ölüme terk edemezmiş. Pire otlağa otları toplamaya gitmiş. Bol bol ot biçmiş ve ineğin önüne koymuş. İnek yemyeşil otları zevkle yemeğe başlamış ve pireye sütünü vermiş.

Pire sütü kediye götürmüş; kedi, fareyi rahat bırakmış. Fare, ambarı terk etmiş; ambar, pireye darıyı

vermiş. Pire, darıyı tavuğa götürmüş ve tavuk ona civcivini vermiş. Pire hemen kargaya gidip civcivi vermiş karga da meşeyi rahat bırakmış. Meşe de pireye palamudunu vermiş; pire, meşe palamudunu domuza götürmüş. Domuz çok mutlu olmuş ve kıllarını kesip pireye vermiş. Pire kıllarından güzel bir halat yaparak suya atmış ve karıncayı ölümden kurtarmış. Zavallı karınca dostuna sarılıp ona teşekkür etmiş. Ataların söylediği özlü sözler aklına gelmiş ve pireye, "Gerçek dost, kara günde belli olur!" demiş.

Bela orada, mutluluk burada,

Kepek orada, un burada,

Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine.

Hem anlatana hem dinleyene,

Hepinize güzel bir uyku gelsin…

რწყილი და ჭიანჭველა

ერთხელ ერთი რწყილი და ჭიანჭველა დაძმობილდნენ და გაუდგნენ გზას ერთად. იარეს ბედნიერად, გადალახეს ბევრი მთა, ბევრი მინდორი და ბოლოს ერთ მოზრდილ რუს მიადგნენ. რწყილმა უთხრა ჭიანჭველას:

,,- მე გადავხტები და შენ რას იზამო?“
„- მეც გადმოვხტებიო, “– მიუგო ჭიანჭველამ.
რწყილმა ისკუპა და გადახტა. ისკუპა ჭიანჭველამაც და შუა წყალში კი მოადინა ტყაპანი. წაიღო წყალმა ჭიანჭველა, ხედავს, საშველი აღარ არის და რწყილს შეეხვეწა:
„- ძმობილო, მიშველე რამე, ნუ დამახრჩობო.“
რწყილს თვითონ შველა არაფრით შეეძლო, ამიტომ ახტა, დახტა, მივიდა ღორთან და შეეხვეწა:
„-ღორო, მომეც ჯაგარი,
დავგრეხ თოკსა-ბაწარსა,
ჩავუგდებ და ამოვიყვან
ჩემს ძმობილ ჭიანჭველასა.“
ღორმა ყურადღებით მოუსმინა და უთხრა:
„- შენ რომ ჩემთვის რკო არ მოგიტანიაო?“
რწყილი ისევ ახტა, დახტა, მივიდა მუხასთან და სთხოვა:
„- მუხავ, მომე რკო,
რკოს მივუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავგრეხ თოკსა-ბაწარსა,
ჩავუგდებ და ამოვიყვან
ჩემს ძმობილ ჭიანჭველასა.“
მუხამ მოუსმინა, მსხვილი ტოტები შეარხია და უთხრა:
„- შენ რომ ჩემთვის ყვავი არ მოგიშორებიაო?“

რწყილი კვლავ ახტა, დახტა, მივიდა ყვავთან და სთხოვა:
„- ყვავო, ეხსენ მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავგრეხ თოკსა-ბაწარსა,
ჩავუგდებ და ამოვიყვან
ჩემს ძმობილ ჭიანჭველასა.“
ყვავმა მოუსმინა და ყრანტალით უთხრა:
„- შენ რომ ჩემთვის წიწილა არ მოგიყვანიაო?“
რწყილი დაიღალა ამდენი ხტუნვით, მაგრამ რა ექნა, მეგობარი ეღუპებოდა
და თავს ვერ დაანებებდა. ისევ ახტა, დახტა, მივიდა კრუხთან და სთხოვა:
„- კრუხო, მომეც წიწილა,
წიწილს მივგვრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავგრეხ თოკსა-ბაწარსა,
ჩავუგდებ და ამოვიყვან
ჩემს ძმობილ ჭიანჭველასა.“
კრუხმა დაიკრუშკრუშა, გაიფხორა და უთხრა:
„- შენ რომ ჩემთვის ფეტვი არ მოგიტანიაო?“
შეწუხდა რწყილი, მაგრამ სხვა გზა არ ჰქონდა, ისევ ახტა, დახტა, მივიდა
ფეტვის ორმოსთან და სთხოვა:
„- ორმოვ, მომეც ფეტვი,
ფეტვს მივუტან კრუხსა,
კრუხი მომცემს წიწილსა,
წიწილს მივგვრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავგრეხ თოკსა-ბაწარსა,
ჩავუგდებ და ამოვიყვან
ჩემს ძმობილ ჭიანჭველასა.“
ორმომ პირი ფართოდ დააღო და უთხრა:
„- შენ რომ ჩემთვის თაგვი არ მოგიშორებიაო?“
რწყილს ბევრი აღარ უფიქრია, იმავ წამს ახტა, დახტა, მივიდა თაგვთან და

შეეხვეწა:
„- თაგვო, ეხსენ ორმოსა,
ორმო მომცემს ფეტვსა,
ფეტვს მივუტან კრუხსა,
კრუხი მომცემს წიწილსა,
წიწილს მივგვრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავგრეხ თოკსა-ბაწარსა,
ჩავუგდებ და ამოვიყვან
ჩემს ძმობილ ჭიანჭველასა.“
თაგვმა ტუჩები აიცმაცუნა, თვალები გადმოკარკლა და წრიპინით უთხრა:
„- შენ რომ ჩემთვის კატა არ მოგიშორებიაო?“
რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა კატასთან და სთხოვა:
„- კატავ, ეხსენ თაგვსა,
თაგვი დასთმობს ორმოსა,
ორმო მომცემს ფეტვსა,
ფეტვს მივუტან კრუხსა,
კრუხი მომცემს წიწილსა,
წიწილს მივგვრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავგრეხ თოკსა-ბაწარსა,
ჩავუგდებ და ამოვიყვან
ჩემს ძმობილ ჭიანჭველასა.“
კატამ თვალები მილულა, ულვაშებზე დარბაისლურად გადაისვა თათი და დაიკნავლა:
„- შენ რომ ჩემთვის რძე არ მოგიტანიაო?“
რწყილმა კვლავ მკვირცხლად ისკუპა, ახტა, დახტა, მივიდა ძროხასთან და სთხოვა:
„- ძროხავ, მომეც რძე,
რძეს მივუტან კატასა,
კატა დასთმობს თაგვსა,
თაგვი დასთმობს ორმოსა,
ორმო მომცემს ფეტვსა,

ფეტვს მივუტან კრუხსა,
კრუხი მომცემს წიწილსა,
წიწილს მივგვრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავგრეხ თოკსა-ბაწარსა,
ჩავუგდებ და ამოვიყვან
ჩემს ძმობილ ჭიანჭველასა.“

ძროხამ ნელა დაიზმუვლა, რწყილს დიდრონი თვალები მიაშტერა და ცოხნით უთხრა:

„- შენ რომ ჩემთვის ბალახი არ მოგიტანიაო?“

რწყილს მეტი აღარ შეეძლო, ამდენი ხტუნვით მუხლები ასტკივდა, თავ-პირზე ხვითქი გადასდიოდა და სუნთქვაც უჭირდა, მაგრამ მეგობარს მაინც არ უღალატა, გაგლიჯა ბლომად ბალახი და ძროხას წინ დაუყარა.

ძროხამ ხარბად მოლოშნა ლორთქო ბალახი და მისცა რძე. რწყილმა რძე კატას მიუტანა, კატა თაგვს ჩამოეხსნა, თაგვი – ორმოს, ორმომ ფეტვი მისცა, რწყილმა ფეტვი კრუხს მიუტანა და კრუხმაც ერთი წიწილა აჩუქა, რწყილი მაშინვე ყვავთან მიიჭრა და წიწილა მიუყვანა. ყვავმა დასთმო მუხა, მუხამ მისცა რკო და რკო ღორს მიუტანა. გახარებულმა ღორმა მთელი კისრის ჯაგარი დაიგლიჯა და რწყილს მისცა. რწყილმა იქვე დაგრიხა ბაწარი, ჩაუგდო ჭიანჭველას და გამოიყვანა. საწყალი ჭიანჭველა მეგობარს გადაეხვია, მადლობა გადაუხადა და წინაპრების ნათქვამი სიტყვები „ნამდვილი მეგობარი ჭირში შეიცნობაო“- მოაგონდა.

ჭირი იქა, ლხინი აქა,
ქატო იქა, ფქვილი აქა,

ელასა მელასა ჭიქა მეკიდა ყელასა,

მთქმელსა და გამგონებელსა

ძილი გაამოთ ყველასა!

Younous Younous Adoasoti

YTB'nin Çeviri Okulu gibi faaliyetlerde bulunması benim açımdan gurur vericidir, hele ki böylesi bir çalışmanın içinde yer almak beni çok mutlu etmiştir. Özellikle kendi dilime ve kendi toplumuma ait güzel bir hikâyeyi anlatma fırsatı buldum. Bunun gibi bir çalışma hem kendimiz için hem de metinlerimizi okuyacak olanlar için güzel bir deneyim olacaktır diye düşünüyorum. Fırsatlar kurumu YTB'ye canıgönülden teşekkür ederim.

Bir Dünya Masal

Demokratik Kongo'dan Bir Masal

MAĞARADAKİ KIZ HİKÂYESİ
MWANA YA NGOMBA

Ülke:	Kongo Demokratik Cumhuriyeti
Dil:	Swahili
Üniversite:	Hacıbayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Sosyoloji (Yüksek Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

MAĞARADAKİ KIZ HİKÂYESİ

Güzel şiirler yazabilmek için âşık olmak gerektiği gibi,

hayatı bilmek için de yaşamak gerekir...

Kongo'nun bir köyünde birbiriyle kavgalı iki aşiret varmış. Bu iki aşiret arasında ta atalarından kalma büyük bir kan davası sürüp gidermiş. Aşiretlerden biri diğer aşiretin dedelerinin ortak olduğu bir tarlayı habersizce ve izin almadan satmış. Bu durumdan haberdar olan toprak sahibi diğer aşiret duruma çok sinirlenmiş ve iki aşiret arasında kavga çıkmış. Bu kavgada aşiretlerden birinin dedesi bıçaklanmış ve nihayetinde ölmüş. İşte o günden itibaren iki aile arası kan davası başlamış. Toprak satan aile, bunun intikamını almak için karşı aileden bir erkek çocuğu esir almış ve ona köle muamelesinde bulunmuş. Bu çocuktan bir erkek çocuk olursa ailede kalacak, kız çocuk olursa ya öldürülecek ya da beşik kertmesi yapılacakmış. Bu iki ailede doğan tüm çocuklar atalarının işlediği günahlardan dolayı kötü bir kadere mahkûm olmuşlar. Çünkü toprak satan aile diğer aileden bir erkek çocuğu esir alınca diğer aile de aynı şeyi yapmaya başlamış.

Karşı aileye giden her erkek çocuk, hem kendisi hem de doğacak olan çocukları hep aynı kader içinde yaşarlarmış. Doğan her çocuğun başına gelecek olan belliymiş. Durum böyle olunca bazen kandaş evlilikler yapılırmış (endogami), çünkü hiç kimse bu aileden ne kız alır ne de karşı tarafa kız verirmiş. Yaşanan bu kan davasını ve evlilikleri kimse adli makamlara bildirmezmiş çünkü bu kan davası artık kutsal bir durum olarak kabullenilmiş. Evlilik sadece iki ailenin arasında yapılırmış, diğer aileye esir olarak giden erkekler diğer aileye beşik kertmesi evlilikle giden kızlarla evlendirilirmiş. Böylesi bir kaderi kabullenmek gerçekten zormuş ama zaman içinde iki aile için alışılmış bir durum hâline gelmiş.

Böyle geleneklere alışılması çok zor ancak yapacak bir şey olmayınca öyle yaşamak zorunda kalır insan... Hâl böyle iken uzun bir zaman sonra toprak satan aileden biri evlenmiş ve eşi hamile kalmış. Bu iki aile de doğumu yaklaşan kadını doğum yapıncaya kadar eve kapatmış. Hamile kadın doğurur doğurmaz, çocuğun cinsiyetini bile öğrenmeden, diğer çocukların kaderini yaşamasın diye onu bir kuyuya atma niyetindeymiş. Ama yeni doğmuş bir bebeği kuyuya atmanın ne kadar doğru olduğunu bilemezmiş. Bu kadın iki ailenin de güvendiği bir kadınmış, o yüzden diğerleri gibi doğuma az süre kala bir yere kapatılmamış. Bir gün mağaraya gittiği sırada doğum sancısı tutmuş ve orada doğum yapmış. Doğum yaptıktan sonra bebeğini güvenlik içerisinde bir kuyuya bırakmış ve perişan bir hâlde dönerken mahalledeki gençler onu taşıyıp eve götürmüşler. Yol boyunca ağlaya ağlaya yürümüş, her tarafı kan içerisindeymiş. Eve vardığında yorgun argın uyuyakalmış, uyanır uyanmaz tekrar ağlamaya başlayarak başından geçen durumu, "Mağaraya gittiğimde doğum sancısı tuttu ve orada doğum yapmak zorunda kaldım. Fakat orada yanımda beni koruyacak kimse olmadığı için bebeğimi

kurt parçalayıp yemiş." diye anlatmış ve tekrar ağlamaya başlamış. Bir taraftan da "Çocuğumu kurtaramadım, cinsiyetini bile öğrenemeden yavrum elimden gitti." diye feryat ediyormuş.

Onun durumunu anlamak çok zormuş. Her iki aile de bu durum karşısında ne yapacağını bilememiş ama bu kadın iki aşiretin güvenilir bir sözcüsü olduğu için başta durumu ne kadar kabullenmeseler de sonunda zaman geçtikçe oluruna bırakmışlar. Bu arada o kuyuya atılan bebek, bir deli tarafından bulunmuş. Çünkü o deli, mağara civarında yaşıyormuş. Kadın iyileşmeye başlayınca o mağara tarafına gitmiş ve kuyuya baktığında içerisinde kimseyi görememiş. Ve hüngür hüngür ağlamaya başlamış. Sabahtan akşama kadar kuyunun başında beklemiş. Sonra sırtında bir bebekle gelen birini görmüş ve o bebeğin kendi çocuğu olduğunu fark etmiş. Ama onu alma imkânı yokmuş, çünkü ona bakması ve büyütmesi mümkün değilmiş. Ondan sonra kadın her gün, deliye yemek, kıyafet ve bebek eşyaları götürmeye başlamış. Ama bildiğiniz gibi deli, kimseye güvenmezmiş. O yüzden kadının çocuğa yaklaşmasını istemiyormuş. Ona rağmen kadın destekte bulunmaya ve yardımlar götürmeye devam etmiş.

Kadın bebeğinin yanına gitmesine rağmen cinsiyetini öğrenememiş ve ona hâlâ bir isim verememiş. Ama deliyi çocukla gören halk, belediyeye durumu bildirmiş. Belediye çocuğu almak istemiş ama deli, belediye görevlilerinin çocuğu kendisinden almasına izin vermemiş. Öylelikle çocuk iki yaşına gelmiş. Çocuğun annesi, belediyenin çocuğunu almak istediğini öğrenince deliye getirdiği yemeğe uyku ilacı katmış ve onu uyutmuş. Deli uyuyunca annesi çocuğu almış ve doğum yaptığı mağaraya götürmüş. Annesi çocuğu için her gün gelir, ona oyuncak, giyecek ve yemek verirmiş. Ama yine de çocuğunun cinsiyetine bakmak aklına gelmemiş ve ona bir isim vermemiş. Çocuk mağarada günbegün büyümüş, zaman gelip geçmiş fakat kadın çocuğunu orada bıraktığı için kederleniyormuş. Kadın bir müddet sonra çocuğunun cinsiyetini öğrenmiş. Bir kızmış bu çocuk. Kadın ne kadar çocuğunun yanına gelip gitse de onun yüzüne bakmaya cesaret edemezmiş. Hep uzaktan severmiş.

Mağarada yaşayan bu kız çocuğu yıllar geçmiş ve büyümüş. Yedi yaşına gelen kız kendisi ile ilgilenen bu kadından yani bilmese de annesinden şüphelenmeye başlamış ve mağaradan kaçıp gitmeyi düşünmüş. Kızın mağarada olduğundan ve yaşadığından kimsenin haberi yokmuş. Bir sabah bu kız mağaradan çıkmaya yeltenmiş ve başarılı olmuş.

Ertesi gün annesi mağaraya gitmiş fakat oraya vardığında içerde kimsenin olmadığını fark etmiş. Şaşırıp kalmış ama kimseye de bir şey söyleyemiyormuş. Çünkü kimsenin kızının yaşadığından haberi yokmuş. Kadın kızını bulmak için her yere bakmış ama onu bulamamış. Üzgün bir şekilde evine geri dönmüş. Eve geldiğinde kimseyle paylaşamamış durumu. Ama sonunda bu yaşadığı olayı iki aile arasında sürüp giden kan davasının bitmesi için mahkemeye taşımış. Durumu olduğu gibi mahkemede anlatmış ve mahkeme de kadına hak vererek iki aile arasındaki kan davasının sonlandırılması hükmünü vermiş. Aile fertlerinin kan davasını devam ettirmeleri hâlinde cezalandırılacakları söylenmiş. Çocuğunu mağarada doğurup büyüten bu anne sayesinde iki aile arasındaki kan davası bitmiş ve barış ilan edilmiş.

Bu iki aile barıştıktan sonra bir araya gelmiş ve kadın başından geçen hadiseyi olduğu gibi herkese anlatmış. Ailedeki insanlar her ne kadar aldatıldıklarını düşünseler de yine de bu olayın böyle sonuçlanmasına sevinmiş, diğer taraftan kadının başından geçenlere de içten içe üzülmüşler. Daha sonra toplanıp mağaradaki kızı aramaya gitmişler. Her yere bakmalarına rağmen kızı bulamamışlar. Sonra bir kuyuda kızı, bir hayvan tarafından parçalanmış hâlde bulmuşlar. Annesi kızını parçalanmış elbiselerinden tanımış. Olayı duyan köy halkı karalar bağlamış ve iki gün yas tutulmuş. Her iki aile de geçmişte yaşadıkları kan davasından ve kötü olaylardan dolayı pişmanlık duymuş ve kendilerini bu hadiseden sorumlu tutmuşlar. Ama artık ne fayda çünkü olan olmuş, biten bitmiş; masum bir kız çocuğu karanlık kuyularda yırtıcı hayvanlara yem olmuş...

MWANA YA NGOMBA

Ndenge Maloba ya kitoko pona ko koma esengaka kozala na lolango, yango pe pona koyeba bomoyi pe esengaka ko pema yango...

Na Mboka moko boye ezalaki na bitoumba na kati ya libota mibale. Bitoumba oyo eleka na kati ya ba koko ya libota mibale, esala ete ba mabota mibale bakoma na boyokani te. Koko ya libota moko atekaki mabele ya libota mususu , ayebisaki ata bango te. Libota moko kombo na yango Bantou, mususu kombo na yango libota kuba. Libota kuba nde etekaki mabele ya libota na kombo ya Bantou. Yango bitoumba ya mabota mibale oyo esalama banda bomoyi na bango mibale. Na kanda wana libota Bantou abomaki koko ya libota mususu wana na kombo ya Kuba. Yango nde esalaka ete libota kuba akanga mwana mobali moko ya Libota Bantou.

Mabota mibale bakomi na bitoumba bomoyi na bango mobimba, libota Kouba bakangakaki Mwana mobali moko ya Libota ya Bantou, pona ndenge ba bomi koko na bango. Nasima yako kanga Mwana Mobali moko ya libota mosousou wana, bakomisi ye lokola Mowoumbou na bango. Bana nionso oyo ye ako bota soki aza mobali akozala mowoumbou bomoyi naye mobima, Soki azali Mwana Mwasi bako balisa ye na mwana na bango to akokoufa. Lisolo oyo eza lisolo Ya bitoumba ya Libota ya Bantou na Kouba, bitoumba oyo elekaki na makambou ya ba koko na bango. Bitoumba oyo ememi ba liwa, ko kabwana pe makambou ebele ya minene bomoyi na bango mobimba. Bitoumba oyo ewumelaki tangou mulayi tiii,Mwana moko na kombo ya Natali abotama. Natali Mama naye tangou abotaki ye,akendaka kobomba ye na komba moko boye, pe batou ndenge bayebaki azalaki na zemi, akosaki mboka mobimba zemi naye esompanaki, po soki ayebisaki bango solo, libota ya kouba balingaki ba boma ye. Natali aza Mwana oyo akoli na Ngomba tangou moulayi. Natali Mama naye aya atika ye na ngomba pe ayaka kotala mikolo nionso , akosaka libota ake zamba, nzoka akenda ka naye kotala Natali.

Yuliana Gabriela Baquero Buitrago

Yabancı dil öğrenmek kolay bir iş değil ancak ana dilinden farklı bir dilde de tercümanlık yapmak zor olmasına karşın keyifli bir iş benim için. Kendi kültürümün hikâyelerini Türkçeye aktarırken kursta bulunduğum sürece başka kültürleri de tanıma fırsatı buluyorum. YTB'nin bize sunduğu tecrübe ve fırsatları çok değerli buluyorum. Ayrıca kendi kültürümden hikâyeleri anlatmak için araştırma yaparken kendi kültürüme dair bilmediğim, benim için yeni olan hikâyelerle de karşılaştım. YTB'ye teşekkür ediyorum, benim hayatıma kattığı değerli şeyler için ve hayat yolunda arkadaşım olduğu, olmaya devam ettiği için...

Kolombiya'dan Bir Masal

TİMSAH ADAM
EL HOMBRE CAIMAN

Ülke:	Kolombiya
Dil:	İspanyolca
Üniversite:	Ankara Üniversitesi
Bölüm:	Gazetecilik
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayımlanmıştır. "Timsah Adamının Hikâyesi" Juan Betancourt tarafından "Bir zamanlar... Bir hikâye, bir mit ve bir masal" adlı bloğunda anlatılıyor. El cuento del Hombre Caimán es relatada por Juan Betancourt en su block llamado ''Había una vez...Un cuento, un mito y una leyenda''. Betancur, J. (2019, 10 7). Había una vez...Un cuento, un mito y una leyenda: buzzsprout.com/471847/1737835-la-leyenda-del-hombre-caiman adresinden alındı.

TİMSAH ADAM

Bir zamanlar Kolombiya'nın Karayip kıyısındaki El Magdalena bölgesinde yer alan El Plato kasabasında yaşayan bir balıkçı varmış. Bu neşeli ve konuşkan adam, eğlenmeyi severmiş ve katılmadığı festival yokmuş. Adam çok alkol tüketen bir insanmış ve kadınlara da düşkünmüş. Tabak kasabasındaki kadınları baştan çıkarır nehirde yıkanan kadınları da dikizlemek için Magdalena Nehri'ndeki yosunların arasına saklanırmış.

Bir gün Guajira'dan gelen bir arkadaşı, ona kabilesinde birisinin insanı herhangi bir hayvana dönüştürebilen bir büyücü olduğunu söylemiş. Yıkanan kadınları dikizleme arzusuna kendini çok kaptıran adam, timsaha dönüşürse onların birkaç metre kadar yakınana yaklaşıp onları rahatlıkla görebileceği hayaliyle, büyücüye danışmak için Guajira'ya gitmiş.

Büyücü Piache, ona iki cam şişe içinde iksirler uzatmış. Biri kırmızı ve diğeri beyazmış. Büyücü, adama timsah olmak istediğinde beyaz iksirle, insana dönmek istediğinde ise kırmızı iksirle yıkanması gerektiğini söylemiş. Ona eşlik eden arkadaşı ise bunu yaparken kendisine yardım etmeyi teklif etmiş.

Balıkçı, kadınların nehre gittiğini görünce arkadaşını çağırmış ve arkadaşı, balıkçının üzerine beyaz iksirden bir miktar dökmüş. O anda adam, timsaha dönüşmüş ve nehre giderek kadınları izlemiş.

Magdalena'da timsah görmeye alışkın olan kadınlar, onu görmezden gelmişler. Kadınlar giyinip nehirden uzaklaştığında, timsah şeklindeki balıkçı, kırmızı iksiri dökmesi için arkadaşını geri çağırmış.

Her şey balıkçının istediği gibi gidiyormuş, ta ki bir gün nehre giden kadınları görüp arkadaşını çağırmaya gittiğinde arkadaşı sarhoş oluncaya kadar.

Sarhoş olan arkadaş timsaha dönüşen adama yardım etmesi için onun sırrını başka bir dostuna söylemiş. Dostu da onun dediğini yapıp kırmızı iksiri balıkçıya dökmüş. Bu olaya ilk defa şahit olan adam karşısında timsaha dönüşen adamı görünce korkup elindeki hem kırmızı hem de beyaz iksir olan şişeleri yanlışlıkla adamın üzerine biranda dökmüş ve timsah adam, yarı insan yarı timsah olan garip bir yaratığa dönüşmüş.

Bu dönüşümü fark etmeyen balıkçı, kadınların yıkandığı nehre gitmiş ve yaklaşan timsahın başının bir insan kafası vücudunun ise timsah olduğunu gören kadınlar bu gördüklerini tüm kasabaya anlatmak için nehirden aceleyle çıkıp gitmişler. Onların dilden dile anlattıkları bu olay, Plato kasabasındaki vücudu yarı timsah, yarı insan olan bir canavara dairmiş.

Kendi vücudunu fark eden ve nehrin sularındaki yansımasını gören balıkçı, arkadaşının kendisini normale döndürebilecek kırmızı sıvıyı kaybettiğini ve şimdilik bir timsahın vücuduna ve bir adamın kafasına sahip olmaya mahkûm edildiğini hatırlamış.

Magdalena'nın Plato kasabasında haberler hızla yayılmış ve bu timsah adamın başına yüklü miktarda ödül konmuş. Böyle bir ödül avcı ve balıkçıları cezbetmiş.

Timsah adamın, balıkçıların nasıl ulaşacaklarını bilmedikleri nehir bataklıklarından başka saklanacak yeri yokmuş.

Tüm bu olup bitenden haberdar olan arkadaşı, oğlunun nasıl timsah olduğunu ve neden eve dönmediğini anlatmak için balıkçının annesine gitmiş.

Timsah adamın annesi, büyücüyü bulup daha fazla kırmızı iksir hazırlatmak ve böylece oğlunu kurtarmak ümidiyle Guajira'ya gitmiş. Ancak oraya vardığında büyücünün birkaç gün önce öldüğünü ve o iksiri yapmayı bilen başka birisinin olmadığını öğrenmiş. Bunun üzerine yaşlı kadın üzgün bir şekilde kasabaya geri dönmüş ve birkaç gün içinde kederinden ölmüş.

Timsah adam, annesinin öldüğünü öğrendikten sonra kasabayı terk etmeye karar vermiş ve sığınabileceği tek yer olan Magdalena Nehri kıyısına gitmiş.

EL HOMBRE CAIMAN

Había una vez un pescador que vivía en el pueblo de El Plato, en el departamento de Magdalena en la costa caribe colombiana. Al hombre alegre y dicharachero le gustaba la parranda y no había verbena en la que él no participara. El hombre además de bebedor era un mujeriego empedernido. No contento con seducir a las mujeres de El Plato se escondía entre los caños de los manglares anexos al río magdalena para observar a las mujeres cuando se bañaban en el río.

Un día un amigo que venía de La Guajira le contó que en su tribu había un brujo que decían era capaz de convertir un hombre en cualquier animal. El hombre que mantenía el deseo de observar a las mujeres bañándose imaginó que si lo convertían en un caimán podría acercarse por el agua a escasos metros de ellas y observarlas. Y arrebatado por esta idea se fue para La Guajira a consultar al brujo.

El brujo Piache le entregó dos frascos de vidrio. Uno rojo y uno blanco. Le explicó a este pescador que cuando quisiera convertirse en caimán debía ser bañado con el frasco blanco y cuando quisiera volver a la forma humana debía ser bañado con el contenido del frasco rojo. Su amigo que lo había acompañado le ofreció ayudarle con esto.

Así cuando el pescador veía que las mujeres se dirigían al río, él llamaba a su amigo y este presurosamente le vertía parte del contenido del frasco con el líquido blanco y el hombre se convertía en un caimán que podía nadar por el río hasta el lugar donde se bañaban las mujeres del pueblo.

Las mujeres, acostumbradas a ver caimanes en El Magdalena, simplemente ignoraban su presencia y cuando ya se habían vestido y retirado el pescador convertido en caimán volvía donde su amigo para que lo rociara con el líquido de color rojo.

Todo iba tal como el pescador quería hasta un día que, tras ver a las mujeres dirigiéndose al río, fue en búsqueda de su amigo pero este se encontraba totalmente borracho.. Desesperado le contó el truco a otro amigo que no estaba borracho y entregándole los dos frascos lo convenció de que lo rociara con el líquido blanco. El amigo lo hizo, pero siendo la primera vez que esto hacía, se asustó cuando vio cómo el pescador se convertía en un caimán feroz y asustado dejó caer el frasco con el líquido rojo, con tan mala fortuna que todo el líquido

se desperdigó por el suelo excepto algunas gotas que cayeron en la cabeza del caimán reconvirtiendo la cabeza y cuello del caimán en la cabeza y cuello del pescador.

El pescador que no se percató de esta transformación se dirigió al remanso donde se bañaban las mujeres y estas pudieron ver como aquel caimán que se acercaba tenía la cabeza de un hombre y salieron corriendo a contar en todo el pueblo lo que habían visto. Corrió el cuento que en El Plato había un monstruo mitad caimán y mitad hombre.

El hombre sabiéndose descubierto y viendo su reflejo en las aguas del rio, recordó que el amigo había dejado perder el líquido rojo que lo podría devolver a la normalidad y que por ahora estaba condenado a tener cuerpo de caimán y cabeza de hombre.

En El Plato, Magdalena, la noticia corrió como pólvora y corrió el rumor que se daba una alta suma de dinero a quien trajera el cuerpo y la cabeza del monstruo que estaba aterrorizando a las mujeres del pueblo. Los cazadores y pescadores de la zona salieron a la búsqueda de tal fenómeno.

Al hombre caimán no le quedó de otra que esconderse entre los pantanos del río, donde los pescadores no sabían llegar.

La madre del hombre caimán viajó hasta La Guajira a buscar el brujo para que le preparara mas pócima roja y así recuperar a su hijo, pero al enterarse que el brujo había muerto días antes y con él se habia llevado la receta de la poción roja y blanca, la madre volvió a el pueblo con el corazón partido y días despues murió.

Cuando el hombre caimán se enteró de que su madre había muerto decidió abandonar el pueblo y se dirigió al río Magdalena ya que era el único lugar que le ofrecía protección.

Zahraa Ghazi Alhilmee

Çeviriyi sevmeme rağmen benim için her zaman zor olmuştur. Türkçe öğrendikten sonra diğer insanlarla kolaylıkla iletişim kurdum. Bu çalışmanın kendimi geliştirmeme çok katkısı oldu: Farklı ülkelerden gelen arkadaşları tanıdım, onlarla iletişim kurarak iletişim becerimi zenginleştirdim ve Türkçe iletişim yeteneğimi güçlendirdim. Ayrıca, bu program üniversite müfredatından farklı çeşitli hikâyeler okumama vesile oldu. Bu da yeni bilgiler edinmemi sağladı. Bu güzel etkinliğin bir parçası olduğum için mutluyum. YTB Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu'na bize böyle bir fırsat sunduğu için teşekkür ederim.

Irak'tan Bir Masal

AYAKKABICI MÜNECCİM
الإسكافي المنجم

Ülke:	Irak
Dil:	Arapça
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. https://www.qssas.com/story/12716 تم أخذ الحكاية من الموقع Hikâyenin özgün metni https://www.qssas.com/story/12716 siteden alınmıştır. Rawda, R. (2017, 11 8). qssas.com/story/12716. adresinden alındı.

AYAKKABICI MÜNECCİM

Bağdat'ın eski mahallelerinden birinde Asfour adında fakir bir ayakkabıcı yaşıyormuş ve ona her gün yoksulluğunu, çaresizliğini hatırlatan Jarada adında bir karısı varmış. Jarada bir gün pazarda dolaşırken lüks bir elbise giyinmiş, parmaklarını elmas yüzüklerle, boynunu inci kolyelerle, kulaklarını sarkık altın küpelerle süslemiş ve çevresini bir grup güzel hizmetçinin sardığı güzel bir kadını dolaşırken görmüş. Bu kadının kim olduğunu sorduğunda, ona müneccimbaşının karısı olduğunu söylemişler. Demiş ki "Müneccim ne iş yapar?", demişler ki "Gökyüzündeki yıldızlara bakarak gelecekte ne olacağını tahmin eder, insanların düşüncelerini okur ve eksiklerin nerede olduğunu bilir".

Kendi kendine, kocasının neden bir müneccim olamayacağını ve hayatının geri kalanında zengin bir kadın gibi yaşayamayacağını düşünmüş. Eve dönüp kocası Asfour ile konuşmuş ancak Asfour onun teklifini, yıldızlar hakkında hiçbir şeyi bilmediği için reddetmiş. Kısa bir süre sonra, karısının ısrarından dolayı, şehirde bir müneccim olarak işe başlamış. Tam da o sırada kralın karısı ilk çocuğu için kıyafet alırken pazarda bulunuyormuş. Kralın karısı hizmetçiden müneccime çocuğunun kız mı erkek mı olacağını sormasını istemiş ve müneccim Asfour bir kız bir erkek çocuk doğuracağını söylemiş.

Bir müddet süre sonra kralın karısı bir kız bir de oğlan doğurmuş, müneccimi de başarısı dolayısıyla saraya davet etmek istemiş, hizmetkârlarla ona haber salmış. Müneccim Asfour ise kralın karısına yalan söylediği için korkarak eve dönmüş. Başına ne gelebileceğini düşünerek üzülmüş. Ertesi sabah, saray hizmetkârları müneccimin evine gelmişler ve müneccim, onların geldiğini duyduğunda karısına şöyle demiş: "Yaptıklarının sonucuna bak, git ve onlara deli olduğumu ve ne diyeceğimi bilmediğimi söyle." Karısı kapıyı açar açmaz ona şöyle demişler: "Kralın karısı müneccimi istiyor." Asfour'un karısı üzgün bir şekilde şöyle cevap vermiş: "Deli bir adam, onu affedin." Ne dediğini anlamayan başhizmetçi, "Kraliçemiz bin dinar ve pahalı giysiler gönderdi ve müneccim hemen bizimle saraya gelmeli." demiş. Jarada, kocasını evde aramaya koyulup "Zenginlik ayağımıza geldi, Asfour!" diye bağırmış. Müneccim Asfour hizmetçilerle birlikte saraya gitmiş. O günden sonra Asfour, şehrin en ünlü müneccimi olmuş.

Ancak Asfour, yalanlar ve hileler üzerine kurulu olduğu için yeni hayatını ve saraydaki işini beğenmemiş. Evine dönmüş ve krala hizmet etmeyi bırakmış. Kral onu sorduğunda müneccimin öldüğü söylenmiş.

Ertesi gün, kral kılık değiştirerek müneccimin evine gitmiş. Karşısında kralı görünce müneccim, şaşırarak içeri kaçmış. Karısı üzgün bir hâlde kapıya gelmiş. Kral, Asfour'un karısına "Eğer gerçekten Asfour öldüyse peki kapıyı açan kimdi o zaman?" demiş. Kısa süre sonra, "Cevap verin, kapıyı açan

Asfour değil miydi?" diye tekrar sormuş. Asfour'un karısı korkarak evin arka odasına koştuğunda kral kahkaha atarak "Korkmayın!" demiş. Sonra müneccim, kralın sesini duymuş ve içi rahatlamış, ona gerçeği söylemiş: "Astroloji yalan ve hiledir kralım; ben, yıldızlar hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Söylediklerimin bazısı tesadüf bazısı hileydi ama artık yalan söylemek istemediğim için bu işe devam etmek istemiyorum." demiş. Kral ona "Doğruyu söylediğin için bir ödül hak ettin." demiş.

O günden sonra Asfour, müneccimliği bırakmış, sarayda krala hikâyeler ve fıkralar anlatan musahip olmuş.

الإسكافي المنجم

كان هناك صانع أحذية فقير اسمه عصفور يعيش في مدينة بغداد القديمة وكانت له زوجة اسمها جرادة تذكره بفقره ويأسه كل يوم. ذات يوم، أثناء تجولها في السوق، رأت جرادة امرأة ترتدي ثوبًا فاخرًا ، وأصابعها مزينة بحلقات من الألماس، وحلي حول رقبتها، وأقراط ذهبية متدلية، ومجموعة من الخادمات الجميلات يتجولن حولها. عندما سألت عن هذه المرأة، قالوا لها إنها زوجة كبير المنجمين للملك. قالت: وماذا يفعل المنجم؟ قالوا: ينظر إلى النجوم في السماء، يتنبأ بما سيحدث، يقرأ أفكار الناس ويعرف النواقص.

فكرت في نفسها لماذا زوجها لا يصبح منجما وتتغير حياتها لتكون مثل المراة الغنية؟

عادت الى المنزل وتحدثت الى زوجها عصفور لكنه رفض لانه لا يعلم شيء عن النجوم. بسبب غضبها، بعد مدة قصيرة وافق وخرج من المنزل لبدأ عمله الجديد كمنجم في المدينة.

في ذات الوقت، صادف ان تكون زوجة الملك في السوق خلال شراءها ملابس لطفلها الاول الذي تتوقع مولده خلال ايّام. طلبت من الجارية ان تسأل المنجم عن طفلها هل سيكون ذكر ام أنثى؟ أتاها الجواب انها ستلد ولد وبنت. بعد فترة قصيرة، طلبت زوجة الملك من الخدم ان يأتوا بالمنجم الى القصر بسبب عمله.

اما عصفور المنجم، ذهب الى بيت خائفا بسبب كذبه على زوجة الملك. اصبح حزينا يفكر فيما يمكن ان يحدث له.

في صباح اليوم التالي، اقبل خدم القصر الى بيت المنجم عصفور، عندما سمعهم امتلأ قلبه بالرعب وقال لأمرأته: انظري الى نتيجة أفعالك ولا تعلمين العواقب. اذهبي اليهم وقولي لهم اني رجل مجنون ولا اعلم ماذا اقول. ثم اسرع واختبأ داخل البيت. فتحت زوجته الباب، قالوا لها: زوجة الملك تطلب المنجم عصفور. إجابتهم متظاهرة بالحزن: هو رجل مجنون سامحوه. فقال رئيس الخدم وهو لا يفهم ما تقول: زوجة الملك أرسلت الف دينار وملابس باهضة دعيه يخرج ليذهب معنا. انطلقت جرادة تبحث عن زوجها في المنزل وهي تصرخ: الثروة وصلت إلينا يا عصفور.

سرعان ما اخذه الخدم الى الحمام ثم البسوه ملابس باهضة جديدة، سار المنجم معهم الى القصر. في يوم وليلة اصبح عصفور اشهر منجم في المدينة. لكن عصفور لم يحب حياته وعمله في القصر بسبب كذبه وخداعه. عاد الى بيته وانقطع عن زيارة الملك، فأرسل يسأله عنه فقالوا لقد مات.

في اليوم التالي ذهب الملك متنكرا الى بيت عصفور، ففتح الباب وهو لا يتوقع ان يكون هناك من عرف بيته، وإذ به يتفاجئ بمن يقول له أين هي زوجة عصفور؟جاءت زوجته متظاهرة بالحزن لكنها فوجئت بالزائر يسأل: اذا كان عصفور قد مات فمن الذي فتح الباب؟ ثم ما لبث يسألها ثانية: اجيبي أليس عصفور هو الذي فتح الباب؟ ركضت زوجة عصفور الى الغرفة الخلفية من البيت خائفة، ارتفعت ضحكات الملك قائلا: لا تخافوا انا الملك.

عندئذ سمع عصفور صوت الملك وأطمئن قلبه ثم أتى اليه قائلا الحقيقة: التنجيم كله كذب وخداع، انا لا اعلم شيء عن النجوم، استمرت الصدفة احيانا والحيلة احيانا اخرى معي لكنني رفضت ان استمر في هذا العمل بسبب اني لا اريد ان اكذب بعد الان.

قال الملك: انت تستحق مكافأة على قولك للحقيقة. ومنذ ذلك اليوم اصبح عصفور مع الملك في القصر يحكي له القصص والنكات بعد ان توقف عن التنجيم.

İntizar Alizada

Bu projeye farklı ülkelerden katılan arkadaşlarım sayesinde bilmediğim kültürlerden haberdar oldum. Nitekim bunlarla kendi kültürümün benzer motiflerini karşılaştırma şansı buldum. Bu ve benzeri projelerin kültürel etkileşimde ne kadar faydalı olduğunu gözlemledim. Öte yandan çeviri okulu bana çok güzel arkadaşlar kazandırdı. Emeği geçen herkese teşekkür eder, böylesi verimli projelerin devamlı olmasını dilerim.

Azerbaycan'dan İki Masal

PERVANE EFSANESİ
PƏRVANƏ

Ülke:	Azerbaycan
Dil:	Azerbaycan Türkçesi
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretmenliği (Doktora)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. Anonim folklor örneği olan eserin Azerbaycan Türkçesi S.P. Pirsultanlı adlı yazarın Azerbaycan Türklerinin Halk Efsaneleri adlı kitabından alınmıştır. Azerbaycan Türkçesi: Anonim xalq ədəbiyyatı örnəyi olan metnin Azərbaycan dilindeki versiyası S.P.Pirsultanlının Azərbaycan Türklərinin Xalq Əfsanələri adlı kitabdan alınmışdır Pirsultanlı, S. P.-S. (2009). "Azerbaycan Türklerinin Halk Efsaneleri" - "Azərbaycan Türklərinin Xalq Əfsanələri". Bakü-Bakı: Sednik Paşa Pirsultanlı-Sədnik Paşa Pirsultanlı.

PERVANE EFSANESİ

Yıllar yıllar önce Peri adında bir kız yaşarmış. Zengin bir ailenin kızı olan Peri, güzeller güzeli bir genç kızmış. Bir genç, Peri'ye deliler gibi âşıkmış. Bu aşk o kadar büyük bir aşkmış ki genç adam, hayatının geri kalanını Perisiz yaşamayı aklının ucundan dahi geçiremiyormuş. Peri de oğlanı yürekten seviyormuş. Peri'yi düşünmekten gencin gözüne geceleri uyku girmezmiş. Bir gün oğlan, kıza görücü göndermeye karar vermiş. Görücü, kızın babasına gitmiş ve durumu ona anlatmış. Ama kızın babası bu evliliği kabul etmemiş. Çünkü yaşadıkları köyün ahalisinin durumu çok kötüymüş ve insanlar çok üzgünmüş. Uzun zaman önce Yanardağ adındaki bölgede yaşayan düşman kabileler bu köyün ateşini tamamen söndürmüşler. Artık ocakların hiçbirinde duman tütmüyormuş. Böylesi kötü bir durumda düğünü, aşkı kim düşünebilirmiş ki? Ama yine de gönül ferman dinlemezmiş…

Oğlan, sevdasından vazgeçmemiş. Bir gün görücüyü tekrar yollamış, görücü gittiğinde kızın babası, oğlanın Yanardağ'dan bir parça ateş getirmesi karşılığında kızını ona vereceğini söylemiş. Kızın babasının talebi çok zormuş. Çaresiz, çelimsiz genç, düşman kabilesinden nasıl ateş alabilirmiş ki? Bütün bu zorluklara rağmen genç âşık bir an bile tereddüt etmemiş. Eğer cesaret ederek bu isteği yerine getirebilirse hem insanların ateşini yakacağını hem de sevgilisine kavuşacağını düşünmüş.

Genç, hemen yola koyularak uzun bir mesafe katetmiş. Gizlene gizlene Yanardağ'a gelmiş. Ateşi alayım derken düşmanları onu görüp tanımışlar. Oğlanın çevresini kuşatıp onu sıkıştırmaya başlamışlar. Etrafı hızla sarılan genç, işin zora girdiğini ve buradan çıkışın neredeyse imkânsız olduğunu anlamış. Kurtulamayacağını anlayan genç kendini ateşe atmış. Alevler onun bütün vücudunu sarıp sarmalamış. Alevler içindeki genç koşmaya başlamış. Gencin bu davranışına çok şaşıran köy halkı geri çekilmiş ve ona yol vermişler. Genç, ateşler içinde köyüne doğru koşmuş ve sonunda köyüne varmış. Son nefesinde sevgilisinin önüne düşmüş ve onların ateşini yakmış.

Köyde yeniden bir ateş, bir umut belirmiş. Fakat bu ateş, gencin son nefesini de alıp götürmüş.

Peri, aşkı uğruna sevgilisinin yandığını görünce aklını yitirecek gibi olmuş, "Hayatımın geri kalanında sevgilimin ateşinde ısınacağım, hep ona yakın olacağım. Beni, onun ateşinde yanacağım bir canlıya dönüştürün." diye göklere yalvarmış. Gökler onun yalvarıp yakarışlarını duymuş ve onu bir pervaneye dönüştürmüş. Bu nedenle Peri, kendini ateşle yakarak yok etmenin her zaman bir onur olduğunu düşünmüş ve o zamandan beri sevgilisinin yani ateşin divanesiymiş, meftunuymuş. Peri-divane, Pervane...

PƏRVANƏ[1]

Pəri adlı bir qız olur. Bu qız həm varlı ailədən, həm də çox gözəl olur. Bu qızı bir oğlan sevir. Elə sevir ki, lap həyatı qədər. Qız da oğlanı ürəkdən sevir. Oğlan qızın dərdindən gecələr yata bilmir. Bir gün o qıza elçi göndərir, amma atası vermir. Çünki bütün elat qəm-kədər içindəydi. Xeyli əvvəl Yanardağ tərəfdən düşmən tayfalar bu elatın odunu-ocağını tamam söndürmüşdü. İndi bir ocaqdan da tüstü çıxmırdı. Belə bir halda toy kimin yadına düşərdi? Ancaq məhəbbət heç bir şeylə hesablaşmır.

Oğlan məhəbbətindən əl çəkmir. Bir gün yenə elçi göndərəndə qızın atası deyir ki, əgər oğlan gedib Yanardağdakı oddan bir parça gətirərsə qızı verərəm.

Qızın atasının şərti çox ağır idi. Gücsüz, köməksiz tək oğlan düşmən tayfasının əlindən necə od ala bilərdi? Ancaq oğlan bircə an da tərəddüt etmir. Fikirləşir ki, şücaət göstərə bilsə həm camaatın ocağı yanar, həm də sevgilisinə qovuşar.

Oğlan gözdən yayına-yayına Yanardağa gəlib çatır. Odu götürəndə onu görüb tanıyırlar. Tez oğlanı mühasirəyə alırlar. Vəziyyətin çıxılmaz olduğunu görən oğlan odla özünü dolayıb irəli atılır. Hamı heyrətlənib ona yol verir. Oğlan yana-yana öz obalarına çatır. Son nəfəsdə sevgilisinin ocağına yıxılıb ocağı yandırır. Ocaqlar yansa da oğlan həlak olur.

Qız sevgilisinin məhəbbət yolunda odlarda yandığını eşidən kimi göylərə yalvarır ki, məni elə bir canlı et ki, ömrüm boyu mən də öz sevgilimin oduna həm isinim, həm yanım, həm də onun dövrəsində hərlənib sonra ölüm. Göylər onun sözünü eşidir. Onu pərvanə edir.

Ona görə də, Pəri daima odlarda yanmağı, məhv olmağı özü üçün şərəf bilir. Pəri də o zamandan öz sevgilisinin dəlisi, divanəsidir. Pəri-divanə, Pərvanə...

S.P. Pirsultanlı, Azerbaycan Türklerinin Halk Efsaneleri, Bakü, 2009.

AĞLAYAN SÖĞÜT

Rivayete göre eski zamanlarda zalim bir şah varmış. Bu şahın çocuğu olmuyormuş. Bu sorun onu çok düşündürür, çok üzermiş. Nihayet bir gün rüyasında sarayının tepesinde tüneyen ve şarkı söyleyen bir bülbül görmüş. Bülbülün büyüleyici sesi etrafa yayılırken saraydakiler pencereleri açar ve narin kuşun şarkılarını şaşkınlıkla dinlerlermiş. Bülbülün bu güzel şarkıları şahın da ilgisini çekmiş. Tam bu esnada bahçede başka bir bülbül görünmüş. O da güzel bir nağme söyleyerek sarayın tepesindeki yalnız bülbüle yaklaşmış. Onlar çiftleşerek birlikte şarkı söylemeye başlamışlar. Şah bu duruma çok sinirlenmiş ve okunu çıkararak bülbülleri öldürmüş.

Rüyadan uyanan şah, kâhini çağırmış ve ona rüyayı yorumlamasını emretmiş. Kâhin, rüyayı şöyle yorumlamış:

"Şahım siz çok yaşayın, tez bir zaman içinde bir kızınız olacak ama onu kendi okunuzla öldüreceksiniz."

Şah buna inanmamış.

Bir süre sonra gerçekten şahın bir kızı olmuş. Şah ona özel terbiye vermiş.

Bu kız on beş yaşına geldiğinde güzellikte eşi benzeri bulunmayan bir kız olmuş. Şah, her gün kızının kaderi nasıl olacak, tahtının varisi kim olacak diye düşünürmüş. O; sevgili kızını, gücüne güç katacak, kudretini artıracak bir prense vermek istiyormuş.

Nitekim kıza pek çok yerden ünlü, cesur ve aydın insanlar görücü gelmiş. Fakat kız kimseye gönül vermemiş. Şah, kızının bu hâline hem üzülür hem de kızarmış. Çünkü böyle yaparak birçok hayırlı kısmeti kaçırmış. Gel gör ki prenses gönlünü sarayın uzun boylu, kibar, genç bahçıvanına kaptırmış. Bu durumdan haberdar olan hizmetli bu meseleyi hemen şaha yetiştirmiş. Şah çok kızmış olmasına rağmen hemen duyduklarına inanmamış. Her şeyi kendi gözleriyle görmek istemiş.

Garip bir şekilde prenses her gün aynı saat ve aynı yerde gözden kayboluyormuş. O saatlerde bahçıvanı da arar ama onu da bulamazlarmış. Şah bu gizemli duruma iyice şaşırmış.

Bahçıvan, zamanında bahçenin ortasına, havuzun tam kenarına kendi elleriyle bir söğüt ağacı dikmiş. Âşıkların buluşma yeri bu söğüt ağacının altı imiş. Onlar burada hiçbir korku ve endişe hissetmeden güvenle gelecekleri hakkında konuşurlarmış. Genellikle dalları gökyüzüne doğru uzanan

bu tılsımlı ağaç, sevgilileri görür görmez dallarını büker ve iki masum sevgiliyi tamamen görünmez kılarmış.

Kısa süre sonra hizmetli bu sırrı da öğrenmiş ve şaha anlatmış. Bu kez şah, kızını takip etmiş ve söylenenlerin gerçek olduğunu kendi gözleriyle görmüş. Hayallerinin boşa çıktığını gören şah buna dayanamamış ve gençlerin ikisini de kendi okuyla öldürmüş.

Bu olaydan sonra söğüt bir daha salkımlarını kaldırıp güneşe bakmaz olmuş. Yarım kalan bu acıklı aşka ağlamış. İşte o zamandan beri dallarını yere eğen söğüdün, ağlayan söğüt olduğu söylenir.

AĞLAYAN SÖYÜD

Belə rəvayət edirlər ki, keçmişdə bir zalım şah varmış. Onun övladı yox imiş. Şah bunun fikrini çox çəkərmiş. Nəhayət, şah bir gün yatarkən görür ki, onun sarayının başına bülbül qonub oxuyur. Bülbülün məftunedici səsi ətrafa yayıldıqca saray adamları pəncərələri açıb heyranlıqla zərif quşun mahnılarına qulaq asırlar. Bülbülün nəğməsi şahı da maraqlandırır. Elə bu ara bağçadan başqa bir bülbül dimdiyində nəğmə tək bülbülə yaxınlaşır. Onlar qoşalaşıb qoşa nəğmə oxumağa başlayırlar. Şah buna qəzəblənir, öz oxunu çıxarıb bülbülləri öldürür.

Şah yuxudan oyanır, rəmmal çağırıb yuxunu yozmasını əmr edir. Rəmmal deyir:

-Şah sağ olsun, sizin bir qızınız olacaq, amma onu öz oxunuzla öldürəcəksiniz.

Şah buna inanmır. Aradan bir neçə vaxt keçdikdən sonra həqiqətən şahın bir qızı olur. Şah qızına xüsusi tərbiyə verir. Qız on beş yaşına çatanda gözəllikdə tayı-bərabəri tapılmır. Şah hər gün qızının taleyi və təxti-səltənəti haqqında fikirləşir. O sevimli qızını elə bir şəhzadəyə vermək istəyir ki, onun qüvvəti, qüdrəti kürəkənin hesabına birə-beş artsın.

Həqiqətən qıza çox yerdən adlı-sanlı, şücaətli, mərifətli adamlar elçi düşür. Ancaq qız heç birinə könül vermir. Şah qızının hərəkətlərinə həm təəssüflənir, həm də qəzəblənir. Çünki gözəl imkanlar dalbadal əldən çıxır. Sən demə şah qızı könlünü sarayın qəddi-qamətli, ədəbli, cavan bağbanına veribmiş.

Çuğul bu məsələni şaha çatdırır. Şah qeyzə gəlsə də qulaqlarına inanmır. O, hər şeyi gözləri ilə görmək istəyir.

Hər gün qız eyni vaxtda yoxa çıxır. O saatlarda axtarıb bağbanı da tapa bilmirlər. Şah bu sirrə məəttəl qalır.

Bağban bağın ortasında, çarhovuzun kənarında öz əlləri ilə bir söyüd ağacı basdırıbmış. Sevgililərin görüş yeri həmin söyüdün altı imiş. Onlar burada heç bir qorxu, təhlükə hiss etmədən gələcək taleləri barədə arxayın söhbət edərlərmiş. Adətən göyə doğru qol-budaq atan

S.P. Pirsultanlı, Azerbaycan Türklerinin Halk Efsaneleri, Bakü, 2009.

bu qəribə ağac aşiqləri görən kimi budaqlarını salxımlandırar, aşağıya əyilər, iki növcavanı tamamilə görünməz edərmiş.

Çox çəkmir çuğul bu sirri de görür və şaha xəbər verir. Şah bu dəfə qızı daha diqqətlə izləyir və deyilənlərin həqiqət olduğunu görür. Arzularının puç olduğunu görən şah dözə bilməyib oxu kamana qoyub atır. Hər ikisini oxdan keçirir.

Bu əhvalatdan sonra söyüd bir daha saçaqlarını qaldırıb günəşə baxmır. Nakam məhəbbətin faciəsinə ağlayır. Həmin vaxtdan deyirlər ki, başını əyən söyüd ağlayan söyüddür.

Tamari Guchmazashvili

Hayatımdaki en güzel deneyimlerinden biri olan bu çalışma benim için çok faydalı oldu. Dünyanın dört bir yanından gelen farklı milletlerden insanlarla tanışma fırsatı buldum. Her kültürün önemli bir parçası olan yeni masal ve hikâyeleri tanımamı sağladı. Beni bir an çocukluğuma döndürdü ve sevdiğim bir hikâyeyi çevirmeye karar verdim. Gürcüceden Türkçeye çeviri yapma tecrübesi, benim için bu çalışmadaki en büyük kazancım oldu. Herkese iyi okumalar dilerim.

DOĞRULUK

სიმართლე (მოთხრობა)

Ülke:	Gürcistan
Dil:	Gürcüce
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, anonim halk hikâyesidir fakat özgün dildeki metin yazılı olarak yayınlanmıştır. archive.gov.ge/ge/kartuli-zghaprebi. (2014, 6 10).

DOĞRULUK

Bir ülkede iki arkadaş yaşarmış. Biri sürü sahibi, diğeri ise tüccar imiş. Sürü sahibi, bir köyde yaşarmış ve sayısız koyunu varmış. Tüccar ise şehirde yaşarmış ve çok ama çok mal mülk sahibi imiş. Karşılaştıklarında saygı ve sevgi göstermede birbirleriyle yarışırlarmış. Tek bir konuda anlaşamazlarmış, o da bu dünyada hiç yalan söylemeyen ve söylemeyecek insanın olup olmadığıymış. Bir gün buluşup sofrada yemek yerken şöyle bir konu açılmış ve tüccar olan, sürü sahibine "Acaba bu dünyada ömrü boyunca hiç yalan söylemeyen bir kişi var mı?" diye sormuş.

Sürü sahibi, arkadaşının sorusuna "Dostum, benim bir çobanım var, hayatı boyunca ne yalan söylemiş ne de söylemeye yeltenmiş birisi. Doğruluk büyük bir güçtür, hayatımız da bu doğruluğun etrafında dönüyor. Bu dünyada doğruluk olmasaydı hiç kimse kalmazdı; hakikat, insanları iyi bir bireye dönüştürür. Yalan ise insanlara kötülük yaptırır. Demişler ki yalanın ömrü kısadır." diye cevap vermiş.

"Söylediğin her şey doğru fakat o çobanın hiçbir zaman yalan söylemediğine veya söylemeyeceğine asla inanmam." demiş tüccar.

Sürü sahibi onu inandırmaya çalışmış fakat nafile, tüccar yine de Nuh deyip peygamber demiyormuş. Sonunda iddiaya girmişler. Hayatı boyunca hiç yalan söylememiş ve söylemeyecek olan birini bulurlarsa, tüccarın tüm serveti sürü sahibinin olacak aksi takdirde ise tam tersi olacak yani sürü sahibinin sürüsü tüccarın olacakmış. Böyle sözleşerek birbirlerinden ayrılıp kendi yollarına gitmişler.

Sürü sahibi koyunlarını yaylaya otlatmaya gönderdiğinde haftada bir iki kere onları görmeye gidip çobana "Selamünaleyküm çobanım! Nasılsın? Sürüm ve koçum nasıl?" diye sormak gibi bir âdeti varmış. "Aleykümselam efendim. Ben de iyiyim, sürünüz de koçunuz da iyi." diye cevap verirmiş çoban.

Sürünün önderi olan koç çok zarif ve güzelmiş. Büyük, kıvrık boynuzları; gururlu yürüyüşü, akıllı gözleri onun güzelliğini ikiye katlıyormuş. Bundan dolayı sürü sahibi onu çok severmiş.

Sürü sahibi ve tüccarın iddiaya girmelerinin üzerinden uzunca bir zaman geçmiş. Bir gün tüccar çeşitli yemekler hazırlamış, bol bol şarap almış, iki arkadaşını da davet edip dağa çobanı görmek için yola çıkmış. Tüccar çobanı çok iyi tanıyormuş fakat onun bu kadar dürüst olduğundan emin olamıyormuş. Çoban, patronunun arkadaşlarının gelmesine çok sevinmiş, hemen bir kuzu kesip misafirlerini güzelce ağırlamış. Misafirler getirdiklerini sofraya koymuşlar, bir ağaç gölgesinde oturup yiyip içmeye başlamışlar. Tüccar çobanı şarap içmeye zorlamış, çoban da dayamayarak içmeye başlamış ve sonunda sarhoş olmuş. Tüccar ve arkadaşları ise ayık kalmışlar. Tüccar çobanın sarhoş olmasını fırsat bilip "Eğer sen gerçekten bizi önemsiyorsan ve bize saygı göstermek istiyorsan sürüdeki o güzel koçu bizim için kes." demişler.

“Hayır, bunu yapamam. Sürü sahibim en çok o koçunu sever, onun nazarında bu koç tüm sürüden daha kıymetlidir. Ona ne der, nasıl hesap veririm?” diye cevap vermiş çoban.

Tüccar, “Sürü sahibine koçu kurt kaptı dersin.” diye akıl vermiş.

Çoban, tüccarın dediklerini kabul etmemiş. Tüccar ise çobanın yakasını bırakmamış. Başka çare kalmadığı için tüccar yine çobanın aklı başından gidinceye kadar ona şarap içirmeye devam etmiş ve sonunda koçu kestirmeyi başarmışlar. O gece dağda kalmışlar, ertesi sabah erken kalkmışlar ve çobana sürü sahibine ne söylemesi gerektiğini tekrar hatırlatmışlar. Tüccar, çobanla vedalaşıp şehrin yolunu tutmuş.

Kendine gelen zavallı çoban yaptığı hatanın farkına varınca çok üzülmüş, sürü sahibi gelince ona ne cevap vereceğini düşünmüş. Uzun süre düşündükten sonra tarlaya gitmiş. Toprağın içine uzun bir sopa sokmuş, üzerine kendi cüppesini sarıp şapkasını koymuş. O yaptığını çoban olarak hayal etmiş, kendini ise sürü sahibinin yerine koyup onun gibi davranmaya başlamış. Önce uzağa gitmiş sonra tekrar geri dönmüş, yaptığı korkuluğa yaklaşmış:

“Selamünaleyküm çobanım! Nasılsın? Sürüm ve koçum nasıl?” diye sormuş.

“Ben iyiyim efendim. Sürünüz de iyi fakat koçunuzu dün gece kurt kapmış.” diye cevap vermiş.

Böyle bir yalan söylediği için çoban çok utanmış. Birkaç kez yalan söylemeyi denemiş ama başaramamış çünkü yalan söylemek âdeti değilmiş. Sonunda sürü sahibi gelince ona doğruyu söylemeye karar vermiş. Tam da bu sırada sürü sahibi çıkagelmiş ve çobana:

“Selamünaleyküm çobanım! Nasılsın? Sürüm ve koçum nasıl?” diye sormuş.

“Ben iyiyim efendim. Sürünüz de iyi fakat sizin en sevdiğiniz koçunuz artık yok. Dün akşam arkadaşınız tüccar ile arkadaşları bana misafir geldiler. Onları güzelce ağırladım, onlar da bana bol bol şarap içirip sarhoş ettiler ve büyük bir hata yapmama sebep oldular. En sevdiğiniz koçu kendilerine kestirip size de koçunuzu kurt kaptı diye yalan söylememi tembih ettiler. Nitekim beni böyle bir hataya düşürdüler. Şimdi efendim karar sizin, bana ne yapmak isterseniz onu yapın, size teslimim. Ben ne yapabilirim? Hayatım boyunca yalan söylemedim ve şimdi de size yalan söylemeye niyetim yok.” diye cevap vermiş çoban.

Doğrusu en sevdiği koçun kurban edilmesi sürü sahibini çok üzmüş fakat çobana:

“Kardeşim benim, sen sakın üzülme, bana yalan söylemediğin için çok teşekkür ederim sana. Doğruyu söyleyerek gözümde değerini daha da artırdın aynı zamanda bana iddiayı da kazandırdın. Bundan sonra tüm sürüm senin olsun.” demiş.

Sürü sahibi, koyunlarını çobana bırakıp şehrin yolunu tutmuş. Tüccara gidip hâlini hatırını sorduktan sonra şöyle demiş:

“Hani, dünyada hiç yalan söylemeyen adam yok diye ısrar ediyordun ya! Çobanım bana her şeyi anlattı, onu nasıl sarhoş ettiğinizi, en sevdiğim koçumu kestirdiğinizi, sonra da bana nasıl bir yalan söylemesi gerektiği yönündeki tembihlerinizi... Çoban vicdan azabı çektiği için bana yalan söyleyemedi. Bu hayatta doğruyu söylemekten daha iyi hiçbir şey yok. İnsan fakir olabilir ama doğruyu söylemekten korkmamalı. Güzel kardeşim benim, yalanın ömrü kısa olur. Hırsız ve kaçak insanlar yalan söyleme gereği duyarlar, dürüst insanlar ise doğruyu söyleyerek hatalarını düzeltme fırsatı bulurlar. Kardeşim benim, şimdi sen iddiayı kaybettin, doğruyu söyleyen çobanıma ben sürümü verdim. Anlaşmamıza göre senin servetin de bana ait.”

İddiayı kaybeden tüccarın servetini arkadaşına vermekten başka çaresi yokmuş. Sürü sahibi ise servetinin yarısını yine tüccara bırakarak hayatına dürüstçe devam etmiş.

Doğruluk, “Ben at arabasıyla gezerim ama at üzerinde oturan adama bile ulaşırım!” demiş…

სიმართლე (მოთხრობა)

ერთ ქვეყანაში ცხოვრობდა ორი მეგობარი, მეცხვარე და სოვდაგარი. მეცხვარე ცხოვრობდა სოფელში და ჰყავდა აუარებელი ცხვარი; სოვდაგარი კი, ცხოვრობდა ქალაქში და ჰქონდა აუარებელი სიმდიდრე. ერთი მეორესთან შეხვედრის დროს, მეგობრობისათვის პატივისცემაში ვის დაესწრო, აღარ იცოდა. მხოლოდ ერთ რამეში ვერ შეთანხმებულიყვნენ, იყო თუ არა ქვეყანაზე ისეთი კაცი, რომელსაც ტყუილი არ ეთქვა.

ერთხელ ერთმანეთს რომ შეხვდნენ, პურის ჭამის დროს, ასეთი ლაპარაკი ჩამოვარდა:

„- ნეტავი, თუ არის ისეთი ადამიანი, რომელსაც თავის სიცოცხლეში ტყუილი არ ეთქვას?“,- იკითხა სოვდაგარმა.

„- ჩემო მეგობარო“,- უპასუხა მეცხვარემ, „- მე მყავს ერთი ისეთი მწყემსი, რომელსაც თავის სიცოცხლეში ტყუილი არ უთქვამს და არც იტყვის. სიმართლეს დიდი ძალა აქვს, ამ ჩვენს ცხოვრებას სიმართლის ღერძი ატრიალებს. სიმართლე რომ არ იყოს, ხალხი დაიღუპებოდა. სიმართლე კაცს აპატიოსნებს, ტყუილი ადამიანს ბოროტს ჩაადენინებს. ტყუილს მოკლე ფეხები აქვსო, ასეა ნათქვამი“.

„- ეგ ყველაფერი მართალია, მაგრამ მე ვერ დავიჯერებ, რომ იმ მწყემსს საერთოდ ტყუილი არ ეთქვას და ან არასოდეს იტყვის“ , - უთხრა სოვდაგარმა.

მეცხვარე არწმუნებდა, სოვდაგარს კი არა სჯეროდა. ბოლოს დანაძლევდნენ, თუ ისეთ კაცს იპოვნიდნენ, რომ ტყუილი არ ეთქვა და არც იტყოდა, სოვდაგრის ქონება მწყემსს უნდა დარჩენოდა და პირიქით, თუ ვერ ნახავდნენ

ასეთ კაცს, მეცხვარის ცხვარი სოვდაგარს უნდა დარჩენოდა. დასცილდნენ ერთმანეთს და თავიანთ საქმეზე წავიდნენ.

მეცხვარეს ცხვარი მთაში ჰყავდა და ასეთი წესი ჰქონდა შემოღებული; კვირაში ერთი-ორჯერ ადიოდა სანახავად და როცა ფარეხში მივიდოდა, მწყემსს ასე მიმართავდა:

„- გამარჯობა, ჩემო მწყემსო! როგორა ხარ? როგორ არის ჩემი ცხვარი და ჩემი ყოჩი?“

„- გაგიმარჯოს, ჩემო ბატონო, მეც კარგადა ვარ, თქვენი ცხვარიცა და თქვენი ყოჩიც კარგად არის“,- ეტყოდა ხოლმე მეცხვარე.

მოხდენილი და მშვენიერი იყო ფარის წინამძღვარი ყოჩი. დიდრონი, დაგრეხილი რქები, ამაყი სიარული და ჭკვიანი თვალები აორკეცებდა მის სილამაზეს, ამიტომაც მეცხვარეს იგი ძალიან უყვარდა.

სანაძლეოს დადების შემდეგ კარგა ხანმა გაიარა. ერთ დღეს სოვდაგარმა კარგი საგზალი მოამზადა, ღვინოც ბლომად იყიდა, ორი სხვა მეგობარიც დაპატიჟა და მთაში წავიდა მწყემსის სანახავად. სოვდაგარი მწყემსს კარგად იცნობდა, მაგრამ მის ასეთ უმწიკვლო პატიოსნებაში არ იყო დარწმუნებული. მწყემსმა მეცხვარის მეგობრის მოსვლა რომ გაიგო, დიდად გაუხარდა, პატივსაცემად ცხვარი დაუკლა და კარგადაც გაუმასპინძლდა. სტუმრებმაც თავიანთი ხურჯინებიდან საგზალი ამოალაგეს, ხის ჩრდილში დასხდნენ და ჭამა-სმას შეუდგნენ. სოვდაგარი მწყემსს ღვინოს აძალებდა და ბოლოს დაათრო კიდეც, თვითონ კი ფხიზლები იყვნენ. სოვდაგარმა მწყემსის სიმთვრალით ისარგებლა და უთხრა:

„- თუ შენ ჩვენი პატივისცემა მართლა გინდა, ფარაში ის ლამაზი ყოჩი რომ გყავს ის დაგვიკალი“.

„- არა, ამას ვერ გავაკეთებ,“- უპასუხა მწყემსმა, „- ჩემს პატრონს ის ყოჩი ძალიან უყვარს, მთელ ფარას ურჩევნია, მერე იმას რაღა პასუხი გავცე?“

„- შენს პატრონს ასე უთხარი, რომ მგელმა მომტაცა-თქო“, - დაარიგა სოვდაგარმა.

მწყემსი დიდ უარზე იყო, სოვდაგარი კი არ ეშვებოდა. ბოლოს რომ აღარაფერი გაუვიდა, ისევ ღვინო დააძალა და უფრო მეტად დაათრო, ისე რომ

მწყემსს აღარაფერი გაეგებოდა. ყოჩი დააკვლევინეს. იმ ღამეს იქ დარჩნენ, დილით ადრე ადგნენ, მწყემსს დარიგება მისცეს, პატრონს ასე უთხარი, რომ ყოჩი მგელმა მომტაცაო, გამოეთხოვნენ და გახარებულები ქალაქში წავიდნენ.

გამოფხიზლებული მწყემსი მიხვდა თავის შეცდომას და დიდად შეწუხდა, საგონებელში ჩავარდა, თუ რა პასუხი გაეცა მეცხვარისათვის, როცა მოვიდოდა და გამარჯობას ეტყოდა. დიდი ხნის ფიქრის შემდეგ, მინდვრად გავიდა. მიწაში ერთი მაღალი ჯოხი ჩაარჭო, ზედ თავისი ნაბადი წამოასხა, ქუდიც დაახურა და ისე მოიჩვენა, ვითომ ის მწყემსი იყო, თავისი თავი კი მეცხვარედ წარმოიდგინა. შორს წავიდა, მერე ისევ მობრუნდა, ჯოხთან მივიდა და უთხრა:

„- გამარჯობა, ჩემო მწყემსო, როგორა ხარ? როგორ არის ჩემი ცხვარი და ჩემი ყოჩი?“

„- მე კარგად ვარ, ჩემო ბატონო, ცხვარიც კარგად არის, მაგრამ შენი ყოჩი კი წუხელ მგელმა მომტაცა“.

ამ ტყუილის თქმით მწყემსი დიდ უხერხულობაში ჩავარდა, შერცხვა. ასე რამდენიმეჯერ გაიმეორა, მაგრამ ვერა და ვერ შეეგუა ტყულის თქმას და ბოლოს გადაწყვიტა, როცა პატრონი მოვიდოდა, ყველაფერი სიმართლე ეთქვა. ამასობაში მეცხვარეც მოვიდა და მწყემსს ჰკითხა:

„- გამარჯობა, ჩემო მწყემსო, როგორა ხარ? როგორ არის ჩემი ცხვარი და ჩემი ყოჩი?“

„- მე კარგად ვარ, ცხვარიც კარგად არის, მაგრამ შენი საყვარელი ყოჩი აღარა მყავს. გუშინ საღამოს შენი მეგობარი სოვდაგარი ორი მეგობრით სტუმრად მეწვივნენ. კარგი პატივი ვეცი, იმათ ღვინით დამათვრეს, შეცდომაში შემიყვანეს, შენი საყვარელი ყოჩი დამაკვლევინეს და თან დამარიგეს შენთვის ტყუილი მეთქვა, ვითომ ყოჩი მგელმა მომტაცა. ასე შემაცდინეს, შენი ჭირიმე, ახლა რაც გინდა, ის მიყავი, როგორც გენებოს, ისე შემრისხე. რა ვქნა, მე ჩემს სიცოცხლეში ტყუილი არ მითქვამს და ვერც თქვენ მოგახსენებთ“.

მართალია მეცხვარეს ყოჩის დაკვლა ძალიან ეწყინა, მაგრამ უთხრა:

„- ნუ სწუხარ, ჩემო ძმაო, მადლობელი ვარ, რომ ტყუილი არ მითხარი. მაგ შენი სიმართლით ჩემს თვალში უფრო ამაღლდი და თან მეც სანაძლეო მომაგებინე. დღეიდან ეს ჩემი ცხვრის ფარა შენი იყოს“.

ცხვრის ფარა მწყემსს ჩააბარა და თვითონ ქალაქისაკენ გაეშურა. მეცხვარე სოვდაგართან მივიდა, მოიკითხა და ასე უთხრა:

„- აკი, ამბობდი ქვეყანაზე არ არსებობს ისეთი ადამიანი, რომ ტყუილი არ ეთქვასო. ჩემმა მწყემსმა ყველაფერი სიმართლით მიამბო, თუ როგორ დათვერით და ყოჩი დააკვლევინეთ, მერე დაარიგეთ, თითქოს ყოჩი მგელმა მოიტაცაო, ეს ეცრუა ჩემთან. იმან ტყუილის თქმა ვერ გაბედა, იმიტომ რომ სინდისმა შეაწუხა. სიმართლის თქმაზე უკეთესი ცხოვრებაში არაფერი არის. შეიძლება კაცი ღარიბი იყოს, მაგრამ სიმართლის თქმისა არ ეშინოდეს. ტყუილს, ჩემო კარგო მეგობარო, მოკლე ფეხები აქვს. ტყუილის თქმა ქურდბაცაცა და ავაზაკ ხალხს სჭირდება, გრძნობით პატიოსან ადამიანს კი სიმართლის თქმა სწორ გზაზე აყენებს და თავის შეცდომებს ასწორებინებს. ახლა შენ, ჩემო მეგობარო, სანაძლეო წაგებული გაქვს. მე ჩემი ცხვარი სიმართლის თქმისათვის ჩემს მწყემსს ჩავაბარე, პირობის თანახმად კი, შენი ქონება მე მეკუთვნის“.

რაღას იზამდა სოვდაგარი, სანაძლეო წაგებული ჰქონდა, თავისი ქონება მეცხვარეს ჩააბარა, მეცხვარემ მისი ქონების ნახევარი ისევ სოვდაგარს დაუბრუნა და ცხოვრობდა სიმართლით. სიმართლემა სთქვა: „ურმით დავდივარ, მაგრამ ბედაურზე მჯდომ კაცსაც კი დავეწევიო.“

Muna Adem Hajiibrahim
Ibsa Ibrahim Jemal

YTB Çeviri Okulu'nda "Akkoo Manooyyee" isimli efsanevi bir Habeşistanlı kraliçeyle ilgili bir metni Türkçeye çevirmeye çalıştık. Bu çeviri çalışmasını yaparken metni Türkçeye en düzgün ve anlaşılır biçimde aktarmaya gayret ettik. Çevirimizin Etiyopya ve Türkiye arasındaki kültürlerarası iletişimi olumlu yönde etkilemesini diliyoruz. Bunun yanı sıra Türkçe bilgimize katkıda bulunduğu için bizim açımızdan büyük önem taşımaktadır. Bir hususu özellikle belirtmemiz gerekir ki bu çalışma Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın (YTB), uluslararası öğrencilere sunduğu imkânların bir netice vereceğinin göstergesidir. Dolayısıyla, benzer sosyal faaliyetlerde yer alarak hem kendimizi geliştirmek hem de Etiyopya ve Türkiye arasında yapılan kültürel iletişimin bir parçası olmak istiyoruz.

Etiyopya'dan Bir Masal

AKKOO MANOOYYEE

AKKOO MANOOYYEE

Ülke:	Etiyopya
Dil:	Afaan Oromo
Üniversite:	Hacettepe Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi
Bölüm:	Fizik Mühendisliği, Gemi İnşaatı ve Makineleri Mühendisliği
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

AKKOO MANOOYYEE

Bir zamanlar Habeşistan'ın bir bölgesinde yer alan Oromiya'da "Akkoo Manooyyee" adlı bir kraliçe varmış. Bu kraliçe, halkına karşı çok acımasızmış, herkese eziyet çektiriyormuş. Bu eziyetlerden bıkan halk, çınar ağacı altında gece gündüz Allah'a dua edip "Ey Allah'ım, bu zalim kraliçeden bizi kurtar!" diye yalvarırlarmış.

Kraliçe bir gün halkı toplantıya çağırmış ve o sırada "Boyu kısa olan herkesi öldürün!" diye emir vermiş. Halkın "Neden?" diye sorması üzerine "Yetkime, gücüme ve devletin işlerine karıştıkları için elinizde olan bütün silahları kullanın ve onları yok edin!" diye buyurmuş. Halk da kraliçeden korktuğu için kısa boylu olan herkesi öldürüp sadece bir kişiyi ne olur ne olmaz diye çınar ağacının altına saklamış.

Akkoo Manooyyee'nin bu emri yerine getirilmiş, daha sonra o, yolda giderken bir arı onu ısırmış. Sarayına döndükten sonra, "Bu ülkede bulunan arıları ve kovanlarının hepsini yok edin!" diye emretmiş. Halkı da o sakladıkları hikmet sahibi kısa boylu adama gidip hadiseyi kendisine izah etmişler. Bunun üzerine, kısa boylu adam, "Kraliçe ve şehzadeye süzme bal ikram edin." diye tavsiye etmiş. Kısa boylunun tavsiyesine üzerine süzme bal ikram ettiklerinde, kraliçe "Arılara ve kovanlarına hiç dokunmayın!" diyerek önceki buyruğunu değiştirmiş.

Kısa bir zaman sonra, halkı başka bir toplantıya katılmaları için çağırmış. Halk toplandığında tahtından kalkıp "Yeryüzü ve gök arasında derhâl bir saray yapmanızı istiyorum!" diye halkı uyarmış. Ondan sonra, halk ne yapacağını bilememiş, çaresiz kalmış. Düşünüp taşınmışlar ama ellerinden bir şey gelmiyormuş. O hikmet sahibi kısa boylu adama giderek ne yapmaları gerektiği hususunda ona danışmışlar. Kısa boylu adam da "Geleneğimize göre bir ev ya da saray yapılmaya karar verildiğinde, ilk direği o evin ya da sarayın sahibi diker" diye cevap vermiş.

Bunun üzerine halk, kraliçeye giderek gelenek gereği ilk direği kraliçenin dikmesi gerektiğini ifade etmişler. Kraliçe de direği dikmeye çalışmış fakat başaramamış. Dolayısıyla bu emri iptal edip "O karşımızdaki dağlar, hükmettiğim vilayetleri görmemi engellemektedir. Dolayısıyla o dağları yıkın ve düzleştirin!" diye yeni bir ferman vermiş. Kısa boylu adamın tavsiyesine göre kraliçe gece uyuyunca sabah uyandığında dağları görmemesi için dağların görülmeyeceği tarafa yeni bir kapı yapmışlar. Kraliçe sabah uyandığında karşısında dümdüz bir ova görüp dağların düzleştirildiğini zannederek "İşte bugün emirlerim yerine gelmiş." diye çok mutlu olduğunu söylemiş.

Bu emri de yerine geldikten kısa bir süre sonra, halkı çağırıp "İmparatorluğumun tümünü gezebilmem için eşekten daha büyük, attan daha küçük bir binek getirin ve üzerine eyerini de bağlayın." demiş. Her zamanki gibi, halk kısa boylu adama gitmiş. Kısa boylu, "Allah size bir çözüm verecektir."

diye halka ümit vermiş. Halk "Emin misiniz, peki bu nasıl mümkün olacak?" diye sormuş. O da "Bir ormana gidin ve zebra yakalayın. Kraliçenin buyurduğu gibi zebranın üzerine eyer vurun ve kraliçeyi de eyere sıkıca bağlayın." diye tavsiye etmiş. Halk da kısa boylu adamın tavsiye ettiği gibi, ormandan bir zebra yakalayıp getirerek kraliçeyi eyere bağlamışlar. Kraliçe zebraya binip yola çıkmış. Yolun bazı yerlerinde çukurlar olduğundan zebra bir çukura düşmüş ve hemen çukurdan atlayarak çıkmış. Sonra, sırtında Akkoo Manooyyee olduğu hâlde ormanın içine doğru kaçmış. Ormana kaçarken kraliçeyi de yerde sürükleyerek bir uçuruma atmış. Böylece zalim kraliçe oracıkta ölmüş. Kraliçenin vefatından sonra halk yeni bir hayata başlamış ve kaybolan huzur tekrar gelmiş…

AKKOO MANOOYYEE

Bar-durii, giiftiin biyya bulchitu, maqaan ishee Akko Mannooyyee jedhamtu tokkotu ture. Giiftiin kun uummata garmalee rakkisaa turte. Namni hundumtuu odaa jalattii walgaa'eeti waaqayyoon galgalaa ganama harka isaanii gara samiitti olkaasanii yoo kadhatan, "yaa waaqi, giiftii gidiramtuu kana nurraa buqqisi" jedhanii kadhataa turan.

Gaaf tokko, uummata walgayii waamtee, "namoota gabaaba ta'an mara akka fixxan" jettee labsii (ajaja) dabarsite. "Maaliif?" jechuun uummanni ishee gaafannaan, "aangookoo keessa galanii waan jeeqaniif meeshaa waranaa qabdan hundaatti fayyadamuun balleessaa" jettee ajaja dabarsite. Ummannis sodaachuun namoota gaggabaabaa fixanii, gabaabaa tokkicha qofa odaa jala dhofkatan.

Akkoon Manooyyee erga kana raawwachiifte booda, otoo deemtuu kanniisni ishee hidde. Achuumaan galtee, "gaagurafi kanniisa" lafa kana irra akka balleessitan jettee labsii dabarsite. Uummannis namicha gabaabaa mala akka himuuf dhofkatan san mala gaafatan. "Mucaa isheetifi isheef damma laadhaa!" jedhee uummata gorse. Uummanni akkuma gorfameetti damma hoggaa ishiif laatu "Gaaguraafi kanniisa hin xuqiinaa" jettee labsii duraan kennite diigde.

Yeroo gabaabaa erga turtee booda, uummata yaa'ii waamte. Uummanni yommuu walga'u, teessoo ishiirraa kaateeti "Manan itti boqodhu samiif ardii gidduutti atattamaan akka naaf ijartan," jettee uummata akeekkachiifte. Sana booda, uummanni gara lixu dhabe. Niyaadan, nidhiphatan, waan godhan wallaalun namicha gabaabaa san bira dhaquun mala gaafatan. Namichi gabaaban sunis akkas jechuun gorse.

"Akka aadaa keenyaatti utubaa abbaatu dhaabbata, kottuu dhabbadhu; isarratti hundoofnee siif ijaarra" jedhaniin. Isheenis, utubicha dhaabuuf yaalte, garuu ta'uu dide. Kanaafuu, ajaja kanas diigdee ajaja biroo dabarsite. Ajajni kan biraanis akkana jedha ture: "Tuulluun gamasii sana biyyoota bulchu ilaaluu waan nadhooweef tullicha diriirsaatii dirree taasisaa!" jettee ajaja dabarsite. Ummaannis gorsa namicha abshaalichaa irratti hundaa'uun yeroo ishee hirribni fudhate balbala cufaatii karaa tulluun hin mullanneen balbala baasan. Barii yeroo kaatu gama ishii yoo laaltu dirreen itti mullannaan, "ajajnikoo amma kunoo fiixaan ba'ee", jettee gammadde.

Qajeelfamni ishii kun darbee yeroo xiqqoo erga turtee booda, uummata walitti qabdee, "biyyakoo ilaalee waliin ga'uu waan dadhabeef, "wonta fardaa gadii kan harree olii naa fidaaatii kooraa itti naaf fe'aa" jettee ajajje. Uummannis mala barbaada nama gabaabaa sana bira dhaqan. Namichi gabaabanis akkas jedheen: "Waaqayyo furmaata isiniif kennuuf" jedheen. "Akkamitti?" jechuun gaafatan. Namichi gabaabanis akkas jedheen,"funyoofi shiboo qopheessaatii gara bosonaa deemaa harree-diidoo marsaa qabaatii akkuma isheen jettetti kooraa irrattii fe'aafii. Achuumaan ishees irratti jabeessaa

hidhaa!" jedheeti uummata gorse. Uummaannis akkaatuma gorfameen harree-diidoo qabuun irratti ishee hidhe. Daandii isheen irra deemtu irratti darbee darbee boolla waan tureef harree-diidoon otumaa deemu boolicha yoo lixu, rifatee utaalee ba'uun Akkoo Manooyyee fudhatee bosona keessa bade. Yeroo kana, ishee kuffisee lafarra harkisee allayyaa buusuun lubbuu ishee dabarse. Uummannis sana booda nagaa argatee jireenya haaraafi gaarii jiraachuu jalqabe jedhama.

Mohd Minhaj

Ahmed Vefik Paşa Çeviri Okulu, çalıştığım alanda çeviri tecrübesi kazanmamı sağladı. Ayrıca bu atölyede moderatörlük yaparken farklı ülkelerin kültürlerini, masallarını/hikâyelerini tanıma fırsatım oldu. Bu da benim için ufkumu açan farklı bir kazanım oldu. Kendimi geliştirmek ve alana katkı sağlamak için verimli bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle atölyede emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Hindistan'dan Bir Masal

SABRET, HER ŞEYDE BİR HAYIR VARDIR!
सब्र करो, हर चीज़ में एक अच्छाई होती है!

Ülke:	Hindistan
Dil:	Hintçe
Üniversite:	Hacettepe Üniversitesi
Bölüm:	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

SABRET, HER ŞEYDE BİR HAYIR VARDIR!

İnsan hayatta çok plan yapar, yaptığı planlara göre hareket eder. Peki, bu planların kendisi hakkında hayırlı olup olmadığını bilir mi? Tabii ki insan bilemez, sadece Allah bilir. Bu, plan yapmamak gerektiği anlamına gelmez. Plan yapmamız gerek ama beklenmedik sonuçlara da üzülmememiz gerekir çünkü Allah, insana hakkında hayırlısı olan neyse onu verir ve öyle yaşatır.

Buna bağlı olarak bir hikâye anlatayım:

Kasabadan şehre gidip gelmek için iki sabah, iki de akşam otobüs seferi varmış. Kasabadaki insanlar şehre gitmek için hep bu otobüs seferlerini kullanırlarmış. O kasabada iki arkadaş yaşarmış. İki arkadaştan biri sabırsız, diğeri daha sabırlıymış. Bir gün iki arkadaş yağmurlu havada, akşamüzeri şehre gitmek istemişler. Otobüs saatine göre plan yapmışlar ve otobüs durağına gidip beklemeye başlamışlar. Otobüsü saatlerce beklemişler ama otobüs gelmemiş. İki arkadaş otobüsün neden gelmediğini merak edip sağa sola sormuşlar ve öğrenmişler ki otobüste arıza olmuş ve ne zaman geleceği belli değilmiş. Hatta iptal olma ihtimali bile varmış. O kasabadan, bir şehirden başka şehre giden yüklü tırlar da geçermiş. İki arkadaş otobüsü çok beklemişler ama gelmemiş. Sabırsız arkadaş beklemekten çok sıkılmış ve oradan geçen tırlarla şehre gitmek için arkadaşını ikna etmeye çalışmış lakin sabırlı olan, "Biraz daha bekleyelim belki otobüs gelir ve rahat bir şekilde gideriz." demiş. Sabırlı arkadaşın bu önerisine rağmen sabırsız arkadaş oradan geçen tırları durdurmaya çalışmış ama şoförler, başka şehirde üstelik hava kararmışken yoldan yabancı birilerini tırlarına almaktan korkar ve çekinirlermiş. Sabırsız arkadaş tırları durdurmak için uğraşmış. Yaklaşık bir saat sonra oradan geçen tırlardan bir tanesi durmuş. Bu tırın, gitmek istediği yerden geçeceğini öğrenmiş ve ne kadar ödemesi gerektiğini sormuş. Tır şoförü otobüsün aldığından biraz fazla istemiş. Sabırlı arkadaş ücretin fazla olduğunu ve tırda rahat bir yolculuk yapamayacağını bunun yerine biraz daha bekleyip otobüs ile rahat rahat gidebileceklerini düşünmüş. Arkadaşını beklemeye ikna etmiş. Tır gitmiş ve ortada otobüs de yokmuş. Sabırsız arkadaş sabırlı arkadaşına "Yağmur yağmak üzere, gökyüzü kardı ve akşam oldu. Kabul etseydin ne güzel giderdik. Senin yüzünden daha çok bekleyeceğiz." diyerek çok hem de çok kızmış. Sabırlı arkadaş durumun farkındaymış ama "Rahat ve güvenli bir şekilde hem de daha az az para ödeyerek gideriz diye düşündüm." demiş. Artık yapacak bir şeyleri yokmuş, otobüsü beklemek zorundalarmış. Sabırsız arkadaş çok sinirlenmiş.

Yaklaşık on beş dakika sonra arızasını gideren bekledikleri otobüs gelmiş ve iki arkadaş otobüse rahat ve güvenli bir şekilde yolculuk yapmak üzere binmişler. Otobüs hareket etmiş. Bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başlamış. Otuz dakika seyahat ettikten sonra yol üzerinde araçların durduğunu ve yolun kapalı olduğunu görmüşler. İlerde bir tırın kaza yaptığını öğrenmişler. Kazada

tırın içinde bulunan herkes ölmüş. Jandarma ve itfaiye kapalı olan yolu açmış. Otobüs hareket etmiş. Kaza yerinden geçerken sabırsız arkadaş kaza yapan tırın kasabada otobüs beklerken binmediği tırın olduğunu görmüş. "Aman Allah'ım, iyi ki binmemişiz!" demiş. Gördükten sonra arkadaşına kızdığı ve sinirlendiği için çok pişman olmuş ve "Beni affedebilir misin?" demiş. Bu durumda sabırlı arkadaşı da affettiğini ve her şeyde hayır olduğunu, bu yüzden sabırlı olmayı unutmaması gerektiğini söylemiş.

सब्र करो, हर चीज़ में एक अच्छाई होती है!

इंसान अपनी ज़िन्दगी में बहुत से योजनाएँ बनाता है और अपनी योजनाओं के अनुसार कार्य करता है। क्या वह जानता है कि क्या ये योजनाएँ उसके लिए अच्छी हैं? निश्चित ही, आदमी नहीं जानता, केवल ईश्वर जानता है। इसका मतलब यह नहीं है कि आपको योजना नहीं बनानी चाहिए। हमें योजना बनाने की आवश्यकता है, लेकिन हमें अप्रत्याशित परिणामों के बारे में चिंता नहीं करनी चाहिए, क्योंकि ईश्वर लोगों को वही देता जो उसके हित में अच्छा होता है।

उसी पर आधारित एक कहानी सुनाता हूँ।

कसबे से शहर आने जाने के लिए दो सुबह और दो शाम बसे चलती थीं। कसबे के लोग हमेशा शहर जाने के लिए इन बस सेवाओं का उपयोग करते थे। उस कस्बे में दो दोस्त रहते थे। इन दो दोस्तों में से एक बेसब्र और दूसरा सब्र वाला था। एक दिन, दो दोस्त बारिश के मौसम में, शाम के समय शहर जाना चाहते थे। उन्होंने बस के समय के अनुसार शहर जाने के लिए एक योजना बनाई और बस स्टॉप पर जाकर इंतजार करने लगे। वे घंटों तक बस का इंतजार करते रहे, लेकिन बस नहीं आई। इन दो दोस्तों ने सोचा की अभी तक बस क्यों नहीं आयी तभी आस पास के लोगों पूछना शुरू किया और पता चला की बस ख़राब हो गयी और यह स्पष्ट नहीं था कि बिस कब आएगी। यहाँ तक कि रद्द होने की भी संभावना थी। उस कस्बे से एक शहर से दूसरे शहर जाने वाले में लदे ट्रक भी गुजरते थे। दोनों दोस्तों ने बस का बहुत इंतजार किया, लेकिन बस नहीं आई। बेसब्र दोस्त बस के इंतजार में इतना ऊब गया था और वहां से गुजरने वाले ट्रकों से जाने के लिए अपने दोस्त को मनाने की कोशिश की, लेकिन सब्र वाले दोस्त ने, "थोड़ी देर और इंतज़ार करते हैं, शायद बस आ जाए और आराम से चले जायँगे।" कहा। सब्र वाले दोस्त के इस सुझाव के बावजूद, बेसब्र दोस्त ने गुजर रहे ट्रकों को रोकने की कोशिश की, लेकिन ड्राइवर अजनबी शहर में ऊपर से अंधेरा और शाम के समय में अजनबी यात्रियों के डर से यात्री नहीं लेते। बेसब्र दोस्त ट्रकों को रोकने की कोशिश करता। लगभग एक घंटे बाद, गुजरने वाले ट्रकों में से एक एक ट्रक आ कर रुका। उसे पता चला कि यह ट्रक वहीं से गुजरेगा जहाँ वह जाना चाहता थे और कितने पैसे उसे कितना भुगतान करने होंगे पूछा। ट्रक चालक बस के किराये से अधिक चाहता था।

सब्र वाले दोस्त ने, करिया अधकि है और वह ट्रक में आराम से यात्रा करने में सक्षम नहीं होंगे, इसके बजाय वह थोड़ी देर इंतजार करके और बस से आराम से जा जायँगे सोचा। उसने अपने दोस्त को इंतजार करने के लिए मना लिया। ट्रक चला गया और कोई बस भी नहीं थी। बेसब्र दोस्त ने अपने सब्र वाले दोस्त से कहा, "बारिश होने वाली है, काले काले बदल ऊपर से शाम भी हो गयी है। अगर मेरी बात मान लेते तो अभी आराम से ट्रक में बैठ कर जा रहे होते, और जल्दी पहुंच जाते। "तुम्हारी वजह से और इंतजार करेंगे। " बहुत गुस्से से बोला। सब्र वाला दोस्त स्थिति से अवगत था, लेकिन मुझे लगा कि हम आराम से और सुरक्षित रूप से जा सकते हैं वो भी कम कम पैसे का भुगतान करके" कहा। उन दोनों के पास अब बस का इंतजार करने के अलावा लेकिन कुछ नहीं कर सकते थे। बेसब्र दोस्त बहुत गुस्से में था। लगभग 15 मिनट के बाद, ख़राब हुयी बस सही होकर आ गयी जिस बस का इंतजार कर रहे थे, और दोनों दोस्त आराम से और सुरक्षित यात्रा करने के लिए बस में चढ़ गए। बस चल पड़ी। बहुत तेजी से वर्षा होना शुरू हो गयी। तीस मिनट यात्रा करने के बाद, उन्होंने देखा कि सड़क पर वाहन रुके हैं और सड़क बंद है। उन्हें पता चला कि आगे एक ट्रक दुर्घटना हो गयी है। हादसे में ट्रक में सवार सभी की मौत हो गई। पुलिस और फायर ब्रिगेड ने बंद सड़क को खुलवा दिया। बस चल पड़ी। दुर्घटना स्थल से गुजरते समय, बेसब्र दोस्त ने देखा कि दुर्घटनाग्रस्त ट्रक यह वही ट्रक है जो कस्बे में बस के इंतजार के दौरान जिसमे वो सवार नहीं हुए थे। " हे ईश्वर, अच्छा हुआ की हम उसमे सवार नही हुए!" कहा। हादसा देखने के बाद, वह अपने मित्र से "मैं तुम पर बहुत गुस्सा हुआ था और उल्टा सीधा कहा था , " क्या तुम मुझे माफ़ कर सकते हो ?" बोला। इस स्थिति में, उसके सब्र वाले दोस्त ने, "मैंने माफ़ किया लेकिन हर चीज़ में एक अच्छाई होती है, सब्र करने की ज़रूरत होती है ये नहीं भूलना चाहिए", बोला।

Asel Tagai Kyzy

Türkiye'deki öğrencilik hayatıma özgüvenle, başarılı bir şekilde devam etmemi sağlayan YTB Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu'nda benim için çok değerli bilgiler öğrendim. Hocalarıma ve kurum yetkililerine sonsuz teşekkürler, sevgiler ve saygılar sunuyorum. Bu salgın günlerinde, zor zamanlarda bizimle en samimi şekilde ilgilenildi ve bilginin ışığı üzerimizden eksiltilmedi. Bütün okurlara iyi okumalar diliyorum. İyi günlerde görüşebilmek ümidiyle.

ISSIK GÖL MASALI
ЫСЫК-КӨЛ УЛАМЫШЫ

Ülke:	Kırgızistan
Dil:	Kırgızca
Üniversite:	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Bölüm:	Gazetecilik (Lisans)
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

ISSIK GÖL MASALI

Dünyanın en derin gölleri listesinde yer alan Issık Göl, Kırgızlar arasında "Kırgızistan'ın İncisi" olarak bilinmekte, bu adla anılmaktadır. Kırgızistan sınırlarında yer alan Issık Göl'ün çevresi karlı dağlarla kaplı olmasına rağmen göl suyunun donduğu hiçbir zaman görülmemiştir. Zaten "ıssık" sözcüğü, Türk lehçelerinde "sıcak" anlamına gelmektedir. Dünya'da Hazar Denizi'nden sonraki en büyük "dağ gölü" olan Issık Göl, çok özel anlamlar taşımaktadır. Çünkü arkeologlar Issık Göl'ün olduğu yerde eskiden bir şehir olduğunu keşfettiler. Gölün dibinde de 2500 yıllık gelişmiş bir uygarlığın kalıntılarını buldular. Yerel halk arasında da bu konuyla ilgili birçok efsane ve hikâye, nesilden nesle aktarılmaktadır. Bazı hikâyelerde gölün olduğu yerde Moğol İmparatorluğu'nun kurucusu, ilk kağanı olan Cengiz Han'nın mezarının olduğu, bazılarında da Matta İncil'inin yazıcısı Celileli Matta'nın manastırının olduğu rivayet edilir. Bu hikâyelerin dışında, halk arasında muhtelif efsaneler de anlatılmaktadır.

Eskiden Issık Göl'ün bulunduğu yerde büyük bir şehir varmış ve bu şehirde gökyüzü üzerinde parlayan yıldızlardan daha parlak gözleri olan Çolpon adlı çok güzel ve genç bir kız yaşarmış. Günlerden bir gün Çolpon'a, Ulan ve Santaş adlı güçlü ve cesur iki yiğit âşık olmuş. Ne yiğitlerden biri Çolpon'dan vazgeçiyor ne de Çolpon bu iki yiğitten birini tercih ediyormuş. Çünkü diğerini üzmeye Çolpon'un yüreği el vermiyormuş. Sonunda işi bilek gücüyle halletmeye karar vermişler. Erkek erkeğe dövüşeceklermiş, kaybeden de Çolpon'dan vazgeçecekmiş. İki yiğit aşkları için dövüşmeye başlamışlar. Bir Ulan, bir Santaş üstün geliyormuş ama bir türlü kavgayı nihayetlendiremiyorlarmış. Günler geçmiş fakat yiğitler birbirlerinin kanını dökmüş, kemiklerini kırmış olmalarına rağmen pes etmemişler. Nihayet sonunda ikisi de birbirini öldürmüş. O günden sonra "Bu yiğitlerin ölümüne sebep oldum." diye güzel kız, gece gündüz ağlamış.

Gözlerinden akan kanlı yaşlar birikmiş birikmiş ve sonunda şehir gözyaşlarının ağırlığıyla dibe çökmüş. Şehrin yerine, kızın gözyaşı gibi temiz ve berrak; yüreği gibi ılık ve güzelliği gibi efsanevi bir göl oluşmuş. Kızla beraber yer gök ağlamış ve göl büyüdükçe büyümüş. Böylece Issık Göl meydana gelmiş. Ulan ve Santaş ise rüzgâra dönüşüp bugüne kadar biri batı tarafından diğeri ise gölün doğu tarafından Issık Göl'ün üzerinde esiyorlarmış. Birbirine zıt yönlerden esen bu iki rüzgâr, göl üzerinde karşılaştığında hortum oluşur ve bu da yiğitler bugün bile hâlâ dövüşüyorlar anlamına gelirmiş. İşte bu yüzden günümüzde de Issık Göl bölgesinde yaşayan Kırgızlar o yönlerden esen rüzgârları yiğitlerin adlarıyla anmaktalar…

Ey Issık Göl, yeryüzünün gökyüzüne bakan gözü!

Sana sesleniyorum ey suları buz tutmayan göl!

Ey kutsal ebedî varlık!

Kadere hükmeden Kök Tengri gözünü köpüklerine çevirdiği zaman, duamı O'na ulaştırasın diye, sana sesleniyorum!

Cengiz Aytmatov

ЫСЫК-КӨЛ УЛАМЫШЫ

Илгери- илгери көлдүн ордунда чоң шаар болгон экен. Ушул жерде ай десе айдай, күн десе күндөй сулуу, Чолпон аттуу кыз жашаптыр. Бул кызды Улан жана Санташ деген эки жигит жактырып калат. Жигиттердин эр жүрөктүүлүгү, кайраттуулугу, баатырдыгы, жалтанбастыгы, улууга урмат, кичүүгө ызаат көрсөтүп турган элпектиги, жан-жаныбар түгүл чөп-чарга да зыян келтирбеген боорукердиги, чынчылдыгы, адилеттиги, калыстыгы, айтор бардык касиеттери Чолпонго жагат. Бирок кимисин тандаарын билбей башы катат.

Экөө жекеме - жеке чыгып согушат. Урушта экөө тең өлөт. «Эки жигиттин убалына калдым» - деп сулуу кыз күндүр-түндүр ыйлай бериптир. Ошондо кыздын көз жашынан Ысык-Көл жаралыптыр. Ал эми Улан менен Санташ шамалга айланып, ушул күнгө чейин жоолашып жүрүшөт экен. Көлдүн суусу болсо, кыздын көз жашындай мөлтүр тунук жана туздуу болуп калыптыр деп айтышат чоң ата, чоң энелерибиз.

Чынында көлдө Улан жана Санташ деген шамал бар. Көлдүн батыш тарабынан (Балыкчы жактан) соккон шамалды – Улан, ал эми чыгышынан (Каркыра жайлоосу жагынан) соккон шамалды Санташ шамалы дешет. Бул эки шамалдын багыты бири-бирине карама-каршы келип, жоолашып жаткандай көрүнөт.

Zainab Hawrami

Çeviriyi sevmeme rağmen benim için her zaman zor olmuştur. Türkçe öğrendikten sonra diğer insanlarla kolaylıkla iletişim kurdum. Bu çalışmanın kendimi geliştirmeme çok katkısı oldu: Farklı ülkelerden gelen arkadaşları tanıdım, onlarla iletişim kurarak iletişim becerimi zenginleştirdim ve Türkçe iletişim yeteneğimi güçlendirdim. Ayrıca, bu program üniversite müfredatından farklı çeşitli hikâyeler okumama vesile oldu. Bu da yeni bilgiler edinmemi sağladı. Bu güzel etkinliğin bir parçası olduğum için mutluyum. YTB Ahmet Vefik Paşa Çeviri Okulu'na bize böyle bir fırsat sunduğu için teşekkür ederim.

Irak'tan Bir Masal

HASAN VE HÜSEYİN'İN HİKÂYESİ
حكاية حسن وحسين من التراث العراقي

Ülke:	Irak
Dil:	Arapça
Üniversite:	Gazi Üniversitesi
Bölüm:	İstatistik
Kaynak:	Bu metin, çevirmen beyanına göre, daha önce yazılı olarak yayınlanmamıştır.

HASAN VE HÜSEYİN'İN HİKÂYESİ

Bir varmış bir yokmuş...

Hasan adlı bir adam, her sabah iş arıyor ve bulduğu işle geçimini sağlamaya çalışıyormuş. Bir gün kendi kendine "Hayatım bu şekilde ne kadar devam edecek?" diye düşünmüş. Yaşadığı şehri terk etmeye ve başka şehirde iş bulmak için şansını denemeye karar vermiş. Hayatının geri kalanını bu şekilde sürdürmek istemiş. Yolculuk için hazırlanmaya başlamış; yemek hazırlamış, kırbasını[1] suyla doldurmuş ve bunları sırtlanmış. Yürürken yolda bir adamla karşılaşmış. Adam, Hasan'a adını ve gideceği yeri sorarak kendisinin de bir iş aradığını ve ona eşlik etmek istediğini söylemiş. Daha sonra "Benim adım da Hüseyin." diye kendini tanıtmış. Yolda birlikte yürümüşler ve yolculuk sırasında Hüseyin arkadaşına, "Gel anlaşalım, eğer acıkırsak senin yemeğini yer ve suyunu içeriz. Senin yemeğin ve suyun bitince de benim yemeğimden ve suyumdan yer ve içeriz. Yolumuza kardeş gibi devam ederiz" demiş. Hasan ise bu öneriyi kabul etmiş.

Yorulana kadar yürümüşler ve dinlenmek için bir yere oturmuşlar. Hasan yemeğini ve suyunu çıkarmış ve ikisi birlikte yiyip içmişler. Hasan'ın yiyecekleri bitene kadar bu şekilde devam edilmiş diğer taraftan da iş bulmaya çalışmışlar. Hasan acıkmış ve anlaşmaya göre arkadaşından yiyecek ve su istemiş ancak Hüseyin ona yemek vermeyi reddetmiş. Hüseyin yemeği Hasan'a vermek için bir şart koşmuş. Şartı da bir gözüne yumruk atmakmış. Hasan arkadaşının öne sürdüğü şart ve içinde bulunduğu bu tuhaf durum nedeniyle şaşırmış ancak açlığın etkisiyle kabul etmek zorunda kalmış. Hüseyin, Hasan'ın bir gözüne yumruk attıktan sonra ona biraz yemek vermiş.

Hasan yemeğini yemiş ama hâliyle suya da ihtiyacı varmış. Bu defa Hüseyin'den su istemiş. İstek yine reddedilmiş. Hüseyin, Hasan'a su vermek için ikinci bir şart koşmuş. Hüseyin'in şartı Hasan'ın diğer gözüne yumruk atmakmış. Hasan susuzluktan Hüseyin'in ikinci şartını da kabul etmiş. Böylelikle Hüseyin, Hasan'ın diğer gözüne de vurduktan sonra su vermiş.

Hasan dayanılmaz bir acı çekmesine rağmen Hüseyin onu tek başına bırakarak yoluna devam etmiş. Hasan yürümeye devam edemediği için bir ağacın yanına gelmiş ve dinlenmek için ağacın altına oturmuş. Bu sırada bir aslanla kurdun birbiriyle konuştuğunu duymuş.

Kurt:

— Tanrım, bu ağaç ne kadar büyük.

1 İçinde su taşınan ağzı dar, altı geniş, deriden yapılmış kap, su kabı, matara.

Aslan sormuş:

— İçindeki büyüklük nedir?

Kurt şöyle cevap vermiş:

— Kaç kör insanın gözünü, dilsizlerin dilini açmış ve birçok hastayı tedavi etmiş. Yapraklarının her biri bir hastalığa şifadır.

Aslan:

— Bu ağacın yapraklarının sırrını biliyorsan o zaman sana kimsenin bilmediği başka bir sır daha vereceğim. Bu ağacın altında kimsenin bilmediği bir hazine saklı.

Hasan bütün bu konuşulanları duymuş ve onlar uzaklaşır uzaklaşmaz ağaca çıkarak yapraklardan bir parça gözlerinin üstüne koymuş ve hemen iyileşmiş. Gözü açılmış sonra diğer gözüne aynı şeyi yapmış ve o da iyileşmiş. Çok mutlu olmuş ve bu ağaçtan birkaç tane yaprak daha alarak cebine koymuş ve bir şehre varıncaya kadar yolculuğuna devam etmiş. Şehre vardığında kargaşa içinde kralın evinin kapısında toplanan insanları görmüş. Onlara toplanma nedenlerini sormuş ve ona sultanın kızının dilsiz olduğunu, onu bu hastalıktan kurtarabilecek kişinin padişahın kızıyla evlenebileceğini, eğer onu iyileştiremezse boynunun vurdurulacağını söylemişler.

Hasan onu konuşturabileceğini söylese de halk onu uyarmış. Çünkü birçok kişi kızı iyileştiremediği için öldürülmüş.

Hasan, sultanın kızının yanına gitmiş ve şifalı ağaç yapraklarından bir parça çıkarıp onun ağzına koymuş ve kız hemen konuşmaya başlamış. Herkes mutluymuş. Sultan, Hasan'a kızıyla evlenme izni vermiş ancak Hasan evliliği bir süre erteleyerek yanına bir grup adam almış ve ağacının yanına giderek onun dibini kazmış. Hazineyi çıkardıktan sonra sultanın şehrine dönerek onun sarayından daha güzel bir saray yaptırmış ve sonrasında sultanın kızıyla evlenmiş. İhtiyaç sahiplerine ve fakirlere yardım ettiği için halk onu sevmiş ve padişah onu hazineden sorumlu kılmış.

Yıllar geçmiş ve bir gün sultan ölmüş, Hasan tahta geçmiş. Günlerden bir gün Hüseyin onun cömertliğini, yoksullara ve muhtaçlara yardım ettiğini duyarak Sultan Hasan'ın şehrine gelmiş. Padişah onu tanıyarak durumunu sormuş ve o da seyahatinden fayda görmediğini, hiçbir iş bulamadığını anlatmış. Hasan, Hüseyin'in ona yaptığı her şeyi affetmiş ve kardeşi olduğunu insanlara söyledikten sonra onu sarayına almış. Hüseyin bunun kıymetini bilmemiş. Kıskançlık ederek sultanın hırsız olduğunu iddia etmiş ve insanları kandırmaya çalışmış. Hazineyi ele geçirmiş.

Gel zaman git zaman Hasan bir gün insanları sarayına davet etmiş ve onlara başından geçen bütün hikâyeyi yani Hüseyin'in ona karşı yaptığı yakışıksız davranışları ve hazineyi bulma macerasını anlatmış.

Şehir halkı Hüseyin'e kızmış, onun kötülük ve kıskançlığından kurtulmak için idam edilmesini talep etmişler. Ancak padişah kendisine son bir şans daha verdiğini ve büyük ağaca gidip şansını orada denemesini istediğini söylemiş. Halkın idam talebini kabul etmemiş. Hüseyin ağacın yanına giderek altına oturmuş. Bu sırada kurt ve aslan gelerek yine konuşmaya başlamış. Kurt, aslana bu ağacın pek çok faydası olduğunu ve aslan da onun hakkında pek çok yararlı şey bildiğini söylemiş. Sonra aslan ve kurt birlikte ağacın etrafını aramayı ve konuşulanları duyan ve sırrı açığa vuracak birinin olup olmadığını kontrol etmeye başlamışlar. Ağacın etrafında birlikte dolandıklarında Hüseyin'in onun altında saklandığını görmüş ve saldırarak onu paramparça etmişler. Böylece Hasan ve halk onun kötülükleriyle kıskançlığından kurtularak mutlu bir hayat sürmüş.

Gökten üç elma düşmüş; biri bu masalı anlatana, biri okuyana, biri de dinleyene…

حكاية حسن وحسين من التراث العراقي

كان ما كان في قديم الزمان....

رجل يسعى كل صباح باحثا عن عمل يعيش منه لكنه لايجده.

وفي يوم من الايام سأل نفسه: الى متى ابقى على هذه الحال؟ وقرر ان يهجر مدينته ويذهب الى مدينة اخرى كي يجرب حظه فيها عسى ان يحصل على عمل يعيش منه. اعد طعام المسير ووضع قربة الماء على كتفه وسار في طريقه وهو يمشي صادفه رجل، هذا الرجل سأل صاحبنا عن اسمه ووجهته، اجابه: بأن اسمه (حسن) ووجهته البحث عن عمل يعيش منه في بلدة اخرى، فما كان من هذا الرجل الا ان قال له بأنه ايضا يبحث عن عمل، وطلب مرافقته قائلا له: ان كنت انت (حسن) فأنا(حسين). سارا معا في الطريق، واثناء المسير قال(حسين) لصاحبه: لنتفق اذا جعنا نأكل من طعامك ونشرب من مائك، وعندما ننتهي نرجع الى طعامي ومائي. قال(حسن)ماشي كلامك نحن الان اخوان وطعامي طعامك.

واخذا يمشيان الى ان تعبا وجلسا ليستريحا. اخرج(حسن) طعامه وشرابه واكل الاثنان. وبقيا على هذه الحال الى ان نفد طعام(حسن)، وهما يسيران في طريق البحث عن العمل. جاع(حسن) وحسب الاتفاق طلب من رفيقه طعاما وماء ولكن(حسين) رفض اعطاءه ما طلب الابشرط، هذا الشرط هو ان يفقأ احدى عيني صاحبه(حسن).

ظل(حسن) في حيرة من امر صاحبه هذا ومن شرطه العجيب لكنه ازاء عقارب الجوع وفعلها في معدته وافق على شرط(حسين). ففقأ(حسين) احدى عيني صاحبه واعطاه قليلا من الطعام.

اكل صاحبنا الطعام واحتاج الى الماء الذي طلبه من صاحبه(حسين) لكن هذا رفض اعطاءه الماء الا مقابل فقء عينه الاخرى، وازاء عطشه وافق (حسن) على شرط(حسين) الثاني فقأ(حسين)عين صاحبه الثانية، واعطاه قليلا من الماءوتركه وغادر المكان مواصلا رحلته، وصاحبه يعاني من الآلام المبرحة.

صاحبنا(حسن) لم يستطع مواصلة السير لكنه وصل قرب شجرة جلس تحتها ليستريح. وفي هذه الاثناء سمع صوت سبع وذئب يتحدثان معا. قال الذئب:الله،ما اعظم هذه الشجرة. اجابه

السبع: وما وجه العظمة فيها؟ قال الذئب: كم اعمى فتحت عينيه، وكم اخرس نطق وكم مريض شفي، كل ورقة من اوراقها تشفي مرضا.

رد عليه السبع: اذا انت عرفت سر اوراق هذه الشجرة، فانا اخبرك بسر لايعرفه احد غيري. هذه الشجرة مدفون تحتها كنز من الذهب لايعرف احد عنه شيئا. سمع(حسن) كلامهما وما ان غادرا حتى قام الى الشجرة واخذ ورقة من اوراقها ووضعها على احدى عينيه فشفيت في الحال، وفتحت ثم فعل بالعين الاخرى ما فعله بالاولى وشفيت هي الاخرى.

فرح فرحا عظيما واخذ مجموعة من اوراق هذه الشجرة، وضعها في جيبه وواصل مسيرته الى ان وصل الى مدينة دخلها فوجد الناس مجتمعين امام باب بيت الملك وهم في حالة هرج ومرج. سألهم عن سبب اجتماعهم، فاجابوه: بأن بنت السلطان اصيبت بالخرس واي شخص يخلصها من هذه العلة تصبح زوجا له . واذا لم يستطع شفاءها تضرب عنقه .

قال: انا استطيع ان اكلمها، لكن الناس حثوه على ان لايورط نفسه مع ابنة السلطان، حيث ان الكثيرين قتلوا بسبب عدم قدرتهم على شفائها.

دخل(حسن) على بنت السلطان واخرج ورقة من اوراق الشجرة العظيمة العجيبة وضعها على فم بنت السلطان فتكلمت في الحال. فرح الجميع وامر السلطان بزواجها منه، لكن(حسن) طلب تأجيل الزواج لفترة من الزمن. اخذ(حسن) مجموعة من الرجال وذهب الى الشجرة حفر تحتها واخرج كنز الذهب ورجع الى مدينة السلطان وبنى له قصرا فخما اجمل من قصر السلطان وتزوج فيه بنت السلطان. واخذ يساعد المحتاجين والفقراء واحبه الناس جميعا، وعينه السلطان مسؤولا عن بيت المال فوافق على ذلك.

مرت الايام، توفى السلطان وقام(حسن) مقامه، وفي يوم من الايام جاء(حسين)الى المدينة، بعد ان سمع بكرم سلطانها ومساعدته للفقراء والمحتاجين. عرفه السلطان وسأله عن حاله فأجابه: بأنه لم يستفد من رحلته ولم يحصل على عمل. غفر (حسن) لصاحبه كل مافعله به، وعينه في قصره بعد ان بين للناس بأنه اخوه. لم يستفد(حسين) من هذه الفرصة، واكلت قلبه الغيرة والحسد، واخذ ينافق على صاحبه السلطان مدعيا ان السلطان سارق، سرق بيت المال وعمل قصرا له وصرف الباقي على الفقراء بحجة انه يصرف من ماله الخاص لكن الناس لم يصدقوه، وهم يعرفون السلطان قبل ان يصبح مسؤولا عن بيت المال.

وفي يوم من الايام جمع (حسن) الناس في قصره بحضور(حسين) وسرد عليهم القصة من البداية وعمله القبيح معه وحكى لهم قصة الكنز وافعال (حسين) ضده.

احتج اهل المدينة على (حسين) وطالبوا باعدامه كي يتخلصوا من شره وحسده، لكن السلطان لم يوافق على طلبهم قائلا: بأنه يعطيه فرصة اخرى واخيرة وطلب منه ان يذهب الى الشجرة العظيمة ويجرب حظه عندها. ذهب(حسين) الى الشجرة وجلس تحتها في هذه الاثناء جاء الذئب والسبع واخذا يتحدثان. قال الذئب الى السبع: هذه الشجرة لها مميزات كثيرة، قال السبع: انا اعرف عنها اشياء كثيرة مفيدة. لكن السبع والذئب قالا معا: لنفتش حول هذه الشجرة. احتمال ان نجد تحتها احداً يسمع حديثنا ويكشف السر. سارا معا حول الشجرة، فشاهدا(حسين) مختفيا

تحتها، هجما عليه واكلاه، وبذلك تخلص (حسن) والناس من شره وحسده وعاش السلطان ورعيته عيشة سعيدة.